J.V. STALİN

ESERLER

CİLT 9

inter
yayınları

J.V. STALİN □ ESERLER Cilt 9

Bu kitap; J.V. Stalin — Werke Band 9 başlığı ile Dietz-Verlag Berlin tarafından 1952'de yayınlanan birinci Almanca baskısından Türkçe'ye çevrilmiştir.

Yayınevi

1. Basım : Ağustos 1991
Dizgi : Teknografik
Baskı : Teknografik Matbaacılık A.Ş.
Kapak : İnter Grafik Tasarım
Kapak Baskı : Anka Ofset

İNTER YAYINLARI
Babıali Cad. No: 14/3, Cağaloğlu / İSTANBUL
Tel: 519 16 16

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİNİZ!

J. V. STALİN

ESERLER - CİLT 9

Aralık 1926 — Temmuz 1927

SBKP(B) MK MARX - ENGELS - LENİN ENSTİTÜSÜ

Çeviren:
Süheyla KAYA

Red:
İsmail YARKIN

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ 9

KEYK VII. GENİŞLETİLMİŞ PLENUMU
22 Kasım-16 Aralık 1926 11

BİR KEZ DAHA PARTİMİZDEKİ SOSYAL-DEMOKRAT SAPMA ÜZERİNE Rapor, 7 Aralık'ta okunmuştur..... 13-57

I — ÖN MÜTALAÂLAR 13
1 — Parti-İçi Gelişmede Karşıtlıklar 13
2 — Parti İçindeki Karşıtlıkların Kaynağı 18
II — SBKP(B) İÇİNDEKİ MUHALEFETİN ÖZELLİKLERİ 20
III — SBKP(B) İÇİNDEKİ GÖRÜŞ AYRILIKLARI 26
1 — Sosyalist İnşa Sorunları 26
2 — "Nefes Molası" Faktörleri 30
3 — Devrimin "Ulusal" ve Uluslararası Görevlerinin Birliği ve Bölünmezliği 31
4 — Sosyalist İnşa Sorununun Tarihi Üzerine 32
5 — Şu Anda SSCB'nde Sosyalist İnşaSorununun Özellikle Büyük Öneme Sahip Oluşu 37
6 — Devrimin Perspektifleri Üzerine 40
7 — Sorun Gerçekte Nasıldır 41
8 — Zafer Şansı Üzerine 43
9 — Pratik - Politik Görüş Ayrılıkları 45
IV — MUHALEFET İŞ BAŞINDA 47
V — PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜNÜN DÜŞMANLARI MUHALEFETİ NE İÇİN ÖVÜYORLAR 50
VI — MUHALEFET BLOKUNUN YENİLGİSİ 54

VII — SBKP(B) XV. KONFERANSININ PRATİK ANLAMI VE ÖNEMİ 56
KAPAYIŞ KONUŞMASI 13 Aralık 58-125
I — BAZI NOTLAR 58
1 — Uydurma ve İftiralara Değil, Olgulara İhtiyacımız Var 58
2 — Proletarya Diktatörlüğünün Düşmanları Muhalefeti Ne İçin Övüyorlar? 63
3 — Hata Vardır, Hata Vardır 68
4 — Zinovyev'e Göre Proletarya Diktatörlüğü 71
5 — Troçki'nin Kâhince Sözleri 74
6 — Zinovyev; Marx, Engels ve Lenin'den Alıntılar Yapan Bir Öğrenci Rolünde 76
7 — Zinovyev'e Göre Revizyonizm 83
II — TEK TEK KAPİTALİST ÜLKELERDE SOSYALİZMİN ZAFERİ SORUNU 87
1 — Emperyalizm Döneminde Tek Tek Ülkelerde Proleter Devrimlerin Önkoşulları 87
2 — Zinovyev Lenin'i Nasıl "Uyarlıyor" 96
III — SSCB'NDE SOSYALİZMİ İNŞA SORUNU 99
1 — Muhalefetin "Manevraları" ve Lenin'in Partisinin "Ulusal Reformizm"i 99
2 — SSCB'nde Sosyalizmin İktisadi Temelini İnşa Ediyoruz ve Onu Tamamen İnşa Edebiliriz 107
3 — Sosyalizmi Dünya Proletaryasıyla Birlikte İnşa Ediyoruz 116
4 — Yozlaşma Sorunu 119
IV — MUHALEFET VE PARTİNİN BİRLİĞİ SORUNU .. 120
V — SONUÇLAR 124

KSENOFONTOV'A MEKTUP 126

XV. MOSKOVA İL PARTİ KONFERANSINDA KONUŞMA
14 Ocak 1927 128

SAİZEV YOLDAŞA MEKTUP 134

LENA İŞÇİLERİNE 137

STALİNGRAD GAZETESİ "BORBA"YA KUTLAMA MESAJI 138

EKİM DEMİRYOLU STALİN ATÖLYELERİ İŞÇİLERİNİN TOPLANTISINDA KONUŞMA 1 Mart 1927 139

ZVETKOV VE ALYPOV YOLDAŞLARA MEKTUP 144

İŞÇİ-KÖYLÜ HÜKÜMETİ SORUNU ÜZERİNE
Dmitriyev'e yanıt 146

ŞİNKEVİÇ'E MEKTUP 155

SOVYETLER BİRLİĞİ LENİNİNST KOMÜNİST GENÇLİK BİRLİĞİ V. BİRLİK KONFERANSINDA KONUŞMA
29 Mart 1927 157

ÇUGUNOV'A MEKTUP 164

KÖYLÜ SORUNUNDA PARTİNİN ÜÇ TEMEL ŞİARI ÜZERİNE
Yan-ski'ye Yanıt 166

ÇİN DEVRİMİNİN SORUNLARI Propagandistler için tezler, SBKP(B) MK tarafından onaylanmıştır 178-185
İ — ÇİN DEVRİMİNİN PERSPEKTİFLERİ 178
II — ÇİN DEVRİMİNİN BİRİNCİ AŞAMASI 179
III — ÇİN DEVRİMİNİN İKİNCİ AŞAMASI 181
IV — MUHALEFETİN HATALARI 183

"PRAVDA"YA 15. yıldönümü için 186

ÇİN DEVRİMİNİN SORUNLARI ÜZERİNE
Marçulin Yoldaşa Yanıt 187

SUN YAT-SEN ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİYLE BİR KONUŞMA 13 Mayıs 1927 192-213
BİRİNCİ SORU 192
İKİNCİ SORU 194
ÜÇÜNCÜ SORU 196
DÖRDÜNCÜ SORU 201

BEŞİNCİ SORU 203
ALTINCI SORU 204
YEDİNCİ SORU 206
SEKİZİNCİ SORU 208
DOKUZUNCU SORU 212
ONUNCU SORU 212

EKİM'E HAZIRLIK DÖNEMİNDE PROLETARYA VE YOKSUL KÖYLÜLÜĞÜN DİKTATÖRLÜĞÜ ŞİARI ÜZERİNE
S. Pokrovski'ye Yanıt 214

ÇİN'DE DEVRİM VE KOMİNTERN'İN GÖREVLERİ
Komintern Yürütme Komitesi VIII. Plenumu X. Oturumunda Konuşma 24 Mayıs 1927 225-247
I — BAZI KÜÇÜK SORUNLAR 225
II — BURJUVA DEMOKRATİK DEVRİMİN TEMELİ OLARAK KÖYLÜLERİN TARIM DEVRİMİ 227
III — KOMÜNİSTLERİ KATLEDEN NANKİNG'DEKİ SAĞCI KUOMİNTANG VE KOMÜNİSTLERLE İTTİFAK YAPAN VUHANDAKİ SOLCU KUOMİNTANG 234
IV — ÇİN'DE İŞÇİ-KÖYLÜ TEMSİLCİLERİ SOVYETLERİ ÜZERİNE 236
V — İKİ ÇİZGİ 244

DOĞU EMEKÇİLERİ KOMÜNİST ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNE 248

S. POKROVSKİ'YE YANIT 249

GÜNÜN KONULARI ÜZERİNE NOTLAR 254
I — SAVAŞ TEHLİKESİ ÜZERİNE 254
II — ÇİN ÜZERİNE 260

NOTLAR 285

KRONOLOJİK BİYOGRAFİ 297

ÖNSÖZ

Stalin'in eserlerinin dokuzuncu cildi Aralık 1926 ile Temmuz 1927 tarihleri arasında yazılan yazıları içermektedir.

Bu dönemde, SSCB'nde işçi ve köylüler Bolşevik Partinin önderliğinde, SBKP(B)'nin XIV. Parti Kongresi ve XV. Konferansında alınan kararlara dayanarak ülkede sosyalist sanayii kurma mücadelesini sürdürüyorlardı.

SSCB'nde sosyalist ekonominin sağlamlaşması, emperyalist ülkelerin Sovyetler Birliği'ne karşı, ülke içinde ise kapitalist unsurların sosyalist unsurlara karşı mücadelesine yolaçmıştı.

Sovyet iktidarına karşı "Chamberlain'den Troçki'ye kadar bir tür birlik cephesi kuruldu".

Komintern Yürütme Komitesi'nin VII. Genişletilmiş Plenumunda sunduğu "Bir Kez Daha Partimizin İçindeki Sosyal-Demokrat Sapma Üzerine" adlı raporunda, raporun son sözünde, Moskova'da yapılan Eyalet Parti Konferansındaki konuşmalarda, Stalin - Demiryolu Fabrikalarında çalışan işçilerin toplantısında, "Güncel Konular Üzerine Notlar" adlı makalede ve başka çalışmalarında, J. V. Stalin, Sovyet devletinin yönlendirici ve yönetici gücünün parti olduğu yolundaki Marksist-Leninist teoriyi savunmakta ve geliştirmekte, Zinovyevist-Troçkist blokun işçi sınıfının ve Bolşevik Partinin düşmanı olan "teori"lerinin ve blokun SBKP(B) ile Komintern içindeki karışıklık çıkarmaya yönelik çalışmalarını açığa çıkarmaktadır.

J. V. Stalin'in yazılarında, sosyalist sanayileşmenin teorik ve pratik sorunları, SSCB'nde sosyalist inşa sorunları geliştirilmekte, sos-

yalist devrimin ulusal ve uluslararası görevlerinin birbirinden ayrılamayacağı vurgulanmaktadır. Ayrıca, SSCB'ne yönelik yeni bir askeri saldırı tehlikesinin güçlendiği koşullarda dış politika alanında partinin çizgisinin ne olması gerektiği saptanmakta ve SB'nin savunma yeteneğinin güçlendirilmesi için öne çıkan görevlere işaret edilmektedir.

"Köylü Sorununda Partinin Üç Temel Şiarı Üzerine", "İşçi ve Köylü Hükümeti Sorununa İlişkin", "Ekim Devriminin Hazırlanması Döneminde Proletarya ve Yoksul Köylülük Diktatörlüğü Şiarı Üzerine" adlı çalışmalarda işçi ve köylü ittifakı, bu ittifak içinde proletaryanın önderlik rolü gibi Leninist teoriler geliştirilmekte ve Sovyet devletiyle, Sovyet hükümetinin sınıfsal niteliği anlatılmaktadır.

Bu ciltte, 1925-1927 yılları arasında Çin halkının devrimci-demokrat ve anti-emperyalist hareketinin dinamikleri ve gelişim perspektiflerinin analiz edildiği yazılar önemli ölçüde yer almıştır. "Çin Devriminin Sorunları", "Sun Yat-Sen Üniversitesi Öğrencileriyle Bir Konuşma", "Çin'de Devrim ve Komintern'in Görevleri" konuya ilişkin yazılardan bazılarıdır.

J. V. Stalin'in Ksenofontov, Saizev, Şinkeviç Çugunov, Zvetkov Alipov ve Pokrovski'ye yazdığı mektuplar ilk kez bu ciltte yayınlanmaktadır.

SBKP(B) Merkez Komitesi Marx - Engels - Lenin Enstitüsü

KEYK VII. GENİŞLETİLMİŞ PLENUMU[1]

22 Kasım — 16 Aralık 1926

**"Pravda" No. 285, 286, 294, 295 ve 296;
9, 10, 19, 21 ve 22 Aralık 1926.**

BİR KEZ DAHA PARTİMİZDEKİ SOSYAL - DEMOKRAT SAPMA ÜZERİNE

Rapor, 7 Aralık'ta okunmuştur.

I

ÖN MÜTALÂALAR

Yoldaşlar! İzninizle, asıl konuya geçmeden önce bazı ön mütalâalarda bulunmak istiyorum.

1 — Parti-İçi Gelişmede Karşıtlıklar

İlk sorun, Partimiz içindeki mücadele sorunudur, 'daha dün' başlamamış olan ve süregiden bir mücadele.

Bolşevikler grubu olarak 1903 yılında ortaya çıktığı andan itibaren başlayarak Partimizin tarihine bakılır ve onun 'ta günümüze kadarki daha sonraki aşamaları izlenecek olursa, hiç abartmaksızın söylenebilir ki, Partimizin tarihi, Parti içindeki karşıtlıkların mücadelesinin tarihidir, bu karşıtlıkları aşmanın ve bu karşıtlıkların aşılması temelinde Partimizin güçlenmesinin tarihidir. Rus insanlarının çok kavga heveslisi olduğu, tartışmaktan, görüş ayrılıkları yaratmaktan çok hoşlandığı, ve bu yüzden Partilerinin gelişmesinin Parti-içi karşıtlıkların aşılması yoluyla gerçekleştiği varsayılabilir. Bu doğru değildir,

yoldaşlar. Burada sözkonusu olan kavga hevesi değildir. Burada sözkonusu olan, Partinin gelişme seyri içinde, proletaryanın sınıf mücadelesinin seyri içinde ortaya çıkan ilkesel görüş ayrılıklarının var olmasıdır. Karşıtlıkların ancak mücadele yoluyla aşılabilmesidir, şu ya da bu ilkeler, şu ya da bu mücadele hedefleri, hedefe ulaşmak için şu ya da bu mücadele yöntemleri uğruna mücadeledir burada sözkonusu olan. Günlük politika sorunlarında, tamamen pratik karakterli sorunlarda, Parti içinde farklı düşünenlerle her türlü anlaşma yapılabilir ve yapılmalıdır. Ama bu sorunlar ilkesel görüş ayrılıklarıyla bağlı ise, hiçbir anlaşma, hiçbir "orta" yol meseleyi kurtarmaz. İlkesel karakterli sorunlarda hiçbir "orta" yol yoktur, ve olamaz. Partinin çalışmasına ya şu ya da bu ilkeler temel alınmalıdır. İlkesel sorunlarda "orta" yol, beyinlerin perdelenmesi "yolu"dur, görüş ayrılıklarının örtbas edilmesi "yolu"dur, Partinin ideolojik olarak yozlaşması "yolu"dur, Partinin ideolojik olarak ölmesi "yolu"dur.

Bugün Batıdaki sosyal-demokrat partiler nasıl yaşayıp gelişiyorlar? Onlarda Parti-içi karşıtlıklar, ilkesel görüş ayrılıkları var mı? Elbette var. Bu karşıtlıkları ortaya çıkarıyor, Partili kitlelerin önünde açıkça ve dürüstçe onları aşma uğraşı veriyorlar mı? Hayır. Elbette değil! Sosyal-demokrasinin pratiği, bu karşıtlıkları ve görüş ayrılıklarını gizlemek, saklamaktır. Sosyal-demokrasinin pratiği, her şeyin yolunda olduğu şeklinde yanıltıcı tablolar sergileyerek ve içteki görüş ayrılıklarını özenle gizleyip üstünü örterek konferanslarını ve kongrelerini içi boş maskaralıklara dönüştürmektir. Ama bundan, beyinlerin perdelenmesi ve Partinin ideolojik olarak yoksullaşmasından başka bir şey çıkmaz. Bir zamanlar devrimci olan, bugün ise reformist hale gelmiş Batı Avrupa sosyal-demokrasisinin çöküş nedenlerinden birisi de budur.

Ama biz, yoldaşlar, böyle yaşayıp gelişemeyiz. İlkelerde "orta" yol politikası bizim politikamız değildir. İlkelerde "orta" yol politikası, tükenen ve yozlaşan Partilerin politikasıdır. Böyle bir politika, Partinin, boşta dönen ve kitlelerden kopmuş kof bir bürokratik aygıt haline gelmesine yol açar. Bu yol bizim yolumuz değildir.

Partimizin tüm geçmişi, Partimizin tarihinin, Parti-içi karşıtlıkların aşılması ve karşıtlıkların aşılması temelinde Parti saflarımızın sürekli sıklaştırılmasının tarihi olduğu tezinin bir doğrulamasıdır.

İlk dönemi, yani "Iskra" dönemini, ya da Parti içinde ilk kez Menşeviklerle Bolşevikler arasında görüş ayrılıklarının ortaya çıktığı ve Partimiz önderliğinin sonunda Bolşevik kanat (Lenin) ve Menşevik kanat (Plehanov, Akselrod, Martov, Zasuliç, Potressov) olmak üzere ikiye ayrıldığı II. Parti Kongresi dönemini alalım. Lenin o zamanlar tek başınaydı. Lenin'i terkeden "yeri doldurulmazlar" üzerine, o günlerde bilseniz ne çok gürültü koparılmıştı! Ama mücadelenin pratiği ve Parti tarihi gösterdi ki, bu ayrılığın ilkesel bir temeli vardı, gerçek devrimci, gerçek Marksist bir Partinin ortaya çıkıp gelişmesi için, bu ayrılık zorunlu bir aşama idi. Mücadelenin pratiği o zamanlar gösterdi ki, birincisi, önemli olan nicelik değil niteliktir, ve ikincisi, önemli olan biçimsel bir birlik değil, birliğin ilkesel bir temele sahip olmasıdır. Tarih, Lenin'in haklı olduğunu, "yeri doldurulmazlar"ın ise yanıldıklarını göstermiştir. Tarih, Lenin ile "yeri doldurulmazlar" arasındaki bu karşıtlıklar aşılmadan gerçek bir devrimci Partiye sahip olamayacağımızı göstermiştir.

Bunu izleyen dönemi, Bolşeviklerle Menşeviklerin hâlâ bir ve aynı Parti içinde, tamamen farklı platformlara sahip iki kamp olarak karşı karşıya durduğu, Bolşeviklerin Partinin resmen bölünmesi ile karşı karşıya olduğu ve devrimimizin çizgisini savunmak üzere kendi kongrelerini (III. Parti Kongresi) çağırmak zorunda kaldığı 1905 devriminin arifesi dönemini alalım. Partinin Bolşevik kanadı o günlerde üstünlüğü neyle sağladı, Parti çoğunluğunun sempatisini neyle kazandı? İlkesel görüş ayrılıklarını gizlemeyip, bilakis Menşeviklerin tecrit edilmesi yoluyla bu görüş ayrılıklarının aşılması için mücadele ederek.

Devamla, Partimizin gelişmesinin üçüncü dönemine atıfta bulunabilirim, 1905 devriminin yenilgisinden sonraki döneme, başta Bogdanov olmak üzere, kendilerine "Otzovistler" denen bir kısım Bolşeviğin Bolşevizme sırt çevirdiği 1907 dönemine atıfta bulunabilirim. Bu, Partimizin yaşamında kritik bir dönemdi. Bu, eski kuşaktan bir dizi Bolşeviğin Lenin'i ve Lenin'in Partisini terkettiği bir dönemdi. Menşevikler o sıralar Bolşeviklerin çöktüğü üzerine büyük bir yaygara kopardılar. Fakat Bolşevizm çökmedi, ve yaklaşık bir buçuk yıllık mücadele pratiği, Bolşevizmin saflarındaki karşıtlıkları aşmak

için mücadele verdiklerinde Lenin'in ve Partisinin haklı olduğunu gösterdi. Bu karşıtlıklar üstü örtülerek değil, bilakis açığa çıkarılarak ve Partinin sağlığı ve yararı için mücadele edilerek aşıldı.

Ayrıca, Partimizin gelişmesinin dördüncü dönemine, Bolşeviklerin, Çarlık gericiliği tarafından neredeyse tamamen yıkılan Partiyi yeniden inşa ettiği ve tasfiyecileri Partiden kovduğu 1911-1912 dönemine atıfta bulunabilirim. Bolşevikler, daha önceki dönemlerde olduğu gibi, burada da Partinin yeniden inşasına ve sağlamlaştırılmasına, tasfiyecilerle aralarındaki ilkesel görüş ayrılıklarını gizleyerek değil, onları meydana çıkarıp aşarak yaklaştılar.

Bundan başka, Partimizin gelişmesinin beşinci dönemine, başta Bolşevik Partinin ünlü önderleri olmak üzere bir kısım Bolşeviklerin sallandığı, ve bir macera saydıkları için Ekim ayaklanmasına geçilmesini istemedikleri 1917 Ekim Devrimi dönemine işaret edebilirim. Bu karşıtlığın da, Bolşevikler tarafından görüş ayrılıklarının gizlenmesiyle değil, Ekim Devrimi için açık mücadeleyle aşıldığı bilinmektedir. Mücadelenin pratiği, bu görüş ayrılığını aşmasaydık, Ekim Devrimini kritik bir duruma düşürebileceğimizi göstermiştir.

Son olarak, Parti-içi mücadelemizin gelişmesinin daha sonraki dönemlerine, Brest barışı dönemine, 1921 dönemine (sendikalar tartışması) ve sizin de bildiğiniz ve burada üzerinde daha fazla durmayacağım başka dönemlere işaret edebilirim. Bilindiği gibi Partimiz bütün bu dönemlerde tıpkı geçmişte olduğu gibi iç karışıklıkları aşarak büyümüş ve güçlenmiştir.

Bundan ne sonuç çıkmaktadır?

Şu sonuç çıkmaktadır ki, SBKP(B) Parti-içi karşıtlıkların aşılmasıyla gelişip güçlenmiştir.

Şu sonuç çıkmaktadır ki, Parti-içi görüş ayrılıklarının mücadele yoluyla aşılması, Partimizin bir gelişme yasasıdır.

Bunun sadece SBKP(B) için bir yasa olduğu, fakat diğer proletarya partileri için olmadığı söylenebilir. Bu doğru değildir. Bu yasa, ister SSCB'nin proletarya partisi, isterse herhangi bir Batı ülkesinin proletarya partisi söz konusu olsun, hiç farketmez, az buçuk büyük tüm partiler için bir gelişme yasasıdır. Küçük bir ülkenin küçük bir partisinde, görüş ayrılıklarını, bir tek kişinin ya da bazı kişilerin otoritesi ile şu ya da bu şekilde örtbas etmek mümkünse de, büyük bir ülkenin

büyük bir partisinde, gelişmenin karşıtlıkların aşılmasıyla sağlanması, partinin büyümesinin ve sağlamlaşmasının vazgeçilmez bir unsurudur. Bu geçmişte böyleydi, şimdi de böyledir.

Burada, Marx ile birlikte onyıllarca Batıda proleter partileri yöneten Engels'in otoritesine dayanmak istiyorum. Geçen yüzyılın seksenli yıllarında, Almanya'da Sosyalistlere Karşı Olağanüstü Yasanın[2] gündemde olduğu, Marx ve Engels'in Londra'da sürgünde yaşadığı, Alman sosyal-demokrasisinin illegal yurtdışı organı "Sosyal-Demokrat"ın[3] fiilen Alman sosyal-demokrasisinin çalışmasını yönettiği geçen yüzyılın seksenli yıllarıdır sözkonusu olan. Bernstein o sıralar henüz devrimci bir Marksistti (henüz reformistlerin safına geçmemişti), ve Engels onunla Alman sosyal-demokrasisinin en aktüel sorunları üzerine sürekli yazışıyordu. Engels şunları yazıyordu Bernstein'a (1882):

> "Öyle görünüyor ki, büyük bir ülkenin ***her bir*** işçi partisi, genelde diyalektik gelişme yasalarında gerekçelendirildiği gibi, ancak iç mücadele içinde gelişebilir. Alman Partisi şimdiki durumuna, bizzat kafa göz yarmanın temel bir rol oynadığı, Eisanach'çılarla Lasselle'cilerin mücadelesi içinde gelmiştir. Birleşme ancak Lassalle tarafından kasten yetiştirilen lümpen çetesinin işi bitirildikten sonra mümkün hale gelmiştir — ve bu durumda bile birleşme bizim açımızdan çok aceleye getirilmiştir. Fransa'da yeniden bir birleşme mümkün olmadan önce, Bakuninci teoriyi kurban etmelerine rağmen Bakuninci mücadele araçlarını sürdüren, hareketin sınıf karakterini kendi özel amaçlarına kurban etmek isteyen kişilerin de önce işi bitirilmelidir. Bu koşullar altında birleşme vaaz etmek budalalık olurdu. Bugünkü koşullarda geçirilmesi gereken çocukluk hastalıklarına karşı ahlâkî vaazlarla hiçbir şey elde edilemez." (Bkz. ***K. Marx*** ve ***F. Engels*** Arşivi, cilt I, sayfa 324-325[4].)

Çünkü Engels'in başka bir yerde söylediği gibi (1885):

> "Karşıtlıklar asla uzun müddet örtbas edilmez, bilakis daima kesin sonuç alınıncaya kadar mücadele edilir." (Aynı yerde, sayfa 371.)

Partimiz içindeki karşıtlıkların mevcudiyeti ve Partimizin bu karşıtlıkların mücadeleyle aşılması yoluyla gelişmesi, herşeyden önce bununla açıklanır.

2 — Parti İçindeki karşıtlıkların Kaynağı

Peki ama bu karşıtlıklar ve görüş ayrılıkları nereden geliyor, bunların kaynağı nerede yatıyor?

Proleter partiler içindeki karşıtlıkların kaynağının iki hususta aranması gerektiğini sanıyorum.

Bu hususlar nelerdir?

Bunlar, birincisi, sınıf mücadelesi koşullarında, burjuvazinin ve burjuva ideolojisinin proletarya ve onun partisi üzerindeki baskısıdır — proletaryanın en az dirençli katmanlarının ve böylece proleter partinin en az dirençli katmanlarının çoğu kez dayanamadıkları bir baskı. Proletarya toplumdan tamamen soyutlanmış olarak, toplumun dışında duruyor olarak görülemez. Proletarya, toplumun değişik kesimlerine sayısız bağla bağlı olduğu bir parçasını oluşturur. Ama Parti proletaryanın bir parçasıdır. Bu nedenle Parti de burjuva toplumunun çeşitli katmanlarıyla bağlardan ve onların etkilerinden özgür olamaz. Burjuvazinin ve burjuva ideolojisinin proletarya ve onun Partisi üzerindeki baskısı, ifadesini sık sık, burjuva düşünce, ahlâk, gelenek ve ruh hallerinin, burjuva toplumuyla şu ya da bu biçimde ilişkide olan proletaryanın belirli katmanları aracılığıyla, proletarya ve onun partisi içine sızmasında bulur.

İkincisi, işçi sınıfının heterojen bileşimidir, işçi sınıfı içinde farklı katmanların varlığıdır. Sınıf olarak proletaryayı üç katmana ayırabileceğimizi sanıyorum.

İlk katman, proletaryanın ana kütlesi, çekirdeği, daimi kısmıdır, kapitalistler sınıfıyla bağlarını çoktan beri koparmış "saf kan" proleterler kütlesidir. Proletaryanın bu katmanı Marksizmin en güvenilir dayanağıdır.

İkinci katman, proleter olmayan sınıflardan, köylülükten, küçükburjuvazi saflarından, aydınlar arasından kısa süre önce gelenlerdir. Bunlar başka sınıflardan gelen, proletaryaya yeni katılan ve kendi ge-

lenek, alışkanlık, sallantı ve kararsızlıklarını işçi sınıfı içine taşıyan insanlardır. Bu katman her türlü anarşist, yarı-anarşist ve "ultra sol" gruplaşmalar için en uygun zemindir.

Son olarak üçüncü katman işçi aristokrasisidir, işçi sınıfının üst katmanı, burjuvaziyle uzlaşmalar yapmaya gayret eden proletaryanın maddi bakımdan en iyi durumda olan, ve "hayatta başarılı olmak için" bu dünyanın güçlülerine uyma ruh halinin egemen olduğu kesimidir. Bu katman açık reformistler ve oportünistler için en uygun zemindir.

Aralarındaki yüzeysel farklılığa rağmen, işçi sınıfının bu son iki katmanı genelde oportünizm için azçok ortak bir zemin oluştururlar; işçi aristokrasisinin ruh hali üstün geldiği ölçüde açık oportünizm için, ve küçük-burjuva çevrelerle henüz tam olarak bağlarını koparmamış işçi sınıfının yarı-küçük-burjuva katmanlarının ruh hali üstün geldiği ölçüde de "sol" lafızlarla örtülü oportünizm için. "Ultra sol" fikirlerin adım başı açık oportünist fikirlerle çakışması olgusu — bu olguda şaşılacak bir şey yok. Lenin defalarca "ultra sol" muhalefetin, sağcı, Menşevik, açık oportünist muhalefetin öteki yüzü olduğunu açıklamıştır. Ve bu tamamen doğrudur. "Ultra-solcu", devrime sadece ***hemen yarın*** devrimin zaferini beklediği için katıldığından, devrim geciktiğinde, devrim zafere hemen yarın ulaşmadığında, onun umutsuzluğa kapılacağı ve devrimden hayal kırıklığına uğrayacağı açıktır.

Sınıf mücadelesinin gelişmesindeki her dönüm noktasında, mücadelenin her sertleşmesinde ve zorlukların her artışında, proletaryanın farklı kesimlerinin görüş, alışkanlık ve ruh hallerindeki farkın kaçınılmaz olarak belirli görüş ayrılıkları biçiminde Parti içinde ortaya çıkmak zorunda oluşu doğaldır. Ama burjuvazinin ve burjuva ideolojisinin baskısı bu görüş ayrılıklarını kaçınılmaz olarak sertleştirmek zorundadır, bu da onların [görüş ayrılıklarının — ÇN] proleter parti içinde mücadeleyle sonuca bağlanmasına götürür.

Parti-içi karşıtlıkların ve görüş ayrılıklarının kaynağı bunlardır.

Bu karşıtlıklardan ve görüş ayrılıklarından kaçınmak mümkün müdür? Hayır, mümkün değildir. Bu karşıtlıklardan kaçınılabileceğini düşünmek kendi kendini aldatmak demektir. Engels, Parti içinde

karşıtlıkların sürekli gizlenemeyeceğini, bu karşıtlıklarla kesin sonuç alıncaya kadar mücadele etmek gerektiğini söylerken haklıydı.

Ne var ki bu, Partinin bir tartışma kulübüne dönüştürülmesi gerektiği anlamına gelmez. Tam tersine, proleter parti, proletaryanın bir savaş örgütüdür ve öyle de kalmalıdır. Bununla sadece şunu söylemek istiyorum ki, eğer görüş ayrılıkları ilkesel karaktere sahipse, Parti içinde bu görüş ayrılıkları es geçilemez ve görmezlikten gelinemez. Bununla sadece şunu söylemek istiyorum ki, ancak ilkeli Marksist çizgi uğruna mücadele yoluyla proleter parti, burjuvazinin baskı ve etkisine karşı korunabilir. Bununla sadece şunu söylemek istiyorum ki, ancak Parti-içi karşıtlıkların aşılmasıyla Parti sağlığına kavuşabilir va sağlamlaşabilir.

II

SBKP(B) İÇİNDEKİ MUHALEFETİN ÖZELLİKLERİ

Şimdi izninizle, ön mütalâalardan, SBKP(B) içindeki muhalefet sorununa geçmek istiyorum.

Her şeyden önce, Partimiz içindeki muhalefetin bazı özelliklerinden söz etmek istiyorum. İlk önce görüş ayrılıklarının özüne geçmeksizin, onun dışsal, göze çarpan özelliklerini kastediyorum. Bu özelliklerin üç ana özelliğe indirgenebileceğini sanıyorum. İlk olarak, SBKP(B) içindeki muhalefetin, "basitçe" herhangi bir muhalefet değil, bir ***birleşik*** muhalefet olması olgusu var. İkinci olarak, muhalefetin oportünizmini "sol" laflarla örtmeye çabalaması, ve "devrimci" şiarlarla caka satması olgusu var. Üçüncü olarak, muhalefetin ilkesel şekilsizliği yüzünden, durmaksızın anlaşılamadığından yakınması, muhalefet liderlerinin aslında bir "anlaşılamayanlar" fraksiyonu oluşturduğu olgusu var. *(Gülüşmeler.)*

İlk özellikle başlayalım. Muhalefetin, bir ***birleşik*** muhalefet olarak, Parti tarafından mahkûm edilmiş bulunan her türlü akımın oluşturduğu bir blok olarak ortaya çıkması ve üstelik "basit" bir biçimde değil, Troçkizmin önderliğinde ortaya çıkması nasıl açıklanmalı?

Bu şu hususlarla açıklanır.

Birincisi; blokta birleşmiş bulunan bütün akımların —gerek Troçkistler gerekse "Yeni Muhalefet", gerek "Demokratik Merkeziyetçilik"[5] kalıntıları gerekse de "İşçi Muhalefeti"[6] kalıntıları—, bunların hepsinin, ya, ta ortaya çıktıkları andan beri Leninizme karşı mücadele eden ya da son zamanlarda bu mücadeleye girişmiş bulunan azçok oportünist akımlar olmasıyla. Söylemeye gerek yok ki, bu *ortak* özellik, onların Partiye karşı mücadele etmek üzere bir blok halinde birleşmelerini kolaylaştırmak zorundaydı.

İkinci olarak; içinde bulunulan dönemin, karakteri itibariyle, bir dönemeç dönemi olmasıyla, andaki dönemeç döneminin, devrimimizin temel sorunlarını bütün keskinliğiyle yeniden ortaya atmış olmasıyla, ve tüm bu akımlar devrimin şu ya da bu sorununda Partimizin görüşlerinden saptıklarından ve sapmalarını bugün de devam ettirdiklerinden, içinde bulunulan dönemin genel karakteri, tüm görüş ayrılıklarımızın neticesi çıkarılacağından, elbette tüm bu akımları bir blok halinde, Partimizin temel çizgisine karşı bir blok halinde bir yere sıkıştırmak zorundaydı. Söylemeye gerek yok ki, bu husus, heterojen muhalefet akımlarının ortak bir kampta birleşmesine elverişli bir zemin yaratmak zorundaydı.

Üçüncü olarak; bir yandan Partimizin muazzam gücünün ve birlikteliğinin, öte yandan istisnasız tüm muhalefet akımlarının güçsüzlüğünün ve kitlelerden kopukluğunun, bu akımların Partiye karşı dağınık bir mücadelesini apaçık umutsuz kılmak zorunda olmasıyla, ki bu nedenle muhalefet akımları, tek tek grupları bir araya getirerek onların güçsüzlüğünü telafi etmek ve böylece, en azından dıştan bakıldığında muhalefetin şansını artırmak için mutlaka güçlerini ***birleştirmek*** yolunu tutmak zorundaydı.

Fakat tam da Troçkizmin muhalefet blokunun başında yürüyor olması olgusu neyle açıklanmalı?

Birincisi; Troçkizmin, varolan bütün muhalefet akımları arasında en gelişkin oportünist akım olmasıyla (Komintern V. Kongresi, Troçkizmi bir küçük-burjuva sapma olarak değerlendirdiğinde haklıydı[7]).

İkincisi; Partimiz içinde hiçbir muhalefet akımının, oportünizmini "sol" ve devrimci lâflarla Troçkizm kadar maharetli ve hünerli maskelemeyi beceememesiyle. *(Gülüşmeler.)*

Troçkizmin, muhalif akımların başında, Partimize karşı çıkması Partimizin tarihinde ilk kez olmuyor. Partimiz tarihindeki, 1910-1914 yıllarından ünlü bir emsale, Troçki'nin önderliği altında Parti düşmanı muhalif akımlarca oluşturulan bloka, Ağustos Bloku denilen bloka atıfta bulunmak istiyorum. Bu emsale atıfta bulunmak istiyorum, çünkü o belli bir anlamda bugünkü blokun prototipidir. O günlerde Troçki, Tasfiyecileri (Potressov, Martov vd.), Otzovistleri ("Vperyod"-culları) ve kendi öz grubunu Partiye karşı birleştirmişti. Şimdi ise "İşçi Muhalefeti"ni, "Yeni Muhalefet"i ve kendi öz grubunu bir muhalefet blokunda birleştirmeye çalışıyor.

Lenin'in o zaman üç yıl boyunca Ağustos Blokuna karşı mücadele ettiği bilinmektedir. Lenin, o sıralarda Ağustos Bloku hakkında, onun nihai olarak kurulmasından kısa süre önce şunları yazıyordu:

> "O nedenle, ***tüm Parti adına,*** Troçki'nin Parti düşmanı bir politika güttüğünü; Parti ***yasallığını paramparça ettiğini, maceracılık*** ve ***bölünme*** yolunu tuttuğunu açıklıyoruz... Troçki bu tartışılmaz doğruyu sessizlikle geçiştiriyor, çünkü politikasının ***gerçek*** amaçları için bu doğru katlanılmaz bir şeydir. Ama gerçek amaçlar giderek daha açıklıkla çıkıyor gün yüzüne ve hatta en az uzgörüşlü Parti üyeleri için bile görülebilir oluyor. Bu gerçek hedefler, ***Potressov'un Vperyodçularla birlikte Parti düşmanı blokudur.*** Troçki tarafından desteklenen ve örgütlenen bir blok... Bu blok elbette Troçki'nin 'fonu'nu ve onun tarafından çağrılan Parti düşmanı konferansı destekleyecektir, çünkü hem Bay Potressov hem de Vperyodçular burada istedikleri şeyi elde edecekler: Fraksiyonları için özgürlük, fraksiyonlarının onaylanması, faaliyetlerinin maskelenmesi ve bu faaliyetlerin işçiler karşısında avukatça savunulması.
>
> Ve tam da 'ilkesel temeller' bakış açısından, bu bloku, sözcüğün tam anlamıyla ***maceracılık*** olarak adlandırmaktan kendimizi alamıyoruz. Potressov'un şahsında, Otzovistlerin şahsında gerçek Marksistleri, sosyal-demokrasinin ilkesel temellerinin savunucularını gördüğünü söylemeye ***cesaret edemiyor*** Troçki. Bir maceracının tavrında özsel olan da zaten, sürekli işin içinden sıyrılmak zorunda olmasıdır... Troçki'nin

Potressov ve Vperyodçularla bloku tam da 'ilkesel temeller' bakış açısından bir maceradır. Aynı şey ***Parti politikasıyla*** ilgili görevler açısından da daha az doğru değildir... Plenumdan sonra geçen bir yıllık deneyim, pratikte, tam da Potressov grubunun, tam da Vperyodçular fraksiyonunun, proletarya üzerindeki bu burjuva etkinin ***cisimleşmesi*** olduğunu göstermiştir... Nihayet üçüncü olarak, Troçki'nin politikası ***örgütsel*** anlamda da bir maceradır, çünkü, göstermiş olduğumuz gibi, Parti yasallığını paramparça etmekte ve ***bir*** yurtdışı grubu adına (ya da ***iki*** Parti düşmanı fraksiyonun bloku adına) bir konferans örgütleyerek doğrudan bölünme yoluna adım atmaktadır." (Bkz. 4. baskı, cilt 17, s. 13, 15, 17-18, Rusça.)

Başında Troçki'nin bulunduğu Parti düşmanı akımların ilk bloku hakkında Lenin bunları söylemektedir.

Başında yine Troçki'nin bulunduğu bugünkü Parti düşmanı akımların bloku için de, öz olarak aynı şey, yalnız daha sert biçimde, söylenmek zorundadır.

Muhalefetimizin şimdi birleşik bir muhalefet biçiminde, ve bu da "basit" bir biçimde değil, Troçkizmin önderliği altında ortaya çıkmasının nedenleri bunlardır.

Muhalefetin ilk özelliği konusunda durum budur.

İkinci özelliğine geçelim. Muhalefetin ikinci özelliğinin, oportünist faaliyetlerini "sol", "devrimci" laflarla örtmek için özel bir çaba göstermesi olduğunu daha önce söylemiştim. Burada, muhalefetimizin pratiğindeki "devrimci" sözlerle, oportünist eylemleri arasındaki sürekli uçurumu ispat eden olgulara ayrıntılı bir şekilde girmeyi imkansız görüyorum. Bu maskelemenin mekaniğini kavramak için, SBKP(B) XV. Konferansında kabul edilen Muhalefet üzerine tezleri[8] sadece okumak bile yeter. Partimizin tarihinden sadece bazı örnekler vererek, Partimizde bütün muhalefet akımlarının, iktidarın ele geçirilmesinden sonraki dönemde, devrimci olmayan eylemlerini "devrimci" sözlerle örtmek için Partiyi ve onun politikasını sürekli "soldan" eleştirdiklerini göstermek istiyorum.

Örneğin, Brest Barışı (1918) döneminde Partiye karşı çıkan "Sol" komünistleri alalım. Bilindiği gibi onlar Brest barışına karşı

çıkıp, Partinin politikasını oportünist, gayri-proleter ve emperyalistlere karşı uzlaşmacı olarak nitelerken, Partiyi "sol"dan eleştirmişlerdi. Ama gerçekte görüldü ki, "Sol" komünistler, Brest barışına karşı çıkarak, Partinin Sovyet iktidarını örgütlemek ve sağlamlaştırmak üzere bir "nefes molası" elde etmesini engellemişler, o sıralar Brest barışına karşı olan Sosyal-Devrimcilere ve Menşeviklere yardım etmişler ve Sovyet iktidarını daha başlangıcında boğmaya gayret eden emperyalizmin işini kolaylaştırmışlardır.

"İşçi Muhalefeti"ni (1921) alalım. Bilindiği gibi o da NEP politikasına karşı her biçimde "sövüp sayarak" ve Lenin'in, sanayiin yeniden tesisine, hammadde ve gıda maddeleri ile sanayinin önkoşullarını yaratan tarımın kalkındırılmasıyla başlanması gerektiği tezini "evire çevire" "yerin dibine batırdığında", Lenin'in bu tezini proletaryanın çıkarlarının önemsenmemesi ve köylü sapması olarak "yerin dibine batırdığında", Partiyi "sol"dan eleştirmişti. Ama gerçekte görüldü ki, NEP politikası olmadan, hammaddeleri ve gıda maddeleri ile sanayinin önkoşullarını yaratan tarımın kalkındırılması olmadan sanayie sahip olamazdık ve proletarya deklase olma durumunda kalmaya devam ederdi. Ayrıca, "İşçi Muhalefeti"nin tüm bu olup bitenlerden sonra nereye doğru, sağa doğru mu sola doğru mu geliştiği herkesçe bilinmektedir.

Son olarak, Partimizi yıllardan beri "soldan" eleştiren ve aynı zamanda, Komintern V. Kongresinin doğru bir şekilde ifade ettiği gibi, küçük-burjuva bir sapma olan Troçkizmi alalım. Bir küçük-burjuva sapma ile gerçek devrimci ruh arasında ortak olan ne olabilir ki? "Devrimci" lafzın burada küçük-burjuva sapma için sadece bir maske olduğu açık değil mi acaba?

Tamamen Troçkizmin etkisi altında bulunduğunu yaptığı "sol" yaygarayla gizlemeyi amaçlayan "Yeni Muhalefet"in sözünü bile etmiyorum.

Tüm bu olgular neyi gösteriyor?

Oportünist davanın "sol" maskeyle gizlenmesinin, iktidarın ele geçirilmesinden sonraki dönemde Partimiz içindeki tüm ve her türlü muhalefet akımının en karakteristik çizgilerinden biri olduğunu gösteriyor.

Bu görüngü neyle açıklanır?

Bu, açıklamasını, SSCB proletaryasının devrimci ruhunda, proletaryamızın ta kanına işlemiş muazzam devrimci geleneklerde bulur. SSCB işçilerinin anti-devrimci unsurlara, oportünist unsurlara karşı duyduğu açık nefrette bulur. İşçilerimizin açıktan oportünist birini durup dinlemeyecek bile oluşlarında bulur; bu nedenle, "devrimci" maske gayet yüzeysel biçimde olsa da, işçilerin dikkatini çekmek ve muhalefete güvenmelerini sağlamak için yem oluyor. İşçilerimiz, örneğin İngiliz işçilerinin Thomas gibi hainleri suda boğmayı, onları bir kör kuyuya atmayı neden akıl edemediklerini bir türlü anlayamıyor. *(Gülüşmeler.)* İşçilerimizi tanıyan herkes, Thomas gibi heriflerin, onun gibi oportünistlerin, Sovyet işçileri arasında varlık sürdüremeyeceğini hemen kavrar. Oysa İngiliz işçilerinin, Thomas gibi bayları, suda boğmak şöyle dursun, hatta Genel Konsey'e yeniden seçtikleri[9], evet, basitçe değil, bilakis doğrudan bir gösteriyle yeniden seçtikleri bilinmektedir. Böylesi işçiler karşısında, oportünizmin kendisini devrimci maskeyle gizlemesine gerek olmadığı açıktır, çünkü onlar oportünistleri aralarına almaya zaten isteksiz değiller.

Ama bu neyle açıklanır? Bu, İngiliz işçilerinde devrimci geleneklerin yokluğuyla açıklanır. Bu devrimci gelenekler şu an oluşma halindedir. Bunlar oluşuyor ve gelişiyor, ve İngiliz işçilerinin devrimci mücadeleler içinde çelikleşeceğinden kuşku duymak için hiçbir neden yok. Fakat bu henüz olmadığı sürece, İngiliz işçileriyle Sovyet işçileri arasındaki fark duracaktır. Aslında, Partimizde oportünistlerin belli bir "devrimci" maskeye başvurmaksızın SSCB işçilerinin önüne çıkmalarının rizikolu bir iş olması olgusu da bununla açıklanır.

Muhalefet blokunun "devrimci" maskeye başvurmasının nedenleri işte burada yatmaktadır.

Son olarak muhalefetin üçüncü özelliği. Bu özelliğin, muhalefetin ilkesel şekilsizliği, ilkesizliği, amip gibiliği ve buradan kaynaklanan, muhalefet liderlerinin sürekli "anlaşılmadıkları", "çarpıtıldıkları", "söylemedikleri" şeylerin kendilerine atfedildiği vb. yolundaki yakınmaları olduğunu daha önce söylemiştim. Hakikaten bir "anlaşılmayanlar" fraksiyonu. Proletarya partilerinin tarihi, bu özelliğin ("bizi anlamadılar!"), genelde oportünizmin en mutat ve en yaygın özelliği olduğunu göstermiştir. Alman Sosyal-Demokrasisinin devrimci bir parti olduğu 90'lı yılların sonuyla 20. yüzyılın başlarında, Alman

Sosyal-Demokrasisinin saflarından ünlü oportünistler Bernstein, Vollmar, Auer ve ötekilerin başına da tamı tamına aynı şey gelmiş ve bu mahut oportünistler yıllarca kendilerinin "anlaşılmadığından", söylediklerinin "çarpıtıldığından" yakınmışlardır. Bilindiği gibi, o sıralar devrimci Alman sosyal-demokratları, Bernstein'in fraksiyonunu "anlaşılmayanlar" fraksiyonu olarak adlandırmışlardı. O halde, muhalefet blokunun "anlaşılmayanlar" fraksiyonu kategorisi içine dahil edilmek gerektiği asla bir rastlantı olarak görülemez.

Muhalefet blokunun en önemli özellikleri bunlardır.

III

SBKP(B) İÇİNDEKİ GÖRÜŞ AYRILIKLARI

Şimdi, görüş ayrılıklarının özüne geçelim.

Görüş ayrılıklarımızın birkaç temel soruna bağlanabileceğini sanıyorum. Bu sorunları ayrıntısıyla ele alamayacağım, çünkü zaman buna yetmez ve raporum da zaten epeyce uzadı. Ayrıca, SBKP(B)'nin sorunları üzerine materyaller de elinize geçmiş bulunuyor, bunlarda bazı çeviri hataları olmasına rağmen, yine de Partimiz içindeki görüş ayrılıkları hakkında özünde doğru bir fikir veriyorlar.

1 — Sosyalist İnşa Sorunları

Birinci sorun: Birinci sorun, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi imkanı sorunudur, sosyalizmin muzaffer inşası imkanı sorunudur. Burada sözü edilen elbette Karadağ, ya da hatta Bulgaristan da değil, bizim ülkemizdir, SSCB'dir. Sözü edilen, emperyalizmin varolmuş ve gelişmiş bulunduğu, belirli bir minimum büyük sanayie, belirli bir minimum proletaryaya, proletaryaya önderlik eden bir Partiye sahip olan bir ülkedir. Öyleyse, SSCB'nde sosyalizmin zaferi mümkün müdür, ülkemizin iç güçleri temelinde, SSCB proletaryasının elinde bulunan imkanlar temelinde, sosyalizmi kurmak mümkün müdür?

Peki ama sosyalizmi kurmak —eğer bu formül somut sınıf diline çevrilirse— ne demektir. SSCB'nde sosyalizmi kurmak, mücadelenin seyri içinde kendi gücümüzle kendi burjuvazimizi, Sovyet burjuvazisini yenmek demektir. Dolayısıyla sorun, SSCB proletaryası Sovyet burjuvazisini yenmeye muktedir midir, değil midir? sorunuyla aynı kapıya çıkar. Demek ki, SSCB'nde sosyalizmi kurmanın mümkün olup olmadığından söz edildiğinde, bununla şu kastedilir: SSCB proletaryası kendi gücüyle SSCB burjuvazisini yenmeye muktedir midir? Ülkemizde sosyalizmi kurma sorununun çözümünde sorun sadece ve sadece böyle durmaktadır.

Parti bu soruyu olumlu yanıtlar, çünkü o, SSCB proletaryasının, SSCB'ndeki proletarya diktatörlüğünün, SSCB burjuvazisini kendi gücüyle yenebileceğinden yola çıkar.

Eğer bu doğru olmasaydı, eğer Parti, ülkemizin relatif teknik geriliğine rağmen, SSCB proletaryasının sosyalist toplumu kurmaya muktedir olduğu savını ileri sürmek için sebebe sahip olmasaydı, Partinin iktidarda kalmaya devam etmesi için herhangi bir nedeni olmazdı, şu ya da bu biçimde iktidardan vazgeçip bir muhalefet partisi konumunu alırdı.

Çünkü ikisinden biri:

Ya, "ulusal" burjuvazimizi yenerek sosyalizmi inşa edebilir ve son tahlilde onu kurabiliriz — bu durumda Parti, iktidarda kalmak ve tüm dünyada sosyalizmin zaferi adına ülkede sosyalist inşayı yönetmekle yükümlüdür;

ya da kendi gücümüzle kendi burjuvazimizi yenemeyiz — o zaman da dışarının ivedi desteğinden, diğer ülkelerdeki muzaffer devrimin desteğinden yoksun bulunuşumuzu göz önüne alarak, açık ve dürüst bir biçimde iktidardan geri çekilmeli ve gelecekte SSCB'nde yeni bir devrimi örgütlemek için rota tutmalıyız.

Parti, kendi sınıfını, bu durumda işçi sınıfını aldatabilir mi? Hayır, aldatamaz. Böyle bir Parti dört parça edilmeyi hak ederdi. Fakat Partimiz, işçi sınıfını aldatamayacağından, ülkemizde sosyalizmi kurma imkanının olmadığı inancının, Partimizin iktidardan geri çekilmesi ve iktidar partisi konumundan bir muhalefet partisi konumuna geçmesini gerektirdiğini dobra dobra söylemek zorunda olurdu.

Proletarya diktatörlüğünü mücadeleyle elde ettik ve böylece ileriye sosyalizme doğru gelişmek için *politik* temeli yarattık. Kendi gücümüzle sosyalizmin *ekonomik* temelini, sosyalizmi kurmak için zorunlu olan yeni ekonomik temeli yaratabilir miyiz? Sosyalizmin ekonomik özü ve ekonomik temeli nedir? Dünyada "cenneti" ve genel refahı getirmek mi acaba? Hayır, bu değildir. Bu, sosyalizmin ekonomik özü hakkında filisten, küçük-burjuva bir tasarımdır. Sosyalizmin ekonomik temelini yaratmak; tarımı sosyalist sanayi ile *bir* ekonomik bütün halinde birleştirmek, tarımı sosyalist sanayiin önderliğine tabi kılmak, kent ile köy arasındaki ilişkileri, tarım ürünleriyle sanayi mamullerinin değiştokuşu temelinde düzenlemek demektir, sınıfların ve her şeyden önce de sermayenin oluşumuna yolaçan tüm kanalları kapatmak ve tasfiye etmek, ve son tahlilde doğrudan ve dolaysız olarak sınıfların ortadan kaldırılmasına götüren üretim- ve bölüşüm koşullarını yaratmak demektir.

Bu konuda Lenin yoldaş, NEP'i uygulamaya soktuğumuz ve halk ekonomisinin sosyalist temelini kurma sorununun tüm büyüklüğüyle Partimizin önünde yükseldiği dönemde şunları söylüyordu:

> "Teslim yükümlülüğü yerine bir verginin geçirilmesi, bunun ilkesel anlamı [şudur — ÇN]: 'Savaş' komünizminden *doğru* sosyalist temele [geçmek — ÇN]. Ne teslim yükümlülüğü ne de vergi, tersine ('toplumsallaştırılmış') büyük sanayiin mamullerinin tarım ürünleriyle değiştokuşu, sosyalizmin ekonomik *özü*, temeli budur." (Bkz. 4. baskı, cilt 32, s. 300, Rusça.)

Sosyalizmin *ekonomik* temelinin yaratılması sorununu Lenin işte böyle kavramaktadır.

Tarımı toplumsallaştırılmış sanayiyle birleştirmek için, ama her şeyden önce, ürünlerin dağılımı için yaygın bir organlar ağına, yaygın bir kooperatif organları ağına, gerek tüketim kooperatifleri, gerekse tarım kooperatifleri, üretim kooperatifleri ağına sahip olunmalıdır. "Kooperatifçilik Üzerine" yazısında şunları yazarken Lenin, tam da bu temel ilkeden yola çıkıyordu:

> "Bizim koşullarımız altında kooperatifler kural olarak sosyalizmle tamamen örtüşmektedir." (Bkz. 4. baskı, cilt 33, s. 433, Rusça.)

Öyleyse: SSCB proletaryası, ülkemizin kapitalizm tarafından kuşatıldığı koşullarda, kendi gücüyle sosyalizmin ekonomik temelini kurabilir mi?

Parti bu soruyu ***olumlu*** yanıtlar (bkz. RKP(B) XIV. Konferansının Kararı[10]. Lenin bu soruyu ***olumlu*** yanıtlar (bkz. örneğin "Kooperatifçilik Üzerine" adlı yazısı). İnşamızın tüm pratiği bu soruya olumlu bir yanıt vermektedir, çünkü ekonomimizin sosyalist sektörünün payı yıldan yıla özel sermayenin payı zararına gerek üretim alanında, gerekse de dolaşım alanında büyümekte, ekonomimizin sosyalist unsurlarının rolüne oranla özel sermayenin rolü yıldan yıla azalmaktadır.

Peki, bu soruya muhalefet nasıl bir yanıt vermektedir?

Muhalefet bu soruya ***olumsuz*** bir yanıt vermektedir.

Şimdiye kadar söylenenlerden, ülkemizde sosyalizmin zaferinin mümkün olduğu, sosyalizmin ekonomik temelini kurma imkanının güvenceli sayılabileceği sonucu çıkmaktadır.

Bu, böyle bir zaferin tam zafer, sosyalizmin nihai zaferi olarak, sozyalizmi inşa eden ülkeyi dıştan gelen her türlü tehlikeye karşı, bir emperyalist müdahale ve bununla bağlı bir restorasyon tehlikesine karşı koruyacak bir zafer olarak nitelenebileceği anlamına mı gelir? Hayır, bu anlama gelmez. SSCB'nde sosyalizmi kurma sorunu, kendi, ***"ulusal"*** burjuvazimizi yenmenin bir sorunu iken, sosyalizmin nihai zaferi sorunu, ***uluslararası*** burjuvaziyi yenmenin bir sorunudur. Parti, ***tek*** ülkenin proletaryasının, kendi gücüyle, uluslararası burjuvaziyi yenecek durumda olmadığını söylemektedir. Parti, ***tek*** ülkede sosyalizmin nihai zaferi için, uluslararası burjuvaziyi yenmenin veya en azından tarafsızlaştırmanın zorunlu olduğunu söylemektedir. Parti, bu görevin ancak birçok ülkenin proletaryası tarafından çözülebileceğini söylemektedir. O nedenle, şu ya da bu ülkede sosyalizmin nihai zaferi, en azından birkaç ülkede proleter devrimin zaferi anlamına gelir.

Bu sorun Partimizde özel görüş ayrılıklarına neden olmadığı için, bunun üzerinde daha fazla durmayacağım ve bu konuyla ilgilenenlere, Komintern Yürütme Komitesi Genişletilmiş Plenumu üyelerine dağıtılan Partimiz MK'nin materyallerini önereceğim.

2 — "Nefes Molası" Faktörleri

İkinci sorun: İkinci sorun, SSCB'nin şu andaki uluslararası durumunun koşullarıyla, seyri içinde sosyalizmi inşa çalışmasına başlayıp geliştirdiğimiz o "nefes molası" döneminin koşullarıyla ilgilidir. SSCB'nde sosyalizmi inşa edebiliriz ve etmeliyiz. Ama sosyalizmi inşa etmek için, her şeyden önce var olmak zorundayız. Savaşa ara verildiği bir "nefes molası"na ihtiyaç duyuyoruz, müdahale girişimleri olmamalı, varolmak ve sosyalizmi inşa edebilmek için elzem olan, belli bir minimum uluslararası koşulları mücadeleyle elde etmiş olmak gerekiyor.

Şu soru çıkıyor ortaya: Sovyet Cumhuriyetinin bugünkü uluslararası durumu neye dayanmaktadır, kapitalist ülkelerle ilişkisinde ülkemizin gelişmesindeki bugünkü "barışçıl" dönem neyle belirleniyor; müdahale tehlikesinin var olduğu ve var olmaya devam ettiği ve bu tehlikenin ancak bir dizi ülkede proleter devrimin zaferiyle bertaraf edilebileceği ispatlı ise, kapitalist dünyanın hemen ciddi bir müdahale denemelerine girişmesini olanaksız kılan, ve ülkemizde sosyalizmin inşası için zorunlu dış koşulları yaratan o "nefes molası" ya da "nefes molası" dönemi neye dayanmaktadır?

Bugünkü "nefes molası" dönemi en azından dört temel olgu üzerinde yükselmektedir.

Birincisi, emperyalistlerin kampındaki zayıflamayan ve Sovyet Cumhuriyetine karşı bir komployu zorlaştıran karşıtlıklar.

İkincisi, emperyalizm ile sömürge ülkeler arasındaki karşıtlıklar, sömürge ve bağımlı ülkelerde kurtuluş hareketinin büyümesi.

Üçüncüsü, kapitalist ülkelerde devrimci hareketin gelişmesi ve bütün ülkelerin proleterlerinin Sovyet Cumhuriyeti'ne duyduğu sempatinin büyümesi. Kapitalist ülkelerin proleterleri ***henüz*** kendi öz kapitalistlerine karşı doğrudan bir devrimle SSCB proleterlerini destekleyecek durumda değiller. Ne var ki, emperyalist devletlerin kapitalistleri de daha ***şimdiden*** artık "kendi" işçilerini SSCB proletaryasına karşı yürüyüşe geçirecek durumda değiller, çünkü bütün ülkelerin proleterlerinin Sovyet Cumhuriyetine duydukları sempati artıyor ve zorunlu olarak günbegün artması gerekiyor. Ama işçiler olmadan şimdi hiç savaş yürütülemez.

Dördüncüsü, SSCB proletaryasının güç ve kuvveti, onun sosyalist inşasının başarıları, onun Kızıl Ordu'sunun örgütlülüğünün gücü.

Bu ve benzeri koşulların bir araya gelmesi, Sovyet Cumhuriyetinin bugünkü uluslararası durumunun karakteristik bir özelliği olan o "nefes molası" dönemini ortaya çıkarmıştır.

3 — Devrimin "Ulusal" ve Uluslararası Görevlerinin Birliği ve Bölünmezliği

Üçüncü sorun: Üçüncü sorun, şu ya da bu ülkede proleter devrimin "ulusal" ve uluslararası görevleri ile ilgilidir. Parti, SSCB proletaryasının "ulusal" ve uluslararası görevlerinin bütün ülkelerin işçilerinin kapitalizmden kurtuluşu ortak göreviyle kaynaştığından, ülkemizde sosyalizmin inşasının çıkarlarının bütün ülkelerin devrimci hareketinin çıkarlarıyla tümüyle ve bütünüyle ortak bir çıkar halinde — bütün ülkelerde sosyalist devrimin zaferi— kaynaştığından yola çıkmaktadır.

Eğer bütün ülkelerin işçileri Sovyet Cumhuriyetine sempati ve destek göstermeselerdi bunun sonucu ne olurdu? Sonuç, müdahale ve Sovyet Cumhuriyeti'nin yıkılması olurdu.

Sermaye Sovyet Cumhuriyetini yıkmayı başarsaydı bunun sonucu ne olurdu? Bütün kapitalist ve sömürge ülkelerde en koyu bir gericilik çağı başlar, işçi sınıfı ve ezilen halklar tamamen köleleştirilir, uluslararası komünizmin mevzileri tasfiye edilirdi.

Tüm ülkelerin proleterlerinin Sovyet Cumhuriyetine sempatisi ve yardımı güçlenip gelişirse ne olur? Bu, SSCB'nde sosyalizmin inşasını temelli kolaylaştırır.

SSCB'nde sosyalist inşanın başarıları arttığında ne olur? Bu, sermayeye karşı mücadelelerinde tüm ülkelerin işçilerinin devrimci mevzilerini temelli iyileştirir, proletaryaya karşı mücadelesinde uluslararası sermayenin mevzilerini zayıflatır ve uluslararası proletaryanın şansını artırır.

Ama bundan, SSCB proletaryasının çıkarları ve görevleri, bütün ülkelerdeki devrimci hareketin çıkarları ve görevleriyle sürekli içiçe geçer ve onlarla kopmaz bağlarla bağlıdır, ve tersine, bütün ülkelerin

devrimci proleterlerinin görevleri, SSCB proleterlerinin sosyalist inşa cephesindeki görevleri ve başarılarıyla kopmaz bağlarla bağlıdır, sonucu çıkar.

Bu yüzden, şu ya da bu ülkenin proleterlerinin "ulusal" görevleriyle uluslararası görevlerini karşı karşıya koymak, politikada ağır bir hata işlemek demektir.

Bu yüzden, SSCB proleterlerinin sosyalist inşa cephesindeki mücadelede gösterdiği gayret ve coşkuyu "ulusal kapalılık" ve "ulusal dargörüşlülük" belirtileri olarak göstermek —zaman zaman muhaliflerimizin yaptığı gibi—, aklını yitirmek ya da çocuklaşmak demektir.

Bu yüzden, ***bir*** ülkenin proleterlerinin görev ve çıkarlarıyla tüm ülkelerin proleterlerinin görev ve çıkarlarının birlik ve bölünmezliğini savunmak, tüm ülkelerin işçilerinin devrimci hareketinin zaferinin en emin yoludur.

Tam da bu yüzden, ***tek*** ülkede proleter devrimin zaferi, kendi içinde bir amaç değil, bilakis tüm ülkelerde devrimin gelişmesi ve zaferi için bir araç ve yardımdır.

Bu yüzden, SSCB'nde sosyalizmi inşa etmek, bütün ülkelerin işçilerinin ortak davasını savunmak demektir, sermaye üzerinde zaferi sadece SSCB'nde değil, bütün kapitalist ülkelerde de kazanmak demektir, çünkü SSCB'nde devrim dünya devriminin bir parçasıdır, onun başlangıcı ve gelişmesi için temeldir.

4 — Sosyalist İnşa Sorununun Tarihi Üzerine

Dördüncü sorun: Dördüncü sorun, burada tartıştığımız sorunun tarihçesi ile ilgilidir. Muhalefet, ***tek*** ülkede sosyalizmin inşası sorununun Partimizde ilk kez 1925'te ortaya atıldığına yemin ediyor. Her halükârda Troçki XV. Parti Konferansında doğrudan şu açıklamayı yaptı: "***Tek*** ülkede sosyalizmin kurulmasının teorik olarak kabul edilmesi niçin talep ediliyor? Bu perspektif nereden kaynaklanıyor? Neden 1925'ten önce hiç kimse bu sorunu ortaya atmadı?"

Buna göre demek ki, bu sorun Partimizde 1925'ten önce ortaya atılmamış oluyor. Buna göre, sadece Stalin ve Buharin Partide bu sorunu ortaya atmış oluyorlar, ve bu da 1925'te.

Bu doğru mudur? Hayır, doğru değildir.

Ben, ***tek*** ülkede sosyalist iktisadın inşası sorununun Partimizde Lenin tarafından ilk kez daha 1915 yılında ortaya atıldığını iddia ediyorum. O sıralar Lenin'e karşı çıkanın, Troçki'den başkası olmadığını iddia ediyorum. O zamandan beri, yani 1915 yılından beri, ***tek*** ülkede sosyalist iktisadın inşası sorununun basınımızda ve Partimizde tekrar tekrar ele alındığını iddia ediyorum.

Olgulara başvuralım.

a) 1915. Lenin'in Bolşeviklerin merkez yayın organındaki ("Sotsial-Demokrat"ta[11]) makalesi: "Avrupa Birleşik Devletleri Şiarı Üzerine." Bu makalede Lenin şunları söylemektedir:

> "Ama bağımsız bir şiar olarak dünya birleşik devletleri şiarı hiç de doğru olmazdı, çünkü birincisi, o sosyalizme denk düşer; ikincisi, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferinin imkansızlığı yanlış anlayışını ve böyle bir ülkenin diğerleriyle ilişkileri üzerine yanlış bir anlayışı ortaya çıkarabilir. İktisadi ve siyasi gelişmenin eşitsizliği, kapitalizmin mutlak bir yasasıdır. Bundan şu sonuç çıkar ki, sosyalizmin zaferi başlangıçta birkaç kapitalist ülkede ya da tek başına alınmış bir ülkede bile olanaklıdır. Bu ülkenin muzaffer proletaryası, ***kapitalistleri mülksüzleştirdikten ve kendi ülkesinde sosyalist üretimin örgütlenmesinden sonra**** kendini diğer kapitalist dünyanın ***karşısına koyacak*** ve diğer ülkelerin ezilen sınıflarını kendi yanına çekecek, onlarda kapitalistlere karşı isyanlar körükleyecek ve gerektiğinde sömürücü sınıflara ve onların devletlerine karşı hatta silah zoruna bile başvuracaktır"... Çünkü "sosyalizmde ulusların özgür birleşmesi, sosyalist cumhuriyetlerin geri kalmış devletlere karşı azçok uzun süren ve inatçı bir mücadelesi olmaksızın olanaksızdır." (Bkz. 4. baskı, cilt 21, s. 311.)

Ve işte Troçki'nin, yine 1915 yılında, kendisinin yönettiği "Naşe Slovo"[12] gazetesinde dile getirdiği, aksi yöndeki görüşü:

> "'İktisadi ve siyasi gelişmenin eşitsizliği, kapitalizmin mutlak bir yasasıdır'. 'Sosyal-Demokrat' (Lenin'in yukarıda adı

---

* *Altını ben çizdim. — J. St.*

geçen makalesinin de yayınlandığı, Bolşeviklerin o zamanki merkez yayın organı. — *J. St.*) bundan, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferinin mümkün olduğu ve bundan ötürü tek tek her devlette proletarya diktatörlüğünü, Avrupa Birleşik Devletlerinin yaratılmasına bağımlı kılmaya gerek olmadığı sonucunu çıkardı... Hiçbir ülkenin mücadelesinde diğerlerini 'beklemek' zorunda olmadığı düşüncesi, paralel uluslararası eylem fikrinin yerine, bekleyici uluslararası eylemsizlik düşüncesi geçmesin diye tekrarlanması yararlı ve zorunlu olan önemli bir düşüncedir. Diğerlerini beklemeksizin, inisiyatifimizin diğer ülkelerdeki mücadeleye hız katacağından tamamen emin olarak, ulusal zeminde mücadeleye başlarız ve sürdürürüz; ama eğer bu olmazsa, örneğin ***devrimci bir Rusya'nın tutucu bir Avrupa karşısında tutunabileceğini ya da sosyalist bir Almanya'nın kapitalist dünyada izole kalabileceğini düşünmek umutsuz bir şey olurdu;*** hem tarihsel deneyimler hem de teorik mülahazalar bunu kanıtlamaktadır. Sosyal devrimin perspektiflerine ulusal çerçeveden bakmak, sosyal-yurtseverliğin özü olan o ***ulusal dargörüşlülüğün*** kurbanı olmak anlamına gelirdi."* (Troçki, "1917 Yılı", cilt III, bölüm 1, s. 89-90.)

Görüyorsunuz ki, "sosyalist üretimin örgütlenmesi" sorunu Lenin tarafından daha 1915 yılında, Rusya'da burjuva-demokratik devrimin eşiğinde, burjuva-demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşmesi sorununun gündemde durduğu emperyalist savaş döneminde ortaya atılmıştır.

Görüyorsunuz ki, o zaman Lenin yoldaşa karşı çıkan, Lenin'in makalesinde "sosyalizmin zaferi"nin ve "***tek*** ülkede sosyalist üretimin örgütlenmesi" imkanının sözkonusu edildiğini bal gibi bilen Troçki'den başkası değildi.

Görüyorsunuz ki, "ulusal dargörüşlülük" suçlaması ilk kez Troçki tarafından daha 1915'te getirilmiştir, ve bu suçlama Stalin ve Buharin'e karşı değil, bilakis Lenin'e karşı yönelmiştir.

Şimdi Zinovyev ardı ardına bu gülünç "ulusal dargörüşlülük" suçlamasını yayıyor ortalığa. Ne var ki bununla Troçki'nin, Lenin'e ve

* *Altını ben çizdim. — J. St.*

onun Partisine karşı yönelen tezlerini tekrar ve onları restore ettiğinin farkında bile değil besbelli.

b) 1919. Lenin'in "Proletarya Diktatörlüğü Çağında Ekonomi ve Politika" yazısı. Bu makalesinde Lenin şunları yazmaktadır:

> "Bütün ülkelerin burjuvaları ve onların açık ve gizli yardakçıları (II. Enternasyonal "sosyalistleri") istedikleri kadar yalan söyleyip iftira etsinler, şu kesindir: ***Proletarya diktatörlüğünün temel ekonomik problemi açısından, ülkemizde, komünizmin kapitalizm üzerindeki zaferi güvence altına alınmıştır.*** Tüm dünya burjuvazisi, Bolşevizme karşı tam da bu yüzden esip yağıyor, tam da bu yüzden Bolşeviklere karşı askeri müdahaleler, komplolar ve benzeri şeyler örgütlüyor, çünkü ***toplumsal ekonominin reorganizasyonunda zaferimizin kaçınılmaz olduğunu*** —***askeri zorla ezilmediğimiz takdirde***— pekâlâ kavramaktadır. ***Ve bizi askeri zorla yoketmeyi başaramamaktadır.****** (Bkz. 4. baskı, cilt 30, s. 90, Rusça.)

Görüyorsunuz ki, Lenin'in bu makalesinde sözkonusu edilen "proletarya diktatörlüğünün ekonomik sorunu"dur, "toplumsal iktisadın" "komünizmin zaferi" yönünde "reorganizasyonu"dur. Peki, "proletarya diktatörlüğünün ekonomik problemi" ve proletarya diktatörlüğü koşullarında "toplumsal iktisadın reorganizasyonu" ne anlama gelmektedir? Bunun anlamı, *tek* ülkede, bizim ülkemizde sosyalizmin inşasından başka bir şey değildir.

c) 1921. Lenin'in "Aynî Vergi Üzerine"[13] adlı yazısı. "İktisadımızın sosyalist temelini" kurabileceğimiz ve kurmak zorunda olduğumuz şeklindeki ünlü düstur. (Bkz. "Aynî Vergi Üzerine".)

d) 1922. Lenin yoldaşın Moskova Sovyetindeki konuşması, Lenin bu konuşmasında "sosyalizmi günlük yaşantımıza soktuğumuz"dan, "NEP Rusya'sının sosyalist Rusya haline geleceği"nden söz etmektedir (bkz. 4. baskı, cilt 33, s. 405, Rusça). Troçki'nin, 1922 yılında yazdığı "Barış Programı"na "Sonsöz"de, Lenin'e karşı polemik yaptığına dair doğrudan bir işaret vermeden öne sürdüğü itirazları. Troçki bu "Sonsöz"de şunları yazmaktadır:

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

"'Barış Programı'nda birçok kez tekrarlanan, proleter devrimin ulusal çerçeve içinde muzaffer bir şekilde sonuna kadar götürülemeyeceği iddiası, herhalde bazı okurlara, Sovyet Cumhuriyetimizin neredeyse beş yıllık deneyimi karşısında çürütülmüş görünecektir. Ama böyle bir sonuç mesnetsiz olurdu. İşçi devletinin ***tek,*** üstelik de geri bir ülkede, tüm dünyaya karşı kendini koruyabilmiş olması olgusu, proletaryanın diğer, daha gelişmiş, daha uygar ülkelerde hakiki mucizeler yaratma yeteneğinde olacak olan muazzam gücünü kanıtlar. Ama devlet olarak politik ve askeri bakımdan kendimizi koruyabildiysek de, henüz sosyalist bir toplum yaratmaya varmış değiliz, hatta buna yakınlaşmış bile değiliz. Devrimci devletin öz varlığını korumak için mücadele bu dönemde üretici güçlerin olağanüstü gerilemesine sebep oldu; oysa sosyalizm ancak üretici güçlerin artması ve tam gelişmesi temelinde düşünülebilirdir. Burjuva devletleriyle ticari görüşmelerimiz, imtiyazlar, Cenova Konferansı vs., ***bir devletin ulusal çerçevesi içinde yalıtık bir sosyalist inşanın imkansızlığına*** dair sadece çok açık bir kanıttır. ***Rusya'da sosyalist iktisadın gerçek bir ilerlemesi ancak Avrupa'nın en önemli ülkelerinde proletaryanın zaferinden sonra mümkün olacaktır.'**** (Troçki, "1917 Yılı", cilt III, bölüm 1, s. 92-93.)

Troçki, "bir devletin ulusal çerçevesi içinde yalıtık bir sosyalist inşanın imkansızlığı" iddiasıyla kime karşı polemik yapmaktadır? Stalin ya da Buharin'e karşı değil elbette. Troçki burada Lenin yoldaşa karşı polemik yapmaktadır, ve herhangi bir başka sorunda değil, "bir devletin ulusal çerçevesi içinde sosyalist inşanın" mümkün olup olmadığı gibi temel bir sorunda polemik yapmaktadır.

e) 1923. Lenin'in politik vasiyetnamesini oluşturan "Kooperatifçilik Üzerine" adlı makalesi. Lenin bu broşürde şunları yazmaktadır:

"Gerçekten de, tüm büyük çaplı üretim araçları üzerinde devletin tasarruf yetkisi, devlet iktidarının proletaryanın ellerinde olması, bu proletaryanın milyonlarca küçük ve küçücük köylülerle ittifakı, bu proletaryanın köylülük karşısındaki yö-

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

netici konumunun güvenlik altına alınmış olması vs. — tüm bunlar, daha önce küçümseyerek bezirgânlık olarak gördüğümüz ve şimdi, NEP düzeninde bazı bakımlardan öyle görmekte haklı olduğumuz kooperatiflerden, sadece kooperatiflerden hareket ederek, ***tam sosyalist toplumu kurmak için gerekli olan her şey değil mi?*** Bu, henüz sosyalist toplumun kuruluşu değildir, ama bu kuruluş için gerekli ve ***yeterli*** olan her şeydir.* (Bkz. ***Lenin***, 4. baskı, cilt 33, s. 428, Rusça.)

Daha açık ifade edilemeyeceğini düşünüyorum.

Troçki'ye göre, "bir devletin ulusal çerçevesi içinde sosyalist inşa" ***imkansızdır***. Buna karşılık Lenin, proletarya diktatörlüğü döneminde, bizim, yani SSCB proletaryasının, "***tam*** sosyalist toplumu kurmak için" "gerekli ve ***yeterli*** olan" ***"her şeye"*** sahip olduğumuzu iddia etmektedir. Mutlak bir karşıtlıktır görüşlerde söz konusu olan.

Olgular bunlardır.

Görüyorsunuz ya, ***tek*** ülkede sosyalizmin inşası sorunu Partimizde daha 1915 yılında ortaya atılmıştır, bizzat Lenin tarafından ortaya atılmıştır ve bu sorunda Lenin'e karşı polemik yapan ve onu "ulusal dargörüşlülük"le suçlayan Troçki'den başkası değildir.

Görüyorsunuz ki, bu sorun o zamandan Lenin yoldaşın ölümüne kadar, Partimizin çalışmasının gündeminden çıkmamıştır.

Görüyorsunuz ki, bu sorun Troçki tarafından şu ya da bu biçimde birçok kez ele alınmıştır, hem de Lenin yoldaşa karşı gizli ve fakat gayet belirgin bir polemik biçiminde, ve bu sorun Troçki tarafından hiçbir zaman Lenin'in ve Leninizmin ruhunda değil, bilakis daima Lenin'e ve Leninizme karşı bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Görüyorsunuz ki Troçki, ***tek*** ülkede sosyalizmin inşası sorununun 1925'ten önce hiç kimse tarafından ortaya atılmadığını açıklarken ***doğrudan yalan*** söylemektedir.

5 — Şu Anda SSCB'nde Sosyalist İnşa Sorununun Özellikle Büyük Öneme Sahip Oluşu

Beşinci sorun: Beşinci sorun, sosyalizmi inşa etmek görevinin, neden bugün aktüel olduğu sorunu ile ilgilidir. Sosyalizmin inşası so-

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

runu, neden tam da şimdi, tam da son zamanda özellikle aktüel bir karakter kazandı? SSCB'nde sosyalizmin inşası sorunu, örneğin 1915, 1918, 1919, 1921, 1922, 1923 yıllarında durumdan duruma, tek tek makalelerde ele alınırken, neden 1924, 1925, 1926 yıllarında, Parti pratiğimizde özellikle öne çıktı? Bu neyle açıklanır?

Görüşüme göre, bu üç temel nedenle açıklanır.

Birincisi; diğer ülkelerde devrimin temposunun son yıllarda yavaşlamasıyla, "kapitalizmin kısmî stabilizasyonu [istikrara kavuşması — ÇN]" denilen şeyin başlamış olmasıyla. Kapitalizmin kısmî stabilizasyonu, ülkemizde sosyalizmin inşası imkanlarının azalmasına ya da hatta ortadan kalkmasına götürmez mi? sorusu bundandır. Ülkemizde sosyalizmin ve sosyalist inşanın kaderi sorununa duyulan artan ilgi bundandır.

İkincisi; NEP'i yürürlüğe koymuş olmamızla, güçleri yeniden gruplandırmak ve sonra saldırıya geçmek için, özel sermayeye izin vermiş ve belli bir geri adım atmış olmamızla. NEP'in yürürlüğe konması ülkemizde sosyalist inşanın imkanlarına halel getirmez mi? sorusu bundandır. Ülkemizde sosyalist inşa imkanı sorununa duyulan artan ilginin yeni bir kaynağı bundandır.

Üçüncüsü; iç savaşta zafer kazanmış, müdahalecileri kovalamış ve savaşmaktan bir "nefes molası" elde etmiş, ekonomik yıkımın üstesinden gelmek, ülkenin üretici güçlerini yeniden tesis etmek ve ülkemizde yeni bir iktisadın inşasıyla ilgilenmek için elverişli koşullar sunan barışı ve barışçıl bir dönemi güvence altına almış olmamızla. İktisadın inşasının hangi yöne, sosyalizme doğru mu, yoksa başka bir yöne mi yöneltileceği? sorusu bundandır. Eğer inşa sosyalizme doğru yöneltilirse, NEP ve kapitalizmin kısmî stabilizasyonu koşullarında sosyalizmi inşa etme imkanına sahip olduğumuzu varsaymak için neden var mı? sorusu bundandır. Tüm Partinin ve tüm işçi sınıfının, ülkemizde sosyalist inşanın kaderi hakkındaki muazzam ilgisi bundandır. Her yıl Parti ve Sovyet iktidar organları tarafından, sanayi alanında, ticaret alanında ve tarım alanında sosyalist iktisat biçimlerinin payını yükseltme bakış açısıyla her türlü rakamın hesaplanması bundandır.

Sosyalizmin inşası sorununun Partimiz ve proletaryamız için olduğu kadar, Komintern için de en aktüel sorun haline gelmesinin üç temel nedeni işte bunlardır.

Muhalefet, SSCB'nde sosyalizmin inşası sorununun sadece teorik bakımdan ilgi çekici olduğunu sanıyor. Bu doğru değildir. Bu derinlemesine bir yanılgıdır. Sorunun bu tür bir yorumu, ancak, muhalefetin Partimizin pratiğinden, iktisadi inşamızdan, kooperatifsel inşamızdan tamamen kopukluğuyla açıklanır. Sosyalizmin inşası sorunu, şimdi biz ekonomik yıkımın üstesinden geldikten, sanayii yeniden tesis ettikten ve tüm halk iktisadını yeni teknik temel üzerinde reorganize etme safhasına girdikten sonra — sosyalizmin inşası sorunu şimdi muazzam bir pratik öneme sahiptir. İktisadi inşayı nereye yönlendirmeli, hangi doğrultuda inşa etmeli, ne inşa etmeli, inşamızın perspektifleri neler olmalı —tüm bunlar, inşa davasına gerçekten bilinçli ve akıllıca katılmak isteyen hiçbir dürüst ve aklı başında idarecinin, bunları çözmeden ileriye doğru tek adım bile atamayacağı sorunlardır. Toprağı burjuva demokrasisi için gübrelemek için mi, yoksa sosyalist toplumu kurmak için mi inşa ediyoruz —şimdi inşa çalışmamızın anahtar sorunu budur. Sosyalist iktisadı şimdi, NEP koşulları altında, kapitalizmin kısmî stabilizasyonu altında kurma imkanımız var mı —şimdi Parti ve Sovyet çalışmamızın en önemli sorunlarından birisi budur.

Lenin, bu soruyu ***olumlu*** yanıtladı (bkz. örneğin "Kooperatifçilik Üzerine" adlı yazısı). Parti, bu soruyu ***olumlu*** yanıtladı (bkz. RKP(B) XIV. Konferansının Kararı). Peki, ya muhalefet? Muhalefetin bu soruyu ***olumsuz*** yanıtladığını daha önce söylemiştim. Daha SBKP(B) XV. Konferansına raporumda söyledim ve şimdi burada bir kez daha yinelemek zorundayım ki, muhalefet blokunun lideri Troçki, daha kısa süre önce, Eylül 1926'da, muhaliflere ünlü çağrısında, "*tek* ülkede sosyalizm teorisi"ni, "ulusal dargörüşlülüğün teorik bakımdan haklı çıkarılması" olarak gördüğünü açıkladı (bkz. Stalin'in SBKP(B) XV. Parti Konferansına Raporu[14]).

Troçki'den yaptığım bu alıntıyı (1926), 1915 yılında yazdığı, tek ülkede sosyalizmin zaferi sorununda Lenin'e karşı polemiğinde Lenin yoldaşı ve Lenininstleri ilk kez "ulusal dargörüşlülük"le suçladığı makalesiyle karşılaştırın, Troçki'nin tek ülkede sosyalizmin inşası

sorununda eski menfi, sosyal-demokrat bakış açısında inat ettiğini anlayacaksınız.

Tam da bu nedenle Parti, Troçkizmin Partimiz içinde sosyal-demokrat bir sapma olduğunu söylemektedir.

6 — Devrimin Perspektifleri Üzerine

Altıncı sorun: Altıncı sorun, proleter devrimin perspektifleri sorunu ile ilgilidir. XV. Parti Konferansındaki konuşmasında Troçki şöyle dedi: "Lenin, 20 yılda sosyalizmi asla kuramayacağımız, köylü ülkesi olan ülkemizin geri kalmışlığından dolayı onu 30 yıl içinde de kuramayacağımız görüşündeydi. Asgari 30 - 50 yılı almalıyız."

Burada belirtmek zorundayım ki, yoldaşlar, Troçki tarafından uydurulan bu perspektifle Lenin yoldaşın işaret ettiği SSCB'nde devrimin perspektifinin hiçbir ortak yanı yoktur. Birkaç dakika sonra bizzat Troçki kendi konuşmasında, bu perspektife karşı mücadele etmeye başlıyor. Ama bu kendi bileceği iş. Ama ben ne Lenin'in ne de Partinin, Troçki tarafından uyrudulan bu perspektifin ve bu perspektiften çıkan sonuçların sorumluluğunu taşıyamayacağını açıklamak zorundayım. Troçki'nin, bu perspektifi uydurduktan sonra, bizzat kendi konuşmasında kendi uyduruğuna karşı çıkması olgusu — bu olgu sadece, Troçki'nin ipin ucunu iyice kaçırdığını ve kendisini gülünç bir duruma düşürdüğünü göstermektedir.

Lenin, asla "sosyalizmi asla" 30 ya da 50 yıl içinde kuramayacağımızı söylememiştir. Gerçekte Lenin'in söylediği şudur:

> "Köylülükle 10 - 20 yıl doğru ilişkiler — ve zafer dünya çapında güvencelenmiştir (gelişen proleter devrimlerinin gecikmesi halinde bile), aksi halde, 20 - 40 yıl boyunca, beyaz muhafız terörü altında eziyet çekilecektir." (Bkz. 4. baskı, cilt 32, s. 302-303, Rusça.)

Lenin'in bu tezinden "sosyalizmi asla 20 - 30 yıl ya da 50 yıl içinde kuramayacağımız" sonucu çıkarılabilir mi? Hayır, çıkarılamaz. Bu tezden yalnızca şu sonuçlar çıkarılabilir:

a) Köylülükle doğru ilişkiler sürdürüldüğünde 10 - 20 yıl içinde zaferimiz (yani sosyalizmin zaferi) güvencelenmiştir;

b) bu zafer sadece SSCB'nde bir zafer değil, bilakis "dünya ölçüsünde" bir zafer olacaktır;

c) bu süre içerisinde zafer kazanamazsak, bu, yenildiğimiz ve proletarya diktatörlüğü rejiminin yerine, 20 - 40 yıl sürebilecek beyaz muhafız terör rejiminin geçmiş olacağı anlamına gelecektir.

Elbette Lenin'in bu tezi ve ondan çıkan sonuçlarla hemfikir olunabilir ya da olunmaz. Fakat Troçki'nin yapmış olduğu gibi onlar çarpıtılmamalıdır.

Peki, "dünya ölçüsünde" zafer ne anlama gelir? Bu, böyle bir zaferin, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi ile aynı anlama geldiği mi demektir? Hayır, bu demek değildir. Lenin eserlerinde, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferiyle "dünya ölçüsünde" zafer arasında kesin bir ayrım yapmaktadır. "Dünya ölçüsünde" zaferden sözettiğinde Lenin, ülkemizde sosyalizmin başarılarının, ülkemizde sosyalist inşanın zaferinin öyle muazzam bir uluslararası öneme sahip olduğunu söylemek istemektedir ki, bu zafer sadece bizim ülkemizle sınırlı kalamaz, tersine, bütün kapitalist ülkelerde sosyalizme doğru güçlü bir hareket ortaya çıkaracaktır; bu zafer, öteki ülkelerde proleter devrimin zaferiyle zaman bakımından çakışmasa da, yine de her halükârda diğer ülkelerde dünya devriminin zaferi için proleterlerin güçlü bir hareketini yaratacaktır.

Lenin'e göre devrimin perspektifi budur, eğer devrimin zaferi perspektifi göz önüne alınıyorsa; çünkü bizde, Partide sözkonusu olan aslında budur.

Bu perspektifi, Troçki'nin 30 - 50 yıl perspektifiyle birbirine karıştırmak, Lenin'e iftira etmek demektir.

7 — Sorun Gerçekte Nasıldır

Yedinci sorun: Pekâlâ, diyor muhalefet bize, son tahlilde kimle ittifakta olmak daha avantajlıdır —dünya proletaryasıyla mı, ülkemiz köylülüğüyle mi; kimi tercih edelim— dünya proletaryasını mı,

SSCB köylülüğünü mü? Burada sorun öyle bir konulmaktadır ki, sanki burada SSCB proletaryası duruyor ve önünde iki müttefik var — kendi burjuvazisini hemen devirmeye hazır, fakat bu konuda kendisini tercih etmemizi, rıza vermemizi bekleyen dünya proletaryası; ve SSCB proletaryasına yardım etmeye hazır, fakat SSCB proletaryasının bu yardımı kabul edip etmeyeceğinden tam emin olmayan SSCB köylülüğü. Bu, sorunun çocukça bir konuluşudur, yoldaşlar. Sorunun böyle bir konuluşunun ne ülkemizde devrimin seyriyle, ne de uluslararası kapitalizmle sosyalizm arasındaki mücadele cephesindeki güçler dengesiyle ortak bir yanı vardır. İfadeyi bağışlayın ama, ancak soylu aile kızları böyle koyabilirler sorunu. Ne yazık ki, mesele bazı muhaliflerin bize gösterdiği gibi değildir, ve şundan hiç şüpheniz olmasın ki, eğer bu mesele yalnızca bize bağlı olsaydı, her iki taraftan da seve seve destek alırdık. Hayır, gerçek yaşamda sorun böyle değil.

Sorun şöyle: Uluslararası devrimci hareketin temposu yavaşladığından, sosyalizm Batıda henüz zafere ulaşmadığından, ama SSCB proletaryası iktidarda olup, bu iktidarı yılbeyil pekiştirip, köylülüğün ana kütlelerini etrafında toplayıp, sosyalist inşa cephesinde şimdiden ciddi başarılar kaydettiğinden ve bütün ülkelerin proleterleri ve ezilen halklarıyla dostluk bağlarını başarıyla güçlendirdiğinden — bu durumda, SSCB proletaryasının kendi burjuvazisini yenebileceği ve kapitalist kuşatmaya rağmen ülkemizde sosyalizmin muzafferâne inşasını sürdürebileceği inkar edilebilir mi?

Sorun şimdi böyledir, elbette muhalefet blokunun yaptığı gibi fantezilerden değil de, sosyalizmle kapitalizm arasındaki mücadele cephesindeki gerçek güçler dengesinden hareket edildiğinde.

Bu soruya Parti, SSCB proletaryasının bu koşullarda kendi "ulusal" burjuvazisini yenip, sosyalist iktisadı başarıyla inşa edecek durumda olduğu yanıtını vermektedir.

Muhalefet ise şöyle demektedir:

> "Avrupa proletaryasının doğrudan ***devlet**** yardımı olmaksızın Rusya işçi sınıfı iktidarı koruyacak ve geçici egemenliği-

---

* *Altını ben çizdim. — J. St.*

ni kalıcı bir sosyalist diktatörlüğe dönüştürecek durumda olmayacaktır." (Bkz. Troçki, "Devrimimiz", s. 278.)

Ama Troçki'den yaptığım bu alıntının anlamı nedir, ve "Avrupa proletaryasının *devlet* yardımı" ne demektir? Bu demektir ki, Batıda proletaryanın *önceden* zaferi olmadan, Batıda proletarya tarafından iktidarın *önceden* ele geçirilmesi olmadan, SSCB proletaryası yalnızca kendi burjuvazisini yenecek ve sosyalizmi inşa edecek durumda olmamakla kalmaz, bilakis iktidarını bile koruyamaz.

Sorun böyledir, ve görüş ayrılıklarımızın kökü burada yatmaktadır.

Troçki'nin bu bakış açısı, Menşevik Otto Bauer'in bakış açısından neyle ayrılıyor?

Ne yazık ki hiçbir şeyle değil.

8 — Zafer Şansı Üzerine

Sekizinci sorun: Peki âlâ, diyor muhalefet, zafere ulaşma konusunda kim daha şanslı — SSCB proletaryası mı, uluslararası proletarya mı?

> "Avrupa kapitalizminin", diyor Troçki SBKP(B) XV. Konferansındaki konuşmasında, "30 ila 50 yıl boyunca tedricen çürüyeceği, fakat proletaryanın devrimi gerçekleştiremeyeceği düşünülebilir mi? Soruyorum: Neden Avrupa proletaryasına karşı gerekçelendirilmemiş koyu karamsar bir varsayımdan başka bir şey olarak adlandırılamayacak bu varsayımdan yola çıkmak zorundayım?... Bizim için köylülükle birlikte sosyalizmi kurmanın, Avrupa proletaryasının iktidarı ele geçirmesinden daha kolay olacağını varsaymak için hiçbir teorik veya politik nedenimin olmadığını iddia ediyorum." (Bkz. SBKP(B) XV. Konferansında Troçki'nin konuşması.)

Birinci olarak, Avrupa'da "30 ila 50 yıl boyunca" durgunluk perspektifi hiçbir ihtiraz kaydı olmaksızın reddedilmelidir. Hiç kimse Troçki'yi Batının kapitalist ülkelerinde proleter devrimin bu perspek-

tifinden, Partimizin perspektifiyle hiçbir ortak yanı olmayan bir perspektiften yola çıkmakla yükümlü tutmamıştır. Troçki kendi uydurduğu bu perspektifle kendisini bağlamıştır ve şimdi böyle bir davranışın sonuçlarının sorumluluğunu taşımak zorundadır. Batıda proleter devrimin gerçek perspektifi göz önünde tutulduğunda, bu sürelerin en azından yarı yarıya kısaltılması gerekeceğini düşünüyorum.

İkinci olarak, Troçki için, Batının proleterlerinin halen iktidarda olan dünya burjuvazisini yenme şansı, SSCB proletaryasının politik olarak zaten yenilmiş, ekonominin kumanda mevkilerinden sürülüp atılmış ve iktisadi açıdan proletarya diktatörlüğünün ve ekonomimizin sosyalist biçimlerinin baskısı altında ricata geçmeye zorlanan kendi "ulusal" burjuvazisini ***yenme şansından*** çok daha fazla olduğu mukadderdir.

Ben, sorunun böyle konmasının yanlış olduğu düşüncesindeyim. Sorunu bu biçimde koyarak Troçki'nin kendi kendini teşhir ettiği görüşündeyim. Ekim 1917'de, Batının proleterlerinin, kendi burjuvazilerini yıkmak için, tekniğin az gelişmiş ve proletaryanın sayıca güçsüz olduğu Rusya'nın proleterlerinden çok daha büyük şansa sahip olduğunu her köşe ve bucakta bas bas bağıran Menşevikler, tam da aynı şeyi söylemiyorlar mıydı? Ve Menşeviklerin bu ah-ü-vahına rağmen, Rusya proleterlerinin Ekim 1917'de iktidarı ele geçirmek ve burjuvaziyi devirmek için, İngiltere, Fransa ya da Almanya proleterlerinden daha fazla şansa sahip olduğunun görüldüğü olgu değil mi acaba? Tüm dünyada devrimci mücadelenin pratiği, sorunun Troçki'nin koyduğu gibi konulamayacağını göstermedi mi ve kanıtlamadı mı?

Çabuk zafer kazanma konusunda kimin daha çok şansa sahip olduğu sorunu, ***bir*** ülkenin proletaryası öteki ülkelerin proletaryasının, ya da ülkemiz köylülüğü öteki ülkelerin proletaryasının karşısına koyarak tayin edilmez. Böyle bir karşı karşıya koyuş çocukça bir kıyaslama oyunudur. Çabuk zafer kazanma konusunda kimin daha çok şansa sahip olduğu sorunu, gerçek uluslararası durum tarafından, kapitalizm ile sosyalizm arasındaki mücadele cephesindeki gerçek güçler dengesi tarafından tayin edilir. Öyle olabilir ki, biz henüz ekonomimizin sosyalist temelini kurmadan, Batı'nın proleterleri kendi burjuvazilerini yenip iktidarı ele geçirebilirler. Bu kesinlikle imkansız değil. Fakat öyle de olabilir ki, Batının proleterleri kendi burjuvazile-

rini devirmeden önce, SSCB proletaryası ekonomimizin sosyalist temelini kurabilir. Bu da imkansız değildir.

Çabuk zafer kazanma şansı sorununun çözümü burada kapitalizm ile sosyalizm arasındaki mücadele cephesindeki gerçek duruma, ve yalnızca buna bağlıdır.

9 — Pratik-Politik Görüş Ayrılıkları

Görüş ayrılıklarımızın temelleri bunlardır.

Bu temellerden, gerek dış ve iç politika alanında, gerekse de salt Parti sorunlarında pratik-politik karakterli görüş ayrılıkları çıkmaktadır. Bu görüş ayrılıkları ***dokuzuncu sorunun*** konusunu oluşturur.

a) Kapitalizmin kısmî stabilizasyonu gerçeğinden yola çıkarak Parti, iki devrim arasındaki bir dönemde yaşadığımızı, kapitalist ülkelerde devrime doğru gittiğimizi ve komünist partilerin baş görevinin kitlelere giden yolu açmak, kitlelerle bağları güçlendirmek, proletaryanın kitle örgütlerini ele geçirmek ve geniş işçi kitlelerini yaklaşmakta olan devrimci mücadelelere hazırlamak olduğunu düşünmektedir.

Devrimimizin iç güçlerine inanmayan ve kapitalizmin kısmî stabilizasyonundan devrimimizi yerle bir edebilecek bir olgu olarak korkan muhalefet ise, kapitalizmin kısmî stabilizasyonu olgusunu inkar edebileceğini sanıyor (ya da sanıyordu), İngiliz grevinin[15] kapitalizmin istikrarının sona ermesine işaret olduğunu düşünüyor (ya da düşünüyordu); fakat stabilizasyonun bir olgu olduğu anlaşıldıktan sonra muhalefet, bunun olgular için daha kötü olduğunu ve dolayısıyla bu olguların görmezden gelinebileceğini ileri sürerek, şarlatanca şiarlarla birleşik cephe taktiğinin gözden geçirilmesini, Batıdaki sendikal hareketle kopmayı vb. talep etmektedir.

Ama olguları, olayların nesnel seyrini hesaba katmamak ne demektir? Bu, bilimin zeminini terketmek ve şarlatanlık zeminine teveccüh etmek demektir.

Muhalefet blokunun politikasındaki maceracılık bundandır.

b) Sanayileşmenin sosyalist inşanın ana yolu olduğundan ve sosyalist sanayi için ana pazarı ülkemizin iç pazarının oluşturacağından

yola çıkan Partimiz, sanayileşmenin, köylülüğün ana kütlesinin (işçilerin hiç sözünü bile etmiyoruz) maddi durumunun muntazam biçimde iyileştirilmesi temelinde gelişmesi gerektiğini, sanayi ile köylü iktisadı arasındaki, proletarya ile köylülük arasındaki işbirliğinin ve bu işbirliğinde proletaryanın önder rolünün —Lenin'in ifadesiyle— "Sovyet iktidarının" ve inşamızın zaferinin "ABC'si"[16] olduğunu, bununla bağıntı içinde genelde politikamızın, özelde de vergi ve fiyat politikamızın, bu işbirliğinin çıkarlarını ilerletecek şekilde tanzim edilmesi gerektiğini düşünmektedir.

Köylülüğü sosyalizmin inşası çalışmasına çekme imkanına inanmayan, ve besbelli sanayileşmenin köylülüğün ana kütlesinin sırtından gerçekleştirilebileceğini varsayan muhalefet ise kapitalist sanayileşme yöntemleri yoluna kaymakta, köylülüğü, proleter devlet için bir "sömürge", bir "sömürü" nesnesi olarak görmekte ve ancak sanayi ile köylü ekonomisinin işbirliğini bozmaya, yoksul köylülerin ve orta köylülerin ekonomik durumunu sarsmaya ve bizzat sanayileşmenin temellerini yoketmeye yarayacak olan sanayileşme önlemleri (köylülüğün vergi yükünün ağırlaştırılması, sanayi mallarının satış fiyatlarının yükseltilmesi vs.) önermektedir.

Muhalefetin, proletarya ile köylülük arasında blok ve bu blokta proletaryanın egemenliği fikrine menfi yaklaşımı —sosyal-demokrasi için karakteristik olan bir yaklaşım— bundandır.

c) Biz, Partinin, Komünist Partisinin, proletarya diktatörlüğünün baş aleti olduğundan, önderliğin, bu önderliği başka partilerle paylaşmayan ve paylaşmayacak olan ***tek*** parti tarafından gerçekleştirilmesinin, o olmadan az buçuk sağlam ve gelişkin bir proletarya diktatörlüğünün düşünülemeyecek olduğu temel önkoşul olduğundan yola çıkıyoruz. Bundan dolayı Partimiz içinde fraksiyonların varlığını caiz görmüyoruz, çünkü Parti içinde organize fraksiyonların varlığının, yekpare Partinin paralel örgütlere bölünüp parçalanmasına, ülkede yeni bir Partinin ya da Partilerin tohum ve hücrelerinin oluşmasına, bunun sonucunda da proletarya diktatörlüğünün parçalanmasına yol açacağı açıktır.

Gerçi muhalefet bu ilkelere açıktan karşı çıkmıyor, fakat buna rağmen pratik çalışmasında, Partinin birliğini zayıflatma zorunlulu-

ğundan, Partimiz içinde fraksiyon özgürlüğü zorunluluğundan, dolayısıyla da yeni bir parti için unsurlar oluşturma zorunluluğundan hareket ediyor.

Muhalefet blokunun pratik çalışmasındaki bölücü politika bundandır.

Muhalefetin, Partideki "rejim" hakkındaki yakınması, aslında ülkede proleter olmayan unsurların proletarya diktatörlüğü rejimine karşı protestosunu yansıtan yakınması bundandır.

İki Parti sorunu bundandır.

Muhalefetle aramızdaki görüş ayrılıklarının özeti budur işte yoldaşlar.

IV

MUHALEFET İŞ BAŞINDA

Şimdi de, bu görüş ayrılıklarının pratik çalışmada nasıl dile gelmiş olduğu sorununa geçelim.

Muhalefetimiz, gerçekte, pratik çalışmasında, Partiye karşı mücadelesinde nasıl bir yol izlemektedir?

Muhalefetin sadece Partimiz içinde değil, Komintern'in diğer seksiyonlarında da, örneğin Almanya'da, Fransa'da vs. faaliyet sürdürdüğü herkesçe biliniyor. Bu yüzden sorunun şöyle konması gerekir: Muhalefetin ve yandaşlarının gerek SBKP(B) içindeki, gerek Komintern'in diğer seksiyonlarındaki pratik çalışması nasıldır?

a) ***Muhalefetin ve yandaşlarının SBKP(B) içindeki pratik çalışması:*** Muhalefet, "çalışma"sına Partiye karşı en ağır suçlamalarda bulunarak başladı. Partinin "oportünizm yoluna kaydığını", Partinin politikasının "devrimin sınıf çizgisine aykırı olduğu"nu, Partinin yozlaştığını ve Termidor'a yaklaştığını, devletimizin "hiçbir surette işçi devleti" olmadığını açıkladı ve iddia etti. Bütün bunlar, muhalefet temsilcilerinin yaptıkları açık konuşmalar ve bildirilerde (MK ve MKK Temmuz Plenumu 1926), ya da muhalefetin, yandaşları tarafından yayılan illegal belgelerinde açıklanmıştır.

Partiye karşı bu ağır suçlamalarda bulunarak muhalefet, Parti içinde yeni, paralel hücrelerin, yeni, paralel bir Parti merkezinin örgütlenmesi, yeni bir Partinin yaratılması için zemin hazırlamıştır. Muhalefet yandaşlarından biri, Bay Ossovski, makalelerinde doğrudan, mevcut Partinin, yani Partimizin, kapitalistlerin çıkarlarını temsil ettiğini, bundan dolayı yeni, "saf proleter" bir Parti örgütlemenin zorunlu olduğunu, bu yeni Partinin, mevcut Partinin yanısıra varlığını sürdürüp faaliyet yürütmesi gerektiğini açıklamıştır.

Muhalefet, Ossovski'nin görüşlerinden kendisinin sorumlu tutulamayacağını söyleyebilir. Fakat bu doğru değildir. O, Bay Ossovski'nin "fiilleri"nden tümüyle ve bütünüyle sorumludur. Ossovski'nin kendisini açıkça muhalefet yandaşları arasında saydığı, muhalefetin buna bir kez bile herhangi bir şekilde karşı çıkmadığı herkesçe biliniyor. Ayrıca Troçki'nin, MK Temmuz Plenumunda Ossovski'yi Molotov yoldaşa karşı savunduğu da herkesçe biliniyor. Son olarak, Parti oybirliğiyle Ossovski'ye karşıyken, MK'nde muhalefetin Ossovski'nin Partiden ihraç edilmesine karşı oy kullandığı da bilinmektedir. Bütün bunlar, muhalefetin Ossovski'nin "fiilleri"nin manevi sorumluluğunu üstlenmiş olduğunu kanıtlamaktadır.

Çıkan sonuç: Muhalefetin SBKP(B) içindeki pratik çalışması, Ossovski'nin tavrıyla, onun ülkemizde SBKP(B)'ye paralel olarak ve ona karşı yeni bir Parti kurmanın zorunlu olduğu şeklindeki tavırlarıyla uygunluk içerisindedir.

Başka türlü de olamazdı zaten. Çünkü ancak şu ikisinden biri mümkündür:

Ya, Partiye karşı bu ağır suçlamaları getirirken muhalefetin bizzat kendisi bu suçlamaların doğruluğuna inanmıyor ve yalnızca gösteriş amacıyla bu yola başvuruyordu — ki bu durumda yaptığı işçi sınıfını yanıltmaktır, ve bu ağır bir suçtur;

ya da muhalefet suçlamalarının doğruluğuna inanıyordu ve hâlâ da bu inancını sürdürüyor —ve bu durumda muhalefet, Partinin önder kadrolarının yokedilmesi ve yeni bir Partinin kurulması yolunu tutmak zorundaydı, ki bunu da yapıyor.

1926 Ekim'inde muhalefetimizin, SBKP(B)'ne karşı yönelen pratik çalışmasının çehresi böyleydi.

b) ***Muhalefet yandaşlarının Alman Komünist Partisi içindeki pratik çalışması:*** Muhalefetimiz tarafından Partiye karşı yöneltilen suçlamalardan hareketle, Almanya'da "Ultra Solcular", başta Bay Korsch olmak üzere, kendi "sair" sonuçlarını çıkararak son noktayı koydular. Almanya'daki "Ultra Solcular"ın ideologu olan Korsch'un, sanayimizin "saf kapitalist bir sanayi", Partimizin "Kulaklaşmış" bir Parti, Komintern'in ise "oportünist" bir örgüt olduğunu iddia ettiği herkesçe bilinmektedir. Ayrıca Korsch'un, tüm bunların bir sonucu olarak, SSCB'nde varolan iktidara karşı "yeni bir devrim"in zorunluluğunu vaaz ettiği de herkesçe bilinmektedir.

Muhalefet, Korcsh'un görüşlerinden kendisinin sorumlu tutulamayacağını söyleyebilir. Ama bu doğru değildir. Muhalefet, Bay Korsch'un "fiiller"inden tümüyle ve bütünüyle sorumludur. Korsch'un söyledikleri, muhalefetimizin liderlerinin, yandaşlarına, Partiye karşı bilinen suçlamalar biçiminde sundukları önkoşullardan çıkan doğal sonuçtur. Çünkü eğer Parti oportünizm yoluna kaymışsa, eğer politikası devrimin sınıf çizgisine aykırıysa, eğer yozlaşmış ve Termidor'a yaklaşmışsa, devletimiz ise "hiçbir surette proleter devlet" değilse, bundan sadece bir tek sonuç çıkabilir —"Kulaklaşmış" devlet iktidarına karşı yeni bir devrim. Ayrıca, Almanya'da "Ultra Solcular"ın, bunlar arasında Wedding'lilerin[17] de Korsch'un partiden ihracına, karşı oy kullandıkları ve böylece Korsch'un karşı-devrimci propagandası için manevi sorumluluğu üstlendikleri bilinmektedir. Peki ama, "Ultra Solcular"ın SBKP(B) içindeki muhalefetten yana olduğunu kim bilmiyor ki?

c) ***Muhalefet yandaşlarının Fransa'daki pratik çalışması:*** Aynı şey Fransa'daki muhalefet yandaşları için de geçerlidir. Belli bir Fransız dergisinde faaliyet gösteren Souvarine ve grubunu kastediyorum. Muhalefetin, Partimize karşı suçlamalarıyla yarattığı önkoşullardan hareketle Souvarine, devrimin baş düşmanının Parti bürokrasisi, Partimizin yönetici doruğu olduğu sonucuna varıyor. Souvarine, "kurtuluş"un ancak şunda yatabileceğini iddia ediyor: Partinin ve Sovyet iktidarının yönetici doruğuna, her şeyden önce SBKP(B) MK Sekretaryasına karşı yeni bir devrim. Orada, Almanya'da SSCB'nde varolan devlet iktidarına karşı "yeni bir devrim" talep ediliyor. Burada, Fransa'da ise — MK Sekretaryasına karşı "yeni bir devrim". Fa-

kat bu yeni devrim nasıl örgütlenecek? Özel bir parti, bu yeni devrimin hedeflerine uyarlanmış bir Parti olmadan o örgütlenebilir mi? Elbette örgütlenemez. Yeni bir Parti yaratılması sorunu bundandır.

Muhalefet, Souvarine'in yazdıklarından kendisinin sorumlu tutulamayacağını söyleyebilir. Ama bu doğru değildir. Birincisi, Souvarine ve grubunun muhalefet yandaşı olduğu, özellikle de onun Troçkist kesimin yandaşı olduğu biliniyor. İkincisi, muhalefetin daha kısa süre önce, Bay Souvarine'i Fransa Komünist Partisi merkez yayın organı yazı kuruluna sokma planıyla haşır neşir olduğu bilinmektedir. Ne var ki bu plan başarısız kalmıştır. Fakat plan muhalefetimiz sayesinde değil, ona rağmen başarısız kalmıştır.

Bundan da şu sonuç çıkmaktadır ki, muhalefet, pratik çalışmasında, onun kendisini göstermek istediği gibi değil, bilakis gerek bizde SSCB'nde gerekse de Fransa ve Almanya'da çalışmanın seyri içinde görüldüğü gibi alındığında — dediğim gibi, bundan şu sonuç çıkmaktadır ki, muhalefet pratik çalışmasında önüne doğrudan, Partimizin mevcut kadrolarını yoketmek ve yeni bir Parti kurmak görevini koymaktadır.

V

PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ'NÜN DÜŞMANLARI MUHALEFETİ NE İÇİN ÖVÜYORLAR

Sosyal-demokratlar ve Kadetler muhalefeti ne için övüyorlar?

Ya da başka kelimelerle: Muhalefet kimin hissiyatını yansıtıyor?

Son zamanlarda Batının sosyal-demokrat basınında ve burjuva basınında "Rus sorunu" denilen şeyin yakıcı bir güncel sorun haline geldiği dikkatinizden kaçmış olamaz. Bu bir rastlantı mıdır? Elbette bir rastlantı değildir. SSCB'nde sosyalizmin gelişmesi ve Batıda komünist hareketin büyümesi, burjuvazinin ve onun işçi sınıfı içindeki ajanları sosyal-demokrat liderlerin saflarında elbette büyük bir huzursuzluğa yol açmak zorundadır. Bugün devrim ile karşı-devrim arasındaki ayrım çizgisi, SSCB'nin proletarya partisine karşı bir tarafın şid-

detli nefreti ve öteki tarafın sıcak dostluğu şeklini almaktadır. "Rus sorunu"nun muazzam uluslararası önemi, şimdi artık komünizm düşmanlarının mutlaka hesaba katmaları gereken bir olgudur.

"Rus sorunu" etrafında iki cephe oluştu: Sovyet Cumhuriyetinin hasımlarının cephesi ve onun fedakâr dostlarının cephesi. Sovyet Cumhuriyetinin hasımları ne istiyorlar? Geniş halk kitleleri arasında proletarya diktatörlüğüne karşı mücadele için ideolojik ve ahlâki önkoşulları yaratmaya çalışıyorlar. Sovyet Cumhuriyetinin dostları ne istiyorlar? Proletaryanın geniş katmanları içinde Sovyet Cumhuriyetinin desteklenmesi için, savunulması için ideolojik ve ahlâki önkoşulları yaratmaya çaba gösteriyorlar.

Şimdi de, sosyal-demokratların ve Rus burjuva mültecileri arasında bulunan Kadetlerin muhalefetimizi ne için övdüklerini görelim.

Almanya'da ünlü bir sosyal-demokrat lider olan Paul Levi örneğin şöyle demektedir:

> "İşçilerin özel çıkarlarının, son tahlilde sosyalizmin çıkarlarının, köylü mülkiyetinin varlığıyla çeliştiğini, köylü ve işçi çıkarları arasındaki özdeşliğin hayali olduğunu, ve Rus devriminin daha sonraki gelişmesinin bu karşıtlığı keskinleştireceğini ve anlaşılır kılacağını düşünüyorduk. Çıkar dayanışması fikrini, sadece biçim olarak başka bir koalisyon fikri olarak almıştık. Eğer Marksizm hiç olmazsa bir parçacık haklıysa, tarih diyalektik biçimde işliyorsa, bu karşıtlık, Rusya'da koalisyon fikrini, Almanya'da şimdiden parçalanmış olduğu gibi parçalayacaktı... Olaylara daha çok dışarıdan bakan Batı Avrupa'daki bizler için bir şey açıktır: ***Muhalefetin yanındayız.*** ... Rusya'da yeniden bağımsız, antikapitalist, sınıf mücadeleci bir işçi hareketinin başladığı gerçeği ortadadır." (Leipziger Volkszeitung", 30 Temmuz 1926.)

Bu alıntıda, işçilerin ve köylülerin çıkarlarının "özdeşliği" sorununda bir kafa karışıklığı olduğu açık. Fakat yine de Paul Levi'nin burada muhalefetimizi, işçi-köylü bloku düşüncesine karşı, işçi-köylü ittifakı düşüncesine karşı mücadelesi yüzünden övdüğüne kuşku yoktur.

"Rus" sosyal-demokrasisinin, SSCB'nde kapitalizmin restorasyonundan yana olan "Rus" Menşeviklerinin herkesçe bilinen lideri Dan, muhalefetimiz hakkında şunları söylemektedir:

> "Bolşevik muhalefet, sosyal-demokrasinin yönelttiği eleştirileri neredeyse kelimesi kelimesine tekrar ederek mevcut düzeni eleştirmekle, sosyal-demokrasinin pozitif platformunun kabulü için ***zihinleri hazırlamaktadır.***"

Ve devamla:

> "Muhalefet sadece işçi kitleleri arasında değil, aynı zamanda komünist işçiler arasında da, ustaca bakıldığı takdirde kolayca ***sosyal-demokrat meyveler verebilecek olan*** düşünce ve hissiyat tohumları yetiştirmektedir." ("Sotsialistiçeski Vyestnik" No. 17-18.)

Gayet açık sanıyorum.

Milyukov'un karşı-devrimci burjuva partisinin merkez yayın organı "Posledniye Novosti[18], muhalefetimiz hakkında şunları yazıyor:

> "Bugün muhalefet diktatörlüğü sarsmaktadır, muhalefetin her yeni yayınında gittikçe daha 'korkunç' sözcükler kullanılmaktadır, bizzat muhalefetin kendisi, egemen sisteme karşı gittikçe daha sertleşen hücumlar yapma yönünde bir evrim geçirmektedir, ve bu onu politik bakımdan hoşnutsuz geniş halk kesimlerinin sözcüsü olarak şükranla selamlamamız için şimdilik yeterlidir." ("Posledniye Novosti", No. 1990.)

Ve devamla:

> "Sovyet iktidarının en büyük düşmanı, şimdi, ona farkettirmeden yaklaşan, onu duyargalarıyla çepeçevre kuşatarak, o bunun ayırdına varmadan onu tasfiye edendir. Hâlâ süren hazırlık döneminde bu kaçınılmaz ve zorunlu rolü Sovyet muhalefeti oynamaktadır." ("Posledniye Novosti" No. 1983, bu yılın 27 Ağustosu.)

Burada her türlü yorumun fuzuli olduğunu düşünüyorum.

Böyle düzinelerce ve yüzlerce alıntı örneği verebileceğim halde, zaman darlığı nedeniyle kendimi bu alıntılarla sınırlıyorum.

Sosyal-demokratların ve Kadetlerin muhalefetimizi övmeleri işte bunun içindir.

Bu bir rastlantı mıdır? Hayır, bir rastlantı değildir.

Buradan da görülebilir ki, muhalefet ülkemiz proletaryasının hissiyatını değil, proletarya diktatörlüğünden hoşnut olmayan, ona kin duyan ve sabırsızlıkla onun parçalanmasını, devrilmesini bekleyen proleter olmayan unsurların hissiyatını yansıtmaktadır.

Böylece, muhalefetimizin fraksiyon mücadelesinin mantığı, fiiliyatta, muhalefetimizin cephesinin nesnel olarak proletarya diktatörlüğünün hasımlarının ve düşmanlarının cephesiyle kaynaşmasına götürmüştür.

Muhalefetin istediği bu muydu? Muhtemelen bu değildi. Ama burada önemli olan muhalefetin ne istediği değil, yürüttüğü fraksiyon mücadelesinin nesnel olarak nereye götürdüğüdür. Fraksiyon mücadelesinin mantığı, şu ya da bu kişinin isteklerinden daha güçlüdür. Ve tam da bu yüzden olaylar o şekilde gelişmiştir ki, muhalefet cephesi gerçekte proletarya diktatörlüğünün hasımlarının ve düşmanlarının cephesiyle kaynaşmıştır.

Lenin bize, komünistlerin baş görevinin, proletarya diktatörlüğünü savunmak ve güçlendirmek olduğunu öğretti. ama olaylar öyle bir yön almıştır ki, muhalefet, fraksiyon politikası sayesinde, proletarya diktatörlüğünün hasımlarının kampında bulmuştur kendisini.

O nedenle, muhalefetin, sadece teoride değil, aynı zamanda pratikte de Leninizmden koptuğunu söylüyoruz.

Ve başka türlü de olamazdı zaten. Kapitalizmle sosyalizm arasındaki mücadele cephesinde güçler dengesi öyledir ki, şimdi işçi sınıfı saflarında şu iki politik çizgiden yalnızca biri varolabilir: Ya komünizm politikası ya da sosyal-demokrasinin politikası. Muhalefetin üçüncü bir tavır takınma çabası, SBKP(B)'ne karşı mücadelenin keskinleştiği koşullarda, kaçınılmaz olarak, muhalefetin, fraksiyon mücadelesinin seyriyle Leninizmin hasımları kampına savrulmasıyla sonuçlanmak zorundaydı.

Nitekim, sayılan olgulardan da görülebileceği gibi, böyle de oldu.

Sosyal-demokratların ve Kadetlerin muhalefeti övmeleri işte bunun içindir.

VI

MUHALEFET BLOKUNUN YENİLGİSİ

Daha önce, muhalefetin, Partiye karşı mücadelesinde, Partiye çok ağır suçlamalar yönelttiğini söyledim. Muhalefetin, pratik çalışmasında önüne doğrudan Partiyi bölmek ve yeni bir Parti oluşturmak görevini koyduğunu söyledim. Peki, muhalefet bu bölücü konumunu ne kadar sürdürebilmiştir? Olgular, muhalefetin bu konumunu ancak birkaç ay sürdürebildiğini göstermektedir. Olgular, muhalefetin bu yılın Ekim ayı başlarında yenilgisini kabul etmek ve geri çekilmek zorunda kaldığını göstermektedir.

Muhalefetin geri çekilmesine sebebiyet veren ne olmuştur?

Muhalefetin geri çekilmesine şu nedenlerin sebebiyet verdiğini düşünüyorum:

Birincisi, muhalefetin SSCB'nde kendi politik ordusu olmaması. Yeni bir Partinin inşası pekâlâ cazip bir görev olabilir. Ama tartışmadan sonra yeni bir Parti inşa edebilmek için hiçbir şeyin mevcut olmadığı anlaşılınca, geri çekilmenin tek çıkar yol olduğu açıktır.

İkincisi, fraksiyon mücadelesinin seyri içinde gerek bizde SSCB'nde, gerekse yurtdışında muhalefete her türlü karanlık unsur katılmış, sosyal-demokratlarla Kadetler muhalefeti göklere çıkarmaya başlamışlardır, bunun sonucunda muhalefete aşk ilanları ile işçilerin gözünde onu rüsva etmişlerdir. Muhalefet şu seçimle karşı karşıyaydı: Ya düşmanın bu methiyelerini ve aşk ilanlarını kendine yakışır bir şey olarak kabul edecek, ya da kendisine yapışmış olan bu karanlık uzantıların otomatikman düşmesi için ani bir dönüş yapacaktı. Geriye çekilişiyle ve bu geri çekilişini itiraf ederek muhalefet, ikinci yolun kendisi için kabul edilebilir tek çıkar yol olduğunu teslim etmiştir.

Üçüncüsü, SSCB'nde durumun, muhalefetin varsaydığından daha iyi olduğu ortaya çıkmış, Parti üyesi kitleler, mücadelenin başlangıcında muhalefetin düşünebildiğinden daha güçlü bir bilinç ve birlik-beraberlik göstermiştir. Hiç şüphesiz, ülke kriz içinde olsaydı, işçilerin hoşnutsuzluğu artış gösterseydi ve Parti daha az bir birlik-

beraberlik gösterseydi, muhalefet başka bir yol tutar ve geri çekilmezdi. Ama olgular göstermiştir ki, muhalefetin spekülasyonları bu alanda da boş çıkmıştır.

Muhalefetin yenilgisi bundandır.

Geri çekilmesi bundandır.

Muhalefetin yenilgisi üç aşamada olmuştur.

Birinci aşama; muhalefetin 16 Ekim 1926 tarihli "açıklama"sıdır. Bu belgede muhalefet, fraksiyon özgürlüğü ve fraksiyoncu mücadele yöntemleri teorisini ve pratiğini terketmiş ve bu sorundaki hatalarını açık ve kesin biçimde kabul etmiştir. Ama muhalefet sadece bunu terketmekle kalmamıştır. "Açıklama"sında kendini "İşçi Muhalefeti"nden ve tüm Korsch'lardan ve Souvarine'lerden ayırdığı ölçüde, aynı zamanda, daha kısa süre öncesine kadar kendisini bu akımlarla bağlayan ideolojik pozisyonlarından da vazgeçmiştir.

İkinci aşama; muhalefetin daha kısa süre öncesine kadar Partiye karşı yönelttiği suçlamalardan fiilen vazgeçmesidir. Teslim edilmeli ve aynı zamanda vurgulanmalıdır ki, muhalefet Partiye karşı yönelttiği suçlamaları SBKP(B) XV. Konferansında tekrarlamaya cesaret edememiştir. MK ve MKK Temmuz Plenumunun tutanaklarıyla SBKP(B) XV. Konferansının tutanakları karşılaştırıldığında, oportünizm, Termidorculuk, devrimin sınıf çizgisinden sapma vs. gibi eski suçlamalardan XV. Parti Konferansında iz bile kalmadığını tespit etmemek elde değil. Ayrıca, bir dizi delegenin muhalefete, eski suçlamalarına ilişkin bir sürü soru sormasına rağmen, muhalefetin bu konuda inatçı bir suskunluk gösterdiği dikkate alındığında, muhalefetin gerçekten de Partiye karşı eski suçlamalarından vazgeçtiğini tespit etmemek mümkün değil.

Bu husus, muhalefetin bir dizi ideolojik pozisyonlarından fiilen vazgeçmesi olarak değerlendirilebilir mi? Evet, böyle değerlendirilebilir ve değerlendirilmelidir. Bu, muhalefetin uğradığı yenilgiden sonra savaş bayrağını gayet bilinçli bir biçimde dürüp toplamasıdır. Ve başka türlü zaten olamazdı. Suçlamalar, yeni bir partinin inşası üzerine spekülasyon yapıldığından getirilmişti. Ama bu spekülasyon boş çıktığından, en azından geçici olarak suçlamalardan da vazgeçmek zorunluydu.

Üçüncü aşama; muhalefetin SBKP(B) XV. Konferansında tamamen tecrit edilmesidir. Belirtmek gerekir ki, XV. Parti Konferansında muhalefet ***bir tek oy*** bile alamamış ve böylece tamamen tecrit olmuş bir vaziyete düşmüştür. Muhalefetin, Partiye karşı sefer başlattığı, açık bir sefer başlattığı bu yılın Eylül ayı sonunda çıkardığı dehşetli gürültüyü bir düşününüz, ve bu bağırtı-çağırtıyı, XV. Parti Konferansında muhalefetin deyim yerindeyse yapayalnız kalması olgusuyla karşılaştırınız, göreceksiniz ki, muhalefete bundan daha "iyi" bir yenilgi tattırılamazdı.

Muhalefetin gerçekten de Partiye karşı getirdiği suçlamalardan vazgeçtiği, bunları XV. Parti Konferansında delegelerin taleplerine rağmen tekrar etmeye cesaret edemediği gerçeği inkar edilebilir mi?

Hayır, inkar edilemez, çünkü bu olgudur.

Peki, muhalefet neden bu yolu tuttu, neden bayrağını dürüp kaldırdı?

Çünkü muhalefetin ideolojik bayrağının açılması kayıtsız-şartsız ve zorunlu olarak iki parti teorisiyle, Katz, Korsch, Maslow, Souvarine ve öteki karanlık unsurların cesaretlendirilmesiyle, ülkemizde antiproleter güçlerin zincirlerinden boşandırılmasıyla, sosyal-demokrasinin ve Rus mültecileri arasındaki liberal burjuvaların methiyeleri ve aşk ilanlarıyla eşanlamlıdır.

Muhalefetin ideolojik bayrağı, muhalefetin ölüm kararı olmuştur — tüm mesele bundan ibarettir, yoldaşlar.

Bu yüzden muhalefet, tamamen yok olmak istemediği için, geri çekilmek ve bayrağını elinden atmak zorunda kalmıştır.

Muhalefet blokunun yenilgisinin nedeni burada yatmaktadır.

VII

SBKP(B) XV. KONFERANSININ PRATİK ANLAMI VE ÖNEMİ

Konuşmamın sonuna geliyorum, yoldaşlar. Geriye, SBKP(B) XV. Konferans kararlarının anlam ve öneminden çıkan sonuçlar hakkında birkaç söz söylemek kalıyor.

İlk sonuç; Konferansın, XIV. Parti Kongresinden sonraki Parti-içi mücadelenin bilançosunu çıkarması, Partinin muhalefet üzerinde kazandığı zaferi resmen teyit etmesi ve, muhalefeti tecrit ettikten sonra, geçmiş dönemde muhalefetin Partiye dayattığı çılgın fraksiyon mücadelesine bir son vermesidir.

İkinci sonuç; Konferansın Partimizin saflarını inşamızın sosyalist perspektifi temelinde, sosyalist inşanın zaferi için mücadele fikri temelinde, Partimizdeki bütün muhalif akımlara, Partimizdeki bütün sapmalara karşı her zamankinden daha sağlam biçimde sıklaştırmasıdır.

Partimiz içinde şimdi en aktüel sorun, ülkemizde sosyalizmin kurulması sorunudur. Bütün dünyanın gözlerinin bizim üzerimizde, ekonomik inşa çalışmamızın, sosyalist inşa cephesindeki başarılarımızın üzerinde olduğunu söylerken Lenin haklıydı. Ama bu cephede başarılar kazanabilmek için, proletarya diktatörlüğünün baş aracı olan Partimizin buna hazır olması, bu görevin öneminin bilincinde olması ve ülkemizde sosyalist inşanın zaferinin bir manivelası haline gelmesi zorunludur. XV. Parti Konferansının anlam ve önemi, Partimizin ülkemizde sosyalist inşanın zaferi fikri ile donatılması davasını resmen teyit etmesi ve mükemmelleştirmesinde yatar.

Üçüncü sonuç; Konferansın, Partimiz içindeki bütün ve her türlü ideolojik sapmaya kesin bir red cevabı vererek, böylece SBKP(B) içinde Leninizmin tam zaferini kolaylaştırmasıdır.

Eğer Komintern Yürütme Komitesi Genişletilmiş Plenumu, SBKP(B) XV. Konferansının kararlarını onaylar ve Partimizin muhalefete karşı politikasını doğru bir politika olarak tanırsa —ki bundan kuşku duymam için hiçbir neden yoktur—, bu dördüncü sonuca yol açacaktır, yani, XV. Parti Konferansı tüm Komintern içinde, bütün ülkelerin ve halkların devrimci proletaryasının saflarında Leninizmin zaferi için bazı önemli önkoşulları yaratmıştır. (*Şiddetli alkışlar. Tüm plenumun tezahüratı.*)

KAPAYIŞ KONUŞMASI

13 Aralık

I

BAZI NOTLAR

1 — Uydurma ve İftiralara Değil, Olgulara İhtiyacımız var

Yoldaşlar! Asıl konuya geçmeden önce, izninizle, muhalefetin açıklamalarına ilişkin, ya olguları çarpıtan ya da uydurma ve iftiradan başka bir şey olmayan muhalefetin açıklamalarına ilişkin birkaç söz söylemek istiyorum.

1 — İlk sorun, KEYK [Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi —ÇN] Genişletilmiş Plenumunda muhalefetin yaptığı çıkışla ilgilidir. Muhalefet, SBKP(B) MK, muhalefetin sahneye çıkmasının, 16 Ekim 1926 tarihli muhalefet "açıklama"sını ihlal edeceğine doğrudan işaret etmediği için söz almaya karar verdiklerini, eğer MK konuşmalarına izin vermemiş olsaydı, muhalefet liderlerinin konuşmaktan sarfınazar edeceklerini açıkladı.

Muhalefet devamla, burada Genişletilmiş Plenumda, mücadeleyi sertleştirmemek için her şeyi yapacaklarını, basit "açıklama"larla yetineceklerini, Partiye saldırmanın —Tanrı korusun— akıllarından bile

geçmediğini, Partiyi herhangi bir şekilde suçlama ve kararlarına karşı çıkma —Tanrı korusun— niyetinde olmadıklarını ifade ettiler.

Bütün bunlar doğru değil, yoldaşlar. Bunlar olgularla hiçbir biçimde örtüşmüyor. Bu, muhalefetin ikiyüzlülüğünden başka bir şey değildir. Olgular, ve özellikle Kamenev'in çıkışı, muhalefet liderlerinin Genişletilmiş Plenumdaki konuşmalarının "açıklamalar" olmadığını, bilakis Partiye karşı bir saldırı, Partiye bir baskın yapmak olduğunu ispatlamaktadır.

Partiyi açıkça sağ sapmacılıkla suçlamak ne demektir? Bu, Partiye karşı saldırıya geçmek, Partiye karşı hücuma kalkmak demektir.

SBKP(B) MK, kararında, muhalefetin bir çıkışının mücadeleyi sertleştireceğine, fraksiyon mücadelesine yeni bir ivme kazandıracağına işaret etmedi mi acaba? Evet, etti. Bu, SBKP(B) MK'nin muhalefete bir uyarısıydı. MK daha ileri gidebilir miydi? Hayır, gidemezdi. Neden? Çünkü MK, muhalefeti konuşmaktan men edemezdi. Her Parti üyesi, Partinin herhangi bir kararına karşı, daha yüksek bir merci önünde söz alma hakkına sahiptir. MK, Parti üyelerinin bu hakkını görmezlikten gelemezdi. Dolayısıyla SBKP(B) MK, mücadelenin yeniden sertleşmesini, fraksiyon mücadelesinin daha da alevlenmesini önlemek için elinden gelen her şeyi yapmıştır.

Aynı zamanda MK üyeleri olan muhalefet liderleri, konuşmalarının, kaçınılmaz olarak Parti kararlarına karşı çıkmak, Partiye karşı saldırıya geçmek anlamına geleceğini bilmek zorundaydılar.

Muhalefetin, ama özellikle Kamenev'in çıkışı —Kamenev sadece kendi adına değil, tüm muhalefet bloku adına konuşmuştur, çünkü burada okuduğu konuşmasının altında Troçki'nin, Kamenev'in ve Zinovyev'in imzası vardır—, Kamenev'in bu çıkışı, muhalefet blokunun gelişmesinde, muhalefetin fraksiyoncu mücadele yöntemlerinden vazgeçtiği 16 Ekim 1926 tarihli "Açıklama"sından, muhalefetin Partiye karşı yeniden fraksiyoncu mücadele yöntemlerine geri döndüğü, muhalefetin varlığının yeni bir aşamasına doğru bir dönüm noktasıdır.

Bundan çıkan sonuç şudur: Muhalefet, fraksiyon mücadelesi yöntemlerine dönerek 16 Ekim 1926 tarihli kendi "Açıklama"sını ihlal etmiştir.

Bunu aklımızda tutalım, yoldaşlar. İkiyüzlülük yapmaya gerek yok. Kamenev, şeyleri adlı adınca anmak gerektiğini, kediye kedi demek gerektiğini söylerken haklıydı. (*Sesler: "Çok doğru!" "Domuza da domuz."*)

2 — Troçki konuşmasında, "Şubat devriminden sonra Stalin, Lenin tarafından Kautsky'ci sapma olarak nitelendirilen yanlış bir taktik vaaz etti" beyanında bulundu.

Bu doğru değildir, yoldaşlar. Bu bir iftiradır. Stalin, Kautsky'ci bir sapma "vaaz etmedi". Sürgünden döndükten sonra, bende belli sallantıların görüldüğünü hiçbir zaman saklamadım ve hatta "Ekim'e Doğru" adlı broşürümde bizzat bundan söz ettim. İçimizden kim hayatında hafif sallantılar geçirmemiştir ki? 1917 yılında Lenin'in pozisyonu ve onun Nisan Tezleri'ne[19] gelince —ki burada söz konusu olan tam da budur—, Parti pekâlâ bilmektedir ki, o sıralarda ben Lenin yoldaşla birlikte, Lenin'in tezlerine karşı mücadele yürüten Kamenev ve grubuna karşı aynı safta yer aldım. Partimizin 1917 Nisan Konferansı tutanaklarını tanıyan herkes, Lenin'le aynı safta olduğumu ve onunla birlikte Kamenev muhalefetine karşı mücadele ettiğimi bilir.

Burada başvurulan numara şudur ki, Troçki beni Kamenev'le karıştırıvermiş. (*Gülüşmeler, alkışlar.*)

İşin doğrusu, Kamenev'in o sıralar Lenin'e, onun tezlerine, Parti çoğunluğuna karşı muhalefet yürüttüğü ve "anavatan savunması" pozisyonuna yakın bir bakış açısı geliştirdiğidir. İşin doğrusu, Kamenev'in o sıralar "Pravda"da, örneğin Mart ayında, "anavatan savunması" bakış açısına çok yakın düşen makaleler yazdığıdır. Bu makaleler için sorumluluğu hiçbir şekilde ben üstlenemem elbette.

Burada Stalin'le Kamenev'i karıştırması Troçki'nin talihsizliğidir.

Peki, 1917 yılındaki Nisan Konferansı sırasında, Parti Kamenev grubuna karşı mücadele ederken Troçki neredeydi? O sıralarda hangi Partinin, sol-Menşevik bir Partinin mi, yoksa sağ-Menşevik bir Partinin mi içinde bulunduğu, ve neden o sıralar Zimmerwald Soluna[20] mensup olmadığı konusunda Troçki bizlere —hiç olmadı basında— bir şeyler anlatmalıdır. Ki kendisinin o sıralar Partimiz üyesi olmadığı, Troçki'nin unutmaması gereken bir olgudur.

3 — Troçki konuşmasında, "Stalin ulusal sorunda oldukça büyük bir hata yaptı" beyanında bulundu. Nasıl bir hata, hangi koşullar altında — ama bunları söylemedi Troçki.

Bu doğru değildir, yoldaşlar. Bu bir iftiradır. Benim hiçbir zaman, ne Lenin'le ne de Partiyle, ulusal sorunda herhangi bir görüş ayrılığım olmamıştır. Öyle sanıyorum ki Troçki burada, Lenin yoldaşın XII. Parti Kongresinden önce beni, Gürcü yarı-milliyetçilerine, kısa süreden beri Fransa'da ticaret temsilcisi olan Mdivani gibi yarı-komünistlere karşı çok sert bir örgütsel politika uygulamak, ve onları "izlemek"le suçladığı, önemsiz bir olayı ima etmektedir. Ne var ki, daha sonraki olaylar, "sapmacılar" denilen bu kişilerin, Mdivani gibilerinin, gerçekte, Parti MK Sekreterlerinden biri olarak uyguladığım muameleden daha sert bir muameleyi hakettiklerini göstermiştir. Daha sonra gelişen olaylar, bu kişilerin, en açık oportünizmin yıkılmaya yüztutmuş bir fraksiyonu olduklarını göstermiştir. Varsın Troçki bunun doğru olmadığını kanıtlasın. Lenin bu olguları bilmiyordu ve bilemezdi de, çünkü hastaydı, yataktan çıkamıyordu ve olayları izleme olanağı yoktu. Fakat, bu önemsiz olayla Stalin'in ilkesel bakış açısı arasında nasıl bir bağlantı olabilir? Besbelli ki Troçki burada müfterice, benimle Parti arasında herhangi bir "görüş ayrılığı" olduğunu ima etmektedir. Ama, Troçki de dahil, tüm MK'nin, Stalin'in ulusal soruna ilişkin tezlerini oybirliğiyle kabul ettiği olgu değil midir? Bu oylamanın, Mdivani olayından sonra, XII. Parti Kongresinden önce yapıldığı olgu değil midir? Ulusal soruna ilişkin raporu, XII. Parti Kongresinde, herhangi başka birinin değil de Stalin'in sunduğu olgu değil midir? Öyleyse, ulusal sorunda Partiyle "görüş ayrılıkları" nerde burada, ve Troçki bu önemsiz olaya değinme gereğini aslında neden duydu?

4 — Kamenev konuşmasında, "sola karşı mücadele başlatmak"la, yani muhalefete karşı mücadele başlatmakla XIV. Parti Kongresinin bir hata işlediğini açıkladı. Buna göre, Parti demek ki Parti içindeki devrimci çekirdeğe karşı mücadele etmiştir ve etmektedir. Buna göre demek ki muhalefetimiz sağ değil, sol bir muhalefettir.

Bütün bunlar saçmadır, yoldaşlar. Bu, muhaliflerimiz tarafından yaygınlaştırılan bir iftiradır. XIV. Parti Kongresi, devrimci çoğunluğa karşı mücadele başlatmayı düşünmedi ve düşünemezdi de. Ger-

çekte o, sağcılara, "solcu" bir kisveye bürünse de sağ bir muhalefet oluşturan muhaliflerimize karşı mücadele başlatmıştır. Elbette muhalefet, kendisini "devrimci sol" görme eğilimindedir. Ama Partimizin XIV. Kongresi, tam tersine, muhalefetin kendini "sol" laflarla sadece maskelediğini, gerçekte oportünist bir muhalefet olduğunu saptadı. Sağ muhalefetin, işçi sınıfını yanıltmak için çoğu kez "sol" kisveye büründüğünü biliyoruz. "İşçi Muhalefeti" de herkesten daha sol olduğunu iddia ediyordu, oysa gerçekte herkesten daha sağ olduğu görüldü. Şimdiki muhalefet de herkesten daha sol olduğu iddiasındadır, fakat pratik ve şimdiki muhalefetin tüm çalışması, onun "İşçi Muhalefeti" ve Troçkizmden, "Yeni Muhalefet" ve her türden Souvarine'lere kadar bütün sağ oportünist akımların toplanma yeri ve sığınağı olduğunu gösteriyor.

Kamenev, "solcular" ve "sağcılar" konusunda burada "küçük" bir sahtekârlık yapmıştır.

5 — Kamenev, Lenin'in eserlerinden, henüz ekonomimizin sosyalist temelini tamamlamadığımızın söylendiği bir alıntı yaptı, ve Partinin, ekonomimizin sosyalist temelini halihazırda tamamladığımızı iddia ettiğinde bir hataya düştüğünü açıkladı.

Bu saçmadır, yoldaşlar. Bu, Kamenev'in düpedüz bir iftirasıdır. Parti hiçbir zaman, ekonomimizin sosyalist temelini halihazırda tamamladığını iddia etmedi. Şimdi anlaşmazlık noktası ekonomimizin sosyalist temelini tamamlayıp tamamlamadığımız değildir. Anlaşmazlık noktası bu değildir şimdi. Anlaşmazlık noktası sadece, kendi gücümüzle sosyalist temelleri ***tamamlayabilecek miyiz, tamamlayamayacak mıyız***dır. Parti, ekonomimizin sosyalist temelini tamamlama imkanına sahip olduğumuzu iddia ediyor. Muhalefet bunu yadsıyarak bozgunculuk ve teslimiyetçilik yoluna kayıyor. Şimdi anlaşmazlık bu noktadadır. Kendi bakış açısının pek güvenilir olmadığını hisseden Kamenev, bu sorundan kaçınmaya çalışıyor. Fakat bunu başaramayacak.

Görüyorsunuz, Kamenev "küçük" bir sahtekârlığa daha başvurmuştur.

6 — Troçki konuşmasında "1917 Mart-Nisan'ında Lenin'in politikasını önceledığini" açıklamıştır. Buna göre demek ki Troçki, Lenin yoldaşın Nisan Tezlerini "öncelemiş"tir. Buna göre Troçki daha Şu-

bat-Mart 1917'de kendi başına, Lenin yoldaşın Nisan-Mayıs 1917'de savunduğu politikaya ulaşmıştır.

İzninizle, yoldaşlar, bunun aptalca ve yakışıksız bir palavracılık olduğunu tespit etmek istiyorum. Lenin'i "önceleyen" Troçki — ne kadar da gülünç. Bu gibi durumlarda köylüler çok haklı olarak şöyle derler: "Kendini dev aynasında görüyor". (*Gülüşmeler.*) Lenin'i "önceleyen" Troçki... Troçki ortaya çıkıp da bunu basında kanıtlama cesaretini gösterse ya. Neden bir tek kere bile bunu denemedi? Troçki Lenin'i "öncelemiş"... Peki ama, Nisan 1917'de Rusya'ya geldiği andan itibaren Lenin yoldaşın kendini Troçki'den ayırmayı gerekli görmesi neyle açıklanmalı? "Öncelenen"in kendini "önceleyen"den ayırmayı gerekli görmesi olgusu neyle açıklanmalı? Lenin Nisan 1917'de birçok kez, Troçki'nin şu temel formülüyle hiçbir ortak yanı olmadığını açıkladığı olgu değil mi acaba: "Yıkılsın Çarlık, Gelsin İşçi Hükümeti?" Lenin'in aynı dönemde birçok kez, köylü hareketini, tarım devrimini atlamaya çalışan Troçki ile hiçbir ortak yanı olmadığını açıkladığı olgu değil mi acaba?

Öyleyse burada "öncelemek"ten nasıl söz edilebiliyor?

Çıkan sonuç şudur: Uydurma ve iftiralara değil, gerçeklere ihtiyacımız var, muhalefet ise yalan ve iftiralarla hareket etmeyi yeğliyor.

2 — Proletarya Diktatörlüğünün Düşmanları Muhalefeti Ne İçin Övüyorlar?

Raporumda, proletarya diktatörlüğünün düşmanlarının, Rus göçmenleri arasındaki Menşeviklerin ve Kadetlerin muhalefeti övdüğünden söz ettim. Onların muhalefeti, Partinin birliğinin, dolayısıyla proletarya diktatörlüğünün altının oyulmasına yolaçan çalışmasından dolayı övdüğünden söz ettim. Proletarya diktatörlüğünün düşmanlarının, muhalefeti, çalışmasıyla ülkede anti-proleter güçleri zincirlerinden boşandırdığı, Partimizi ve proletarya diktatörlüğünü gözden düşürmeye çalıştığı ve böylece proletarya diktatörlüğünün düşmanlarının işlerini kolaylaştırdığı için övdüğünü gösteren bir dizi alıntı yaptım.

Buna yanıt olarak Kamenev (ve aynı şekilde Zinovyev de) ilk başta, öyle anlaşılıyor ki Partimizi ve Stalini de öven Batının kapitalist basınına atıfta bulundu, daha sonra da Partimizin bakış açısıyla dayanışan Smena-Vek'çi[21] ve ülkemizdeki burjuva uzmanların temsilcisi Ustryalov'a atıfta bulundu.

Kapitalistler arasında, Partimiz hakkında büyük görüş ayrılıkları bulunmaktadır. Örneğin kısa süre önce Amerikan basınında, Amerikalılara büyük imtiyazlar elde etme imkanı vereceği için Stalin'e övgüler düzülmüştü. Ama şimdi Stalin'in Amerikalıları "aldattığı" iddia ediliyor, ve anlaşılıyor ki Stalin'e alabildiğine sövülüp sayılıyor. Bir keresinde burjuva basınında, elinde bir kova suyla devrim yangınını söndüren bir Stalin karikatürü yayınlandı. Ama sonra bu karikatürü çürüten başka bir karikatür yayınlandı: Stalin'in elinde yine bir kova vardı, ama bu kez suyla değil, benzinle doluydu, ve öyle anlaşılıyor ki, Stalin devrim ateşini söndürmüyor, tersine onu körüklüyor. (*Alkışlar, gülüşmeler.*)

Gördüğünüz gibi orada, kapitalistler arasında, gerek Partimizin gerekse de Stalin'in bakış açısı hakkında büyük görüş ayrılıkları bulunmaktadır.

Şimdi Ustryalov'a gelelim. Kimdir Ustryalov? Ustryalov burjuva uzmanların ve genelde yeni burjuvazinin temsilcisidir. Proletaryanın bir sınıf düşmanıdır. Bu tartışma götürmez. Ama düşmanlar çeşitlidir. Sınıf düşmanı vardır, Sovyet iktidarıyla uzlaşmaz ve ne pahasına olursa olsun onu devirmeye çalışır. Sınıf düşmanı vardır, şu ya da bu biçimde Sovyet iktidarıyla uzlaşır. Düşman vardır, proletarya diktatörlüğünün yıkılınası için koşulları yaratmaya çalışır. Bunlar Menşevikler, Sosyal-Devrimciler, Kadetler ve diğerleridir. Düşman vardır, diktatörlüğün giderek zayıflayacağı, yozlaşacağı ve sonra yeni burjuvazinin çıkarlarını savunacağı umudundan hareketle, Sovyet iktidarıyla işbirliği yapar ve Sovyet iktidarını devirme görüşünü savunan diğerlerine karşı mücadele eder. Ustryalov, bu tür düşmanlar kategorisine dahildir.

Kamenev Ustryalov'a hangi amaçla atıfta bulundu? Belki de Partimizin yozlaştığını ve Ustryalov'un bu nedenle Stalin'i ya da daha doğrusu bir bütün olarak Partimizi övdüğünü göstermek için mi? Bes-

belli ki bu amaçla değil, çünkü bunu dobra dobra söylemeye cesaret edemedi Kamenev. Ama öyleyse Kamenev Ustryalov'a neden atıfta bulundu? Besbelli ki bir "yozlaşma" ima etmek için.

Ne var ki Kamenev, bu aynı Ustryalov'un Lenin'i çok daha övdüğünü söylemeyi unuttu. Ustryalov'un Lenin hakkındaki övücü yazıları bütün Partimiz tarafından biliniyor. Peki şimdi ne olacak? Belki de Lenin yoldaş "yozlaşmış"tı, ya da belki de NEP'i uygulamaya koyunca "yozlaşmaya" başladı? "Yozlaşma" konusundaki böyle bir varsayımın tüm saçmalığını kavramak için bu soruyu salt sormak yeter.

O halde: Ustryalov Lenin'i ve Partimizi ne için övüyor ve Menşevikler ve Kadetler muhalefeti ne için övüyor —her şeyden önce yanıtlanması gereken, ve ondan kaçınmak için Kamenev'in her çareye başvurduğu soru budur.

Menşevikler ve Kadetler muhalefeti, Partimizin birliğini sarstığı, proletarya diktatörlüğünü zayıflattığı ve böylece Menşeviklere ve Kadetlere Sovyet iktidarını devirme çalışmalarını kolaylaştırdığı için övüyorlar. Alıntılar bunu kanıtlıyor. Ustryalov ise Partimizi, Sovyet iktidarı NEP'e izin verdiği, özel sermayeye izin verdiği ve proletaryanın yardım ve deneyimlerine ihtiyacı olduğu burjuva uzmanlara izin verdiği için övüyor.

Menşevikler ve Kadetler muhalefeti, fraksiyon çalışması ile proletarya diktatörlüğünü devirmenin koşullarını hazırlamakta kendilerine yardımcı olduğu için övüyor. Proletarya diktatörlüğünü devirmenin mümkün olmadığını bilen Ustryalovlar ise, Sovyet iktidarını devirme düşüncesinden vazgeçip, proletarya diktatörlüğünün yanında küçük bir yercik edinmeye, ona yaltaklanmaya çalışıyor ve Partiyi, NEP'i uygulamaya koyduğu ve belli koşullar altında, Sovyet iktidarından kendi sınıf hedefleri için yararlanmak isteyen, fakat Sovyet iktidarı tarafından proletarya diktatörlüğünün hedefleri için yararlanılacak olan yeni burjuvaziye izin verdiği için övüyorlar.

Ülkemiz proletaryasının çeşitli sınıf düşmanları arasındaki fark burada yatmaktadır.

Menşevikler ve Kadetlerin muhalefeti, Bay Ustryalovların ise Partimizi övmesinin nedeni burada yatmaktadır.

Dikkatinizi Lenin'in bu sorundaki bakış açısına çekmek istiyorum:

> "Sovyet Cumhuriyetimizde sosyal düzen", diyor Lenin, "iki sınıfın, işçiler ile köylülerin işbirliğine dayanır, ki buna şimdi belirli koşullar altında 'NEP'çilerin, yani burjuvazinin de [katılmasına — ÇN] izin verilmiştir." (***Lenin***, 4. baskı, Cilt 33, s. 444, Rusça.)

Tam da bu yeni burjuvazinin belli bir koşullu birlikte çalışmasına, elbette belli koşullar altında ve Sovyet iktidarının kontrolü altında izin verildiği için — tam da bunun için Partiye övgüler yağdırıyor Ustryalov, ona kancayı takıp, Sovyet iktidarını burjuvazinin hedefleri için kullanmayı umuyor. Ama bizim, ama Partinin başka planları var: Yeni burjuvazinin temsilcilerinden, onların deneyimlerinden ve bilgilerinden, onların bir kısmını Sovyetleştirip asimile etmek, Sovyetleştirmeye yatkın olmayanları ise bir kenara itmek için yararlanmak istiyoruz.

Lenin'in yeni burjuvazi ile Menşevikler ve Kadetler arasında bir ayrım yaptığı, birincilere izin verip onlardan yararlanırken, Menşeviklerin ve Kadetlerin tutuklanmasını önerdiği olgu değil mi acaba?

"Aynî Vergi Üzerine" yazısında bu konuda şunları yazıyordu Lenin:

> "Komünistlerin, burjuva uzmanların yanında, bunlar arasında tüccarların, küçük-kapitalist kooperatifçilerin ve kapitalistlerin yanında 'çıraklığa' gitmekten çekinmelerine gerek yok. Onlardan, biçim olarak farklı olsa da, özsel olarak, tıpkı askeri uzmanlardan öğrendikleri, hem de başarıyla öğrendikleri gibi öğrenmelidirler. 'Çıraklığın' sonuçları sadece pratik deneyime dayanarak sınanmalıdır: Yanındaki burjuva uzmanlardan daha iyi yap, şu ya da bu biçimde tarımın kalkındırılmasını, sanayiin kalkındırılmasını, tarım ve sanayi arasındaki devir miktarının gelişmesini sağla. 'Çıraklık ücreti'ni öderken cimrilik etme: Eğer doğru dürüst öğreniyorsan, yüksek çıraklık ücreti ödemek yazık olmaz." (***Lenin***, 4. baskı, cilt 32, s. 343, Rusça.)

Ustryalov'un temsilcisi olduğu yeni burjuvazi ve burjuva uzmanlar hakkında bunları söylüyordu Lenin.

Menşeviklerle Sosyal-Devrimciler hakkında ise şunları yazıyordu Lenin:

> "Buna karşılık, gerçekte Kronstadt kaynaklı Partisizlik modasına bürünmüş Menşevikler ve Sosyal-Devrimcilerden başka bir şey olmayan 'Partisizler'i önlem olarak hapisanede tutmalı ya da Martov'un yanına Berlin'e göndermeli ki, saf demokrasinin tüm nimetlerinden özgürce yararlanıp, Çernov, Milyukov ve Gürcü Menşeviklerle özgürce düşünce alışverişinde bulunabilsinler." (Aynı yerde, s. 343, Rusça.)

Bunları söylüyordu Lenin:

Belki de muhalefet Lenin'le hemfikir değil? O zaman bunu açık söylesin.

Bizde Menşeviklerle Kadetlerin tutuklanması, ama belirli koşullar altında ve belirli sınırlamalar içerisinde yeni burjuvaziye, bir yandan ona karşı iktisadi türden araçlarla mücadele verip onu adım adım yenerken, aynı zamanda iktisadi inşamız için onun deneyimlerinden ve bilgisinden yararlanmak için izin verilmesi olgusu bununla açıklanır.

Buna göre, demek ki belli sınıf düşmanları, örneğin Ustryalov, Partimizi, NEP'i uygulamaya soktuğumuz ve burjuvaziye mevcut Sovyet düzeni içerisinde belli bir koşullu ve sınırlı işbirliği izni verdiğimiz için övüyor, biz ise bu burjuvazinin bilgi ve deneyimlerinden inşa çalışmamızda yararlanmayı amaçlayoruz ve bilindiği gibi bunda başarısız da değiliz. Menşevikler ve Kadetler gibi başka sınıf düşmanları ise, muhalefeti, çalışması Partimizin birliğinin sarsılmasına, proletarya diktatörlüğünün sarsılmasına yol açtığı ve Menşeviklere ve Kadetlere onların diktatörlüğü devirme çalışmasını kolaylaştırdığı için övüyorlar.

Muhalefetin, birinci türden övgüyle ikinci türden övgü arasındaki farkın ne kadar büyük olduğunu nihayet kavrayacağını umuyorum.

3 — Hata Vardır, Hata Vardır

Muhalefet burada tek tek MK üyelerinin hatalarından söz etti. Elbette tek tek hatalar yapılmıştır. Tamamen "hatasız" olan insan yok. Böyle insanlar hiç yoktur. Fakat hatadan hataya fark vardır. Hatalar vardır, inatla savunulmaz ve platformların, akımların, fraksiyonların oluşmasına neden olmaz. Bu hatalar çabuk unutulur. Ama başka türden hatalar da vardır, inatla savunulan ve fraksiyonların, platformların ve Parti içinde mücadelenin çıkmasına neden olan hatalar. Bu tür hatalar kolay unutulmaz.

Bu iki kategori hata arasında sıkı bir ayrım yapılmalıdır.

Örneğin Troçki, benim zamanın birinde dış ticaret tekeline ilişkin bir hata yaptığımı söylüyor. Bu doğrudur. Gerçekten de ben, tedarik organlarımızda tam bir yıkımın hüküm sürdüğü bir zamanda, limanlardan birini tahıl ihracatı için *geçici* olarak açmayı önermiştim. Ne var ki, bu hatamda ısrar etmedim ve Lenin'le konuştuktan sonra hemen düzelttim. Troçki'nin, MK tarafından düzeltilen ve daha sonra onun ısrarla savunmadığı böyle yüzlerce hatasını sayabilirim. Troçki'nin MK'ndeki çalışması sırasında yaptığı, ama ısrarla savunmadığı ve unutulan çok ciddi, daha az ciddi ve hafif hataları sayacak olsaydım, bu konuda birçok rapor sunmak zorunda kalırdım. Ama ben, siyasi mücadelede, siyasi polemikte bu tür hatalardan değil, tersine, üzerinde daha sonra platformların oluştuğu ve Parti içinde bir mücadeleye sebebiyet veren hatalardan söz edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Ama Troçki ve Kamenev tam da muhalif akımlara yolaçmamış ve çabuk unutulmuş olan hataları ele alıyorlar. Muhalefet tam da bu sorunlara değindiği için, izninizle ben de bir zamanlar muhalefet liderleri tarafından işlenmiş olan bu türden bazı hataları anımsatacağım. Belki bundan sonra çoktan unutulmuş hatalara sarılmamaları için kendilerine bir ders olur.

Vaktiyle Troçki, Partimiz MK'nde, Sovyet iktidarının varlık-yokluğunun pamuk ipliğine bağlı olduğunu, "ölüm borusunun çalmaya başladığı"nı, Sovyet iktidarının ancak birkaç aylık, belki de birkaç haftalık ömrü kaldığını iddia etmişti. 1921 yılında oldu bu. Bu çok tehlikeli bir hataydı, Troçki'nin tehlikeli ruh halinin bir kanıtıydı.

Ama MK bu yüzden onu alaya aldı, Troçki kendisinin bu hatasında ısrar etmedi, ve hata unutuldu.

Vaktiyle Troçki —yıl 1922—, kredi almak üzere sanayi işletmelerimize ve tröstlerimize, ana sermaye de dahil olmak üzere devlet mülkiyetini özel sermayeye rehin verme izni verilmesini önermişti. (*Yaroslavski yoldaş:* "Bu yol teslimiyet yoludur.") Çok muhtemel. Her halükârda bu, işletmelerimizin gayri-millileşterilmesinin (Denationalisierung) önkoşulu olurdu. Ama MK bu planı reddetti, Troçki vazgeçmek istemedi, ama hatasında daha fazla ısrar etmedi, ve bu şimdi unutulmuştur.

Vaktiyle Troçki —yıl 1922—, sanayimizin fevkalâde yoğunlaştırılmasını tavsiye etmişti, öyle çılgınca bir yoğunlaştırma ki, kaçınılmaz olarak işçi sınıfımızın yaklaşık üçte biri işsiz kalacaktı. MK Troçki'nin bu önerisini skolastik, saçma ve politik olarak tehlikeli bir öneri olarak reddetti. Troçki birkaç kez MK'ni, gelecekte yine de bu yolun tutulmak zorunda kalacağına inandırmaya çalıştı. Ama biz bu yolu tutmadık. (*Bir ses:* "O zaman Putilov İşletmelerini kapatmak zorunda kalırdık.") Evet, olacak olan buydu. Fakat sonra Troçki hatasında ısrar etmedi, ve bu hata unutuldu.

Ve saire ve saire.

Ya da Troçki'nin dostlarını, Buharin'in bir zamanlar "Zenginleşin!" dediğini sürekli anımsatmayı pek seven, ve bu "Zenginleşin!" lafını ağızlarından düşürmeyen Zinovyev ve Kamenev'i alalım.

Yıl 1922, Urquhart imtiyazını, bu imtiyazın köleleştirici koşullarını görüşüyoruz. Ve ne oluyor? Kamenev ve Zinovyev'in, Urquhart imtiyazının bu köleleştirici koşullarını kabul etmeyi önerdikleri, ve önerilerinde ısrar ettikleri olgu değil mi acaba? Ama MK Urquhart imtiyazını reddetti, Zinovyev ve Kamenev hatalarında ısrar etmekten vazgeçtiler, ve hata unutuldu.

Ya da örneğin Kamenev'in bir başka hatasını alalım, bunun hakkında konuşmak istemiyordum ama Kamenev beni bunu anımsatmaya adeta zorluyor, çünkü hep Buharin'in hatasının anımsatılmasından, Buharin'in çoktan düzeltip tasfiye ettiği bir hatasının anımsatılmasından bıktık artık. Kamenev'in Sibirya'da sürgündeyken başından geçen bir olaydan söz ediyorum, Şubat Devriminden sonra bir dizi ünlü Sibiryalı tüccarla birlikte Meşrutiyetçi Mihail Romanov'a kutlama

telgrafı çekmesinden söz ediyorum (*sesler:* "Rezalet!"), tahttan feragat eden Çarın "tahta çıkma hakkını" devrettiği şu aynı Michael Romanov'a. Elbette gayet aptalca bir hataydı bu, ve bu hatasından dolayı Kamenev, 1917 Nisan Konferansında Partimizden adamakıllı bir zılgıt yedi. Ama hatasını kabul etti, ve hata unutuldu.

Bu tür hataları anımsatmaya gerek var mı? Elbette gerek yok, çünkü unutulmuş ve çoktan düzeltilmişlerdir. O halde, Parti içinde kendilerine muhalefet edenlere karşı neden Kamenev ve Troçki onların bu hatalarını hep yüzlerine vurup duruyorlar? Bununla bizi de, muhalefet liderlerinin sayısız hatalarını anımsamak zorunda bıraktıklarını görmüyorlar mı? Muhalefeti mızmızlanma ve dedikodu yapma alışkanlığından vazgeçirmek amacıyla da olsa, bunu yapmak zorunda kalıyoruz.

Fakat başka türlü hatalar da vardır, ısrarla savunulan ve bunlardan fraksiyoncu platformların geliştiği hatalar. Bunlar tamamen başka nitelikli hatalardır artık. Partinin görevi, bu tür hataları açığa çıkarmak ve aşmaktır. Çünkü bu tür hataların aşılması, Marksizmin ilkelerinin Partide sağlam bir şekilde kök salmasını sağlamanın, Partinin birliğini korumanın, fraksiyonculuğu tasfiye etmenin ve bu tür hataların tekrarlanmasına karşı bir güvence yaratmanın biricik aracıdır.

Örneğin, Brest barışı sırasında Troçki'nin, Partiye karşı tüm bir platforma gelişen hatasını alalım. Bu tür hatalara karşı açık ve kararlı biçimde mücadele edilmeli midir? Evet, mutlaka edilmelidir.

Ya da Troçki'nin bir başka hatası, tüm-Rusya çapında bir Parti tartışmasına yolaçan, sendikalar tartışması sırasındaki hatası.

Ya da örneğin, Zinovyev ve Kamenev'in, Ekim 1917'deki ayaklanma öncesinde Parti içinde krize yol açan Ekim'deki hatası.

Ya da örneğin, fraksiyoncu bir platformun oluşmasına ve Partiye karşı mücadeleye yolaçan, muhalefet blokunun bugünkü hataları.

Ve saire, ve saire.

Bu tür hatalara karşı açık ve kararlı biçimde mücadele edilmeli midir? Evet, mutlaka edilmelidir.

Eğer Parti içindeki görüş ayrılıklarıyla ilgiliyse, bu tür hatalar sessizlikle geçiştirilebilir mi? Geçiştirilemeyeceği açıktır.

4 — Zinovyev'e Göre Proletarya Diktatörlüğü

Zinovyev konuşmasında proletarya diktatörlüğünden sözetti ve "Leninizmin Sorunları Üzerine" adlı ünlü makalesinde Stalin'in proletarya diktatörlüğü kavramını doğru açıklamadığını temin etti.

Bu saçmadır, yoldaşlar. Zinovyev burada suçu başkalarının üstüne atmaya çalışıyor. Gerçekte, Zinovyev'in Leninist proletarya diktatörlüğü kavramını çarpıtması sözkonusu olabilir ancak.

Proletarya diktatörlüğü konusunda Zinovyev'de, hiçbir surette Marksist olmayan ve birbiriyle temelden çelişen iki versiyon vardır.

Birinci versiyon. Proletarya diktatörlüğü sisteminde Partinin temel yönetici güç olduğu doğru tezinden hareket eden Zinovyev, ***proletarya diktatörlüğünün Parti diktatörlüğü olduğu*** yolunda tamamen yanlış bir sonuca varıyor. Böylece Zinovyev Parti diktatörlüğünü proletarya diktatörlüğü ile özdeşleştiriyor.

Ama parti diktatörlüğünü proletarya diktatörlüğü ile özdeşleştirmek ne demektir?

Bu, birincisi, sınıf ile Parti arasına, bütün ile bu bütünün parçası arasına bir eşit işareti koymak demektir, ki bu abestir ve tam bir anlamsızlıktır. Lenin hiçbir zaman Partiyi sınıfla özdeşleştirmemiştir ve özdeşleştiremezdi de. Parti ile sınıf arasında, proletaryanın tam bir dizi Partisiz kitle örgütü bulunur, bu kitle örgütlerinin arkasında ise proleterler sınıfının tüm kütlesi durur. Bu Partisiz kitle örgütlerinin ya da hatta işçi sınıfının tüm kütlesinin rolünü ve önemini görmezden gelmek ve Partinin, proletaryanın Partisiz kitle örgütlerinin, bir bütün olarak tüm proleter kütlenin yerine geçebileceğini sanmak Partiyi kitlelerden koparmak demektir, Partiyi alabildiğine bürokratikleştirmek, Partiyi yanılmaz bir güç olarak göstermek, Partide "Neçayev yöntemleri"[22] uygulamak, bir "Arakçeyev rejimi"[23] kurmak demektir.

Söylemeye gerek yok ki, Lenin'in böyle bir proletarya diktatörlüğü "teorisi"yle hiçbir ortak yanı yoktur.

Bu, ikincisi, Parti diktatörlüğünü mecazi anlamda, işçi sınıfının Parti aracılığıyla ***önderliği*** anlamında, Lenin yoldaşın diktatörlüğü kavradığı gibi değil, bilakis "diktatörlük" sözcüğünün dar anlamında, yani önderliğin yerine Partinin işçi sınıfına karşı ***şiddete başvurma-***

sının geçirilmesi anlamında kavramak demektir. Çünkü sözcüğün dar anlamıyla diktatörlük ne demektir? Sözcüğün dar anlamıyla diktatörlük, şiddete dayanan bir iktidar demektir, çünkü şiddet unsurları olmadan diktatörlük olmaz, eğer diktatörlükten, bu kelimenin dar anlamı kastediliyorsa. Parti, kendi sınıfına karşı, işçi sınıfının çoğunluğuna karşı şiddete dayanan bir iktidar olabilir mi? Olamayacağı açıktır. Aksi takdirde bu, burjuvazi üzerinde diktatörlük değil, bilakis işçi sınıfı üzerinde diktatörlük olurdu.

Parti, sınıfının öğretmeni, yöneticisi ve önderidir, işçi sınıfının çoğunluğuna karşı şiddete dayanan bir güç değil. Aksi takdirde, proleter partinin işçi sınıfı safları içindeki çalışmasında baş yöntem olarak ikna yönteminden sözetmek anlamsız olurdu. Aksi takdirde, Partinin proletaryanın geniş kitlelerini kendi politikasının doğruluğuna ikna etmek zorunda olduğundan, Partinin ancak bu görevi yerine getirdiği ölçüde kendisini proletaryanın mücadelesini sevk ve idare edebilecek gerçek bir kitle partisi olarak görebileceğinden sözetmek anlamsız olurdu. Aksi takdirde Parti, ikna yönteminin yerine proletaryaya karşı emirler verme ve tehditler savurma yöntemini geçirmek zorunda kalırdı ki, bu saçmadır ve proletarya diktatörlüğünün Marksist kavranışıyla kesinlikle bağdaşmaz.

Zinovyev'in Parti diktatörlüğünü (önderliğini) proletarya diktatörlüğü ile özdeşleştiren teorisi işte böyle bir anlamsızlığa yolaçmaktadır.

Söylemeye gerek yok ki, Lenin'in böyle bir "teori"yle hiçbir ortak yanı yoktur.

"Leninizmin Sorunları Üzerine" makalemde Zinovyev'e karşı çıktığımda, işte bu anlamsızlığa karşı çıkmıştım.

Bu makalenin, Partimizin önder yoldaşlarının tam rızası ve onayıyla yazıldığını ve baskıya verildiğini belirtmek belki de fuzuli olmayacaktır.

Proletarya diktatörlüğünün birinci Zinovyev'vari versiyonu böyledir.

Ve şimdi ***ikinci versiyon.*** Birinci versiyon Leninizmin bir yönde çarpıtılmasıyken, ikinci versiyon Leninizmin bambaşka bir yönde, birincisinin tam tersi yönde çarpıtılmasıdır. Bu ikinci versiyon, Zinovyev'in proletarya diktatörlüğünü bir sınıfın, proleterler sınıfının ön-

derliği olarak değil, ***iki*** sınıfın, işçilerin ve köylülerin önderliği olarak tanımlamasıdır.

Bu konuda Zinovyev şunları söylüyor:

> "Şimdi ***önderlik,*** dümen, devlet yaşamının yönetimi ***iki*** sınıfın — işçi sınıfının ve köylülüğün elinde bulunmaktadır." (***G. Zinovyev,*** "İşçi-Köylü İttifaki ve Kızıl Ordu", "Priboi" Yayınevi, Leningrad 1925, s. 4.)

Şimdi bizde proletarya diktatörlüğünün varolduğu inkâr edilebilir mi? Hayır, edilemez. Ülkemizde proletarya diktatörlüğü ifadesini nerede bulmaktadır? Zinovyev'e göre, öyle anlaşılıyor ki, ülkemizin devlet yaşamını iki sınıfın yönetmesinde buluyor. Proletarya diktatörlüğünün Marksist yorumuyla bağdaşır mı bu? Bağdaşmadığı açıktır.

Lenin, proletarya diktatörlüğünün ***bir*** sınıfın, proleterler sınıfının egemenliği olduğunu söyler. Proletarya ile köylülük arasında ittifakın varlığı koşullarında, proletaryanın ***tek başına egemenliği,*** ifadesini, bu ittifak içinde önder gücün proletarya olmasında, onun Partisi olmasında; devlet yaşamının yönetimini başka bir güçle, başka bir partiyle paylaşmayan ve paylaşmayacak olan onun Partisi olmasında bulmaktadır. Bütün bunlar öylesine temel ve tartışma götürmez noktalardır ki, açıklamaya bile gerek yok. Ama Zinovyev'e göre proletarya diktatörlüğü, iki sınıfın önderliği anlamına geliyor. Ama o zaman bu diktatörlüğü proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü olarak değil de, proletarya diktatörlüğü olarak tanımlamak neden? Ve proletarya diktatörlüğünün Zinovyevist kavranışının, "devlet yaşamının dümeninde" duran iki sınıfa tekabül eden iki partinin önderliğini gerektirdiği açık değil mi acaba? Zinovyev'in bu "teorisi" ile proletarya diktatörlüğünün Marksist kavranışı arasında ne gibi bir ortak yan olabilir ki?

Söylemeye gerek yok ki, Lenin'in bu "teori"yle hiçbir ortak yanı yoktur.

Çıkan sonuç şudur: Zinovyev, ister Zinovyevist "teori"nin birinci versiyonu sözkonusu olsun, isterse ikincisi, hiç farketmez, Leninist proletarya diktatörlüğü öğretisini apaçık çarpıtmaktadır.

5 — Troçki'nin Kâhince Sözleri

Devamla Troçki'nin, aslında insanları yanıltmayı amaçlayan birtakım muğlak açıklamaları üzerinde durmak istiyorum. Sadece birtakım olgular saymak istiyorum.

Birinci olgu: Menşevik geçmişi konusundaki tavrı sorulduğunda, yine belli bir poz keserek şu yanıtı veriyor Troçki:

> "Salt Bolşevik Partiye katılmam olgusu bile, tek başına bu olgu bile, beni o zamana kadar Bolşevizmden ayıran her bir şeyi Partinin eşiğinde bıraktığımı kanıtlamaktadır."

Troçki'yi "Bolşevizmden ayıran" her bir şeyi "Partinin eşiğinde bırakmak" ne demek oluyor? Remmele, bunun üstüne: "Böyle şeyleri Partinin eşiğine nasıl bırakırsın " diye laf atarken haklıydı. Gerçekten de insan Partinin eşiğine böyle bir pisliği nasıl bırakabilir? (*Gülüşmeler.*) Bu soru da Troçki tarafından yanıtlanmamıştır.

Ayrıca Troçki'nin kendi Menşevik kalıntılarını Partinin eşiğinde bırakması ne demek oluyor? Bunları, ileride Parti içindeki mücadelelerde ihtiyat olarak mı bıraktı Partinin eşiğine, yoksa bunları yakıp attı mı? Troçki'nin bunları Partinin eşiğinde ihtiyat olarak bıraktığı görülüyor. Çünkü Troçki'in Partiye girmesinden kısa süre sonra başlayan ve bugüne kadar devam edegelen Troçki'nin Parti ile sürekli görüş ayrılıkları başka nasıl açıklanabilir?

Kendiniz karar verin: 1918 — Troçki'nin Brest barışı sorununda Parti ile görüş ayrılıkları ve Parti içinde mücadele. 1920 - 1921 — Troçki'nin sendika hareketi sorununda Parti ile görüş ayrılıkları ve tüm-Rusya çapında tartışma. 1923 — Troçki'nin, Parti inşası ve iktisat politikası temel sorunlarında Parti ile görüş ayrılıkları, Partide tartışma. 1924 — Troçki'nin Ekim Devriminin ve Partinin önder rolünün değerlendirilmesi sorununda Parti ile görüş ayrılıkları, Partide tartışma. 1925 - 26 — Troçki'nin ve onun muhalefet blokunun devrimimizin temel sorunlarında ve günlük politikada Parti ile görüş ayrılıkları.

"Kendisini Bolşevizmden ayıran her bir şeyi Partinin eşiğinde bırakan" biri için biraz fazla değil mi bu görüş ayrılıkları?

Troçki'nin Partiyle bu sürekli görüş ayrılıklarının bir kural değil de, "tesadüfen vukubulmuş bir tesadüf" olduğu söylenebilir mi?

Pek söylenemez sanırım.

Troçki'nin bu muğlaktan da öte açıklaması ne gibi bir amaç güdebilir?

Sanıyorum, bir tek amaç: dinleyenlerin gözüne kül serpmek ve onları yanıltmak.

Bir başka olgu: Troçki'nin sürekli devrim "teorisi" sorununun, Partimizin ideolojisi açısından, devrimimizin perspektifleri açısından az öneme sahip olmadığı bilinir. Bu "teori"nin, devrimimizin itici güçleri sorununda Leninizmin teorisiyle rekabet etme iddiasında olduğu, bu iddiasını halen sürdürdüğü bilinir. O nedenle, şimdi 1926 yılında Troçki'ye tekrar tekrar kendi sürekli devrim "teorisi" konusunda ne düşündüğünün sorulması gayet anlaşılırdır. Ama Komintern Plenumundaki konuşmasında Troçki hangi cevabı verdi? Muğlaktan da öte bir cevap. Sürekli devrim "teori"sinin bazı "boşlukları" olduğunu, bu "teori"nin bazı yanlarının devrimci pratiğimiz tarafından doğrulanmadığını söyledi. Bu demektir ki, bu "teori"nin bazı yanlarında "boşluklar" olsa da, "boşluk" olmayan yanları da vardır ve dolayısıyla bunlar yürürlükte kalmalıdır. Fakat sürekli devrim "teori"sinin bazı yanları, bu "teori"nin öteki yanlarından nasıl ayrılabilir? Sürekli devrim "teori"si bütünlüklü bir düşünce sistemi değil mi? Sürekli devrim "teori"sini, iki köşesi çürümüş, diğer iki köşesi ise sağlam kalmış bir kutu gibi değerlendirmek mümkün mü? Ve sonra insan burada, Troçki'nin ***hangi*** "boşluklar"ı kastettiğini ve sürekli devrim "teori"sinin ***hangi*** yanlarını yanlış bulduğunu söylemeden, basitçe ve hiçbir yükümlülüğü olmayan genel bir "boşluklar" açıklamasıyla yetinebilir mi? Troçki, sürekli devrim "teori"sinin birtakım "boşluklar"ından sözediyor, ama hangi "boşluklar"ı kastediyor ve bu "teori"nin hangi yanlarını yanlış buluyor — bu konuda tek laf etmedi. Bu yüzden Troçki'nin bu soruya yanıtını bu sorundan kaçmak olarak görmek gerekir, muğlak "boşluklar" lafıyla, Troçki'yi hiçbir şeyle yükümlendirmeyen bir lafla işin içinden sıyrılma çabası olarak görmek gerekir.

Troçki burada tıpkı, soru soranlara muğlak yanıtlar veren eski zaman kâhinleri gibi yaptı: "Nehri geçerken büyük bir ordu yenilgiye

uğratılacak." ***Hangi*** nehri geçerken, ***kimin*** ordusu yenilecek — anlayan beri gelsin. *(Gülüşmeler.)*

6 — Zinovyev; Marx, Engels ve Lenin'den Alıntılar Yapan Bir Öğrenci Rolünde

Ayrıca, Zinovyev'in Marksizmin klasiklerinden nasıl garip bir tarzda alıntı yaptığı üzerine de birkaç söz söylemek istiyorum. Zinovyev'in bu tavrının bir karakteristik özelliği, tüm dönemleri ve tarihleri birbirine karıştırıp bir yığın haline getirmesi, Marx ve Engels'in tek tek tez ve formüllerini gerçekle olan canlı bağıntısından koparması, onları kof dogmalara dönüştürmesi ve böylece Marx ve Engels'in, "Marksizm bir dogma değil, bir eylem kılavuzudur" biçimindeki temel talebini çiğnemesidir.

İşte birkaç olgu:

1 — Birinci olgu: Zinovyev konuşmasında, Marx'ın "Fransa'da Sınıf Mücadeleleri 1848 - 1850" yazısından, işçinin görevi (burada sosyalizmin zaferi sözkonusudur. — ***J. Stalin.***)... hiçbir yerde ulusal duvarlar içinde çözülmez"[24] diyen ünlü alıntıyı yaptı.

Zinovyev devamla, Marx'ın Engels'e bir mektubundan (1858) şu alıntıyı aktardı:

> "Bizim için zor question şudur: Kıtada devrim imminent'tir[2] ve derhal de sosyalist bir karakter alacaktır. Burjuva toplumun movement'i[3] çok daha geniş bir alanda ***hâlâ ascendant[4] olduğu*** için, devrim, bu daracık alanda zorunlu olarak gecrusht[5] olmayacak mıdır?"* (Bkz. ***K. Marx-F. Engels,*** "Mektuplar", s. 74-75[25].)

Zinovyev, Marx'ın geçen yüzyılın kırklı ve ellili yılları döneminden bu alıntıları aktarıyor ve bununla tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi sorununun, ***kapitalizmin bütün zamanları ve dönemleri için*** olumsuz olarak yanıtlandığı sonucunu çıkarıyor.

---

[1] *Sorun,* [2] *eli kulağında,* [3] *hareket,* [4] *yükselme eğiliminde,* [5] *ezilmiş. — Çeviren.*

* *Altını ben çizdim. — J. Stalin.*

Zinovyev'in Marx'ı, onun bakış açısını, sosyalizmin tek tek ülkelerde zaferi sorunundaki temel çizgisini anladığı iddia edilebilir mi? Hayır, edilemez. Tam tersi. Bu alıntılardan görülmektedir ki, Zinovyev Marx'ı hiç mi hiç anlamamıştır, Marx'ın ilkesel bakış açısını tahrif etmiştir.

Marx alıntılarından, tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferinin, kapitalizmin gelişmesinin ***bütün*** koşulları altında imkansız olduğu sonucu mu çıkar? Hayır, bu sonuç çıkmaz. Marx'ın sözlerinden yalnızca, tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferinin yalnızca "burjuva toplumun hareketinin hâlâ ***yükselme*** durumunda" ***ise*** imkansız olduğu sonucu çıkar. Peki ama, ya bir bütün olarak burjuva toplumun hareketi olayların akışıyla yön değiştirir ve ***düşme*** gösteren bir çizgi boyunca akmaya başlarsa ne olur? Marx'ın sözlerinden, ***böyle*** koşullarda tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi imkanını olumsuzlamak için artık hiçbir neden olmadığı sonucu çıkar.

Zinovyev, Marx alıntılarının, bir bütün olarak kapitalizmin yükselen bir çizgide geliştiği, bir bütün olarak kapitalizmin gelişmesinin henüz İngiltere gibi gelişmiş bir kapitalist ülkenin çürüme süreciyle birlikte yürümediği, eşitsiz gelişme yasasının kapitalizmin çöküşünün henüz önemli bir unsurunu oluşturmadığı ve —daha sonra, kapitalizmin tekelci döneminde, emperyalizm döneminde oluşturacağı gibi— oluşturamadığı tekelci kapitalizm öncesi döneme dayandığını unutuyor. Tekelci kapitalizm öncesi dönem için, Marx'ın, işçi sınıfının esas görevinin çözümünün tek tek ülkelerde mümkün olmadığı şeklindeki sözleri bütünüyle doğrudur. Daha önce SBKP(B) XV. Parti Konferansı'ndaki raporumda, tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi sorununun eskiden, tekel-öncesi dönemde olumsuz olarak yanıtlandığını ve bunun tamamen doğru olduğunu söylemiştim. Ama şimdi, tekel-öncesi kapitalizmin emperyalist kapitalizme dönüşmüş olduğu kapitalizmin bugünkü döneminde — bir bütün olarak kapitalizmin yükselen bir çizgide geliştiği iddia edilebilir mi? Hayır, edilemez. Lenin'in emperyalizmin ekonomik özünü tahlili, emperyalizm döneminde bir bütün olarak burjuva toplumunun düşme gösteren bir çizgide hareket ettiğini gösteriyor. Lenin, tekelci kapitalizm, emperyalist kapitalizm, ***can çekişen*** kapitalizmdir derken tamamen haklıdır. Bu konuda Lenin yoldaş şunları söyler:

"Emperyalizmin neden ***can çekişen*** kapitalizm olduğu ve sosyalizme ***geçişi*** oluşturduğu anlaşılırdır: Kapitalizm***den*** doğup gelişen tekel ***zaten*** kapitalizmin can çekişmesidir, onun sosyalizme geçişinin başlangıcıdır. Emeğin emperyalizm tarafından muazzam ***toplumsallaştırılması*** (emperyalizmin savuncarlarının, burjuva ekonomistlerinin 'giriftleşme' dedikleri şey) da aynı anlama gelir." (Cilt 19, s. 380)

Bir bütün olarak yükselen bir çizgide gelişen tekel-öncesi kapitalizm, dünyanın halihazırda kapitalist gruplar arasında paylaşıldığı, kapitalizmin sıçramalı gelişmesinin, halihazırda paylaşılmış olan dünyanın —hem de askeri çatışmalar yoluyla— yeniden paylaşılmasını gerektirdiği, emperyalist gruplar arasında bu temelde patlak veren anlaşmazlıkların ve savaşların, kapitalizmin dünya cephesini zayıflattığı, onu kolayca yaralanabilir kıldığı ve tek tek ülkelerde bu cepheyi yarma imkanını yarattığı emperyalist kapitalizmden bambaşka bir şeydir. O sıralar, tekel-öncesi kapitalizm koşullarında, tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi imkansızdı. Şimdi, emperyalizm döneminde, can çekişen kapitalizm döneminde, tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi şimdiden mümkün hale gelmiştir.

Sözkonusu olan budur, yoldaşlar, ve Zinovyev'in anlamak istemediği şey de budur. Görüyorsunuz ki, Zinovyev, Marx'ın bakış açısını hesaba katmaksızın, Marx'tan tek tek alıntılara sarılan, ama bu alıntıları bir Marksist gibi değil, bir sosyal-demokrat gibi kullanan bir okul çocuğu gibi, Marx'tan alıntı yapıyor.

Marx'tan revizyonist tarzda alıntı yapmak nedir? Marx'tan revizyonist tarzda alıntı yapmak, belirli bir çağın somut koşullarıyla bağıntısından koparılmış Marx'ın tek tek tezlerinden ***alıntılara*** atıf yoluyla Marx'ın ***bakış açısını*** tahrif etmektir.

Marx'tan Zinovyev tarzında alıntı yapmak nedir? Marx'tan Zinovyev tarzında alıntı yapmak, 19. yüzyılın ellili yıllarındaki gelişme koşullarıyla canlı bağıntısından koparılmış ve bir dogmaya dönüştürülmüş Marx ***alıntılarına,*** lafza atıf yoluyla Marx'ın ***bakış açısını*** tahrif etmektir.

Bir yorum yapmanın fuzuli olduğunu düşünüyorum.

2 — İkinci olgu: Zinovyev, Engels'in "Komünizmin İlkeleri"nde[26], işçi devriminin "tek başına bir tek ülkede gerçekleşemeyeceği" sözlerini aktarıyor, Engels'in bu sözlerini, benim SBKP(B) XV. Konferansında, Engels'in saydığı, yerine getirilmesi gereken on iki talepten onda dokuzunun şimdiden gerçekleştirdiğimiz yollu açıklamamın karşısına koyuyor ve bundan şu iki sonucu çıkarıyor: birincisi, tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferinin imkansız olduğu, ikincisi, benim açıklamamda, SSCB'nde bugünkü ilişkileri tozpembe gösterdiğim.

Engels'ten alıntılara gelince, Zinovyev'in burada alıntıları yorumlarken Marx'ta yaptığı hatayı aynen tekrarladığını söylemek gerekiyor. Tekel-öncesi kapitalizm döneminde Engels'in, bir bütün olarak burjuva toplumunun yükselen bir çizgi boyunca geliştiği bir dönemde, tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi imkanı sorusuna olumsuz yanıt vermek zorunda olduğu açıktır. Engels'in kapitalizmin eski dönemiyle ilgili olarak ortaya atılan bu tezini mekanik bir biçimde kapitalizmin yeni dönemine, emperyalist döneme aktarmak — tekel-öncesi kapitalizm dönemindeki gerçek gelişme koşullarıyla bağıntısından kopartılmış bir tek alıntı uğruna, lafız uğruna, Marx ve Engels'in bakış açısını çarpıtmak demektir. Daha SBKP(B) XV. Konferansındaki raporumda, Engels'in bu formülünün o zamanlar biricik doğru formül olduğunu söylemiştim. Ama şunu kavramak gerekir ki, can çekişen bir kapitalizmden sözetmenin mümkün olmadığı geçtiğimiz yüzyılın 40'lı yılları dönemi, kapitalizmin bugünkü gelişme dönemiyle, bir bütün olarak kapitalizmin can çekişmekte olduğu emperyalizm dönemiyle aynı kefeye koyulamaz. O sıralarda imkansız sayılan şeyin, şimdi, kapitalizmin yeni koşulları altında mümkün ve zorunlu hale geldiğini kavramak bu kadar zor mu acaba?

Görüyorsunuz, Zinovyev burada da, tıpkı Marx'la ilgili olarak yaptığı gibi Engels'le ilgili olarak da, kendisinin Marksizmin klasiklerinden revizyonistçe alıntı yapma tarzına sadık kalmıştır.

Zinovyev'in çıkardığı ikinci sonuca gelince, o, işçi devriminin on iki talebi, daha doğrusu önlemi konusunda Engels'i doğrudan çarpıtmaktadır. Zinovyev meseleyi öyle gösteriyor ki, sanki Engels bu on iki önlemde, sınıfların ortadan kaldırılması, meta üretimine son verilmesi ve dolayısıyla devletin ortadan kaldırılması da dahil olmak üzere, sosyalizmin ***ayrıntılı*** bir programını vermiştir. Ama bu kesinlikle

doğru değildir. Engels'in kavrayışının tamamen çarpıtılmasıdır bu. Engels'in on iki önleminde, ne sınıfların kaldırılmasından, ne meta ekonomisine son verilmesinden, ne devletin ne de özel mülkiyetin her türlü biçiminin ortadan kaldırılmasından tek kelimeyle de olsa söz edilmemektedir. Tam tersi: Engels'in on iki önlemi, "demokrasi"nin (Engels o dönemde "demokrasi"den proletarya diktatörlüğünü anlıyordu) varlığından, sınıfların ve meta ekonomisinin varlığından hareket etmektedir. Engels, ileri sürdüğü on iki önlemin "özel mülkiyete karşı saldırı"yı (ama onun tamamen ortadan kaldırılmasını değil) ve "proletaryanın varlığının güvence altına alınması"nı (fakat sınıf olarak proletaryanın kaldırılmasını değil) amaçladığını söylemektedir doğrudan. İşte Engels'in sözleri:

> "Büyük ihtimalle başlayan proletaryanın devrimi demek ki bugünkü toplumu ancak tedricen yeniden biçimlendirecek ve özel mülkiyeti ***ancak*** bunun için gerekli üretim araçları kütlesi yaratıldığında kaldırabilecektir... O her şeyden önce, demokratik bir anayasa, ve böylece doğrudan ya da dolaylı olarak proletaryanın politik egemenliğini tesis edecektir... Demokrasi, eğer derhal, ***doğrudan özel mülkiyete saldıran ve proletaryanın varlığını güvenceye alan**** önlemleri kabul ettirme aracı olarak kullanılmazsa, proletaryaya yararlı olmayacaktır."

Sonra bilinen on iki talep, daha doğrusu önlem geliyor. (Bkz. ***Engels,*** "Komünizmin İlkeleri".)

Görüyorsunuz ki, Engels'te sözkonusu olan, sınıfların kaldırılması, devletin ortadan kaldırılması ve meta üretimine son verilmesi vs. de dahil sosyalizmin ayrıntılı bir programı değil, bilakis sosyalist devrimin ***ilk adımları***, özel mülkiyete karşı doğrudan saldırıya geçmek, işçi sınıfının varlığını güvenceye almak ve proletaryanın politik egemenliğini sağlamlaştırabilmek için zorunlu olan ***ilk önlemler***dir.

Çıkan tek sonuç şudur: Engels'in on iki önlemini sosyalizmin ayrıntılı programı olarak nitelendirmekle Zinovyev Engels'i çarpıtmıştır.

---

* *Altını ben çizdim.—J. St.*

SBKP(B) XV. Konferansındaki kapayış konuşmamda neden sözettim? Sosyalist devrimin ilk adımları olan Engels'in bu on iki talebinin ya da daha doğrusu önleminin onda dokuzunun SSCB'nde gerçekleştirilmiş olduğundan sözettim.

SSCB'nde sosyalizm halihazırda gerçekleştirilmiştir mi demektir bu?

Bu demek olmadığı açıktır.

Görülüyor ki Zinovyev yine kendi alıntı yapma tarzına sadık kalarak SBKP(B) XV. Konferansındaki açıklamamı "birazcık" çarpıtıvermiş.

Marx ve Engels'ten kendine özgü alıntı yapma tarzıyla Zinovyev buraya varıyor işte.

Zinovyev'vari alıntı yapma tarzı, Stockholm'de devrimci bir sendikacının bize anlattığı, sosyal-demokratlara dair oldukça komik bir "öykü"yü anımsattı bana. 1906'da Partimizin Stockholm Kongresinde oldu bu. Bu İsveçli yoldaş, bazı sosyal-demokratların, Marx ve Engels'ten alıntı yaparken nasıl kılı kırk yardıklarına ilişkin neşeli bir öykü anlatmış, kendisini dinleyen biz Parti delegelerini gülmekten kırıp geçirmişti. Bu "öykü"nün içeriği şu: Olay Kırım'da, donanmanın ve piyadenin ayaklanması sırasında geçiyor. Donanmanın ve piyadenin temsilcileri, sosyal-demokratların kapısına dayanıyor ve şöyle diyorlar: Son yıllarda bizi çarlığa karşı ayaklanmaya çağırıp duruyordunuz, çağrınızın haklı olduğuna kanaat getirdik. Biz bahriyeliler ve askerler, başkaldırmaya karar verdik, bize bir yol gösterin. Bunun üzerine sosyal-demokratlar epeyce huzursuzlanıyorlar ve ayaklanma sorununu, özel bir konferans toplamadan karara bağlayamayacaklarını bildiriyorlar. Bahriyeliler onlara, meselenin gecikmeye tahammülü olmadığını, her şeyin hazır olduğunu ve eğer sosyal-demokratlardan berrak bir yanıt alamazlarsa ve sosyal-demokratlar ayaklanmanın yönetimini üstlenmezlerse işlerin ters gidebileceğini münasip bir dille anlatıyorlar. Direktif beklediklerini söyleyerek ayrılıyorlar, sosyal-demokratlar sorunu görüşmek üzere bir konferans topluyorlar. "Kapital"in birinci cildine bakıyorlar, ikinci cildine bakıyorlar, en sonu üçüncü cildine bakıyorlar. Kırım'a, Sivastopol'e, Kırım'da bir ayaklanmaya ilişkin bir işaret arıyorlar. Fakat "Kapital"in üç cildinde de ne Sivastopol'e, ne Kırım'a ne de bahriyelilerin ve askerlerin ayaklan-

masına ilişkin bir tek sözcüğe, tam manasıyla bir tek sözcüğe bile rastlamıyorlar. (*Gülüşmeler.*) Marx ve Engels'in diğer yapıtları da karıştırılıyor, işaretler aranıyor, ama boşuna; hiçbir işaret bulamıyorlar. (*Gülüşmeler.*) Peki şimdi ne olacak? Bahriyeliler kapıda yanıt bekliyor kendilerinden. Ve ne oluyor? Sosyal-demokratlar, böyle bir durumda bahriyelilere ve askerlere herhangi bir direktif veremeyeceklerini itiraf etmek zorunda kalıyorlar. "Böylece donanmanın ve piyadenin ayaklanması başarısızlığa uğradı", diye tamamlamıştı İsveçli yoldaş, öyküsünü. (*Gülüşmeler.*)

Kuşkusuz bu öykü büyük abartmalar içeriyor. Ama bu öykünün, Marx ve Engels'ten Zinovyev'vari alıntı yapma tarzının esas hastalığına pek iyi uyduğuna da kuşku yok.

3 — Üçüncü olgu: Lenin'in eserlerinden alıntılar sözkonusu. Zinovyev, Lenin'in eserlerinden bağıntısından koparılmış tam bir yığın alıntı derlemek ve dinleyenleri "afallatmak" için neler yapmadı ki. Zinovyev, besbelli, ne kadar çok alıntı olursa o kadar iyi sanıyor, fakat alıntıların ne dediğini ve onlardan çıkan sonucu pek hesaba kattığı yok. Bu alıntıların derinine inilecek olursa, Zinovyev'in Lenin'in eserlerinden, muhalefet blokunun şimdiki teslimiyetçi bakış açısıyla azıcık da olsa örtüşen bir tek alıntı dahi yapamadığını kavramak zor olmaz. Tespit etmek gerekiyor ki, Zinovyev, her nedense, Lenin'den temel bir alıntıyı aktarmıyor, diktatörlüğün "ekonomik probleminin" çözümünün, bu problemin çözümünde SSCB proletaryasının zaferinin güvencede olduğunu söyleyen alıntıyı aktarmıyor.

Zinovyev Lenin'in "Kooperatifçilik Üzerine" yazısından, içinde SSCB'nde tam sosyalist toplumu kurmak için gerekli ve yeterli her şeye sahibiz denen bir alıntı yaptı. Ama o bu alıntıdan ne sonuç çıktığı ve bu alıntının muhalefet blokundan yana mı, yoksa SBKP(B)'den yana mı tanıklık ettiği sorusunu ima yoluyla da olsa sormak için en küçük çaba bile göstermedi.

Zinovyev, ülkemizde sosyalist inşanın zaferinin imkansız olduğunu kanıtlamaya çalıştı, fakat bu teze kanıt olarak Lenin'in eserlerinden, Zinovyev'in tezini tamamen çürüten alıntılar yaptı.

İşte bu alıntılardan bir örnek:

"Birçok kez söyledim: İleri ülkelere kıyasla Rusların büyük proleter devrimine ***başlaması*** daha kolay olmuştur, fakat onu ***sürdürmek ve sosyalist toplumun tam örgütlenmesi*** anlamında nihai zafere kadar tahakkuk ettirmek onlara ***daha zor*** gelecektir."* (Bkz. ***Lenin***, 4. baskı, cilt 29, s. 284, Rusça.)

Zinovyev, bu alıntının, muhalefet blokunun değil, Partinin lehinde tanıklık ettiğini düşünmemiştir bile, çünkü bu alıntıda SSCB'nde sosyalizmin kurulmasının imkansızlığından değil, kurulmasının zorluklarından söz ediliyor, ve burada bu alıntıda SSCB'nde sosyalizmin kurulması imkanı kendiliğinden anlaşılır bir şey olarak kabul ediliyor. Parti daima, devrime başlamanın SSCB'nde Batı Avrupa'daki kapitalist devletlerden daha kolay olacağını, fakat sosyalizmi kurmanın daha zor olacağını söylemiştir. Bu olgunun kabul edilmesi, SSCB'nde sosyalizmin kurulması imkanını yadsımakla eşanlamlı mı acaba? Elbette değil. Tam tersi. Bu olgudan sadece şu sonuç çıkar ki, SSCB'nde sosyalizmin kurulması, zorluklara rağmen, bal gibi mümkün ve gereklidir.

Şu soru çıkıyor ortaya: Zinovyev bu tür alıntılara hangi amaçla ihtiyaç duydu?

Besbelli ki bir yığın alıntıyla dinleyicileri "afallatmak" ve kafalarını karıştırmak amacıyla. (*Gülüşmeler.*)

Fakat şimdi Zinovyev'in amacına ulaşamadığının, Marksizmin klasiklerinden gülünçten de öte alıntı yapma tarzının kendisini fena halde faka bastırdığının açık olduğunu düşünüyorum.

7 — Zinovyev'e Göre Revizyonizm

Son olarak "revizyonizm" kavramının Zinovyev'vari yorumuna ilişkin birkaç söz. Zinovyev'e göre, Marx ya da Engels'in eski formüllerinin ya da tek tek öğretilerinin her iyileştirilmesi, her belginleştirilmesi revizyonizmdir, bunların yerine başka, yeni koşullara uygun formüllerin geçirilmesi için bir o kadar daha geçerlidir bu. Neden? diye sormak gerekiyor. Marksizm bir bilim değil mi, ve bilim, yeni de-

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

neyimlerle zenginleşerek ve eski formülleri iyileştirerek gelişmez mi? Ama "revizyon" "gözden geçirme" anlamına geldiğinden, eski formüllerin iyileştirilmesi ve belginleştirilmesi ise bu formüllerin belli bir gözden geçirilmesi olmadan yapılamayacağından, demek ki eski formüllerin her belginleştirilmesi ve iyileştirilmesi, Marksizmin yeni deneyimlerle ve yeni formüllerle her zenginleştirilmesi revizyonizm olacaktır. Tüm bunlar gülünçtür elbette. Fakat Zinovyev kendi kendini gülünç duruma düşürüyor ve bu arada revizyonizme karşı mücadele ettiği zehabına kapılıyorsa, biz ne yapalım?

Örneğin Stalin, *tek* ülkede sosyalizmin zaferine dair kendi formülünü (1924), Leninizmin işaretleri ve temeli ile tam uygunluk içinde değiştirme ve belginleştirme hakkına sahip midir? Zinovyev'e göre, o böyle bir hakka sahip değildir. Neden? *Çünkü eski formüllerin değiştirilmesi* ve belginleştirilmesi, bu formüllerin gözden geçirilmesi demektir, gözden geçirme ise revizyonizmle eşanlamlıdır. Bu durumda Stalin'in revizyonizme battığı açık değil midir?

Alın size yeni, Zinovyev'vari bir revizyonizm kıstası, kişi eğer revizyonizmle suçlanılmak istemiyorsa, Marksist düşünceyi *tamamen* taşlaşmaya mahkûm eden bir kıstas.

Örneğin Marx, geçtiğimiz yüzyılın ortasında, kapitalizmin ***yükselen bir çizgi*** boyunca geliştiği koşullarda ulusal sınırlar içinde sosyalizmin zaferinin imkansız olduğunu söylediyse, ama Lenin 20. yüzyılın on beşinci yılında, kapitalizmin ***alçalan bir çizgi*** boyunca geliştiği, can çekişen kapitalizm koşullarında böyle bir zaferin mümkün olduğunu ifade ettiyse, bundan Lenin'in Marx'a nispetle revizyonizme düşmüş olduğu sonucu çıkardı.

Örneğin Marx, geçtiğimiz yüzyılın ortasında, "Avrupa kıtasının her ülkesinde, İngiltere olmadan tüm Avrupa kıtasında ulusal-ekonomik ilişkilerin altüst olması, bir bardak suda kopan fırtınadır"[27] dediyse, buna karşılık Engels daha sonraki sınıf mücadelelerinin deneyimlerini hesaba katarak bu tezi değiştirdi ve sosyalist devrime "Fransızların başlayacağını, Almanların da tamamlayacağını" belirttiyse, bundan Engels'in Marx'a nispetle revizyonizme düşmüş olduğu sonucu çıkardı.

Engels, sosyalist devrimi Fransızların başlatacağını ve Almanların tamamlayacağını söylediyse, buna karşılık Lenin SSCB'nde devrimin zaferinin deneyimlerini hesaba katarak bu formülü değiştirip, yerine başka bir formülasyon koydu ve sosyalist devrimi Rusların başlattığını, Almanların, Fransızların ve İngilizlerin tamamlayacağını belirttiyse, bundan Lenin'in Marx'a nispetle çok daha fazla olmak üzere Engels'e nispetle revizyonizme düşmüş olduğu sonucu çıkardı.

Bu konuda Lenin, örneğin şunları yazıyor:

"Bir dizi onyıl boyunca işçi hareketinin gelişmesini ve sosyalist dünya devriminin kök salmasını izleyen sosyalizmin büyük kurucuları Marx ve Engels, kapitalizmden sosyalizme geçişin uzun doğum sancıları gerektirdiğini, bu geçişin, uzun bir proletarya diktatörlüğü dönemini, tüm eski düzenin parçalanmasını, kapitalizmin tüm biçimlerinin acımasızca yokedilmesini, nihai zaferi kazanmak için tüm çabalarını birleştirmek zorunda olan bütün ülkelerin işçilerinin işbirliğini gerektirdiğini açıkça gördüler. Ve 19. yüzyılın sonunda 'Fransızların başlayacağını ve Almanların eseri tamamlayacağını' açıkladılar. Başlangıcı Fransızlar yapacaktı, çünkü devrimin onlarca yıllık seyri içinde Fransızlar, benliklerinde onları sosyalist devrimin öncü müfrezesi yapan o devrimci eylemdeki yiğit inisiyatifi geliştirmişlerdir.

Bugün uluslararası sosyalizmin güçlerinin başka bir kombinasyonunu görüyoruz. Biz hareketin en kolay, başkalarını soyarak kendi işçilerinin üst katmanını rüşvetle satın alan sömürgeci ülkelere dahil olmayan ülkelerde başlayacağını söylüyoruz. ... ***Olaylar Marx ve Engels'in beklediğinden farklı gelişmiştir.**** Uluslararası sosyalist devrimin öncü müfrezesi olma şerefli rolü biz Rus emekçilerine ve sömürülen sınıflarına düşmüştür, ve devrimin gelişmesinin ne kadar ileri gideceğini şimdi gayet açık görüyoruz. Başlangıcı Ruslar yaptı, Almanlar, Fransızlar ve İngilizler bu eseri sonuna kadar götürecek, ve sosyalizm zafer kazanacaktır." (Bkz. ***Lenin***, 4. baskı, cilt 26, s. 428, Rusça.)

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

Gördüğünüz gibi, Lenin burada, Engels ve Marx'ı doğrudan doğruya "gözden geçirmek"te ve böylece, Zinovyev'e göre, "revizyonizm"e düşmektedir.

Örneğin Engels ve Marx, bilindiği gibi hiç birisi de Marksist bir parti olmayan iki Parti tarafından yönetilen Paris Komününü proletarya diktatörlüğü olarak tanımladılarsa, buna karşılık Lenin daha sonra emperyalizm koşullarında sınıf mücadelesinin yeni deneyimlerini hesaba katarak, az buçuk gelişmiş bir proletarya diktatörlüğünün ancak önderlik ***bir*** Partide, Marksist partide ise gerçekleştirilebileceğini belirttiyse, bundan Lenin'in Marx ve Engels'e nispetle açık "revizyonizm"e düşmüş olduğu sonucu çıkardı.

Lenin emperyalist savaştan önceki dönemde, federasyonun kabul edilemez bir devlet düzeni tipi olduğunu söylediyse, ama 1917 yılında proletaryanın mücadelesinden yeni deneyimleri hesaba katarak bu formülü değiştirdi, gözden geçirdi ve sosyalizme geçişte federasyonun amaca uygun bir devlet düzeni tipi olduğunu belirttiyse, bundan Lenin'in kendine ve Leninizme nispetle "revizyonizm"e düşmüş olduğu sonucu çıkardı.

Ve saire, ve saire.

Demek ki Zinovyev'e göre, Marksizm kendisini yeni deneyimlerle zenginleştiremez, Marksizmin şu ya da bu klasiğinin tek tek öğretilerinin ve formüllerinin her iyileştirilmesi revizyonizmle eşanlamlıdır.

Marksizm nedir? Marksizm bir bilimdir. Kendisini proletaryanın sınıf mücadelesinin yeni deneyimleriyle zenginleştirmezse, bu deneyimleri ***Marksizm bakış açısından,*** Marksist yöntemin ***görüş açısından*** hazmedip özümlemezse bilim olarak ayakta kalabilir ve gelişebilir mi? bunu yapamayacağı açıktır.

Buna göre, Marksizmin, Marksist bakış açısının ***korunması,*** Marksist yöntemin korunması temelinde yeni deneyimlerin hesaba katılarak eski formüllerin iyileştirilmesini ve zenginleştirilmesini gerektirdiği, oysa Zinovyev'in tam tersini yaptığı, lafıza sarıldığı ve Marksizmin bakış açısının, onun yönteminin yerine tek tek öğretilerin lafzını geçirdiği açık değil midir?

Gerçek Marksizm ile, Marksizmin temellerinin yerine tek tek formüllerin lafzının ve tek tek öğretilerden alıntıların geçirilmesi arasında ne gibi bir ortak yan olabilir?

Bunun Marksizm değil, Marksizmin bir karikatürü olduğundan kuşku duyulabilir mi?

Marx ve Engels: "Öğretimiz bir dogma değil, bir eylem kılavuzudur" derken, tam da Zinovyev gibi "Marksist"leri hedefliyorlardı.

Marx ve Engels'in bu sözlerinin anlam ve önemini kavrayamaması, Zinovyev'in talihsizliğidir.

II

TEK TEK KAPİTALİST ÜLKELERDE SOSYALİZMİN ZAFERİ SORUNU

Şimdiye kadar muhalefetin, muhalefet liderlerinin konuşmalarında saptadığım tek tek hatalarından ve olgu yanlışlarından sözettim. Bu sorunu, kapayış konuşmamın birinci bölümünde tek tek notlar biçiminde aydınlatmaya çalıştım. Şimdi, izninizle, doğrudan sorunun özüne geçmek istiyorum.

1 — Emperyalizm Döneminde Tek Tek Ülkelerde Proleter Devrimlerin Önkoşulları

İlk sorun, emperyalizm döneminde tek tek kapitalist ülkelerde sosyalizmin zaferi imkanı sorusudur. Gördüğünüz gibi, burada söz konusu olan, herhangi bir ülke değil, hepsi de az çok gelişmiş emperyalist ülkelerdir.

Tek tek kapitalist ülkelerde sosyalizmin zaferi sorununda muhalefetin temel hatası nedir?

Muhalefetin temel hatası, emperyalizm öncesi kapitalizmle, emperyalist kapitalizm arasındaki tüm farkı kavramaması ya da kavramak istememesi, emperyalizmin ekonomik özünü kavramaması ve kapitalizmin iki farklı aşamasını, emperyalizm öncesi aşamayla, emperyalist aşamayı birbirine karıştırmasıdır.

Muhalefetin bu hatasından onun ikinci hatası, yani emperyalizm döneminde gelişmenin eşitsizliği yasasının anlam ve önemini kavra-

mama, bu yasanın karşısına aynı seviyeye gelme (Nivellierung) eğilimini koyma ve böylece Kautsky'ci ultra-emperyalizm pozisyonuna kayma hatası doğmaktadır.

Bu iki hata, muhalefetin üçüncü hatasına, emperyalizm öncesi kapitalizm temelinde ortaya çıkan formül ve tezleri mekanik bir şekilde emperyalist kapitalizme aktarma ve bunun sonucunda da tek tek kapitalist ülkelerde sosyalizmin zaferinin imkansız olduğu sonucuna varma hatasına yolaçmaktadır.

Birkaç sözle ifade etmek gerekirse, eski, tekel-öncesi kapitalizm ile yeni, tekelci kapitalizm arasındaki fark nedir?

Fark, kapitalizmin serbest rekabet yoluyla gelişmesinin yerini, muazzam tekelci kapitalist birlikler yoluyla gelişmenin alması; eski "uygar", "ilerici" sermayenin yerini mali sermayenin, "çürüyen" sermayenin alması; sermayenin "barışçıl" yayılmasının ve "özgür" topraklar üzerinde genişlemesinin yerini sıçramalı bir gelişmenin, halihazırda paylaşılmış olan dünyanın kapitalist gruplar arasında askeri çatışmalar yoluyla yeniden paylaşılması biçiminde bir gelişmenin alması; böylece genel olarak yükselen bir çizgide gelişen eski kapitalizmin yerini can çekişen kapitalizmin, genel olarak alçalan bir çizgide gelişen bir kapitalizmin almasıdır.

Bu konuda Lenin şöyle der:

> "Önceki 'barışçıl' kapitalist çağın yerini, şimdiki emperyalist çağın almasının neye dayandığını anımsayalım: serbest rekabetin yerini tekelci kapitalist birliklere bırakmasına ve bütün yeryüzünün paylaşılmasına. Bu iki olgunun (ve faktörün) dünya çapında bir öneme sahip oldukları açıktır: sermaye hiçbir engelle karşılaşmadan sömürgelerini genişletebildiği ve Afrika'daki vb. henüz işgal edilmemiş bölgeleri eline geçirebildiği sürece, serbest ticaret ve serbest rekabet olanaklı ve zorunluydu; o sıralar sermayenin yoğunlaşması henüz zayıftı, ve tekelci girişimler, yani verili bir üretim dalının ***tümüne*** hükmedecek kadar muazzam girişimler henüz yoktu. Bu tekelci girişimlerin doğması ve büyümesi, eski serbest rekabeti ***olanaksız*** kılmakta, onun ayakları altındaki toprağı çekmektedir, ama dünyanın paylaşılması, barışçıl yayılmadan, sömürgele-

rin ve nüfuz alanlarının ***yeniden paylaşılması*** uğruna silahlı mücadeleye geçişi ***zorunlu kılmaktadır.***" (Bkz. 4. baskı, cilt 21, s. 200-201, Rusça.)

Ve devamla:

"Eski tarzda, görece sakin, uygar, barışçıl, ***sürekli olarak gelişen**** ve giderek yeni ülkelere yayılan bir kapitalizm koşulları altında yaşamak ***olanaksızdır***, çünkü başka bir çağ başlamıştır. Mali sermaye, söz konusu ülkeyi büyük devletlerin safından ***söküp çıkarıyor*** ve kesin olarak da çıkaracak, bu ülkenin sömürgelerini ve nüfuz alanlarını zorla elinden alacak." (agy, s. 336.)

Bu nedenle Lenin'in, emperyalist kapitalizmin karakteri hakkında çıkardığı temel sonuç şudur:

"Emperyalizmin neden ***can çekişen*** kapitalizm olduğu ve sosyalizme ***geçişi*** oluşturduğu anlaşılırdır: kapitalizm***den*** doğup gelişen tekel ***zaten*** kapitalizmin can çekişmesidir, onun sosyalizme geçişinin başlangıcıdır. Emeğin emperyalizm tarafından muazzam ***toplumsallaştırılması*** (emperyalizmin savunucularının, burjuva ekonomistlerinin 'giriftleşme' dedikleri şey) da aynı anlama gelir." (Cilt 19, s. 380.)

Muhalefetimizin, emperyalizm öncesi kapitalizmle emperyalist kapitalizm arasındaki bu farkın tüm önemini kavramaması, onun talihsizliğidir.

O halde, Partimizin konumu için çıkış noktası, bugünkü kapitalizmin, emperyalist kapitalizmin, can çekişen kapitalizm olduğu olgusunun tanınmasıdır.

Ne yazık ki bu, henüz kapitalizmin halihazırda ölmüş olduğu anlamına gelmiyor. Ama bu, kuşkusuz, bir bütün olarak kapitalizmin yeniden doğuşa doğru değil de, bilakis ölüme doğru gittiği, bir bütün olarak kapitalizmin yükselen bir çizgi üzerinde değil de, bilakis alçalan bir çizgide geliştiği anlamına geliyor.

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

Bu genel sorundan, emperyalizm döneminde eşitsiz gelişme sorunu çıkmaktadır.

Leninistler, emperyalizm döneminde eşitsiz gelişmeden sözederken genelde sözkonusu olan nedir?

Çeşitli kapitalist ülkelerin gelişme düzeyinde büyük bir fark olduğu, bazı ülkelerin gelişmelerinde diğerlerinin gerisinde kaldığı, bu farkın gittikçe büyüdüğü mü?

Hayır, sözkonusu olan bu değildir. Emperyalizm koşullarında gelişmenin eşitsizliği ile kapitalist ülkelerin gelişme düzeyi arasındaki farkı birbirine karıştırmak, dargörüşlülüğe düşmek demektir. Muhalefet, SBKP(B) XV. Kongresi'nde, ***gelişmenin*** eşitsizliği sorunu ile, tek tek kapitalist ülkelerin ekonomik durumunun düzeyi arasındaki fark sorununu birbirine karıştırdığında tam da bu dargörüşlülüğe düşmüştür. Muhalefet tam da böyle bir karıştırmadan yola çıktığından, gelişmenin eşitsizliğinin eskiden, emperyalizm altında olduğundan daha büyük olduğu gibi tamamen yanlış bir sonuca varmıştır. Tam da bu nedenle Troçki, XV. Parti Konferansı'nda, "bu eşitsizlik, 19. yüzyılda, 20. yüzyılda olduğundan ***daha büyüktü***" demiştir (bkz. SBKP(B) XV. Parti Konferansı'nda Troçki'nin konuşması.) O zamanlar Zinovyev de aynı şekilde aynı şeyi iddia ederek şunları söylüyordu: "Emperyalist çağın başlangıcından önce kapitalist gelişmenin eşitsizliğinin daha az olduğu doğru değildir" (bkz. SBKP(B) XV. Parti Konferansı'nda Zinovyev'in konuşması).

Vakıa, şimdi muhalefet, XV. Parti Konferansı'ndaki tartışmadan sonra, bir cephe değişikliğini gerekli gördü ve KEYK'in Genişletilmiş Plenumu'ndaki konuşmalarında bunun tümüyle karşıtı şeyleri söyledi ya da bu hatalarını basitçe, suskunlukla geçiştirdi. İşte örneğin Troçki'nin, Genişletilmiş Plenum'daki konuşmasındaki açıklaması: "Gelişme temposuna gelince, emperyalizm, bu eşitsizliği ***sonsuzca keskinleştirmiştir.***" Zinovyev'e gelince, o, tartışmanın tam da, emperyalist dönemde gelişmenin eşitsizliği yasasının etkinliğinin güçlendiği mi yoksa zayıfladığı mı üzerine olduğunu bilmesi gerekirken, KEYK Plenumu'ndaki konuşmasında bu sorunu basitçe, suskunlukla geçiştirmeyi yeğledi. Ama bu sadece, muhalefetin tartışmadan bir şeyler öğrendiğini ve tartışmanın muhalefet için pek de yararsız olmadığını tanıtlar.

O halde: Emperyalizm döneminde kapitalist ülkelerin gelişmesinin eşitsizliği sorunu, çeşitli kapitalist ülkelerin ekonomik durumunun düzeyi arasındaki fark sorunuyla karıştırılmamalıdır.

Kapitalist ülkelerin gelişme düzeyleri arasındaki farkın azalması ve bu ülkelerin gittikçe aynı seviyeye gelmesinin, emperyalizm koşullarında gelişmenin eşitsizliği yasasının etkinliğini zayıflattığı söylenebilir mi? Hayır, söylenemez. Gelişme düzeylerindeki bu fark azalır mı, çoğalır mı? Kuşkusuz azalır. Aynı seviyeye gelme ilerler mi, geriler mi? Kesinlikle ilerler. Bu aynı seviyeye gelmenin artması, emperyalizm döneminde gelişmenin eşitsizliğinin güçlenmesiyle çelişmez mi? Hayır, çelişmez. Tam tersine, aynı seviyeye gelme, arkaplandır ve temeldir, ve emperyalizm koşullarında gelişmenin eşitsizliği, ancak bu zemin üzerinde artan bir şekilde etkinlik gösterebilir. Ancak bizim muhaliflerimiz gibi emperyalizmin ekonomik özünü kavramayan kişiler, aynı seviyeye gelmeyi, emperyalizm koşullarında gelişmenin eşitsizliği yasasının karşısına çıkarabilirler. Tam da geri kalmış ülkeler, gelişmelerini hızlandırdıkları ve seviyelerini ileri ülkelerinkiyle eşitledikleri için — tam da bu yüzden, bir kısım ülkelerin diğerlerine yetişme ve onları geçme mücadelesi şiddetlenmekte, tam da bu yüzden, bazı ülkelerin diğerlerini geçme ve onları pazarlardan uzaklaştırma ve böylece savaşçı çatışmalar için, kapitalizmin dünya cephesinin zayıflaması için, bu cephenin çeşitli kapitalist ülkelerin proleterleri tarafından yarılması için önkoşulları yaratma ***imkanı doğmaktadır***. Kim bu basit sorunu anlamadıysa, tekelci kapitalizmin ekonomik özünden hiçbir şey anlamamış demektir.

O halde: Aynı seviyeye gelme, emperyalizm döneminde gelişmenin eşitsizliğinin güçlenmesinin koşullarından biridir.

Emperyalizm döneminde gelişmenin eşitsizliğinin, bazı ülkelerin diğerlerine yetişip, sonra onları ekonomik bakımdan ***alışılagelmiş yoldan***, deyim yerindeyse ***evrim*** yoluyla sıçramasız, savaş felaketleri olmadan, halihazırda paylaşılmış olan dünyanın yeniden paylaşımı olmadan geçmelerinden ibaret olduğu söylenebilir mi? Hayır, söylenemez. Marx'ın bildiği ve Lenin'in de "Rusya'da Kapitalizmin Gelişmesi"[28] kitabında bu konuda yazdığı gibi, böylesine bir eşitsizlik tekel-öncesi kapitalizm döneminde de vardı. O zamanlar kapitalizmin gelişmesi azçok muntazamdı, azçok evrimciydi, bazı ülkeler diğerle-

rini uzun bir zaman dilimi içinde sıçramasız ve dünya çapında mutlaka askeri çatışmalar olmadan geçiyordu. Şimdi sözkonusu olan eşitsizlik bu değildir.

O halde emperyalizm koşullarında kapitalist ülkelerin gelişmesinin eşitsizliği yasası ne demektir?

Emperyalizm döneminde gelişmenin eşitsizliği yasası, bazı ülkelerin diğerlerine kıyasla sıçramalı gelişmesi, bazı ülkelerin diğerleri tarafından dünya pazarından hızla uzaklaştırılması, savaşçı çatışmalar ve savaş felaketleri aracılığıyla, ***halihazırda paylaşılmış olan dünyanın*** periyodik olarak yeniden paylaşılması, emperyalizm kampındaki çatışmaların derinleşmesi ve şiddetlenmesi, dünya kapitalizmi cephesinin zayıflaması, bu cephenin tek tek ülkelerin proletaryası tarafından yarılması imkanı, tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi imkanı demektir.

Emperyalizm koşullarında gelişmenin eşitsizliği yasasının temel unsurları nelerdir?

İlk olarak; dünyanın, emperyalist gruplar arasında halihazırda paylaşılmış olması, dünyada artık "özgür", işgal edilmemiş alanların kalmaması ve yeni pazarlar ve hammadde kaynakları elde edebilmek ve yayılabilmek için başkalarının elinden bu alanları zor yoluyla almanın zorunlu olmasıdır.

İkinci olarak; tekniğin eşi görülmedik gelişmesinin ve kapitalist ülkelerin gelişme düzeyinin giderek artan bir şekilde aynı seviyeye gelmesinin, bazı ülkelerin diğerleri tarafından sıçramalı olarak geçilmesi ve güçlü ülkelerin daha az güçlü ama daha hızlı gelişen ülkeler tarafından sıkıştırılmaları imkanını yaratmış ve bu süreci kolaylaştırmış olmasıdır.

Üçüncü olarak; nüfuz alanlarının tek tek emperyalist gruplar arasında eski dağılımının, her seferinde, dünya pazarındaki yeni güçler dengesiyle çatışmasıdır, nüfuz alanlarının eski dağılımı ile yeni güçler dengesi arasında "denge"nin sağlanması için dünyanın emperyalist savaşlar yoluyla periyodik yeniden paylaşılmasının kaçınılmaz olmasıdır.

Emperyalizm döneminde gelişmenin eşitsizliğinin güçlenmesi ve keskinleşmesi bundandır.

Emperyalizm kampındaki anlaşmazlıkları barışçıl yoldan çözmenin mümkün olmaması bundandır.

Bu anlaşmazlıkların barışçıl çözümünün mümkün olduğunu vaaz eden Kautsky'nin ultra-emperyalizm teorisinin çürüklüğü bundandır.

Ama bundan, emperyalizm döneminde gelişmenin eşitsizliğinin güçlenmesi ve keskinleşmesi olgusunu inkâr eden muhalefet, ultra-emperyalizm konumuna kaymaktadır, sonucu çıkar.

Emperyalizm döneminde gelişmenin eşitsizliğinin karakteristik özellikleri bunlardır.

Dünyanın emperyalist gruplar arasında paylaşılması ne zaman sona erdi?

Lenin, dünyanın paylaşılmasının 20. yüzyılın başlarında sona erdiğini söylüyor.

Artık paylaşılmış olan dünyanın yeniden paylaşılması sorunu, pratikte ilk kez ne zaman ortaya atıldı?

Birinci emperyalist dünya savaşı döneminde.

Ama bundan, ***emperyalizm koşullarında*** gelişmenin eşitsizliği yasası ilk kez 20. yüzyılın başlarında bulunup temellendirilebilirdi, sonucu çıkar.

SBKP(B) XV. Parti Konferans'ındaki raporumda, emperyalizm koşullarında gelişmenin eşitsizliği yasasının Lenin yoldaş tarafından bulunup temellendirildiğini belirtirken de bundan sözetmiştim.

Emperyalist dünya savaşı, halihazırda paylaşılmış olan dünyayı yeniden paylaşmanın ilk denemesiydi. Bu denemeyi kapitalizm, Rusya'da devrimin zaferi ve sömürge ve bağımlı ülkelerde emperyalizmin temellerinin sarsılmasıyla ödemek zorunda kaldı.

Söylemeye gerek yok ki, birinci yeniden paylaşım denemesinin ardından ikinci bir deneme gelmek zorundadır, ve emperyalistlerin kampında bunun hazırlıkları daha şimdiden yapılmaktadır.

İkinci denemenin, dünya kapitalizmine, birincisinden çok daha pahalıya malolacağından asla kuşku duyulamaz.

Emperyalizm koşulları altında gelişmenin eşitsizliği yasası açısından dünya kapitalizminin gelişme perspektifleri bunlardır.

Görüyorsunuz ki, bu perspektiflerden, doğrudan ve dolaysız olarak, emperyalizm döneminde tek tek kapitalist ülkelerde sosyalizmin zaferi imkanı çıkmaktadır.

Bilindiği gibi Lenin, tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi imkanını, doğrudan ve dolaysız olarak, kapitalist ülkelerin gelişmesinin eşitsizliği yasasından çıkarmıştır. Ve Lenin tamamen haklıydı. Çünkü emperyalizm koşullarında gelişmenin eşitsizliği yasası, her türden sosyal-demokratın, tek tek kapitalist ülkelerde sosyalizmin zaferinin olanaksızlığı üzerine "teorik" manevralarının tüm dayanaklarını yok etmektedir.

Bu konuda Lenin, 1915 yılındaki programatik makalesinde şunları söylemektedir:

> "İktisadi ve siyasi gelişmenin eşitsizliği, kapitalizmin mutlak bir yasasıdır. ***Bundan şu sonuç çıkar ki,**** sosyalizmin zaferi başlangıçta birkaç kapitalist ülkede ya da tek başına alınmış bir ülkede bile olanaklıdır." (Bkz. 4. baskı, cilt 21, s. 311, Rusça.)

Sonuçlar:

a) Muhalefetin temel hatası, kapitalizmin bu iki evresi arasındaki farkı görmemesinde ya da bu farkı vurgulamaktan kaçınmasında yatmaktadır. Ama bundan niye kaçınıyor? Çünkü bu fark, emperyalist dönemde gelişmenin eşitsizliği yasasına götürür de ondan.

b) Muhalefetin ikinci hatası, emperyalizm koşullarında kapitalist ülkelerin gelişmesinin eşitsizliği yasasının tayin edici önemini kavramaması ya da bunu küçümsemesidir. Ama bu yasayı niye küçümsüyor? Çünkü kapitalist ülkelerin gelişmesinin eşitsizliği yasasının doğru değerlendirilmesi, tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferinin mümkün olduğu sonucunun çıkarılmasına götürür de ondan.

c) Muhalefetin üçüncü hatası, emperyalizm koşullarında tek tek kapitalist ülkelerde sosyalizmin zaferi imkanını inkârı da bundandır.

Kim tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi imkanını inkâr ederse, emperyalizm koşullarında gelişmenin eşitsizliği yasasının önemini

---

* *Altını ben çizdim. — J. St.*

sessizlikle geçiştirmek zorundadır, ama kim gelişmenin eşitsizliği yasasının önemini sessizlikle geçiştirmek zorundaysa, emperyalizm-öncesi kapitalizm ile emperyalist kapitalizm arasında farkı gizlemek zorundadır.

Kapitalist ülkelerde proleter devrimin önkoşulları sorununda durum budur.

Bu sorunun pratik önemi nedir?

Pratik açısından önümüze iki çizgi çıkmaktadır.

Çizgilerden biri, Partimizin çizgisidir, tek tek ülkelerin proleterlerlerini, yaklaşmakta olan devrime hazırlanmaya, olayların akışını uyanıklıkla izlemeye ve elverişli koşullarda sermaye cephesini bağımsız olarak yarma, iktidarı ele geçirme ve dünya kapitalizminin temellerini sarsmaya hazır olmaya çağıran çizgidir.

Diğer çizgi, muhalefetimizin çizgisidir, kapitalist cepheyi bağımsızca yarmanın amaca uygunluğu konusunda kuşku tohumları eken ve tek tek ülkelerin proleterlerini "genel karar" anını beklemeye çağıran çizgidir.

Partimizin çizgisi, kendi burjuvazisine karşı devrimci baskıyı güçlendirme çizgisi iken ve tek tek ülkelerin proleterlerinin inisiyatifini harekete geçirirken, muhalefetimizin çizgisi tek tek ülkelerin proleterlerinin kendi burjuvazilerine karşı mücadelelerinde inisiyatiflerini zincire vuran pasif bekle-gör çizgisidir.

Birinci çizgi, tek tek ülkelerin proleterlerinin aktifleştirilmesi demektir.

İkinci çizgi ise, proletaryanın devrim arzusunun zayıflatılması demektir, pasiflik ve bekle-gör çizgisidir.

Lenin, bizim şimdiki görüş ayrılıklarımızla ilgili olarak tam isabet kaydeden şu kâhince sözleri yazarken bin kez haklıydı:

> "Biliyorum, kendilerini çok akıllı sanan ve hatta sosyalist geçinen ve devrim bütün ülkelerde patlak vermedikçe iktidarın ele geçirilmemesi gerektiğini iddia eden aklı evvel kişiler vardır. Bunlar bu laflarla devrime sırt çevirdiklerini ve burjuvazinin tarafına geçtiklerini farketmiyorlar. Emekçi sınıfların uluslararası ölçekte devrim yapmasını beklemek, herkesin

bekleyiş içinde donakalması demektir. Bu saçmadır." (Bkz. 4. baskı, cilt 27, s. 336, Rusça.)

Lenin'in bu sözleri unutulmamalıdır.

2 — Zinovyev Lenin'i Nasıl "Uyarlıyor"?

Tek tek kapitalist ülkelerde proleter devrimin zaferinin önkoşullarından sözettim. Şimdi de Zinovyev'in proleter devrimin önkoşulları ve tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi üzerine Lenin'in temel makalesini nasıl çarpıttığı, daha doğrusu "uyarladığı"na dair birkaç söz etmek istiyorum. Lenin'in 1915'te yazılan ve tartışmalarımızın seyri içinde tekrar tekrar alıntı yapılan ünlü "Avrupa Birleşik Devletleri Şiarı Üzerine" makalesini kastediyorum. Zinovyev beni, bu makaleyi tamı tamına aktarmamakla suçladı; bunu yaparken kendisi bu makaleye öyle bir yorum vermeye çalışıyor ki, bunu tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi sorununda Lenin'in düşüncelerini ve temel çizgisini tamamen çarpıtmaktan başka bir şey olarak adlandırmak mümkün değil. İzninizle, bu alıntıyı tam metin aktaracağım ve bunu yaparken geçen sefer zamanın kısalığı yüzünden atladığım satırları vurgulamaya gayret edeceğim.

> "İktisadi ve siyasi gelişmenin eşitsizliği, kapitalizmin mutlak bir yasasıdır. Bundan şu sonuç çıkar ki, sosyalizmin zaferi başlangıçta birkaç kapitalist ülkede ya da tek başına alınmış bir ülkede bile olanaklıdır. Bu ülkenin muzaffer proletaryası, kapitalistleri mülksüzleştirdikten ve kendi ülkesinde sosyalist üretimin örgütlenmesinden sonra kendini diğer kapitalist dünyanın ***karşısına koyacak*** ve diğer ülkelerin ezilen sınıflarını kendi yanına çekecek, onlarda kapitalistlere karşı isyanlar körükleyecek ve gerektiğinde sömürücü sınıflara ve onların devletlerine karşı hatta silah zoruna bile başvuracaktır. ***Proletaryanın burjuvaziyi devirerek muzaffer olduğu toplumun politik biçimi, henüz sosyalizme geçmemiş devletlere karşı mücadelede ilgili ulusun ya da ulusların proletarya güçlerini gittikçe daha çok merkezileştiren demokratik cumhuriyet ola-***

caktır. Ezilen sınıfın, proletaryanın diktatörlüğü olmadan sınıfların ortadan kaldırılması imkansızdır. Sosyalizmde ulusların özgür birleşmesi, sosyalist cumhuriyetlerin geri kalmış devletlere karşı azçok uzun süren ve inatçı bir mücadelesi olmaksızın olanaksızdır." (Bkz. 4. baskı, cilt 21, s. 311.)

Zinovyev bu alıntıyı aktarıyor ve iki tespit yapıyor; birincisi demokratik cumhuriyet üzerine ve ikincisi sosyalist üretimin örgütlenmesi üzerine.

Önce birinci tespiti alalım. Zinovyev, Lenin burada demokratik cumhuriyetten sözettiğinde, sözkonusu olanın olsa olsa iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi olabileceğine inanıyor, ve bu arada gayet müphem fakat ısrarlı imalarla, Lenin'in burada sözünü ettiği şeyin her halde burjuva cumhuriyeti olduğunu söyleme yüzsüzlüğünü gösteriyor. Bu doğru mudur? Elbette değil. Zinovyev'in pek dürüstçe olmayan bu imasını çürütmek için sadece, "***sosyalist*** cumhuriyetlerin geri kalmış devletlere karşı mücadelesi"nden sözedildiği alıntının son satırlarını okumak bile yeter. Lenin, demokratik cumhuriyetten sözederken burjuva cumhuriyetini değil, sosyalist cumhuriyeti kastetmektedir elbette.

1915 yılında Lenin henüz proletarya diktatörlüğünün devlet biçimi olarak Sovyet iktidarını bilmiyordu. Lenin daha 1905'te, çarlığın devrilmesi döneminde tek tek sovyetlerin devrimci bir iktidarın çekirdeğini oluşturduğunu biliyordu. Fakat proletarya diktatörlüğünün devlet biçimi olarak devlet ölçeğinde birleşmiş Sovyet iktidarını o dönemde henüz bilmiyordu. Proletarya diktatörlüğünün devlet biçimi olarak Sovyetler cumhuriyetini Lenin ilk kez 1917 yılında keşfetti ve geçiş toplumunun bu yeni politik örgüt biçimini 1917 yazında, özellikle "Devlet ve Devrim"[29] kitabında ayrıntılı biçimde ortaya koydu. Aktarılan alıntıda Lenin'in, Sovyet cumhuriyetinden değil, alıntıdan çıktığı üzere, sosyalist cumhuriyet olarak anladığı demokratik cumhuriyetten sözetmesi de aslında bununla açıklanır. Lenin burada tıpkı, Paris Komününe kadar genel olarak cumhuriyeti, kapitalizmden sosyalizme geçiş toplumunun politik örgüt biçimi olarak gören, ama Paris Komününden sonra bu kavramı daha belginleştirerer, bu cumhuriyetin Paris Komünü tipinde olması gerektiğini açıklayan Marx ve

Engels'in vaktiyle yaptıkları gibi davrandı. Lenin'in, eğer aktarılan alıntıda burjuva-demokratik cumhuriyeti kastetmiş olsaydı, "proletarya diktatörlüğü"nden, "kapitalistlerin mülksüzleştirilmesi"nden vs. bahsetmeyeceğinin sözünü bile etmiyorum burada.

Görüyorsunuz, Zinovyev'in Lenin'i "uyarlama" çabasının başarılı olduğu söylenemez.

Zinovyev'in ikinci tespitine geçelim. Zinovyev, Lenin yoldaşın "sosyalist üretimin örgütlenmesi"ne dair sözlerinin, herhangi bir insanın genelde anlayacağı şekilde değil, bunun bir veçhile başka bir şekilde, yani Lenin'in burada sadece sosyalist üretimin örgütlenmeye ***başlamasını*** kastettiği şeklinde anlaşılması gerektiğini temin ediyor. Neden, hangi hakla —bunu açıklamadı Zinovyev. İzninizle, Zinovyev'in burada, Lenin'i bir kez daha "uyarlama" denemesine giriştiğini tespit etmek istiyorum. Alıntıda doğrudan, "bu ülkenin muzaffer proletaryası kapitalistleri mülksüzleştirdikten ve kendi ülkesinde sosyalist üretimin ***örgütlenmesinden sonra*** kendini diğer, kapitalist dünyanın karşısına koyacak" denmektedir. Burada "***örgütlenmesinden sonra***" deniyor, "örgütlenirken" değil. Bu ikisi arasında fark olduğunu kanıtlamaya gerek var mı? Lenin'in, eğer sosyalist üretimi örgütlemeye ***başlamayı*** kastetmiş olsaydı, "örgütlenmesinden sonra" değil, "örgütlenirken" diyeceğini kanıtlamaya gerek var mı? O halde Lenin, sadece sosyalist üretimin örgütlenmesine başlamayı değil, bilakis sosyalist üretimi örgütleme imkanını, tek tek ülkelerde sosyalist üretimi inşa etme imkanını da kastetmektedir.

Görüyorsunuz, Zinovyev'in Lenin'i ikinci kez "uyarlama" çabası da çok başarısız kalmış sayılmalıdır.

Kendisinin Lenin'i bu "uyarlama" çabalarını Zinovyev, "sosyalizmin palas pandıras, bir okuyup üflemeyle iki hafta ya da iki ayda inşa edilemeyeceği"ne dair nüktelerle geçiştirmeye çalışıyor. Korkarım Zinovyev, suçunu örtbas etmek için ihtiyaç duyuyor bu nüktelere. Sosyalizmi iki haftada, iki ayda ya da iki yılda kurmaya kalkışanları nerede bulmuş Zinovyev? Eğer böyle birileri varsa neden kim olduklarını söylemiyor? Söylemiyor, çünkü böyle birileri yok. Bu temelsiz nüktelere Zinovyev, Lenin'i ve Leninizmi "uyarlama" "çalışma"sını gizlemek için ihtiyaç duydu.

Sonuç olarak:

a) Emperyalizm altında gelişmenin eşitsizliği yasasından yola çıkan Lenin, "Avrupa Birleşik Devletleri Üzerine" adlı temel makalesinde, tek tek kapitalist ülkelerde sosyalizmin zaferinin mümkün olduğu sonucuna vardı;

b) tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferinden Lenin, proletaryanın iktidarı ele geçirmesini, kapitalistlerin mülksüzleştirilmesini ve sosyalist üretimin örgütlenmesini anlamaktadır ki, bu görevler kendi başına bir amaç değil, kendini diğer, kapitalist dünyanın karşısına koymak ve kapitalizme karşı mücadelelerinde bütün ülkelerin proleterlerine yardım etmek için bir araçtır;

c) Zinovyev, Leninizmin bu öğretilerini balhomlaştırma [kaş yapayım derken göz çıkarma — ÇN] ve Lenin'i muhalefetin bugünkü yarı-Menşevik bakış açısına uygun bir biçimde "uyarlama" denemesinde bulundu. Ama bu denemenin işe yaramaz araçlarla yapılan bir deneme olduğu görüldü.

Daha fazla yorum yapmanın fuzuli olduğunu düşünüyorum.

III

SSCB'NDE SOSYALİZMİN İNŞA SORUNU

Yoldaşlar! Şimdi izninizle SSCB'nde, ülkemizde sosyalizmin inşa sorununa geçmek istiyorum.

1 — Muhalefetin "Manevraları" ve Lenin'in Partisinin "Ulusal Reformizm"i

Troçki konuşmasında, Stalin'in en büyük hatasının *tek* ülkede, ülkemizde sosyalizmin inşası imkanı teorisi olduğunu açıkladı. Bundan şu sonuç çıkıyor ki, söz konusu olan, Lenin'in ülkemizde sosyalizmin inşası imkanı teorisi değil, Stalin'in herhangi bir, hiç kimsece bilinmeyen "teorisi"dir. Ben bunu, Troçki'nin önüne Lenin'in teorisine karşı mücadele etme hedefini koyduğu şeklinde anlıyorum; ama Le-

nin'e karşı açıktan mücadele etmek rizikolu olduğundan, bu mücadeleye Stalin'in bir "teorisi"ne karşı mücadele etme paravanası altında girişmeyi kararlaştırdı. Troçki böylelikle Leninizme karşı mücadeleyi kolaylaştırmak istiyor ve bu mücadeleyi Stalin'in "teorisi"ni eleştirmeyle maskeliyor. Meselenin tam da böyle olduğunu, Stalin'in bununla hiçbir ilgisi bulunmadığını, Stalin'in herhangi bir "teorisi"nden sözedilemeyeceğini, Stalin'in teori alanında yeni bir şeyler söylemiş olma iddiasında asla bulunmadığını, bilakis sadece, Troçki'nin revizyonist çabalarına karşı Leninizmin Partimiz içinde tam zafere ulaşması için uğraştığını — bunları daha sonra kanıtlamaya çalışacağım. İlk önce, Troçki'nin Stalin'in "teorisi" hakkındaki açıklamasının bir manevra, bir hile; tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi Leninist teorisine karşı mücadeleyi, başlangıcı ta 1915 yılına dayanan ve günümüze kadar süren bu mücadeleyi gözlerden gizleme hedefini güden korkakça ve beceriksizce bir hile olduğunu tespit edelim. Troçki'nin bu yönteminin dürüst bir polemik işareti olup olmadığına yoldaşlar kendileri karar versin.

Ülkemizde sosyalizmi inşa imkanı sorununda Partimizin kararları için çıkış noktasını, Lenin yoldaşın ünlü programatik eserleri oluşturur. Lenin'in bu eserlerinde, emperyalizm koşulları altında tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi mümkündür, proletarya diktatörlüğünün ekonomik probleminin çözülmesinde bu diktatörlüğün zaferi güvencelidir, biz SSCB proleterleri, tam sosyalist toplumun kurulması için gerekli ve yeterli her şeye sahibiz denmektedir.

Az önce Lenin'in ünlü makalesinden, tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi imkanı sorununu ilk kez ortaya attığı bir alıntı yapmıştım, o nedenle burada yeniden tekrarlamayacağım. Bu makale 1915 yılında yazıldı. Bu makalede, tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi, iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi, kapitalistlerin mülksüzleştirilmesi, sosyalist üretimin örgütlenmesi mümkündür denir. Bilindiği gibi Troçki daha o zaman, 1915 yılında, Lenin'in bu makalesine karşı basında polemik yapmış ve Lenin'in *tek* ülkede sosyalizm teorisini bir "ulusal dargörüşlülük" teorisi olarak adlandırmıştı.

Şu soru çıkıyor: Bunun Stalin'in bir "teorisi"yle ne alakası var?

Devamla raporumda, doğrudan ve açık bir şekilde SSCB'nde proletarya diktatörlüğünün ekonomik probleminin çözümü anlamında

proletarya diktatörlüğünün zaferinin güvencede görülmesi gerektiğinden sözeden Lenin'in ünlü eseri "Proletarya Diktatörlüğü Çağında Ekonomi ve Politika"dan bir alıntı yaptım. Lenin'in bu çalışması 1919'da yazılmıştır. Alıntı şöyle:

> "Bütün ülkelerin burjuvaları ve onların açık gizli yardakçıları (II. Enternasyonal "sosyalistleri") istedikleri kadar yalan söyleyip iftira etsinler, şu kesindir: ***Proletarya diktatörlüğünün temel ekonomik problemi açısından, ülkemizde, komünizmin kapitalizm üzerindeki zaferi güvence altına alınmıştır.*** Tüm dünya burjuvazisi, Bolşevizme karşı tam da bu yüzden esip yağıyor, tam da bu yüzden Bolşeviklere karşı askeri müdahaleler, komplolar ve benzeri şeyler örgütlüyor, çünkü, ***toplumsal ekonominin reorganizasyonunda zaferimizin kaçınılmaz olduğunu —askeri zorla ezilmediğimiz takdirde—*** pekâlâ kavramaktadır. ***Ve bizi askeri zorla yoketmeyi başaramamaktadır.***"* (Bkz. 4. baskı, cilt 30, s. 90, Rusça.)

Görüyorsunuz, Lenin burada doğrudan, toplumsal ekonominin reorganizasyonunda, proletarya diktatörlüğünün ekonomik probleminin çözümünde SSCB proletaryasının zafer imkanından sözetmektedir.

Bilindiği gibi Troçki ve bir bütün olarak muhalefet, bu alıntının içerdiği temel tezlerle hemfikir değildir.

Şu soru çıkıyor: Bunun Stalin'in bir "teorisi"yle ne alakası var?

Son olarak, Lenin'in 1923 yılında yazılmış olan "Kooperatifçilik Üzerine" adlı ünlü yazısından bir alıntı yaptım. Bu alıntıda şöyle denmektedir:

> "Gerçekten de, tüm büyük-çaplı üretim araçları üzerinde devletin tasarruf yetkisi, devlet iktidarının proletaryanın ellerinde olması, bu proletaryanın milyonlarca küçük ve küçücük köylülerle ittifakı, bu proletaryanın köylülük karşısındaki yönetici konumunun güvenlik altına alınmış olması vs. — tüm bunlar, daha önce küçümseyerek bezirgânlık olarak gördüğümüz ve şimdi, NEP düzeninde bazı bakımlardan öyle görmekte haklı olduğumuz kooperatiflerden, sadece kooperatiflerden

* *Altını ben çizdim. — J. St.*

hareket ederek, ***tam sosyalist toplumu kurmak için gerekli olan her şey değil mi?*** Bu, henüz sosyalist bir toplumun kuruluşu değildir, ama ***bu kuruluş için gerekli ve yeterli olan her şeydir.***" (Bkz. 4. baskı, cilt 33, s. 428, Rusça.)

Görüyorsunuz, bu alıntı, ülkemizde sosyalizmin kurulmasının mümkün olduğu konusunda hiçbir kuşkuya yer bırakmıyor.

Görüyorsunuz, bu alıntıda, ülkemizde sosyalist ekonominin kurulmasının baş faktörleri sıralanmaktadır: proleter devlet iktidarı, büyük üretimin proleter devlet iktidarının elinde olması, proletarya ve köylülüğün ittifakı, bu ittifakta proletaryanın önder rolü, kooperatifler.

Troçki geçenlerde SBKP(B) XV. Konferansı'nda, Lenin'den bu alıntının karşısına, Lenin'in eserlerinden bir başka alıntıyı, "Komünizm — Sovyet iktidarı artı bütün ülkenin elektrifikasyonudur" alıntısını çıkarmaya çalıştı. (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s. 484, Rusça.) Ama bu alıntıları birbiriyle karşı karşıya koymak, Lenin'in "Kooperatifçilik Üzerine" adlı yazısının temel düşüncesini çarpıtmak demektir. Elektrifikasyon büyük üretimin bir parçası değil mi acaba, ve bizim ülkemizde bunu, büyük üretim proleter devlet iktidarının elinde yoğunlaşmadan gerçekleştirmek mümkün mü acaba? Lenin'in "Kooperatifçilik Üzerine" yazısında büyük üretim hakkındaki sözlerinin, sosyalizmi inşanın faktörlerinden biri olarak elektrifikasyonu da kapsadığı açık değil mi?

Bilindiği gibi muhalefet, Lenin'in "Kooperatifçilik Üzerine" yazısından bu alıntının içerdiği temel tezlere karşı azçok açık, ama çoğunlukla üstü örtülü bir mücadele veriyor.

Şu soru çıkıyor: Bunun Stalin'in bir "teorisi"yle ne alakası var?

Ülkemizde sosyalizmi inşa sorunu hakkında Leninizmin temel tezleri bunlardır.

Parti, Leninizmin bu tezleriyle, "ulusal devlet çerçevesi içinde sosyalizmi inşa ***imkansızdır***", "***tek*** ülkede sosyalizm teorisi ***ulusal dargörüşlülüğün teorik bakımdan haklı çıkarılmasıdır***", "Avrupa proletaryasının doğrudan devlet desteği olmaksızın ***Rusya işçi sınıfının iktidarını koruyabilmesi imkansızdır***" (Troçki) diyen Troçki ve

muhalefet blokunun tezlerinin çok keskin bir çelişki içinde olduğu görüşünü savunmaktadır.

Parti, muhalefet blokunun bu tezlerinin Partimiz içindeki bir sosyal-demokrat sapmanın ifadesi olduğu görüşünü savunmaktadır.

Parti, Troçki'nin "Avrupa proletaryasının doğrudan devlet yardımı" formülünün Leninizmle tamamen kopmak anlamına geldiği görüşünü savunmaktadır. Çünkü ülkemizde sosyalizmin inşasını, "Avrupa proletaryasının doğrudan devlet yardımı"na bağımlı kılmak ne demektir? Eğer Avrupa proletaryası önümüzdeki yıllarda iktidarı ele geçirmeyi başaramazsa ne olacak? Devrimimiz Batıda devrimin zaferi beklentisi içinde, belirsiz bir süreyle boşuna mı döndürecektir çarklarını? Ülkemiz burjuvazisinin, Batıda devrimin zaferini beklemekle hemfikir olacağına, ve ekonomimizin sosyalist unsurlarına karşı çalışma ve mücadelesinden sarfınazar edeceğine bel bağlanabilir mi? Troçki'nin bu formülünden, Batıda muzaffer devrimin gecikmesi halinde, mevzilerimizin tedricen ekonomimizin kapitalist unsurlarının eline teslim edilmesi ve devamla Partimizin iktidardan vazgeçmesi perspektifi çıkmıyor mu?

Burada, temelden farklı iki çizgiyle, biri Partinin ve Leninizmin çizgisi, diğeri muhalefetin ve Troçkizmin çizgisi olan iki çizgiyle karşı karşıya olduğumuz açık değil mi?

Raporumda Troçki'ye sordum ve bu soruyu yineliyorum: Troçki'nin, Lenin'in tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi imkanı teorisini 1915 yılında bir "ulusal dargörüşlülük" teorisi olarak nitelendirdiği doğru değil mi acaba? Bu soruma yanıt alamadım. Neden? Suskunluk tavrı polemikte bir mertlik belirtisi mi oluyor yoksa?

Devamla Troçki'ye sormuştum ve sorumu yineliyorum: Sosyalizmi inşa teorisine karşı yükselttiği "ulusal dargörüşlülük" suçlamasını daha kısa süre önce, Eylül 1926'da, kendisinin bilinen, muhalefete yönelik belgesinde tekrarladığı doğru değil mi acaba? Bu soruma da yanıt alamadım. Suskunluk tavrı Troçki'de aynı şekilde bir tür "manevra" olduğundan olmasın sakın?

Bütün bunlar neyi kanıtlıyor?

Troçki'nin temel sorunda, ülkemizde sosyalizmin inşası sorununda kendisinin eski, Leninizme karşı mücadele mevzilerinde ısrarlı olduğunu kanıtlıyor.

Leninizme karşı açıkça ortaya çıkma cesaretini gösteremeyen Troçki'nin, bu mücadelesini, Stalin'in var olmayan bir "teorisi"ni eleştiriyle gizlemeye çalıştığını kanıtlıyor.

Başka bir "manevracı"ya, Kamenev'e geçelim. Mikrobu besbelli Troçki'den kapmış olan o da manevra yapmaya başladı. Ama onun "manevra"sı Troçki'ninkinden daha kaba çıktı. Troçki sadece Stalin'i suçlamaya çalışırken, Kamenev kısa yoldan tüm Partiyi suçlayıverdi ve onun, yani Partinin "uluslararası devrimci perspektifi ulusal-reformist bir perspektifle değiştirdiği"ni iddia etti. Nasıl buluyorsunuz: Partimiz, öyle anlaşılıyor ki, uluslararası devrimci perspektifi ulusal-reformist bir perspektifle değiştirmiş. Ama Partimiz Lenin'in Partisi olduğundan, sosyalizmi inşa sorununda kararlarını tümüyle ve bütünüyle Lenin'in tezlerine dayandırdığından, Lenin'in sosyalist inşa teorisinin, ulusal reformizmin bir teorisi olduğu sonucu çıkıyor. Lenin —"bir ulusal reformist"— Kamenev böyle bir saçmalığı yutturmaya çalışıyor bize.

Partimiz ülkemizde sosyalizmi inşa sorununa ilişkin herhangi bir karar, kararlar almış mıdır? Evet, böyle kararlar almıştır, hem de çok açık kararlardır bunlar. Bu kararlar Partimiz tarafından ne zaman alınmıştır? Partimizin XIV. Konferansında Nisan 1925'te alınmıştır. KEYK'in çalışması ve ülkemizde sosyalist inşa üzerine XIV. Parti Konferansının ünlü kararını düşünüyorum. Bu karar Leninist bir karar mıdır? Evet, öyledir, öyle olduğuna dair bize, XIV. Parti Konferansında bu kararı ***savunmak*** üzere bir konferans veren Zinovyev ile, bu konferansa başkanlık eden ve bu karar ***lehinde*** oy kullanan Kamenev gibi ehliyetli kişiler kefil olabilirler.

Öyleyse Kamenev ve Zinovyev neden Partinin çelişkiye düştüğünü, ülkemizde sosyalizmi inşa sorununa ilişkin XIV. Parti Konferansının bilindiği gibi ***oybirliğiyle*** alınan kararlarından saptığını ispatlamaya çalışmadılar? Bundan kolay ne vardı: Partinin ülkemizde sosyalizmi inşa sorunu üzerine özel bir kararı var; Kamenev ve Zinovyev bu karar lehinde oy kullandılar, şimdi ikisi Partiyi ulusal reformizmle suçluyorlar — peki, neden argümantasyonlarında, ülkemizde sosyalizmin inşasını ele alan ve besbelli baştan sona Leninist bir karar olan XIV. Parti Konferansının kararı gibi böylesine önemli bir Parti belgesinden yola çıkmıyorlar?

Genelde muhalefetin, ama özellikle de Kamenev'in, XIV. Parti Konferansının kararından nasıl şeytan görmüş gibi kaçtığına dikkat ettiniz mi? (*Gülüşmeler.*) Zinovyev'in sunduğu raporla ve Kamenev'in aktif katılımı sonucu kabul edilen XIV. Parti Konferansının kararından neden bu kadar korkuyorlar? Kamenev ve Zinovyev bu karara üstünkörü de olsa değinmekten neden korkuyorlar? Bu karar ülkemizde sosyalizmi inşa sorununu ele almıyor mu acaba? Tartışmamızın en özsel ihtilaf noktası sosyalizmi inşa sorunu değil mi acaba?

Burada mesele ne?

Burada mesele, 1925 yılında XIV. Parti Konferansının kararından yana olan Kamenev ve Zinovyev'in, daha sonra bu karardan, yani Leninizmden kopması, Troçkizme geçmesi ve şimdi yüzlerinin açığa çıkmasından korktuğundan bu karara üstünkörü de olsa değinmekten korkmasıdır.

Bu karar neden sözetmektedir?

İşte bu karardan bir alıntı:

> "Genelde ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi (***nihaî*** bir zafer anlamında ***değil***) ***kayıtsız-şartsız mümkündür.***"*

Ve devamla:

> "...Birbirine taban tabana zıt iki toplumsal sistemin varlığı, sürekli olarak bir kapitalist abluka tehlikesini, iktisadi baskının başka biçimleri tehlikesini, silahlı müdahale- ve restorasyon tehlikesini doğurur. Dolayısıyla, ***sosyalizmin nihaî zaferi için*** biricik güvence, yani restorasyona karşı güvence, bir dizi ülkede muzaffer sosyalist devrimdir. Bundan, ***Rusya gibi geri bir ülkede tam sosyalist toplumu kurmanın,*** teknik ve iktisadi bakımdan daha gelişmiş ülkelerin ***'devlet yardımı'*** (Troçki) ***olmadan*** imkansız olduğu ***sonucu asla çıkmaz.**** Troçkist sürekli devrim teorisinin bileşenlerinden biri, 'Rusya'da sosyalist iktisadın gerçek bir ilerlemesi ***ancak*** Avrupa'nın en önemli ülkelerinde proletaryanın ***zaferinden sonra*** mümkün olacaktır' (Troçki 1922) iddiasıdır — SSCB proletaryasını şimdiki dönemde kaderci bir pasifliğe mahkûm eden bir iddia. Bu tür 'teo-

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

rilere' karşı Lenin yoldaş şunları yazdı: 'Onların Batı Avrupa sosyal-demokrasisinin gelişme seyri içinde ezberlemiş olduğu ve bizim sosyalizm için henüz olgun olmadığımız, onlar arasında çeşitli 'allame' bayların vurguladığı gibi, bizde sosyalizm için objektif ekonomik önşartların olmadığı şeklindeki argümanı... son derece basmakalıptır.'" (Zuhanov Üzerine Notlar.) (RKP(B) XIV. Konferansının "KEYK Genişletilmiş Plenumu İle Bağıntı İçinde Komintern ve RKP(B)'nin görevleri Üzerine" Kararı[30].)

Görüyorsunuz, XIV. Parti Konferansının kararı, ülkemizde sosyalizmi inşa imkanı sorunu hakkında Leninizmin temel tezlerini tamı tamına ifade etmektedir.

Görüyorsunuz, kararda Troçkizm, Leninizmin karşıtı bir şey olarak nitelendirilmekte ve kararın bir dizi tezi, Troçkizmin temellerinin doğrudan yadsınmasından yola çıkmaktadır.

Görüyorsunuz, karar ülkemizde sosyalist toplumun kurulması sorunu hakkında bugün yeniden alevlenen ihtilafı tümüyle ve bütünüyle yansıtmaktadır.

Raporumun bu kararın esasları üzerinde yükseldiğini biliyorsunuz.

Raporumda XIV. Konferans kararına özellikle değindiğimi ve Kamenev ve Zinovyev'i bu kararı çiğnemekle, bu karara sırt çevirmekle suçladığını anımsarsınız sanıyorum.

Kamenev ve Zinovyev, neden bu suçlamayı çürütmeye çalışmadılar?

Nedir bunun sırrı?

Bunun sırrı, Kamenev ve Zinovyev'in bu karardan çoktan uzaklaşmış olmaları, ondan uzaklaşmış ve Troçkizme sapmış olmalarıdır.

Çünkü ikisinden biri:

Ya XIV. Parti Konferansının kararı Leninist bir karar değildir — o zaman bu karar lehine oy vermiş olan Kamenev ve Zinovyev Leninist değillerdi;

ya da o Leninist bir karardı — o zaman da bu karardan dönmüş bulunan Kamenev ve Zinovyev, Leninist olmaktan çıkmışlardır.

Bazı konuşmacılar (yanılmıyorsam aralarında Riese de vardı), Kamenev ve Zinovyev'in Troçkizme değil, bilakis tersine, Troçki'nin Kamenev ve Zinovyev'in tarafına geçtiğini söylediler. Bütün bunlar çok saçma yoldaşlar. Kamenev ve Zinovyev'in XIV. Konferans kararından dönmesi, tam da Kamenev ve Zinovyev'in Troçkizme geçtiğinin açık bir kanıtıdır.

O halde:

SSCB'nde sosyalizmin inşası sorununda RKP(B)'nin XIV. Konferansında formüle edilen Leninist çizgiden ayrılan kimdir?

Besbelli Kamenev ve Zinovyev.

"Uluslararası devrimci perspektif"i Troçkizm ile değiştiren kimdir?

Besbelli Kamenev ve Zinovyev.

Kamenev şimdi Partimizin "ulusal reformizmi" hakkında büyük gürültü koparıyorsa bunun nedeni, yoldaşların dikkatini kendi günahlarından başka bir yere çekmek ve kendi suçunu başkalarına yıkmak istemesidir.

Kamenev'in Partimizin "ulusal reformizm"i hakkında yaptığı "manevra"nın bir hile; Partimizin "ulusal reformizmi" hakkında gürültü koparak bizzat kendisinin XIV. Parti Konferansı kararından vazgeçtiğini, Leninizmden koptuğunu, Troçkizme geçtiğini gizleme hedefini güden çirkin ve kaba bir hile olmasının nedeni budur.

2 — SSCB'nde Sosyalizmin İktisadi Temelini İnşa Ediyoruz ve Onu Tamamen İnşa Edebiliriz

Raporumda, bizde sosyalizmin ***politik*** temelinin artık yaratılmış olduğunu söyledim — bu proletarya diktatörlüğüdür. Sosyalizmin ***ekonomik*** temelinin ise yaratılmış olmaktan uzak olduğunu, bunu daha yaratmak zorunda olduğumuzu söyledim. Devamla, bu yüzden sorunun şöyle konması gerektiğini ifade ettim: Kendi gücümüzle ülkemizde sosyalizmin ekonomik temelini kurabilir miyiz? Sonunda, bu

---

* *Bkz. elinizdeki cilt, s.* 11 —*Red.*

sorunun sınıf diliyle verildiğinde şu biçimi aldığını söyledim: Kendi gücümüzle kendi burjuvazimizi, Sovyet burjuvazisini yenebilir miyiz?

Troçki konuşmasında, SSCB'nde burjuvazinin yenilmesinden sözettiğimde onun politik olarak yenilgiye uğratılmasını kastettiğimi iddia ediyor. Bu elbette doğru değil. Troçki'nin hizipçi ruhu aklını başından almış. Raporumdan, *SSCB burjuvazisinin yenilgisiyle onun* ekonomik yenilgisini kastettiğim açıkça görülmektedir, çünkü politik olarak burjuvazi zaten yenilmiş durumdadır.

SSCB burjuvazisini ekonomik olarak yenmek ne demektir? Ya da başka kelimelerle: SSCB'nde sosyalizmin ekonomik temelini yaratmak ne demektir?

> "Sosyalizmin ekonomik temelini yaratmak; tarımı sosyalist sanayi ile ***bir*** ekonomik bütün halinde birleştirmek, tarımı sosyalist sanayiin önderliğine tabi kılmak, kent ile köy arasındaki ilişkileri, tarım ürünleriyle sanayi mamullerinin değiştokuşu temelinde düzenlemek demektir, sınıfların ve her şeyden önce de sermayenin oluşumuna yolaçan tüm kanalları kapatmak ve tasfiye etmek, ve son tahlilde doğrudan ve dolaysız olarak sınıfların ortadan kaldırılmasına götüren üretim- ve bölüşüm koşullarını yaratmak demektir." (Bkz. KEYK Genişletilmiş Plenumunda Stalin'in raporu.*)

Raporumda SSCB'nde sosyalizmin ekonomik temelinin özünü böyle tanımladım.

Bu *tanım*, Lenin'in "Aynî Vergi Üzerine"[31] adlı yazısının ünlü taslağındaki sosyalizmin "ekonomik özü", "ekonomik temeli" tanımının aynen yinelenmesidir.

Bu tanımlama doğru mudur, ve ülkemizde sosyalizmin ekonomik temelinin kurulması imkanını bekleyebilir miyiz — görüş ayrılıklarımızın temel sorunu şimdi budur.

Troçki bu soruna değinmedi bile. Besbelli susmanın daha akıllıca olduğu düşüncesiyle bundan düpedüz kaçındı.

Ama sosyalizmin ekonomik temelini inşa etmeye başladığımız, ve onu tamamen inşa edebileceğimiz şuradan bile görülebilir:

** Bkz. elinizdeki cilt, s. 11 —Red.*

a) ülkemizde millileştirilmemiş üretim dağınık küçük üretim iken, toplumsallaştırılmış üretimimiz toplu büyük üretimdir, ve bilindiği gibi, büyük üretimin, hem de toplu büyük üretimin küçük üretime üstünlüğü tartışma götürmez bir olgudur;

b) toplumsallaştırılmış üretimimiz şimdiden küçük üretime önderlik etmekte ve onu, ister kent küçük üretimi olsun, ister kır, hiç farketmez, kendine tabi kılmaya başlamaktadır,

c) ekonomimizin sosyalist unsurlarının kapitalist unsurlara karşı mücadele cephesinde, birinciler ikinciler üzerinde tartışmasız bir üstünlüğe sahiptir ve gerek üretim, gerekse dolaşımda ekonomimizin kapitalist unsurlarının üstesinden gelerek adım adım ilerlemektedir.

Ekonomimizin sosyalist unsurlarının kapitalist unsurlar üzerinde zaferine götüren diğer faktörlerin sözünü bile etmiyorum.

Ekonomimizin kapitalist unsurlarının yenilgiye uğratılması sürecinin bundan sonra da devam etmeyeceğini varsaymak için hangi neden var?

Troçki konuşmasında şöyle dedi:

> "Stalin, sosyalizmi inşa etmekte olduğumuzu, yani sınıfları ve devleti ortadan kaldırmaya çalıştığımızı, yani burjuvazimizi yenilgiye uğratmakta olduğumuzu söylüyor. Evet, yoldaşlar, ama devletin dış düşmanlara karşı hâlâ bir orduya ihtiyacı var." (Stenograma göre aktarıyorum — *J. Stalin.*)

Bu ne demek oluyor? Bu alıntının anlamı ne? Bu alıntıdan ancak bir sonuç çıkarılabilir: Sosyalizmin ekonomik temelinin yaratılması, sınıfların ve devletin ortadan kaldırılması anlamına geldiğinden ve biz sosyalist anavatanın korunması için hâlâ bir orduya ihtiyaç duyduğumuzdan, ama devlet olmadan bir ordu da imkansız olduğuna göre (Troçki öyle varsayıyor) — sosyalist anavatanı silahla savunma zorunluluğu varolduğu müddetçe, sosyalizmin ekonomik temelini kuramayacağımız sonucu çıkmaktadır.

Yoldaşlar, bu tam bir kavram kargaşasıdır. Ya burada devletten basitçe sosyalist toplumu silahla savunma aygıtı anlaşılıyor, ki bu abestir, çünkü devlet, her şeyden önce bir sınıfın diğer sınıflara karşı kullandığı bir araçtır, ve elbette artık sınıfların olmadığı andan itibaren devlet de olamaz. Ya da burada, devletin var olmadığı bir sosya-

list toplumu savunmak için bir ordunun imkansız olduğu söylenmek istenmektedir, ki bu da abestir, çünkü sınıfların ve devletin olmadığı, ve fakat kendi sınıfsız toplumunu dış düşmanlara karşı savunan silahlı bir halkın olduğu bir toplum hali teorik olarak pekâlâ mümkündür. Sosyoloji, insanlık tarihinde sınıfların ve devletin olmadığı, ve fakat dış düşmanlara karşı kendilerini şu ya da bu biçimde savunan toplumların varolduğuna dair az örnek sunmamaktadır. Aynı şey, sınıflar ve devlet olmamasına rağmen, dış düşmanlara karşı savunma için gerekli olan sosyalist bir milise pekâlâ sahip olabilecek gelecekteki sınıfsız toplum için de söylenmelidir. Ülkemizde işlerin bu noktaya varabileceğini pek az ihtimal görüyorum, çünkü ülkemizde sosyalist inşanın başarılarının ve bundan da öte, sosyalizmin zaferi ve sınıfların ortadan kaldırılmasının — bunların, kapitalist ülkelerin işçilerinin sosyalizme doğru muazzam bir akınına sebebiyet verecek, diğer ülkelerde devrimci patlamalara yolaçacak dünya çapında tarihi öneme sahip olgular olduğuna hiç kuşku yoktur. Ama teorik olarak, sınıfların ve devletin olmadığı sosyalist bir milisin varlığının tasavvur edilebileceği bir toplum hali pekâlâ düşünülebilirdir.

Aslında bu sorun, Parti programımızda belli bir ölçüde aydınlatılmış bulunmaktadır. Orada şöyle denir:

> "Proletarya diktatörlüğünün aracı olarak Kızıl Ordu zorunlu olarak açık bir sınıf karakteri taşımalıdır, yani münhasıran proletaryadan ve köylülüğün ona yakın olan yarı-proleter kesimlerinden oluşmalıdır. ***Ancak sınıflar kaldırıldıktan sonradır ki böyle bir sınıf ordusu, bütün halkın sosyalist milisine dönüşecektir.****** (Bkz. SBKP(B) Programı.[32])

Troçki besbelli programımızın bu maddesini unutmuştur.

Troçki konuşmasında iktisadımızın kapitalist dünya ekonomisine bağımlılığından sözetti ve "yalıtılmış savaş komünizminden, dünya ekonomisiyle her geçen gün daha fazla ***yekvücut olmaya*** gittiğimizi" temin etti.

Buna göre, kapitalist unsurlarla sosyalist unsurların birbiriyle dalaştığı iktisadımız ***kapitalist*** dünya ekonimisiyle ***yekvücut olacak.***

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

Kapitalist dünya ekonomisi diyorum, çünkü başka bir dünya ekonomisi şimdilik yok.

Bu doğru değildir, yoldaşlar. Abestir bu. Troçki'nin hizipçi ruhu aklını başından almış.

İktisadımızın dünya ekonomisine bağımlı olduğunu hiç kimse inkâr etmiyor. Tıpkı her ülkenin ve her iktisadın, Amerikan ulusal ekonomisinin de kapitalist dünya ekonomisine bağımlı olduğunu kimsenin inkâr etmediği gibi, bunu da kimse inkâr etmedi, etmiyor. Ama bu karşılıklı bir bağımlılıktır. Sadece bizim ekonomimiz kapitalist ülkelere bağımlı değildir, bilakis kapitalist ülkeler de bizim ekonomimize, petrolümüze, tahılımıza, kerestemize ve son olarak da muazzam pazarımıza bağımlıdır. Diyelim ki "Standard Oil"dan kredi alıyoruz. Alman kapitalistlerinden kredi alıyoruz. Ama bu kredileri kara kaşımız kara gözümüz için değil, bilakis kapitalist ülkeler petrolümüze, tahılımıza ihtiyaç duydukları, pazarımıza makinelerin sürümü için ihtiyaç duydukları için veriyorlar. Ülkemizin dünyanın altıda birini kapladığı, muazzam bir pazar olduğu ve kapitalist ülkelerin pazarımızla şu ya da bu bağı olmadan edemeyecekleri unutulmamalıdır. Bütün bunlar, kapitalist ülkelerin ekonomimize bağımlılıklarını ifade eder. Burada karşılıklı bir bağımlılık ilişkisi vardır.

Bu, ulusal ekonomimizin kapitalist ülkelere bağımlılığının, ülkemizde sosyalist ekonominin kurulması imkanını dıştaladığı anlamına mı gelir? Elbette gelmez. Sosyalist ekonomiyi mutlak kendi kabuğuna çekilmiş ve onu çevreleyen ülkelerin ulusal ekonomilerinden mutlak bağımsız olarak göstermek — bir aptallıktır. Sosyalist ekonominin hiç ihracat ve ithalat yapmayacağı, ülkede olmayan ürünleri ithal etmeyeceği ve bu bağıntıda kendi ürünlerini ihraç etmeyeceği iddia edilebilir mi? Hayır, edilemez. Peki ama ihracat ve ithalat nedir? Ülkelerin birbirlerine bağımlılığının bir ifadesidir. Karşılıklı ekonomik bağımlılığın bir ifadesidir.

Aynı şey zamanımızın kapitalist ülkeleri için de geçerlidir. İhracat ve ithalat yapmayan tek ülke düşünemezsiniz. Dünyanın en zengin ülkesi Amerika'yı alalım. Günümüzün kapitalist devletlerinin, diyelim ki İngiltere ya da Amerika'nın mutlak bağımsız ülkeler olduğu söylenebilir mi? Hayır, söylenemez. Neden? Çünkü ihracat ve ithalata bağımlıdırlar, çünkü diğer ülkelerin hammaddelerine bağımlıdırlar

(örneğin, Amerika kauçuğa ve başka hammaddelere), çünkü makinelerini ve diğer mamul maddelerini satabilecekleri pazarlara bağımlıdırlar.

Bu, mutlak bağımsız ülke olamayacağı için, tek tek ülkelerde bağımsız ulusal ekonomilerin de olamayacağı anlamına mı gelir? Hayır, bu anlama gelmez, ülkemiz başka ülkelere, o ülkelerin bizim ekonomimize bağımlı oldukları gibi bağımlıdır. Ama bu demek değildir ki, ülkemiz bağımsızlığını yitirmiştir ya da yitirecektir, bağımsızlığını koruyamayacaktır, uluslararası kapitalist ekonominin bir vidacığına dönüşmek zorundadır. Ülkelerin birbirlerine karşılıklı bağımlılığıyla, bu ülkelerin ekonomik bağımsızlığını ayırdetmek gerekir. Tek tek ulusal ekonomilerin mutlak bağımsızlığını reddetmek, bu birimlerin ekonomik bağımsızlığını reddetmek anlamına gelmez, gelemez.

Ama Troçki sadece ulusal ekonomimizin bağımlılığından sözetmekle kalmıyor. Bu bağımlılığı, ekonomimizin kapitalist dünya ekonomisiyle yekvücut olmasına dönüştürüyor. Ekonomimizin kapitalist dünya ekonomisiyle yekvücut olması ne demektir? Ekonomimizin dünya kapitalizminin bir uzantısına dönüşmesi demektir. Ama ülkemiz dünya kapitalizminin bir uzantısı mıdır? Elbette değil! Aptalca bir şey bu, yoldaşlar. Ciddiye almamak gerekiyor.

Bu doğru olsaydı, sosyalist sanayimizi, dış ticaret tekelimizi, millileştirilmiş ulaştırmamızı, millileştirilmiş kredi sistemimizi, ekonomiyi planlı sevk ve idaremizi sürdürme imkanımız hiç olmazdı.

Bu doğru olsaydı, sosyalist sanayimizin yozlaşması ve alelade bir kapitalist sanayie dönüşmesi yoluna çoktan girmiş olurduk.

Bu doğru olsaydı, ekonomimizin sosyalist unsurlarının kapitalist unsurlara karşı mücadele cephesinde hiç başarı kaydetmemiş olurduk.

Troçki konuşmasında, "gerçekte sürekli dünya ekonomisinin ***denetimi altında*** bulunacağız" dedi.

Buna göre demek ki ulusal ekonomimiz, kapitalist dünya ekonomisinin denetimi altında gelişecek, çünkü günümüzde kapitalist dünya ekonomisinden başka bir dünya ekonomisi yok.

Bu doğru mudur? Hayır, doğru değildir. Kapitalist canavarların gördüğü, hiçbir zaman gerçekleşmeyecek bir düştür bu.

Kapitalist dünya ekonomisinin denetimi ne demektir? Kapitalistlerin dilinde denetim içi boş bir sözcük değildir. Kapitalistlerin dilinde denetim sözcüğü gayet reel bir şeydir.

Kapitalist denetim, her şeyden önce, mali denetim demektir. Ama bizim bankalarımız millileştirilmiş değil mi, Avrupa'nın kapitalist bankalarının yönetimi altında mı çalışıyorlar acaba? Mali denetim, ülkemizde büyük kapitalist bankaların şubelerinin kurulması demektir. Ülkemizde bu tür bankalar var mı? Elbette yok! Ve sadece yok olmakla kalmıyor, bir Sovyet iktidarı olduğu sürece de asla olmayacak.

Kapitalist denetim, sanayimiz üzerinde denetim demektir, sosyalist sanayimizin, ulaşımımızın gayri-millileştirilmesi (Denationalisierung) demektir. Ama sanayimiz millileştirilmiş değil mi acaba, ve gelişmesini tam da millileştirilmiş bir sanayi olarak sürdürmüyor mu acaba? Millileştirilmiş işletmelerin bir taneciğinin de olsa gayri-millileştirmeye koyulan herhangi bir kişi var mı acaba? Troçki'nin imtiyaz komitesinde ne niyetler beslendiğini bilmiyorum elbette. (*Gülüşmeler.*) Ama bir Sovyet iktidarı varoldukça, ülkemizde gayri-millileştirmecilere hayat hakkı olamayacağı — konusunda kuşkunuz olmasın.

Kapitalist denetim, pazarımız üzerinde tasarruf hakkı demektir, dış ticaret tekelinin tasfiyesi demektir. Batılı kapitalistlerin dış ticaret tekeli zırhını yarmaya çalıştıklarını ve kafalarını tekrar tekrar duvara vurduklarını biliyorum. Dış ticaret tekelinin, genç sosyalist sanayimiz için bir himaye ve koruma olduğu bilinmektedir. Fakat kapitalistler dış ticaret tekelinin kaldırılması yolunda başarı elde edebildiler mi? Bir Sovyet iktidarı varoldukça, dış ticaret tekelinin her şeye rağmen devam edeceğini ve gelişeceğini anlamak zor mu acaba?

Kapitalist denetim, son olarak, politik denetim demektir, ülkemizin bağımsızlığının ortadan kaldırılması, ülkemizin yasalarının uluslararası kapitalist ekonominin çıkar ve zevklerine uydurulması demektir. Ama ülkemiz politik bakımdan bağımsız bir ülke değil mi acaba? Yasalarımız, ülkemiz proletaryasının ve emekçi kitlelerinin çıkarları tarafından belirlenmiyor mu acaba? Peki ama neden ülkemizin politik bağımsızlığını yitirdiğini kanıtlayan olgular ya da en azından bir olgu öne sürülmüyor? Sürmeyi bir denesinler bakalım.

Kapitalistler denetimden bunları anlıyorlar işte, elbette sözkonusu olan herhangi bir hayali denetime dair içi boş laf değil, gerçek denetim.

Eğer sözkonusu olan böyle gerçek kapitalist bir denetimse —ama zaten ancak böyle gerçek bir denetim sözkonusu olabilir, çünkü hayali bir denetime dair içi boş laflarla ancak kötü yazarlar iştigal edebilir—, o zaman şunu açıklamak zorundayım ki, bizde böyle bir denetim ne vardır ve ne de proletaryamız ve bizde bir Sovyet iktidarı varoldukça olacaktır. (*Alkışlar.*)

Troçki konuşmasında şöyle dedi:

> "Sözkonusu olan, kapitalist dünya ekonomisi tarafından kuşatılma koşulları altında yalıtık bir sosyalist devlet kurmaktır. Buna ancak, bu yalıtık devletin üretici güçlerinin, kapitalizmin üretici güçlerinden daha büyük olmasıyla varılabilir, çünkü, bir yıl değil, on yıl değil, yarım yüzyıl, evet, ***hatta bir yüzyıl*** perspektifiyle bakıldığında, ancak üretici güçleri eski ekonomi sisteminin üretici güçlerinden daha gelişkin olan bir devlet, yeni bir toplum biçimi, yerini sağlamlaştırabilir." (Bkz. KEYK VII. Genişletilmiş Plenumunda Troçki'nin konuşmasının stenogramı.)

Buna göre demek ki sosyalist ekonomi sistemi, üretici güçlerin gelişmesi bakış açısından kapitalist ekonomi sistemi karşısındaki üstünlüğünü pratikte kanıtlamak için elli yıla, hatta yüz yıla ihtiyaç duyacak.

Bu yanlıştır, yoldaşlar. Bütün kavramları ve perspektifleri birbirine karıştırmaktır.

Feodal ekonomi sisteminin köleci ekonomi sistemi karşısında üstünlüğünü kanıtlaması için, eğer daha az değilse, yaklaşık iki yüz yıl gerekmişti. Başka türlü de olmazdı, çünkü o zaman gelişme hızı korkunç yavaş, üretim tekniği ise ilkelden de beterdi.

Burjuva ekonomi sisteminin feodal ekonomi sistemi karşısında üstünlüğünü kanıtlaması için yaklaşık yüz yıl, hatta daha az bir zaman gerekti. Burjuva ekonomi sistemi daha feodal toplumun bağrındayken feodal ekonomi sisteminden üstün, çok daha üstün olduğunu

göstermişti. Süreler arasındaki fark, daha hızlı gelişme temposu ve burjuva ekonomi sisteminin daha gelişkin tekniğiyle açıklanır.

O zamandan bu yana teknik eşi görülmedik başarılar kaydetti, ve gelişme başdöndürücü bir hız aldı. Troçki'nin, sosyalist ekonomi sisteminin kapitalist sistem üzerindeki üstünlüğünü kanıtlaması için yaklaşık yüz yıl gerekeceğini nereden çıkardığı sorusu çıkıyor.

Üretimimizin başında asalakların değil, bizzat üreticilerin duracağı olgusu — bu olgu, ekonomiyi dev adımlarla ilerletmek ve kapitalist ekonomi sistemi üzerindeki üstünlüğünü daha kısa sürede ispatlamak için sosyalist ekonomi sisteminin her türlü şansa sahip olacağını kanıtlayan muazzam bir faktör değil midir acaba?

Sosyalist ekonominin en toplu yoğunlaşmış ekonomi olduğu, sosyalist ekonominin planlı bir şekilde yürütüldüğü olgusu — bu olgu, iç çelişkilerle paralanan ve krizlerle kemirilen kapitalist ekonomi sistemi üzerinde üstünlüğünü görece kısa bir sürede kanıtlaması için sosyalist ekonomi sisteminin her türlü şansa sahip olacağını göstermiyor mu?

Tüm bunlardan sonra, burada elli ya da yüz yıllık bir perspektifle hareket etmenin, ürkmüş küçük-burjuvanın batıl inancını paylaşmak ve kapitalist ekonomi sisteminin mutlak gücüne inanmak demek olduğu açık değil mi? (*Sesler:* "Çok doğru!")

Bundan hangi sonuçlar çıkıyor? Bundan iki sonuç çıkıyor:

Birincisi: Ülkemizde sosyalizmin inşası sorunundaki itirazlarında Troçki eski polemik zeminini bırakmış ve yeni bir zemine geçmiştir. Eskiden muhalefet, iç çelişkiler bakış açısından, proletarya ile köylülük arasındaki, aşılmaz olduğunu savunduğu çelişkiler bakış açısından polemik yürütüyordu. Şimdi Troçki dış çelişkileri, ulusal ekonomimizle kapitalist dünya ekonomisi arasındaki, aşılmaz olduğunu savunduğu çelişkileri vurguluyor. Eskiden ülkemizde sosyalist inşanın önündeki engelin proletarya ile köylülük arasındaki çelişkiler olduğunu savunan Troçki, şimdi cephe değiştiriyor, Partinin pozisyonuna getirdiği eleştiri için başka bir zemine geçiyor ve sosyalist inşanın önündeki engelin, bizim ekonomi sistemimizle kapitalist dünya ekonomisi arasındaki çelişki olduğunu iddia ediyor. O böylelikle muhalefetin eski argümanlarının çürüklüğünü pratik olarak itiraf etmiş oldu.

İkincisi: Ama Troçki'nin geri çekilmesi labirentin içine, bataklığın içine bir geri çekilişti. Aslında Troçki doğrudan ve açıktan Zuhanov'un mevziine gelmiştir. Troçki'nin "yeni" argümanları aslında hangi kapıya çıkıyor? Ekonomimiz geriliğimiz dolayısıyla sosyalizm için olgun olmadığımız, sosyalist ekonominin kurulması için nesnel önkoşullara sahip olmadığımız, bundan dolayı ulusal ekonomimizin kapitalist dünya ekonomisinin bir uzantısına, dünya kapitalizmi tarafından denetlenen bir ekonomik birime dönüşmekte olduğu ve dönüşmek zorunda olduğuna çıkıyor.

Fakat bu "Zuhanovculuk"tur, apaçık, gizlisi-saklısı olmayan "Zuhanovculuk".

Muhalefet, ülkemizde muzaffer sosyalist inşa imkanını doğrudan yadsıyan Menşevik Zuhanov'un bakış açısına kadar düşmüştür.

3 — Sosyalizmi Dünya Proletaryasıyla Birlikte İnşa Ediyoruz

Sosyalizmi köylülükle birlikte inşa ettiğimizi muhalefet, öyle anlaşılıyor ki, doğrudan inkâr etmeye cesaret edemiyor. Ama sosyalizmi dünya proletaryasıyla birlikte inşa edip etmediğimiz — bundan muhalefet kuşku duyuyor. Hatta bazı muhalifler, Partimizin bu ittifakın önemini küçümsediğini iddia ediyorlar. Ve onlardan biri, Kamenev, Partiyi ulusal reformizmle suçlandıracak ve onu uluslararası devrimci perspektifi ulusal reformist bir perspektifle değiştirmekle suçlayacak kadar ileri gitti.

Yoldaşlar, bunlar aptalcadır. Komple bir aptallık. Ülkemiz proleterlerinin, sosyalizmin inşası için tüm diğer ülkelerin proleterleriyle ittifakının muazzam önemini ancak deliler inkâr edebilir. Partimizi, bütün ülkelerin proleterlerinin ittifakını küçümsemekle ancak deliler suçlayabilir. Ülkemizde sosyalizm ancak dünya proletaryasıyla birlikte inşa edilebilir.

Sorun yalnızca, bu ittifaktan ne anlaşılacağıdır.

SSCB proleterleri Ekim 1917'de iktidarı ele geçirdiklerinde, bu bütün ülkelerin proleterleri için bir yardımdı, onlarla bir ittifaktı.

Almanya proleterleri 1918'de devrim bayrağını yükselttiklerinde, bu bütün ülkelerin proleterleri, ama özellikle de SSCB proleterleri için bir yardımdı, SSCB proletaryasıyla bir ittifaktı.

Batı Avrupa proleterleri SSCB'ne karşı müdahaleyi boşa çıkarmaya çabaladıklarında, karşı-devrimci generaller için silah nakletmeyi reddettiklerinde, eylem komiteleri organize edip kendi kapitalistlerinin cephe gerisini sarstıklarında — bu SSCB proleterleri için bir yardımdı, Batı Avrupalı proleterlerin SSCB proleterleriyle bir ittifakıydı. Kapitalist ülkeler proleterlerinin bu desteği ve sempatisi olmadan içsavaşı kazanamazdık.

Kapitalist ülkelerin proleterleri ülkemize sürekli delegasyonlar yollayıp, inşamızı denetlediklerinde ve inşamızın başarılarının haberini bütün Avrupa'nın proleterleri arasında yaydıklarında — bu SSCB proleterleri için bir yardımdır, SSCB proleterleri için muazzam bir destektir, SSCB proleterleriyle bir ittifak ve ülkemize olası bir emperyalist müdahaleye karşı çekilen bir settir. Böyle bir destek olmadan, böyle bir set olmadan şimdi bir "nefes molamız" olmazdı, ama "nefes molası" olmadan da ülkemizde sosyalizmi inşa çalışmasını geliştiremezdik.

SSCB proleterleri kendi diktatörlüğünü sağlamlaştırdığında, ekonomik sarsıntıyı tasfiye ettiğinde, inşa çalışmasını geliştirip, sosyalizmin inşasında başarılar kazandığında, bu da bütün ülkelerin proleterleri için, kapitalizme karşı mücadelelerinde, iktidar uğruna mücadelelerinde muazzam bir destektir; çünkü Sovyet Cumhuriyetinin varlığı, sağlamlığı, sosyalist inşa cephesindeki başarıları, kapitalizme karşı mücadelelerinde bütün ülkelerin proleterlerini gayretlendiren, dünya devriminin muazzam bir faktörünü oluşturur. Sovyet cumhuriyetinin yokedilmesinin, bütün kapitalist ülkelerde en koyu, en kötü gericiliği beraberinde getireceğine herhalde hiç kuşku olamaz.

Devrimimizin gücü ve kapitalist ülkeler devrimci hareketinin gücü, bu karşılıklı destekte ve bütün ülkelerin proleterlerinin bu ittifakında yatmaktadır.

SSCB proleterlerinin dünya proletaryasıyla ittifakının çeşitli biçimleri bunlardır.

Muhalefetin hatası, ittifakın bu biçimlerini kavramaması ya da tanımamasıdır. Muhalefetin talihsizliği, ittifakın bir tek biçimini, Avrupa proleterlerinin SSCB proletaryasına "doğrudan devlet yardımı" biçimini, yani ilk başta ne yazık ki uygulama bulmayan biçimini tanımasıdır. Bir de muhalefet, SSCB'nde sosyalist inşanın kaderini doğrudan gelecekteki bu yardıma bağlamaktadır.

Muhalefet, Partinin "uluslararası devrimci perspektifi" ancak desteğin bu biçimini tanırsa koruyabileceğine inanıyor. Ama daha önce de söyledim, dünya devriminin gecikmesi halinde bu bakış açısı sadece, ekonomimizin kapitalist unsurlarına sürekli taviz vermemize ve son tahlilde teslimiyetçiliğe ve bozgunculuğa götürebilir.

O halde buradan, muhalefet tarafından dünya proletaryasıyla ittifakın biricik biçimi olarak tavsiye edilen Avrupa proletaryasının "doğrudan devlet yardımı", dünya devriminin gecikmesi halinde, onun teslimiyetçiliği için bir kılıftır, sonucu çıkıyor.

Teslimiyetçilik için bir kılıf —Kamenev'in "uluslararası devrimci perspektifi"nin hizmet edeceği şey budur.

Bu yüzden, Kamenev'in buraya çıkıp, Partimizi ulusal reformizmle suçlarken sergilediği cesarete şaşmamak elde değil.

Bizde hiçbir zaman devrimci zihniyetle ya da enternasyonalizmle sivrilmemiş olan Kamenev bu —daha yumuşak nasıl ifade edebilirim— cesareti nereden buluyor?

Bizde daima Menşevikler arasında bir Bolşevik ve Bolşevikler arasında bir Menşevik olarak kalan Kamenev bu cesareti nereden buluyor? (*Gülüşmeler.*)

Lenin'in vaktiyle gayet haklı olarak Ekim Devriminin "grev kırıcısı" olarak adlandırdığı Kamenev bu cesareti nereden buldu?

Kamenev, SSCB proletaryasının enternasyonalist zihniyette olup olmadığını bilmek istiyormuş. Şunu belirtmem gerekiyor ki, Ekim Devriminin bu "grev kırıcısı"nın şahadetnamesine SSCB proletaryasının ihtiyacı yok.

SSCB proletaryasının enternasyonalizminin ne kadar güçlü olduğunu mu bilmek istiyorsunuz? İngiliz işçilerine sorun, Alman işçilerine sorun (*Şiddetli alkışlar*), Çin işçilerine sorun — onlar size SSCB proletaryasının enternasyonalizmini anlatacaklardır.

O halde muhalefetin, ülkemizde sosyalizmin muzafferane inşası imkanını doğrudan yadsıma bakış açısında durduğu kanıtlanmış sayılabilir.

Ama sosyalizmin muzafferane inşası imkanının yadsınması, Partinin yozlaşması perspektifine götürüyor, yozlaşma perspektifi ise iktidarın teslim edilmesine ve başka bir Parti kurulması sorununa götürüyor.

Troçki, sanki bu sorunu ciddiye almıyormuş gibi davrandı. Bu bir aldatmacadır.

Eğer sosyalizmi kuramayacaksak, diğer ülkelerdeki devrim de gecikiyorsa, ama öte yandan ülkemizde sermaye güçleniyor ve ulusal ekonomimiz kapitalist dünya ekonomisiyle gittikçe daha fazla "yekvücut" oluyorsa — o zaman hiç kuşkusuz ***muhalefetin bakış açısından*** ancak iki çıkış yolu olabilir:

a) Ya iktidarda kalınır ve burjuva-demokratik bir politika izlenir, bir burjuva hükümete katılınır ve sonuç itibariyle "Millerandizm" uygulanır;

b) ya da yozlaşmamak için iktidar bırakılır, ve resmi Partinin yanında yeni bir Parti kurulur, ki aslında muhalefetimizin de amacı buydu ve halen de bu amacı güdüyor.

İki Parti teorisi, ya da yeni bir Parti teorisi kaynağını doğrudan, sosyalizmin muzafferane inşası imkanının yadsınmasından, doğrudan yozlaşma perspektifinden alıyor.

Çıkış yollarının ikisi de teslimiyetçiliğe, bozgunculuğa götürüyor.

İçsavaş sırasında mesele neydi? Şuydu: Orduyu örgütleyip düşmanları püskürtmeyi bilemezsek, proletarya diktatörlüğü çökecek, ve biz iktidarı yitireceğiz. O sıralar savaş ilk sırada duruyordu.

İç savaşın sona erdiği ve ekonomik inşa görevlerinin ilk sıraya çıktığı şimdi mesele nedir? Şimdi mesele şudur: Sosyalist ekonomiyi inşa etme imkanına sahip değilsek, proletarya diktatörlüğü burjuvaziye gitgide daha ciddi tavizler vererek yozlaşmak ve burjuva demokrasisinin kuyruğuna takılmak zorundadır.

Komünistler, proletarya diktatörlüğünün yozlaşacağı bir burjuva politikası izlemeyi kabul edebilirler mi?

Hayır, bunu yapamazlar, yapmamalıdırlar.

Buradan çıkış yolu: iktidardan vazgeçmek, yeni bir Parti kurmak ve böylece kendini restore eden kapitalizme yolu açmak.

Muhalefet blokunun bugünkü konumunun doğal sonucu olarak teslimiyetçilik — çıkan sonuç budur.

IV

MUHALEFET VE PARTİNİN BİRLİĞİ SORUNU

Son soruna, muhalefet bloku ve Partimizin birliği sorununa geliyorum.

Muhalefet bloku nasıl ortaya çıktı?

Parti, muhalefet blokunun, "Yeni Muhalefet"in, Kamenev ve Zinovyev'in Troçkizme geçmesiyle ortaya çıktığını iddia etmektedir.

Kamenev ve Zinovyev bunu reddediyor ve kendilerinin Troçki'nin safına değil, bilakis Troçki'nin kendi saflarına geçtiğini ima ediyorlar.

Olgulara bakalım:

Ülkemizde sosyalizmin inşası sorunu hakkında XIV. Parti Konferansının kararından sözettim. Kamenev ve Zinovyev'in, Troçki'nin tanımadığı ve tanımayacağı bu Konferans kararından vazgeçtiklerini, ondan Troçki'ye yaklaşmak ve Troçkizme geçmek için vazgeçtiklerini söyledim. Bu doğru mu, değil mi? Evet, doğru. Kamenev, ve Zinovyev benim bu iddiama karşı herhangi bir şey söylemeyi denediler mi? Hayır, denemediler. Sorunu suskunlukla geçiştirdiler.

Ayrıca Partimizin XIII. Konferansının, Troçkizmi bir küçükburjuva sapma olarak ve Leninizmin revizyonu olarak niteleyen kararı var.[33] Bu karar bilindiği gibi Komintern'in V. Kongresi tarafından tasdik edildi. Raporumda, Kamenev ve Zinovyev'in bu karardan vazgeçtiklerini ve aynı zamanda özel açıklamalarda 1923 yılında Partiye karşı yürüttüğü mücadelede Troçkizme hak verdiklerini söyledim. Bu doğru mu, değil mi? Evet, doğru. Kamenev ve Zinovyev bu iddiaya

karşı herhangi bir şey söylemeyi denediler mi? Hayır, denemediler. Suskunlukla yanıtladılar.

Daha başka olgular. Kamenev 1925 yılında Troçkizm hakkında şunları yazıyordu:

> "Troçki yoldaş, Partimiz içindeki küçük-burjuva unsurların onun vasıtasıyla etkide bulundukları kanal haline gelmiştir. Konuşmalarının tüm karakteri, tüm tarihi geçmişi bunun böyle olduğunu gösteriyor. Partiye karşı mücadelesinde o ülkede, Partiye karşı yönelen tüm şeylerin bir sembolü haline geldi" ... "Bu gayri-bolşevik öğretinin, onun bel bağladığı Parti kesimlerine — yani gençliğimize, ileride Partinin kaderini eline alacak olan Partinin gelecekteki kadrosuna bulaşmasını önlemek için bütün önlemleri almalıyız. Ve bu nedenle, Troçki yoldaşın ideolojik mevzilerinin yanlışlığı hakkındaki her türlü aydınlatmanın, ***Troçkizm ile Leninizm arasında ikisinden birini seçmek gerektiği, birinin diğeriyle bağdaştırılamayacağı**** hakkındaki aydınlatmanın güçlendirilmesi Partimizin en ivedi görevi haline gelmelidir." (Bkz. Kamenev, "Parti ve Troçkizm", "Leninizm İçin" derlemesi, s. 84-86.)

Kamenev şimdi bu sözleri tekrarlama cesaretini gösterebilecek mi? Onları tekrarlamaya hazırsa, o zaman neden Troçki'yle aynı blok içinde bulunuyor? Ama onları tekrarlamaya cesaret edemiyorsa, o zaman Kamenev'in eski pozisyonlarından vazgeçtiği ve Troçkizme geçtiği açık değil midir?

Zinovyev 1925 yılında Troçkizm hakkında şunları yazıyordu:

> "Troçki yoldaşın son çıkışı ("Ekim Dersleri") daha şimdiden gayet açık bir şekilde ***Leninizmin temellerini revize etme, hatta doğrudan tasfiye etme denemesidir.**** Bu çok kısa sürede bütün Partimiz ve bütün Enternasyonal'ce anlaşılacaktır." (Bkz. Zinovyev, "Ya Bolşevizm Ya Troçkizm", "Leninizm İçin" derlemesi, s. 120.)

Zinovyev'den bu alıntıyla, Kamenev'in konuşmasındaki açıklamasını: "Troçki'yi tutuyoruz, çünkü o Lenin'in temel düşüncelerini

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

revize etmiyor" karşılaştırın — Kamenev ve Zinovyev'in nereye kadar düştüklerini kavrayacaksınız.

Aynı 1925 yılında Zinovyev, Troçki hakkında şunları yazdı:

> "Şimdi, RKP'nin 1925 yılında neyi ifade ettiği sorusu yanıtlanacak. 1903 yılında bu soru, tüzüğün birinci paragrafına alınan tavra göre yanıtlanmıştı, bugün 1925 yılında ise, Troçki'ye, Troçkizme alınan tavra göre yanıtlanacak. Kim Troçkizmin Bolşevik Parti içinde 'legal bir nüans" olabileceğini söylüyorsa, bizzat kendisi Bolşevik olmaktan çıkar. ***Şimdi kim Partiyi Troçki'yle birlikte, Bolşevizme açıkça karşı çıkan Troçkizmle işbirliği içinde inşa etmek istiyorsa, Leninizmin temellerini terketmektedir.**** Troçkizmin geride bırakılmış bir safha olduğunu, Leninist Partinin şimdi ancak Troçkizme karşı inşa edilebileceğini kavramak gerekir." ("Pravda", 5 Şubat 1925.)

Zinovyev şimdi bu sözlerini tekrarlama cesaretini gösterebilecek mi? Onları tekrarlamaya hazırsa, o zaman neden Troçki'yle aynı blok içinde bulunuyor? Onları tekrarlayamıyorsa, o zaman Zinovyev'in Leninizme sırt çevirdiği ve Troçkizme geçtiği açık değil mi?

Tüm bu olgular neyi kanıtlıyor?

Muhalefet blokunun, Kamenev ve Zinovyev'in Troçkizme geçmesiyle ortaya çıktığını kanıtlıyor.

Muhalefet blokunun platformu nedir?

Muhalefet blokunun platformu, Partimiz içindeki bir sosyaldemokrat sapmanın, bir sağ sapmanın platformudur, Partiye, onun birliğine, otoritesine karşı mücadele örgütlemek amacıyla tüm ve her türlü oportünist akımların toplanma platformudur. Kamenev Partimizdeki bir sağ sapmadan sözediyor ve MK'ne işaret ediyor. Ama bu bir hiledir; Partiye karşı şarlatanca suçlamalarla muhalefet blokunun oportünizmini gözlerden gizlemek için başvurulan kaba ve ikiyüzlüce bir hile. Gerçekte tam da muhalefet bloku, Partimizdeki sağ sapmanın ifadesidir. Biz muhalefeti sözlerine bakarak değil, fiillerine bakarak değerlendiriyoruz. Muhalefetin fiilleri ise onun, Ossovski ve "İşçi

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

Muhalefeti"nden, Souvarine ve Maslow'a, Korsch ve Ruth Fischer'e kadar her türlü oportünist unsurun toplanma yeri ve barınağı olduğunu gösteriyor. Yeniden hizipçiliğe başlanması, Partimizde fraksiyonların özgürlüğü teorisinin yeniden canlandırılması, Partimizin bütün oportünist unsurlarının biraraya toplanması, Partinin birliğine karşı mücadele, onun önder kadrolarına karşı mücadele, yeni bir Partinin kurulması için mücadele — Kamenev'in konuşmasına bakılırsa, muhalefet şimdi bunları amaçlıyor. Kamenev'in konuşması bu bakımdan, muhalefetin Ekim 1926'daki "açıklama"sından, bölücü çizgisini yeniden izlemeye başlamaya doğru bir dönüm noktasını temsil etmektedir.

Partinin birliği bakış açısından muhalefet bloku nedir?

Muhalefet bloku, Partimiz içinde yeni bir Partinin çekirdeğidir. Muhalefetin kendi Merkez Komitesine ve kendi paralel yerel komitelerine sahip olmuş olduğu olgu değil mi acaba? 16 Ekim 1926 tarihli "Açıklama"sında muhalefet, hizipçilikten vazgeçtiğini bildirdi. Ama örneğin Kamenev'in çıkışı, muhalefetin yeniden fraksiyon mücadelesine geri döndüğünü kanıtlamıyor mu? kendi paralel örgütlerini, merkezi örgütünü ve yerel örgütlerini yeniden tesis etmediğinin garantisi nerde? Muhalefetin kendi kasası için özel üye aidatı topladığı olgu değil mi acaba? Onun yeniden bu bölünme yolunu tutmadığının garantisi nerde?

Muhalefet bloku, Partimizin birliğini sarsan, ***yeni bir Partinin çekirdeğidir.***

Görev bu bloku parçalamak ve tasfiye etmektir. (*Şiddetli alkışlar.*)

Yoldaşlar, diğer ülkelerde emperyalizmin egemenliğinin hüküm sürdüğü, sermayenin cephesini ***bir*** ülkenin, sadece biricik ülkenin yarmayı başardığı koşullarda proletarya diktatörlüğü — bu koşullarda proletarya diktatörlüğü, Partinin birliği olmadan, Parti demirden bir disiplinle donanmış olmadan varlığını bir dakika bile sürdüremez. Eğer proletarya diktatörlüğünü muhafaza etmek istiyorsak, eğer sosyalizmi inşa etmek istiyorsak, Partinin birliğini sarsma çabaları, yeni bir Parti kurma çabaları kökünden kurutulmalıdır.

Bu yüzden görev, muhalefet blokunu tasfiye etmek ve Partimizin birliğini sağlamlaştırmaktır.

V

SONUÇLAR

Toparlıyorum, yoldaşlar.

Tartışmanın sonucu çıkarılacak olursa, hiçbir kuşkuya yer bırakmayan şu genel sonuca ulaşılır ki, Partimizin XIV. Parti Kongresi, muhalefetin proletaryamızın güçlerine inançsızlıktan, ülkemizde sosyalizmin muzafferane inşası imkanına inançsızlıktan mustarip olduğunu saptadığında haklıydı.

Yoldaşların varmak zorunda oldukları genel sonuç ve genel izlenim buydu.

Böylece önünüzde iki güç görüyorsunuz. Bir yanda — SSCB proletaryasını yolundan şaşmaksızın ilerleten, sosyalizmi inşa eden ve bütün ülkelerin proleterlerini mücadeleye çağıran Partimiz. Öte yanda —Partimizin ardından, bacakları romatizmalı, beli tutmaz sarsak bir ihtiyar gibi ayağını sürüyerek gelen muhalefet— her yana karamsarlık yayan ve SSCB'nde sosyalizmle bir yere varılamayacağı, burjuvaların cephesinde her şeyin çok iyi olduğu, proleterlerin cephesinde ise her şeyin kötü olduğuna dair gevezelikle ortalığı zehirleyen muhalefet.

İşte yoldaşlar, önünüzde gördüğünüz iki güç bunlardır.

Bu ikisi arasında bir tercih yapmanız gerekiyor. (*Gülüşmeler.*)

Doğru seçeceğinizden hiç kuşkum yok. (*Alkışlar.*)

Hizipçilikten gözü dönmüş muhalefet, devrimimizi, her türlü bağımsız güçten yoksun bir şey olarak, henüz muzaffer olmamış Batıdaki gelecekteki devrimin bir tür parasız eki olarak görüyor.

Lenin yoldaş devrimimizi, Sovyet Cumhuriyetini böyle değerlendirmiyordu. Lenin yoldaş Sovyetler Cumhuriyetini, bütün ülkelerin proleterlerinin yolunu aydınlatan meşale olarak görüyordu.

Lenin yoldaş bu konuda şunları söylüyordu:

> "Sovyet Cumhuriyeti uzun süre onlara (yani bütün ülkelerin proleterlerine. — *J. St.*) örnek olacaktır. Sosyalist Sovyet Cumhuriyetimiz, uluslararası sosyalizmin meşalesi ve bütün emekçiler için örnek olarak, dimdik ayakta kalacaktır. Orada çatışmaları, savaşları, kan dökümünü, milyonlarca insanın

ölümünü, sermayenin sömürüsünü görüyoruz, burada — gerçek bir barış politikasını ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetini." (Bkz. 4. baskı, cilt 26, s. 429, Rusça.)

Bu meşalenin çevresinde iki cephe oluşmuş bulunuyor: bu meşaleyi gözden düşürmeye, sarsmaya ve söndürmeye çalışan proletarya diktatörlüğünün düşmanlarının cephesi — ve meşaleyi desteklemeye ve meşaleyi körüklemeye gayret eden proletarya diktatörlüğünün dostlarının cephesi.

Görev, dünya devriminin zaferi adına bu meşaleyi desteklemek ve varlığını sağlamlaştırmaktır.

Yoldaşlar! Bu meşalenin yanmaya devam etmesi ve bütün ezilenlerin ve köleleştirilmişlerin yolunu aydınlatması için her şeyi yapacağınıza kuşkum yok.

Bu meşalenin alevlerini, proletaryanın düşmanlarını dehşete düşürsün diye, har har körüklemek için her şeyi yapacağınıza kuşkum yok.

Böyle meşaleleri, bütün ülkelerin proleterlerini sevince garketsin diye, dünyanın dört bir yanında ateşlemek için her şeyi yapacağınıza kuşkum yok. (*Sürekli, bitmek bilmeyen alkışlar. Bütün delegeler yerlerinden kalkıp "Enternasyonal"i söylerler. Üç kez "Hurra".*)

KSENOFONTOV'A MEKTUP

Mektubunuzu ve makale taslağını okudum. Geç yanıt verdiğim için kusura bakmayın lütfen.

Düşüncelerim:

1 — Kendinizi "Lenin ve Stalin'in öğrencisi" olarak tanımlamanıza karşıyım. Benim öğrencim yok. Lenin'in öğrencisi olarak tanımlayın kendinizi, Şatzkin'in eleştirisine rağmen buna hakkınız var. Ama kendinizi Lenin'in öğrencisinin öğrencisi olarak tanımlamanızın hiç nedeni yok. Bu yanlış. Gereksiz.

2 — 1926 sonunda Şatzkin'le yürütülen polemikte, benim özel, 1924 Temmuz'unda yazılmış mektubuma dayanmanıza karşıyım, çünkü öncelikle sözkonusu olan sorun, ***Leninizmin tanımı,*** tarafımdan Mart 1924'te, "Lenin ve Leninizm Üzerine"[34] kitabının yayınlanmasından önce formüle edilmişti. Şatzkin'le polemiğinizde size hiçbir yararı olmayacak olan benim mektubumdan bir pasaja dayanmanızın sorunu karıştıracağı ve dikkati başka bir düzeye çekeceğinin, ama beni basında sizin için müsait olmayan bir açıklama yapmaya (ki bunu yapmak istemiyorum) sevkedebileceğinin sözünü bile etmiyorum.

3 — Şatzkin'in genelde haklı olduğunu, sizin ise haksız olduğunuzu düşünüyorum. Strateji üzerine yeni broşürünüzü gözden geçirme imkanı bulamadığım için üzgünüm. Acele ve çalakalem hazırlanan, bir dizi çok kaba hatayı ve doğru olmayan formülasyonları içeren böyle bir çalışmayı yayınlamaktan mutlaka kaçınmanızı tavsiye ederdim size.

4 — Bu elbette Şatzkin'in bütün söyledikleri doğru demek değil-

dir. Şatzkin'in en belli başlı hataları şunlardır:

Şatzkin'in makalesinde, örneğin, Marx'ın işçi sınıfının görevlerini ulusal sınırlar içinde yerine getirmenin imkansızlığı formülünü, Lenin'in ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi imkanı formülüyle neredeyse özdeş tuttuğu pasaj yanlıştır. Bu iki formül arasındaki farkı gösterip, bunun tarihsel köklerini ortaya çıkaracağına, Şatzkin hiçbir şey ifade etmeyen bir tespitle sorunu geçiştirmekte ve böylece bu son derece önemli sorunu örtbas etmektedir. Ama kaçamak, sorunu çözmek anlamına gelmiyor.

Şatzkin aynı şekilde, kendisi de farkına varmadan, Lenin'in proletarya diktatörlüğü üzerine iki formülünü (***bir*** sınıfın egemenliği olarak diktatörlük; ve proletaryanın devlet vasıtasıyla önderliği altında, proletarya ile proleter olmayan sınıfların emekçi katmanları arasında ***özel bir ittifak biçimi olarak*** diktatörlük) ***karşı karşıya koyduğunda*** da haksızdır. Şatzkin, diktatörlük koşullarında köylülüğün iktidara katılımını, iktidarın iki sınıf arasında paylaşılmasını reddetiğinde haklıdır. Fakat bu iki formülü karşı karşıya koyduğunda haksızdır, çünkü onları karşı karşıya koymak, onları anlamamak demektir.

Şatzkin'in makalelerinde haşin kibirli ton benim de hoşuma gitmiyor: Bizzat kendisi alçakgönüllülük tavsiye ediyor ama gerçekte kendini beğenmişliğin en büyük örneğini de yine kendisi veriyor.

5 — Size, basında polemiğe girmemenizi öneririm, çünkü siz haksızsınız, Şatzkin ise genelde haklı. Kendinizi Leninizmi ciddi ve derinlemesine incelemeye vermeniz daha iyi olur. Ayrıca, Leninizm üzerine çalakalem kitap üretme alışkanlığından kesin olarak vazgeçmenizi tavsiye ederim. Bunun hiçbir yararı yok.

30 Aralık 1926.

İlk kez yayınlanmaktır.

XV. MOSKOVA İL PARTİ KONFERANSINDA KONUŞMA[35]

(14 Ocak 1927)

Yoldaşlar! Konuşmaya niyetim yoktu. Niyetim yoktu, çünkü Konferansta söylenmesi gereken her şey, başka yoldaşlar tarafından söylendi; söylenecek yeni bir şey yok, söylenenleri yinelemek ise anlamsız. Yine de, bir dizi delegasyon talep ettiği için, bir şeyler söylemem gerekiyor.

Olaylara ülkenin yönetimi bakış açısından, tüm inşa çalışmamızın yönetilmesi bakış açısından bakılacak olursa, ülkemizin durumunda esas ve karakteristik olan nedir?

Esas ve karakteristik olan, Partinin doğru politikayı bulmayı bilmiş olmasıdır — Partinin temel çizgisi doğru çıkmıştır, ve onun yönetici direktiflerinin hayatın içinden çıktığı kanıtlanmıştır.

Lenin şöyle diyordu:

Köylülüğe karşı on-yirmi yıl doğru politika, ve zaferimiz güvencededir.

Bunun anlamı nedir? Bunun anlamı, verili tarihsel anda proletarya ile köylülük arasındaki karşılıklı ilişkiler sorununun bizim için baş sorun olduğudur. Ve pratiğimiz, çalışmamız, Partinin çalışması gösteriyor ki, Parti bu sorunun doğru çözümünü bulmayı bilmiştir.

Bu temel sorunda Partinin doğru politikası için neler gereklidir?

Bunun için birincisi, Partinin politikası, işçi sınıfı ile köylülük arasında işbirliğini, ittifakı güvence altına almalıdır.

Bunun için ikincisi, Partinin politikası, bu ittifak içinde, bu işbir-

liği içinde proletaryanın önderliğini güvence altına almalıdır.

İşbirliğini güvence altına almak için, genelde mali politikamızın, özelde de vergi politikamızın emekçi kitlelerin çıkarlarına uygun olması, fiyat politikamızın doğru olması ve işçi sınıfı ile köylülüğün çıkarlarını gözetmesi, kooperatifçiliğin kentte ve özellikle de köyde sistemli bir biçimde, günden güne enlemesine gelişmesi zorunludur.

Bu bakımdan doğru yolda olduğumuzu düşünüyorum. Böyle olmasaydı, çok ciddi güçlüklerle karşılaşırdık.

Bu alanda zorluklar yok demiyorum. Zorluklar var, hem de çok ciddi zorluklar. Ama bunların üstesinden geliyoruz. Üstesinden geliyoruz, çünkü politikamız genelde doğru.

Proletaryanın köylülüğe önderliğini güvence altına almak için neler gereklidir? Bunun için ülkenin sanayileşmesi gereklidir. Sosyalist sanayimizin güçlenip gelişmesi gereklidir. Büyüyen sosyalist sanayimizin tarıma önderlik etmesi gereklidir.

Lenin şöyle diyordu: Her yeni işletme, her yeni fabrika işçi sınıfının köy karşısında önder konumu anlamında pozisyonlarını öyle bir güçlendirmektedir ki, tabii afet gücündeki küçük burjuva unsurdan korkmamıza gerek yok. O bunları 1921 yılında söylemişti. O zamandan beri beş yıl geçti. Bu dönem içinde sanayimiz büyüdü, yeni işletmeler ve fabrikalar kuruldu. Ve anlaşılıyor ki, her yeni fabrika, her yeni işletme, proletaryanın köylülüğün milyonluk kitlelerine önderliğini güvence altına alan yeni birer kaledir.

Görüyorsunuz, Parti bu alanda da doğru politikayı bulmayı bilmiştir.

Bu alanda zorluklar yok demiyorum. Elbette zorluklar var, ama onlardan korkmuyoruz, çünkü politikamız öz olarak doğru.

Sovyet iktidarının, dünyadaki bütün hükümetler içinde en istikrarlı iktidar olduğu söyleniyor. Çok doğru. Peki ama bu neyle açıklanır? Bu, Sovyet iktidarının politikasının biricik doğru politika olmasıyla açıklanır.

Ama yolumuzun üzerindeki bütün ve her türlü zorlukların üstesinden gelmek için tek başına doğru politika yeter mi?

Hayır, yetmez.

Bunun için ayrıca en azından iki koşulun daha yerine getirilmesi

gerekiyor.

Birinci koşul: Her şeyden önce, Parti tarafından saptanan doğru politika gerçekten hayata geçirilmeli, gerçekten tam ve eksiksiz uygulanmalıdır.

Doğru bir politikaya sahip olmak — bu elbette ilk önkoşuldur. Ama bu politika hayata geçirilmezse, pratikte, gerçekleştirilirken çarpıtılırsa — o zaman böyle bir politikanın ne anlamı olur ki? Hayatta sık sık, politikanın doğru olduğu, ama hayata geçirilmediği, ya da gerektiği gibi hayata geçirilmediği durumlarla karşılaşırız. Böyle durumlar bugün de az değil. XI. Parti Kongresindeki son raporunda[36] şunları söylerken Lenin tam da böyle durumları kastediyordu:

Politikamız doğru, ama bu yetmez, çünkü şimdi önemli olan insanların doğru seçimi ve uygulamanın denetlenmesini örgütlemektir.

İnsan seçimi ve uygulamanın denetlenmesi — son raporunda Lenin sorunu bu noktada keskinleştirdi. Lenin'in bu işaretini bütün inşa çalışmamız dönemi boyunca gözönünde bulundurmamız gerektiğini düşünüyorum. İnşa çalışmasını yönetmek için doğru direktifler yetmez — bunun için ayrıca, Sovyetlerin, ekonominin, kooperatiflerin çalışmasında ve tüm diğer inşa çalışmalarında yönetici kademelere, bu direktiflerin anlam ve önemini kavrayan, bu direktifleri dürüstçe ve titizlikle yerine getiren, bu direktiflerin uygulanmasını içi boş formalite olarak değil, bir şeref meselesi, Partiye ve proletaryaya karşı yerine getirilen en yüksek görev meselesi olarak gören insanlar getirilmelidir.

Lenin'in insanların doğru seçimi ve uygulamanın denetlenmesi şiarından anlaşılması gereken budur.

Oysa bizde bazen tam tersi oluyor. Partinin ve Sovyet iktidarının en yüksek organlarının talimatları kabul edilmiş gibi yapılıyor, gerçekte ise bunlar çekmeceye konulup bambaşka bir politika uygulanmaya devam ediliyor. Bazen belli aygıtların, ekonomi aygıtının, kooperatif aygıtının belli yöneticilerinin, Partinin doğru talimatlarını çekmeceye kilitleyip, eski, aşınmış yolda ilerlemeye devam ettikleri olgu değil mi acaba? Örneğin Partinin ve Sovyet iktidarının merkezi organları, politikamızın en acil görevinin perakende satış fiyatlarının düşürülmesi olduğunu kararlaştırmış olmasına rağmen, kooperatif-

düşürülmesi olduğunu kararlaştırmış olmasına rağmen, kooperatiflerde ve genel olarak ticaret alanında birçok görevli bu kararı görmezden geliyor ve ona hile yapmayı tercih ediyorsa — o zaman bunu nasıl adlandırmak gerekir? Bu, doğru politikanın yokedilmesi demek değil mi? İşçilerle köylüler arasındaki işbirliğinin kaderinin, ittifakın kaderinin, Sovyet iktidarının kaderinin onun titizlikle hayata geçirilmesine bağlı olduğu doğru politikanın altını oymaktan başka nedir ki bu?

Lenin şunu söylerken tam da böyle durumları kastetmişti:

Çizgimiz doğru, ama araba gitmesi gereken yere gitmiyor.

Ama arabanın çizgiden sapması neyle açıklanır? Araba personelinin, bu aygıtın personelinin her zaman gerektiği kadar iyi olmamasıyla açıklanır.

Bu yüzden, fonksiyonerlerin doğru seçimi ve uygulamanın denetlenmesi şimdi Partinin ve Sovyet iktidarının en acil görevlerinden biridir.

Bu yüzden Parti, inşa çalışmamızın yetkili fonksiyonerlerinin, Partinin ve Sovyet iktidarının politikasının titizlikle gerçekleştirilmesi görüş açısından seçilmesine önemle dikkat edilmelidir.

İkinci koşul: Ama iş bununla elbette bitmiş olmuyor. Ayrıca, Partinin kitlelere önderliği iyileştirilmeli ve bu yolla işçilerin ve de köylülerin geniş kitlelerinin tüm inşa çalışmamıza çekilmeleri kolaylaştırılmalıdır. Proletaryanın önder rolünün güvence altına alınması — bu elbette ilk önkoşuldur. Ama proletarya, önderlik yapma iradesini Parti aracılığıyla ifade eder. İnşa çalışmasını yönetmek, başka kötü bir Parti bulunduğunda imkansızdır. Proletaryanın önderlik yapabilmesi için, onun Partisinin, kitlelerin en yüksek önderi olma niteliğine uygun olması gereklidir. Ama bunun için ne gereklidir? Bunun için, Partinin önderliğinin biçimsel, kâğıt üzerinde bir önderlik değil, gerçek bir önderlik olması gereklidir. Bunun için, Partinin önderliğinin olabildiğince esnek olması gereklidir.

İşçi sınıfının geniş kitlelerini harekete geçirmeden inşa cephesinde zafer kazanamayız deniyor. Bu tamamen doğrudur. Ama bu ne demektir? Bu demektir ki, geniş kitlelere, eğer inşa çalışmamıza bütün güçleriyle katılacaklarsa, doğru biçimde, esnek ve özenle önderlik

edilmelidir. Ama kitlelere kim önderlik edecek? Kitlelere Parti önderlik etmelidir. Ama Parti, son yıllarda işçiler ve köylüler arasında meydana gelen değişiklikleri hesaba katmazsa kitlelere önderlik edemez. Artık daha şimdiden, eski tarzda, salt emir ve direktiflerle önderlik etmek olanaksızdır. Böyle bir önderliğin zamanı çoktan geçti. Şimdi salt biçimsel bir önderlik sadece öfke uyandırır. Ve neden? Çünkü işçi sınıfının eylemliliği artmıştır, işçi sınıfının gereksinimleri artmıştır, işçiler çalışmamızdaki eksikliklere karşı daha duyarlı reaksiyon göstermektedirler ve daha titiz hale gelmişlerdir.

Bu iyi mi? Elbette iyi. Biz hep böyle olmasını amaçladık. Ama bundan şu sonuç çıkar ki, işçi sınıfına önderlik etmek daha zorlaşmaktadır, ve bizzat önderliğin daha esnek olması gerekmektedir. Eskiden birilerinin ayağına basılsa da, bir şey olmuyordu. Ama şimdi böyle olamaz, yoldaşlar! Şimdi artık en önemsiz ufak tefek şeylerde bile azami dikkat gerekiyor, çünkü işçilerin günlük yaşamı bu tür ufak tefek şeylerden oluşuyor.

Aynı şeyi köylüler için de söylemek gerekiyor. Bugünün köylüsü, iki yıl önceki, üç yıl önceki köylü değil artık. Aynı şekilde o da hassaslaştı ve daha bilinçli hale geldi. Lider denilen insanların yazılarını okuyor, tartışıyor, bu liderlerin her şeyini sınıyor ve onlar hakkında kendi fikrini oluşturuyor. Bazı çokbilmişlerin arasıra iddia ettiği gibi, köylünün aptal olduğunu sanmayın. Hayır, yoldaşlar, o kentteki pekçok çokbilmişten daha akıllı. Kendisiyle daha fazla ilgilenilmesini istiyor. İşçilerin durumunda olduğu gibi burada da sadece kararlarla yetinilemez. İnsanların, Partinin ne istediğini ve ülkeyi nereye götürmek istediğini kavrayabilmesi için, işçiler arasında olduğu gibi, köylüler arasında da, Partinin ve Sovyet iktidarının talimatları sabırla ve özenle açıklanmalıdır. Eğer bugün anlamadılarsa, onlara, aynı şeyleri yarın da anlatma zahmetine katlanmalıyız. Eğer yarın da anlamazlarsa, onlara aynı şeyleri ertesi gün de anlatma zahmetine katlanmalıyız. Bu olmadan şimdi kitlelere önderlik etmek mümkün değildir ve mümkün olamaz.

Bu elbette önderlikten vazgeçilmesi gerektiği anlamına gelmez. Hayır, bu anlama gelmez. Parti önderlikten vazgeçer, önderlik yapmayı bırakırsa, kütle Partiye saygı göstermez. Bizzat kitleler, kendilerine

önderlik edilmesini istiyorlar, ve kitleler sıkı bir önderlik istiyorlar. Ama kitleler, önderliğin biçimsel değil, kâğıt üstünde değil, bilakis gerçek bir önderlik, kendileri için anlaşılır bir önderlik olmasını istiyorlar. Bunun için tam da amacın ve görevlerin, Partinin ve Sovyet iktidarının direktif ve talimatlarının sabırla açıklanması zorunludur. Önderlikten vazgeçemeyeceğimiz gibi, zayıflamasına da izin veremeyiz. Tam tersine, önderlik güçlendirilmelidir. Ama önderliği güçlendirmek için, bizzat önderliğin daha esnek hale gelmesi, Partinin kitlelerin gereksinimlerine karşı çok büyük duyarlılık göstermesi gerekiyor.

Sözlerimi bitiriyorum, yoldaşlar. Politikamız doğrudur, ve gücümüz buradan geliyor. Ama politikamızın havada kalmasını istemiyorsak, en azından iki koşulu yerine getirmek zorundayız. Birincisi, çalışanların doğru seçimi ve Parti direktiflerinin uygulanmasının denetlenmesidir. İkincisi, kitlelere önderlikte esneklik ve kitlelerin gereksinimlerine karşı en büyük duyarlılık, duyarlılık ve bir kez daha duyarlılıktır. (*Tüm salonda şiddetli, sürekli alkış ve tezahüratlar, herkes oturduğu yerden ayağa kalkar ve "Enternasyonal"i söyler.*)

"Pravda" No. 13
16 Ocak 1927.

SAİZEV YOLDAŞA MEKTUP

Şirov yoldaşın makalesine yanıtım gecikti, ama hiç olmamaktansa geç olsun daha iyi.

Şirov yoldaşın, kapitalist ülkelerin gelişmesinin eşitsizliği üzerine makalesinin "Bolşevik"te yayınlanmasına şu nedenlerden ötürü karşı çıktım:

1 — Bana göre makale öğrencilerin ev ödevi gibi olmuş. Yazarın konuya hakim olmadığı ve sorunun karmaşıklığı hakkında bir fikre bile sahip olmadığı görülüyor. Bu tür makaleler, daha sonra işi olgun bir yazarlığa vardırmak üzere alıştırma olsun diye öğrenci gazetelerinde bol bol yayınlanabilir. Ama "Bolşevik" yön gösterici bir dergidir, teori ve politikanın temel sorunlarında kendisinden yön gösterici talimatlar beklenir; bu nedenle, Şirov yoldaşın makalesini "Bolşevik"te yayınlamak, birincisi, okurların kafasını karıştırmak, ikincisi yön gösterici dergi olarak "Bolşevik"in ününü tehlikeye atmak anlamına gelir.

2 — Şirov yoldaşın, kapitalist ülkelerin gelişmesinin eşitsizliği yasasının ***politik*** yanıyla ***ekonomik*** yanını aynı kefeye koymakla yanıldığı apaçık. Bu iki yanın gelişmenin eşitsizliği yasasının içeriğini oluşturduğu elbette doğrudur. Ama SBKP(B) içindeki muhalefetle bugünkü tartışmamız dikkate alındığında, politik eşitsizliğin bizim için hiçbir aktüel sorun oluşturmadığına kuşku yoktur. Tüm dünyadaki gelişme bakış açısından politik eşitsizlik en çarpıcı ifadesini nerede buluyor? Bizim ileri bir iktidara, proletarya iktidarına, Sovyet iktidarı-

na sahip oluşumuzda, teknik ve kültürel olarak en gelişmiş ülkelerde ise, geri bir iktidarın, yani burjuva iktidarının bulunmasında buluyor. Muhalefet, bu politik eşitsizliğin imkanını ya da varlığını yadsıyor mu? Hayır, yadsımıyor. Tam tersine, *tek* ülkede proletaryanın iktidarı ele geçirmesini tamamen mümkün görüyor.

Yani, görüş ayrılıklarımız bu alanda değil.

Görüş ayrılıkları, burjuvazinin ***iktisaden*** yenilip yenilemeyeceği, yani Sovyet iktidarının varlığı şartlarında sosyalizmin ***tek***, etrafı kapitalist ülkelerle çevrelenmiş bir ülkede kurulup kurulamayacağı sorunuyla başlıyor. Yani görüş ayrılıkları ekonomik alanda yatıyor. Kapitalist ülkelerin gelişmesinin eşitsizliği yasasının ekonomik yanını öne çıkartmamızın nedeni budur. Şirov yoldaşın hatası, muhalefetle ihtilafımızın bu özelliğini farketmemesi ve gelişmenin eşitsizliği yasasının ekonomik yanının öne çıkarılmasını, bu yasanın politik yanının yadsınması olarak görmesidir.

Kısacası, Şirov yoldaş, muhalefetle ihtilafımızın özünü görmemiştir.

Eşitsizlik yasasının ekonomik yanının, haddizatında, kapitalist dünya ekonomisinin gelişme alanındaki —politik felaketler de dahil— her türlü ve bütün felaketlerin temelini oluşturduğunun sözünü bile etmiyorum.

3 — Şirov yoldaş, emperyalizm öncesi kapitalizmle emperyalist kapitalizm arasındaki farkın tüm derinliğini görmüyor. Eşitsizlik yasası onda basit bir dünya kapitalizminin gelişmesinin "oransızlığı ve uyumsuzluğu"na dönüşüyor. Ama bu böyleyse, yükselen bir çizgi boyunca gelişen kapitalizmle, alçalan bir çizgi boyunca gelişen cançekişen kapitalizmin arasındaki fark nereden geliyor? Sürekli gelişen kapitalizmle, gelişmesi çürümeyle, sıçramalar ve felaketlerle karakterize olan kapitalizm arasındaki fark nereden geliyor? neden eskiden tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi imkansızdı, ve neden bu şimdi mümkün hale gelmiştir? Finans kapitalin egemenliği, tekniğin muazzam gelişimi, aynı seviyeye gelme (Nivellierung) eğilimi, dünyanın nüfuz alanlarına ayrılması, kapitalist ülkelerin felaketlerle ve halihazırda paylaşılmış olan dünyanın periyodik olarak yeniden paylaşılmasıyla fırtınalı, sıçramalı gelişmesi ve tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi gibi olgular gözardı edilebilir mi?

Verili durumda Şirov yoldaşın pozisyonu, muhalefetin pozisyonundan neyle ayrılıyor, ve o aslında muhalefetle neden, hangi sebeple tartışıyor?

Şirov yoldaş ***kapitalizmin*** gelişme yasalarının, toplumun gelişmesinin ***bütün*** safhaları için geçerli olan toplumsal yasalardan farklı olarak, değişebilceğini ve değişmek zorunda olduğunu kavramıyor besbelli. Emperyalizm öncesi kapitalizmde eşitsizlik yasasının belirli bir çehresi vardı ve etkileri de buna göreydi, emperyalist kapitalizmde ise bu yasa başka bir çehreye büründü, ve bundan dolayı etkileri de başka. Eski kapitalizmdeki eşitsizlikten farklı olarak emperyalizmde kapitalist ülkelerin gelişmesinin eşitsizliğinden sözedilebileceğinin ve sözetmek gerektiğinin nedeni budur. Kapitalizmin yasalarının, kapitalist gelişmenin çeşitli aşamalarında nasıl değiştiği, koşulların değişmesine göre, etkilerinin nasıl kısıtlandığı ya da güçlendiği sorunu — bu sorun teorik bakımdan gayet önemli bir sorundur, eşitsizlik yasası hakkında özel bir makale yazan birinin, her şeyden önce bu sorun üzerine iyice düşünüp taşınması gerekirdi. Şirov yoldaşın talihsizliği (ama suçu değil), sorunun bu yanını hiç görmemesidir.

4 — Şirov yoldaşın makalesinde değinilen, görüşümce bizzat kendisi için de berrak olmayan, örneğin "kapitalist dünya sisteminin öznellikten yoksun oluşu" vb. gibi sorunlara hiç girmiyorum. Şirov yoldaşın, ille de ilginç ve şaşırtıcı bir şeyler söylemek için yanıp tutuştuğu görülüyor.

5 — Şirov yoldaşın makalesi hakkında yazı kurulunun açıklama taslağına gelince, "Bolşevik" gibi böylesine sorumlu bir derginin yazı kurulunun bu tür bir açıklama yapamayacağını düşünüyorum. Yazı kurulunun "yazarının bazı tezleriyle hemfikir olmadığı"nı açıklamak, ama bu tezlerin hangileri olduğunu söylememek — sorunun etrafında dolanmak ve okuyucuyu belirsizlik içinde bırakmak anlamına gelir. "Bolşevik"in bu tarz açıklamalar yapmaması gerektiğini düşünüyorum.

Komünist selamlar

28 Ocak 1927. ***J. Stalin***

İlk kez yayınlanmaktadır.

LENA İŞÇİLERİNE

Lena işçilerinin, 15 yıl önce Nisan ayında kurşunlanması çarlık otokrasisinin en kanlı cinayetlerinden biriydi. Muzaffer proletarya, ırak taygada [Sibirya'da bir yer — ÇN] çarlığın kurşunlarıyla düşen yoldaşların yürekli mücadelesini unutmadı. Katettiği yola geri dönüp baktığında Sovyetler Birliği işçileri şunu diyebilirler: Bedaibo işçilerinin akıttıkları kanın tek damlası dahi boşa gitmedi, çünkü proletaryanın düşmanları cezalarını buldular, proletarya ise onlar üzerinde daha şimdiden zafer kazandı.

Çarlığın ve kapitalizmin boyunduruğundan özgür olan sizler şimdi, asalakların zenginleşmesi için değil, dünyanın ilk işçi devletinin, *sizin* devletinizin iktidarını sağlamlaştırmak için, Vitim kıyılarında altın çıkarma imkanına sahipsiniz.

İşçi sınıfının zaferi uğruna mücadelede düşenlere şan ve şeref!

Sevgili yoldaşlar, düşen yoldaşların kahramanca mücadelesini andığımız bugün sizlere seslenirken, sizlerin de ülkemizde sosyalizmin tam zaferi için mücadeleyi sürdüreceğinize olan inancımı ifade etmeme izin verin.

J. Stalin

22 Şubat 1927.

"Lenski Şahtyor" (Lena Madencisi)
(Bodaibo) No. 87,
17 Nisan 1927.

STALİNGRAD GAZETESİ "BORBA"YA KUTLAMA MESAJI

Sevgili yoldaşlar!

"Borba"nın[37] devrimci mevzilerde on yıllık mücadelesi, Stalingrad işçilerinin gurur duyabilecekleri şanlı bir jübile oluşturmaktadır.

Generallere karşı, Krasnov ve Denikin'e karşı mücadele, karşıdevrimcilerin ve Batılı müdahalecilerin ülkeden kovulması, ekonomik yıkımın üstesinden gelinmesi, yeni bir yaşamın barışçıl inşa cephesinde başarılar — bunlar son on yılda Stalingrad proletaryasının yaşamındaki en önemli olaylardır. Tüm bu dönem boyunca "Borba", sosyalizm için mücadele edenlerin ön saflarında yer almış ve emekçilerin yolunu aydınlatmıştır.

"Borba"yı hararetle selamlıyor, başarılarının devamını diliyorum.

J. Stalin

27 Şubat 1927.

"Borba" (Mücadele)
(Stalingrad) No. 122,
31 Mayıs 1927.

EKİM DEMİRYOLU STALİN ATÖLYELERİ İŞÇİLERİNİN TOPLANTISINDA KONUŞMA

1 Mart 1927

(Kısa özet)

Yoldaşlar! Normalde konuşmacıya uzun uzun konuşmak, diğerlerine ise onu aynı şekilde uzun uzun dinlemek "yakışırmış". Bu sefer biraz farklı bir prosedür izleyelim diye düşünüyorum. Tek tek yoldaşlar tarafından bana yazılı olarak sorulan soruları yanıtlamakla yetineceğim. Bu şekilde daha hızlı olacağını düşünüyorum. Eğer hemfikirseniz, başlıyorum.

Bu yazıların çoğunluğu şu soruya çıkıyor: Bu yıl, bu yılın ilkbaharında ya da sonbaharında bir savaş olacak mı?

Yanıtım şudur: Bu yılın ne ilkbaharında ne de sonbaharında savaş olmayacak.

Bu yıl savaş olmayacak olmasının nedeni, hiç emperyalist savaş tehlikesinin olmaması değildir. Hayır, savaş tehlikesi sürüyor. Bu yıl savaş olmayacak, çünkü düşmanlarımız savaş için hazır değiller, çünkü düşmanlarımız, bir savaşın sonuçlarından herkesten daha çok korkuyorlar, çünkü Batıdaki işçiler, SSCB'ne karşı savaşmak istemiyorlar, ama işçiler olmaksızın savaş yürütmek mümkün değil; ve son olarak, çünkü biz, sağlam ve sarsılmaz bir barış politikası izliyoruz, bu husus ise ülkemize karşı savaş açılmasını zorlaştırıyor.

Stalin yoldaş bu tezlerini, Batıdaki büyük ve küçük devletlerle ilişkilerimiz alanından olgulara dayanarak gerekçelendirdikten sonra, SSCB'nin Doğu'daki politikası sorununa geçer.

Doğunun bağımlı ve sömürge halklarına karşı izlediğimiz dostluk politikasının, bizi belli tavizler vermeye zorladığı ve bizim için belli bir masrafı olduğu söyleniyor. Bu elbette doğru. Ama herhangi başka bir politika, sadece ilkesel açıdan değil, dış politika alanındaki masraflar açısından da kabul edilemezdir. Burada ilkesel olarak dostluk politikasından başka bir politika izleyemeyeceğimiz, emperyalizmin zincirlerini parçalamış ve iktidarını onun üzerinde kurmuş olan bizzat Sovyet iktidarının doğasından çıkar. O nedenle bunun üzerinde daha fazla durmayacağım.

Meseleyi bir de dış politika masrafları açısından değerlendirelim. Devletimizin Doğu'da Çin, Afganistan, İran ve Türkiye'yle sınırı bilindiği gibi birkaç bin verstten fazladır. Bu sınırlarda şimdi, komşu devletlerin halkıyla dostça ilişkiler içinde olan çok önemsiz sayıda birlikler tutuyoruz, ve sınırlarımızın korunmasında bu muazzam tasarrufu, bu devletlerle bir dostluk politikası güttüğümüz için yapabiliyoruz.

Ama bu devletlerle dostça değil, Rus otokrasisi zamanında olduğu gibi düşmanca ilişkiler içinde olduğumuzu varsayalım. O zaman bu sınırlarda baştan ayağa silahlanmış birkaç ordu bulundurmak ve Uzakdoğu'da, şimdi bazı emperyalist devletlerin yaptığı gibi, bir dizi savaş gemisini hazır tutmak zorunda kalırdık. Ama bu sınırlarda birkaç ordu ve münasip bir donanmayı hazır tutmak ne anlama gelir? Bu, her yıl bu ordular ve bu donanma için, halkın parasından yüzlerce milyon ruble harcamak anlamına gelir. Bu da bir Doğu politikası olurdu. Ama bu, her türden politika içinde en idaresiz, en müsrif ve en tehlikeli politika olurdu. Bu yüzden ben, Doğu'daki politikamızın, Doğu'daki her türden politika içinde ilkesel olarak en doğru, politik sonuçlar açısından en etkili ve en idareli politika olduğunu düşünüyorum.

Bu politikanın bize Doğu'da sadece sömürge ve bağımlı ülkelerle değil, Japonya'yla da sürekli bir barışı güvenceledığinin sözünü bile etmiyorum.

Milletvekilleri için seçmen vekaleti üzerine tartışmada bir dizi konuşmacı konuştuktan sonra Stalin yoldaş yeniden söz alır ve toplantıya katılanların yazılı olarak sordukları bir dizi yeni soruyu yanıtlar.

Yoldaşlar! İzninizle, yoldaşların yeni sorularını yanıtlamak istiyorum. Bu pusulalarda iki soru sürekli yineleniyor: İngiliz-Sovyet diplomatik ilişkilerinin kesilmesi olasılığı sorunu ve ekonomik inşamızın temel kazanımları sorunu.

İngiltere 1921'de imzalanan ticaret anlaşmasını yırtıp atacak mı? SSCB ile diplomatik ilişkilerini kesecek mi?

İngiltere'nin ilişkileri kesmesi olanaksız değil elbette. Ama ben bunun pek az ihtimal olduğunu düşünüyorum. Pek az ihtimal, çünkü ilişkilerin kesilmesi İngiltere'ye sadece zarar getirebilir. Bunun dışında, SSCB'nin güttüğü barış politikası karşısında ilişkilerin kesilmesinin sorumluluğunun, İngiliz hükümetinin şimdi üzerlenebileceği mümkün olan bütün ağır sorumluluklar içinde en ağırı olacağının sözünü bile etmiyorum...

Ekonomik inşa alanında en temel kazanımımız nedir?

İnşa çalışmamızın eksikliklerinden sözediliyor. Bu eksikliklerin henüz giderilemediğinden sözediliyor. Bunların hepsi doğru, yoldaşlar. Gerek işletme ve fabrikalarda, gerek idare aygıtımızda birçok eksiklik var. Üstlenmiş bulunduğumuz muazzam çalışmada eksiklikler olmaması garip olurdu. Ama asıl sorun bu eksiklikler değil. Bugün önemli olan, ülkemizin sanayileşmesi eserini kendi gücümüzle harekete geçirmeyi bilmiş olmamızdır.

Ülkemizi sanayileştirmek ne demektir? Bir tarım ülkesini bir sanayi ülkesine dönüştürmek demektir. Sanayimizi yeni bir teknik temel üzerinde inşa etmek ve geliştirmek demektir.

Şimdiye kadar dünyanın hiçbir yerinde, geri kalmış dev bir tarım ülkesinin sömürgeleri talan etmeden, yabancı ülkeleri talan etmeden ya da dışarıdan büyük borçlar ve uzun vadeli krediler almadan bir sanayi ülkesine dönüştüğü görülmedi. İngiltere'nin, Almanya'nın, Amerika'nın endüstriyel gelişimlerinin tarihine bir göz atın, bunun ne kadar doğru olduğunu göreceksiniz. Kapitalist ülkelerin en güçlüsü Amerika bile, iç savaştan sonra 30-40 yıl boyunca, dışardan borçlar

ve uzun vadeli kredilerin yardımıyla ve komşu devletleri ve adaları talan etme yoluyla sanayiini inşa etmek için uğraştı.

Biz bu "sınanmış" yolu izleyebilir miyiz? Hayır, izleyemeyiz, çünkü Sovyet iktidarının doğası sömürgelerin talanına izin vermez, ve büyük borçlara ve uzun vadeli kredilere bel bağlamak için de hiçbir neden yoktur.

Eski Rusya, Çarlık Rusya'sı, sanayileşmek için farklı bir yol izledi: köleleştirici koşullarla borç alma ve sanayimizin ana dallarında köleleştirici imtiyazlar verme yolu. Neredeyse tüm Donets Havzasının, Petersburg sanayiinin yarısından çoğunun, Bakû petrolünün ve bir dizi demiryolu hattının —elektro sanayiinin sözünü bile etmiyorum— yabancı kapitalistlerin elinde bulunduğunu biliyorsunuz. Bu yol, SSCB halklarının ve işçi sınıfının çıkarları pahasına sanayileşme yoluydu. Sanayileşmenin bu yolunu izleyemeyeceğimiz açıktır; kapitalizmin boyunduruğuna karşı bunun için mücadele etmedik, kapitalizmi bunun için devirmedik, bütün bunları, daha sonra kendi isteğimizle kapitalizmin boyunduruğuna girmek için gerçekleştirmedik.

Geriye tek yol kalıyor, ülkemizin sanayileşmesi için gerekli kaynakları biriktirmek için kendi biriktirme yolu, tutumluluk yolu, tutumlu iktisat sevk ve idaresi yolu. Hiç kuşkusuz bu zor bir görev. Ama zorluklara rağmen, onu çözmek üzereyiz. Evet yoldaşlar, iç savaştan dört yıl sonra, bu görevi çözmek üzereyiz. Önemli olan budur, yoldaşlar, ve temel kazanımlarımız bunlardır.

Sanayiin gereksinimleri için bu yıl bir milyar üç yüz milyon ruble harcıyoruz. Bu parayla yeni işletmeler kuruyor, eskilerini işler hale getiriyor, modern bir teknik getiriyor, işçi sınıfını sayıca büyütüyoruz. Böylece kendi birikimimiz temelinde yeni sanayinin temelini atmayı başardık. Yeni, sosyalist sanayiin muazzam yapısını kendi kaynaklarımızla kurmayı başardık. Temel kazanımımız budur, yoldaşlar.

Bu muazzam yapının bazı eksiklikleri olduğu, sıvanın iyi olmadığı, şurada burada duvar kâğıtlarının kalktığı, köşelerden birinde süprüntünün hâlâ atılmadığı vs. söyleniyor. Bütün bunlar doğrudur. Ama önemli olan bu mu, ve esas mesele bu mu? Yeni sanayinin muazzam binası kuruluyor mu, kurulmuyor mu? Evet, kuruluyor. Bu bina bizim kendi kaynaklarımızla mı kuruluyor, yoksa değil mi? Evet, bizim ken-

di kaynaklarımızla kuruluyor. İktisadi inşada, sanayileşmede asıl ve temel olanı başarmak üzere olduğumuz açık değil mi?

Kazanımlarımızın temeli budur.

Bazı yoldaşlar, bu başarıları tek başına Partimizin hanesine yazma eğiliminde. Bazı yoldaşların Partimizi ölçüsüzce övmeleri de zaten bununla açıklanır. Bazı komünistlerin biraz övünme ve kibirlenme eğilimi de —ne yazık ki saflarımızda hâlâ rastlanan bir günah— bununla açıklanır. Elbette Partimizin özü itibariyle doğru politikası, bu başarıların elde edilmesinde muazzam bir rol oynadı. Ama milyonlarca partisiz işçinin gerçek, dostça desteğini almasaydı, Partimizin doğru politikasının zerre kadar değeri olmazdı. Partimizin gücü tam da Partisiz işçi kitlelerinin desteğine sahip olmasında yatıyor ya. Bunu unutmamalıyız yoldaşlar. (*Şiddetli alkışlar.*)

"Pravda" No. 51,
3 Mart 1927.

ZVETKOV VE ALYPOV YOLDAŞLARA MEKTUP

1.III.1927 tarihli sorunuzun bir yanlış anlama olduğu görüşündeyim. Ve bu da şu sebepten ötürü:

1 — Raporumda[38] Rusya'da "otokratik düzen"in ortaya çıkışından değil, Avrupa'nın doğusunda (Rusya, Avusturya, Macaristan), merkezileşmiş çok uluslu devletlerin kurulmasından sözedilmektedir. Her ne kadar birbirinden kopuk olarak görmemek gerekirse de, bunların iki farklı konu olduğunu kavramak da zor değildir.

2 — Ne raporumda ne tezlerde[39], Rusya'da merkezileşmiş bir devletin kurulmasının "ekonomik gelişmenin sonucu ***değil, bilakis*** Moğollara ve diğer Doğu halklarına karşı mücadelenin çıkarları gereği" (bkz. sizin mektubunuz) gerçekleştiğine dair bir şey söylenmemektedir. Bunları karşı karşıya koymaktan siz sorumlusunuz, ben değil. Benim söylediğim, sadece, Avrupa'nın doğusunda merkezileşmiş devletlerin oluşması sürecinin, savunma zorunluluğu yüzünden, insanların uluslar halinde birleşme sürecinden ***daha hızlı*** gerçekleştiğidir, böylece, burada, feodalizmin yıkılmasından önce çokuluslu devletler kurulmuştur. Gördüğünüz gibi bu, yanlış bir şekilde bana malettiğiniz şeyle aynı değil.

İşte raporumdan ilgili alıntı:

> "Avrupa'nın doğusunda *ise ulusların* oluşumu ve feodal parçalanmanın tasfiyesi süreciyle merkezi devletlerin oluşumu süreci eşzamanlı olmadı. Macaristan, Avusturya, Rusya'yı kas-

tediyorum. Bu gibi ülkelerde henüz kapitalist gelişme yoktu ve belki de henüz başlamıştı; öte yandan, Türklerin, Moğolların ve Doğunun öteki halklarının istilasına karşı savunmanın çıkarları, bu saldırılara karşı durabilecek merkezi devletin oluşumunu gerektirmekteydi. Doğu Avrupa'da merkezi devletin oluşumu süreci, insanların ulus halinde biraraya gelmesi sürecinden ***daha hızlı olduğu*** için, buralarda, henüz uluslaşmamış fakat ortak bir devlet içinde birleşmiş çeşitli halklardan oluşan karma devletler oluştu."[40]

Ve işte X. Parti Kongresi tarafından kabul edilen tezlerimden ilgili alıntı:

"Ulusların oluşumunun zaman olarak merkezi devletlerin oluşması ile aşağı-yukarı çakıştığı yerlerde, uluslar, doğal olarak bir devlet görünümüne büründüler ve bağımsız burjuva ulusal devletlere geliştiler. İngiltere'de (İrlanda hariç), Fransa'da, İtalya'da böyle oldu. Avrupa'nın doğusunda ise merkezi devletlerin oluşumu, özsavunma gereklerinin (Türk, Moğol vb. istilaları) ***hızlandırmasıyla***, feodalizmin tasfiyesinden, dolayısıyla da ulusların oluşumundan önce gerçekleşti. Bundan dolayı buralarda uluslar ulusal devletlere gelişmediler ve gelişemezlerdi de, bilakis genellikle güçlü bir egemen ulus ile bir dizi güçsüz bağımlı ulusların var olduğu birçok karma çokuluslu burjuva devletleri oluştu. Avusturya, Macaristan, Rusya bu tür devletlerdi."[41]

Alıntılarda vurgulanan sözcüklere dikkat edin lütfen.

3 — X. Parti Kongresindeki raporumun bütününü ve aynı şekilde ulusal sorun üzerine tezleri (onların birinci kısmını) gözden geçirirseniz, raporun konusunun "otokratik düzen"in ortaya çıkışı değil Avrupa'nın doğusunda merkezileşmiş çokuluslu devletlerin oluşması ve bu süreci hızlandıran etkenler sorunu olduğuna kolayca kanaat getireceksiniz.

7 Mart 1927.

Komünist selamlar
J. Stalin

İlk kez yayınlanmaktadır.

İŞÇİ - KÖYLÜ HÜKÜMETİ SORUNU ÜZERİNE

Dmitriyev'e yanıt

"Bolşevik"e gönderdiğiniz, bu yılın 14 Ocak'ı tarihli, işçi-köylü hükümeti sorunuyla ilgili mektubunuz yanıtlamam için bana, MK'ne gönderildi. İşlerimin çokluğu nedeniyle gecikerek yanıtlıyorum, lütfen mazur görünüz.

1 — Sorunu bazı yoldaşların koyduğu gibi koymamak gerekir: "İşçi-köylü hükümeti gerçekten var mı, yoksa bu sadece bir ajitasyon şiarı mı?" Aslında gerçekte bir işçi-köylü hükümetimiz yok, ama buna rağmen ajitasyon şiarı olarak bir işçi-köylü hükümetinden sözedebiliriz denmemelidir. Sorunun böyle bir konuluşu, Partimizin öz itibariyle sahtekârca, gerçekte her türlü temelden yoksun, bizzat Partinin inanmadığı, fakat Partinin buna rağmen, kitleleri yanıltmak için attığı şiarlar atabileceği anlamına gelir. Sosyal-Devrimciler, Menşevikler, burjuva demokratları bu şekilde davranabilirler, çünkü söz ile fiil arasındaki çelişki ve kitleleri aldatmak, bu can çekişen partilerin en önemli araçları arasındadır. Ama bizim Partimiz sorunu asla ve hiçbir şart altında böyle koyamaz, çünkü o Marksist bir partidir, Leninist bir partidir, gelişen, gücünü sözleri ile fiillerinin birbiriyle çelişki içinde bulunmamasından, kitleleri aldatmamaktan, kitlelere sadece gerçeği söylemekten ve politikasını demagoji üzerine değil, sınıf güçlerinin bilimsel tahlili üzerine inşa etmekten alan bir Partidir.

Sorun şu şekilde konulmalıdır: *Ya* ülkemizde bir işçi-köylü hükümeti yoktur — ve o zaman işçi-köylü hükümeti şiarı fuzuli ve yanlış bir şiar olarak bir kenara atılmalıdır, *ya da* ama ülkemizde gerçekten bir işçi-köylü hükümeti vardır, ve böyle bir hükümetin varlığı sınıf güçlerinin durumuna uygun düşmektedir — ve o zaman da işçi-köylü hükümeti şiarı doğru ve devrimci bir şiardır. Ya biri, ya öteki. İkisinden birini seçmek zorudayız.

2 — İşçi-köylü hükümeti şiarını, "Stalin yoldaşın bir formülü" olarak tanımlıyorsunuz. Bu tamamen yanlıştır. Gerçekte bu şiar ya da eğer isterseniz bu "formül", Lenin'den başkasının değildir. Ben bunu "Sorular ve Yanıtlar"da[42] sadece yineledim. Lenin'in Sovyet iktidarını "***işçi-köylü hükümeti***" olarak nitelendirdiği, Lenin'in eserlerinin XXII. cilt, s. 13, 15, 90, 133, 210'u alın; cilt XXIII, s. 93, 504; cilt XXIV, s. 448; cilt XXVI, s. 184'ü* alın; Lenin'in Sovyet iktidarını "***İşçi-köylü iktidarı***" olarak nitelendirdiği cilt XXIII, s. 58, 85, 86, 89'u; cilt XXIV, s. 115, 185, 431, 433, 436, 539, 540; cilt XXV, s. 82, 146, 390, 407; cilt XXVI, s. 24, 39, 40, 182, 207, 340'ı** alın; Lenin'in tüm bu eserlerini ve daha başka bazı eserlerini alın, işçi-köylü hükümeti şiarının ya da "formülü"nün Lenin'den başkasına ait olmadığını göreceksiniz.

3 — Baş hatanız şu:

a) hükümetimiz sorunuyla devletimiz sorununu;

b) devletimizin ve hükümetimizin sınıf niteliği sorunuyla, hükümetimizin günlük politikası sorununu birbirine karıştırıyorsunuz.

Devletimiz, hükümetimizle birbirine karıştırılmamalı ve dolayısıyla özdeşleştirilmemelidir. Devletimiz, sömürücülerin direnişini bastırmak, sosyalist iktisadı örgütlemek, sınıfları ortadan kaldırmak vb. ile görevli olan, devlet iktidarı olarak örgütlenmiş proletarya ***sınıfı***dır. Buna karşılık hükümetimiz ise, bu devlet örgütünün ***zirvesi***dir, onun yönetici zirvesidir. Hükümet yanılabilir, proletarya diktatörlüğü

---

* *4. baskı, cilt 26, s. 217, 219 ve 220, 300, 342, 419; cilt 27, s. 440; cilt 30, s. 3 ve 4; cilt 32, s. 133 (Rusça). —Çev.*

** *4. baskı, cilt 27, s. 398, 430, 432, 436; cilt 29, s. 125, 205, 511, 513 ve 514, 518; cilt 30, s. 126, 127, 404, 479; cilt 31, s. 265, 287, 456, 474, 476; cilt 32, s. 131, 152, 331 (Rusça). —Çev.*

için geçici bir fiyasko tehlikesi ortaya çıkaran yanlışlar yapabilir, ama bu henüz, geçiş döneminde devlet inşasının ilkesi olarak proletarya diktatörlüğünün yanlış ya da hatalı olduğu anlamına gelmez. Bu yalnızca, yönetici zirvenin kötü olduğu, yönetici zirvenin siyasetinin, hükümetin siyasetinin proletarya diktatörlüğüne uymadığı, bu siyasetin değiştirilmek ve proletarya diktatörlüğünün icapları ile ***uyum*** içine sokulmak zorunda olduğu anlamına gelir.

Devlet ve hükümet, sınıf nitelikleri itibariyle aynıdır, ama hükümet, kapsam itibariyle daha dardır ve devletle bir değildir. Onlar organik olarak birbirine bağlıdır ve birbirine bağımlıdır, ama bu, her ikisi de aynı kefeye konabilir demek değildir.

Gördüğünüz gibi, nasıl ki proleterler sınıfı sorunu, proleterler sınıfının yönetici zirvesi sorunuyla karıştırılamazsa, devletimiz sorunu da, hükümetimiz sorunuyla karıştırılmamalıdır.

Ama devletimizin ve hükümetimizin sınıf niteliği sorununun, hükümetimizin günlük siyaseti sorunuyla karıştırılması daha da izin verilemez bir şeydir. Devletimizin ve hükümetimizin sınıf niteliği aslında berraktır — proleter bir nitelik. Devletimizin ve hükümetimizin hedefleri de berraktır — sömürücülerin direnişini bastırmak, sosyalist ekonomiyi örgütlemek, sınıfları ortadan kaldırmak vb. ile birdir. Bütün bunlar açıktır.

O zaman hükümetimizin günlük siyaseti sorunu neyle birdir? Onların yardımıyla, bizim köylü ülkemizde, proletarya diktatörlüğünün sınıf hedeflerini gerçekleştirebilmenin ***araçları ve yolları*** sorunuyla birdir. Proleter devlet, sömürücülerin direnişini ezmek, sosyalist ekonomiyi örgütlemek, sınıfları kaldırmak vb. için zorunludur. Ama hükümetimiz, tüm bunların yanısıra, proletaryanın azınlıkta olduğu, köylülüğün ise büyük çoğunluğu oluşturduğu ülkemizde, bu görevini gerçekleştirmek için, onlar olmadan düşünülemeyecek olan o ***araçları*** ve ***yolları*** (günlük siyaset) belirlemek için gereklidir.

Bunlar, araçlar ve yollar nedir, bunlar neyle birdir? Bunlar, özünde, işçilerin ve köylülüğün ana kütlesinin ***ittifakını*** korumayı ve pekiştirmeyi, iktidardaki proletaryanın, bu ittifaktaki ***önder rolünü*** korumayı ve pekiştirmeyi hedefleyen önlemlerle birdir. Tanıtlamaya gerek yoktur ki, ***böyle*** bir ittifakın dışında, ve ***böyle*** bir ittifak olmaksızın, hükümetimiz proletarya diktatörlüğünün yukarıda sözünü etti-

ğim görevlerini yerine getirmeye iktidarsız olurdu ve bizim bunları yerine getirme olanağımız olmazdı. Bu ittifak, bu birlik ne kadar yaşayacak ve Sovyet hükümetinin bu ittifakı, bu birliği pekiştirme siyaseti ne zamana kadar sürecektir? Sınıflar varoldukça ve Hükümet, sınıflı toplumun ifadesi, proletarya diktatörlüğünün ifadesi olarak hükümet varoldukça, bunun süreceği açıktır.

Bu arada şunlara dikkat edilmelidir:

a) İşçilerle köylülerin ittifakına, sınıf olarak köylülüğü muhafaza etmek için değil, bilakis onu, sosyalist inşanın zaferlerinin çıkarlarına uygun bir yönde yeniden biçimlendirmek ve yeniden kalıba sokmak için gerek duymaktayız;

b) Sovyet Hükümetinin bu ittifakı güçlendirmeye yönelik siyaseti, sınıfları muhafaza etmeyi değil, bilakis sınıfları ortadan kaldırmayı, sınıfların ortadan kaldırılmasının hızını arttırmayı hedeflemektedir.

Bundan ötürü, Lenin şunları yazarken tamamen haklıydı:

> "Diktatörlüğün en yüksek ilkesi, proletaryanın köylülükle ittifakının ayakta tutulmasıdır, ki böylelikle proletarya önder rolünü ve devlet iktidarını koruyabilsin." (4. baskı, cilt 32, s. 466, Rusça.)

Tanıtlamaya gerek yoktur ki, Lenin'in tam da bu tezi, herhangi başka biri değil, Sovyet Hükümetinin günlük siyaseti için yönergeyi oluşturmaktadır, verili gelişme aşamasında Sovyet hükümetinin günlük siyaseti, özü itibariyle, işçilerin ve köylülüğün ana kütlesinin tam da ***bu*** ittifakını korumak ve pekiştirmektir. ***Bu anlamda*** —ve yalnızca bu anlamda, yoksa sınıf niteliği anlamında değil—, Sovyet Hükümeti bir ***İşçi-Köylü Hükümeti***dir.

Bunu tanımayan, Leninizmin yolundan sapmaktadır, proletarya ve köylülüğün emekçi kitlelerinin birleşmesi düşüncesini, ittifakı düşüncesini yadsıma yolunu tutmaktadır.

Bunu tanımayan, birleşmenin bir hile olduğu, gerçekten devrimci bir mesele olmadığı, bizim, "NEP"i, köylülüğün ana kütlesiyle birlikte sosyalist inşayı gerçekleştirmek için değil de, yalnızca "ajitasyon" nedenleriyle yürürlüğe koyduğumuz görüşündedir.

Bunu tanımayan, devrimimizin, köylülüğün ana kütlesinin *temel* çıkarlarını tatmin edemeyeceği, bu çıkarların proletaryanın çıkarlarıyla uzlaşmaz çelişki içinde olduğu, sosyalizmi köylülüğün ana kütlesiyle birlikte inşa edemeyeceğimiz ve etmememiz gerektiği, Lenin'in kooperatif planının her türlü temelden yoksun olduğu, Menşeviklerin ve onların papağanlarının haklı olduğu görüşündedir.

Esas soruna, birleşme sorununa sanki bir "ajitasyon" manevrasıymış gibi yaklaşmanın ne kadar zararlı ve işe yaramaz olduğunu kavramak için, bu sorunları sadece ortaya atmak yeter. Bu nedenle ben, "Sorular ve Yanıtlar"ımda, İşçi-Köylü Hükümeti şiarının bir "demagoji", bir "ajitasyon" manevrası olmadığını, tersine mutlak doğru ve devrimci bir şiar olduğunu söyledim.

Kısacası: Devletin ve Hükümetin sınıf niteliği sorunu, devrimimizin gelişmesinin temel hedefleri için belirleyici olan sınıf niteliği sorunu bir şeydir, ve Hükümetin günlük siyaseti sorunu, bu hedefleri gerçekleştirmek için zorunlu ***araçlar*** ve ***yollar*** sorunu başka bir şeydir. İki sorun kesinlikle birbirine bağlıdır. Ama bu, onların özdeş olduğu, aynı kefeye koyulabileceği anlamına gelmez.

Gördüğünüz gibi, devletin ve hükümetin sınıf niteliği sorununu, hükümetin günlük siyaseti sorunu ile karıştırmamak gerekiyor.

Burada bir çelişki olduğu söylenebilir: Sınıf niteliği itibariyle proleter bir hükümet, nasıl olur da İşçi-Köylü Hükümeti olarak adlandırılabilir? Ama bu sadece görünürde bir çelişkidir. Aslında buradaki "çelişki", bizim bazı sivri zekâlılarımızın, Lenin'in proletarya diktatörlüğüne ilişkin şu iki formülü arasında görmeye çalıştıkları çelişki ile aynı türdendir. Bu formüllerden birincisi: "Proletarya diktatörlüğü, ***bir*** sınıfın iktidarıdır" (4. baskı, cilt 29, s. 472, Rusça) derken, diğer bir formül şöyle demektedir: "proletarya diktatörlüğü, emekçilerin öncüsü, proletarya ile, emekçilerin çok sayıdaki proleter-olmayan tabakaları (küçük-burjuvazi, küçük mülk sahipleri, köylülük, aydınlar vb.) arasındaki ***sınıf ittifakının özel*** bir ***biçimidir***"* (4. baskı, cilt 29, s. 350, Rusça).

Bu iki formül arasında bir çelişki var mıdır? Elbette hayır. Peki ama, böyle bir durumda, diyelim ki geniş köylü kitleleriyle ittifak

---

* *Altını ben çizdim. — J. St.*

içinde, ***bir*** sınıfın (proletaryanın) iktidarı nasıl icra edilir? İktidarda bulunan proletaryanın ("emekçilerin öncüsünün"), bu ittifakta önderliği icra etmesiyle. ***Bir*** sınıfın, proleterler sınıfının iktidarı, bu sınıfın köylülüğün ana kütlesiyle ittifakının yardımıyla, bunların proletarya tarafından ***devletsel*** önderliğiyle gerçekleşir — bu iki formülün temel fikri budur. Çelişki bunun neresinde?

Peki ama, proletaryanın köylülüğün ana kütlesi karşısındaki ***devletsel*** önderliği ne demektir? Bu, örneğin işçi-köylü diktatörlüğünü hedeflediğimiz burjuva-demokratik devrim dönemindeki önderlikle aynı mıdır? Hayır, bu aynı önderlik değildir. Proletaryanın köylülük karşısındaki ***devletsel*** önderliği, proletarya diktatörlüğü koşulları altında bir önderliktir. Proletaryanın ***devletsel*** önderliği,

a) burjuvazinin artık devrilmiş olması;

b) proletaryanın iktidarda olması;

c) proletaryanın iktidarı başka sınıflarla paylaşmaması;

d) proletaryanın, geniş köylü kitlelerini beraberinde götürerek, sosyalizmi inşa etmesi demektir.

Proletaryanın burjuva-demokratik devrim ve proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü koşulları altındaki önderliği ise,

a) temel olarak kaitalizmin varlığını sürdürmesi;

b) devlet iktidarının mevcudu içinde egemen gücü oluşturan devrimci-demokratik burjuvazinin iktidarda olması;

c) demokratik burjuvazinin iktidarı proletarya ile paylaşması;

d) proletaryanın köylülüğü, burjuva partilerin etkisinden kurtarması, onlara ideolojik ve siyasi olarak önderlik etmesi ve kapitalizmi yıkma mücadelesine hazırlanması demektir.

Gördüğünüz gibi, burada temel bir fark vardır.

Aynı şeyler, İşçi-Köylü Hükümeti sorunu hakkında da söylenmelidir. Hükümetimizin proleter niteliğinin ve bundan çıkan sosyalist görevlerin ona engel olmamakla kalmayıp, bilakis, tam tersine, bizim köylü ülkemizde proletarya diktatörlüğünün sosyalist sınıf görevlerini gerçekleştirmesinin en önemli aracı olarak işçi-köylü ittifakını koruma ve pekiştirme siyasetinin uygulanmasına teşvik etmesinde, zorunlu olarak teşvik etmesinde, ve bu hükümetin dolayısıyla kendine İşçi-Köylü Hükümeti demesinde ne gibi bir çelişki olabilir?

Lenin'in, İşçi-Köylü Hükümeti şiarını savunurken ve hükümetimizi İşçi-Köylü Hükümeti olarak nitelerken haklı olduğu açık değil midir?

Genelde şu söylenmek zorundadır ki, ülkemizde onun yardımıyla *bir* sınıfın, proletaryanın iktidarının gerçekleştirildiği "proletarya diktatörlüğü sistemi", oldukça karmaşık bir sorundur. Bu karmaşıklığın, bazı yoldaşların hoşuna gitmediğini, onların zevkine göre olmadığını biliyorum. Onların birçoğunun, "en az güç harcama ilkesi" bakış açısından hareketle, daha basit, daha kolay bir sistemle uğraşmayı yeğlediklerini biliyorum. Ama elden ne gelir: Birincisi, Leninizm gerçekte nasılsa, öyle alınmalıdır (Leninizm yüzeyselleştirilip bayağılaştırılamaz); ikincisi, tarih bize, en basit ve en kolay "teori"lerin hiç de öyle her zaman en doğru teoriler olmadığını öğretmektedir.

4 — Mektubunuzda şöyle yakınıyorsunuz:

> "Bu sorunu aydınlatan tüm yoldaşların kabahati, ya yalnızca hükümetten ya da ama yalnızca devletten sözetmeleri ve bundan ötürü kesin bir yanıt vermemeleri, bu iki kavram arasında nasıl bir ilişkinin bulunması gerektiğini tümüyle gözardı etmeleridir."

İtiraf edeyim ki, önder yoldaşlarımız bu "kabahat"ten gerçekten de özgür değildir, özellikle de, pek gayretli olmayan "okurlar"ın, Lenin'in yapıtlarının gerçekten özüne varmak istemeyip, bilakis, her cümlenin kendilerine hazırlop lokma haline getirilmesini talep etmeleri durumu gözönüne alındığında. Ama elden ne gelir: Birincisi, önder yoldaşlarımızın işi öylesine başından aşkın ve günlük işlerle öylesine yüklüler ki, Leninizmi, dendiği gibi, nokta nokta açıklama imkanına sahip değiller; ikincisi, Lenin'in yapıtlarını artık yüzeysel olarak *okumak*tan çok, Leninizmi ciddiyetle ***incelemeye*** geçmek zorunda olan "okurlar"a da bir şeyler bırakmak gerekir. Ama şunu söylemek gerekir ki, "okurlar" Leninizmi ciddiyetle incelemediği sürece, sizinkiler türünden yakınmalar ve "yanlış anlamalar" her zaman olacaktır.

Örneğin, devletimiz sorununu alalım. Devletimizin, gerek sınıf niteliği itibariyle, gerekse de programı, baş görevleri, davranışları ve

eylemleri itibariyle proleter bir devlet, bir işçi devleti olduğu, ama yine de bazı "bürokratik çarpıklıkları" olduğu açıktır. Lenin'in şu tanımını anımsayınız:

> "İşçi devleti bir soyutlamadır. Gerçekte devletimiz, birincisi, işçi değil köylü nüfusun çoğunlukta olması özelliğine sahip; ve ikincisi, bürokratik çarpıklıklara sahip bir işçi devletidir." (4. baskı, cilt 32, s. 27-28, Rusça.)

Bundan olsa olsa yalnızca Menşevikler, Sosyal-Devrimciler ve belki de bazı muhaliflerimiz kuşku duyabilirler. Lenin birçok kez, devletimizin bir proletarya diktatörlüğü devleti olduğunu, proletarya diktatörlüğünün ise ***bir*** sınıfın, proletaryanın iktidarı olduğunu açıklamıştır. Tüm bunlar uzun zamandan beri bilinmektedir. Bununla birlikte, Lenin devletimizi bazen "işçi-köylü devleti" olarak adlandırdığı için Lenin'e gücenmiş olan ve hâlâ da gücenen az "okur" yoktur, oysa Lenin'in bununla, devletimizin sınıf niteliğinin bir tanımını vermeyi, hele hele bu devletin proleter niteliğini reddetmeyi değil, bilakis bununla, Sovyet devletinin proleter niteliğinin, proletaryanın ve köylülüğün ana kütlesinin birliği zorunluluğuna götürdüğünü ve dolayısıyla Sovyet hükümetinin siyasetinin bu birliğin pekiştirilmesine yönelik olması gerektiğini söylemek istediğini anlamak hiç de zor bir şey değildir.

Örneğin şuralara bakın: Cilt XXII, s. 174; cilt XXV, s. 50, 80; cilt XXVI, s. 40, 67, 207, 216; cilt XXVII, s. 47.* Tüm bu yazılarda ve bazı başka eserlerinde de Lenin, devletimizi, "***İşçi-Köylü***" devleti olarak nitelendirmektedir. Lenin'in tüm buralarda kastettiği şeyin, devletimizin sınıf niteliğinin bir karakterizasyonunu vermeyi değil, bilakis, bizim köylü ülkemizin koşullarında, devletimizin proleter niteliğinden ve sosyalist görevlerinden kaynaklanan birliği sağlamlaştırma siyasetinin bir tanımını vermek istediğini kavramamak tuhaf olur. Bu koşullu ve dar anlamda, ***ama yalnızca bu anlamda,*** bir "İşçi-Köylü" devletinden sözedilebilir, ki Lenin de yapıtlarının anılan pasajlarında yaptığı budur.

---

* *4. Baskı, cilt 26, s. 385; cilt 30, s. 359, 402; cilt 31, s. 476; cilt 32, s. 6, 152, 163; cilt 33, s. 50 (Rusça). —Çev.*

Devletimizin sınıf niteliğine gelince, yukarıda da söylediğim gibi, Lenin buna, hiçbir yanlış yoruma izin vermeyen çok kesin bir formülasyon getirmiştir: çoğunluğunu köylü nüfusun oluşturduğu bir ülkede, bürokratik çarpıklıkları olan bir işçi devleti. Yeterince açık sanırım. Yine de harfleri "okumasını" bilen, fakat okuduklarını kavramak istemeyen bazı "okurlar" hâlâ Lenin'in devletimizin niteliği konusunda onların kafasını "karıştırdığı"nı, ama "öğrenciler"in bu "karışıklığı" "düzeltme"ye pek istekli olmadıklarından yakınıyorlar. Bu biraz gülünç kaçıyor. ...

Şu soruyu sorabilirsiniz: "Yanlış anlamalar"dan kurtulmanın çaresi ne?

Görüşümce bir tek çare var: Lenin'i, tek tek alıntılara göre değil, özüne inerek, ciddi ve temelli, sürekli incelemek.

Başka çare görmüyorum.

"Bolşevik" No. 6,
15 Mart 1927.

ŞİNKEVİÇ'E MEKTUP

Yanıt vermekte geciktiğim için özür dilerim.

1 — Lenin'in votkaya karşı sözlerine dayanıyorsunuz (bkz. cilt XXVI ve XXVII[43]). Lenin'in sözleri Merkez Komitesi'nce elbette biliniyor. Parti MK buna rağmen votkaya izin verilmesiyle hemfikir olduğunu açıklıyorsa, bunun için Lenin'in 1922 yılında verdiği muvafakate sahip olmasındandır.

Lenin, tarafımızdan yapılacak belli fedakârlıklarla, burjuva devletle borç takasının bir düzene sokulabilmesini ve büyük miktarda borç ya da uzun vadeli kredi alabilmemizi imkansız görmüyordu. Cenova Konferansı[44] sırasında bu görüşteydi. Eğer olaylar bu seyri izleseydi, o zaman votkaya izin vermemize gerek kalmazdı elbette. Ama olaylar bu seyri izlemediği ve bizim de sanayimiz için paramız olmadığı, ve fakat belirli bir minimum mali kaynak olmadan tüm ulusal ekonomimizin kaderinin bağlı olduğu sanayimizin azbuçuk tatmin edici bir şekilde gelişmesini bekleyemeyeceğimiz için, Lenin'le birlikte, votkaya izin vermek zorunda kalınacağı sonucuna vardık.

Hangisi daha iyi, yabancı sermayenin boyunduruğu mu, votkaya izin vermek mi -—önümüzde duran sorun buydu. Votkadan yana karar kıldığımız açıktır, çünkü proletarya ve köylülüğün zaferinin çıkarları için üstümüzü başımızı biraz kirletmeden edemeyeceksek, davamızın çıkarı için bu aşırı araca dahi başvuracağımızı düşünüyorduk ve halen de böyle düşünüyoruz.

Bu sorun, Ekim 1924'te Partimiz MK tarafından ele alındı. Bazı MK üyeleri, sanayi için para sağlanabilecek herhangi bir kaynak gös-

temneden, votka iznine karşı çıktılar. Bunun üzerine, aralarında ben de olmak üzere 7 MK üyesi, MK plenumuna şu açıklamayı sundu:

"Lenin yoldaş, 1922 yılının yazında ve aynı yılın sonbaharında (Eylül) her birimize defalarca, dışardan borç alma olanaksızlığı karşısında (Cenova'nın akamete uğraması) votka tekeline izin vermek zorunda kalabileceğimizi, bunun özellikle paramızı desteklemek ve endüstriyi işler durumda tutabilmek için asgari bir fon oluşturmak üzere zorunlu olduğunu açıklamıştır. Bazı yoldaşlar, soruna ilişkin Lenin'in daha önceki açıklamalarına dayandıkları için, tüm bunlar hakkında bir açıklama yapmayı kendimize görev biliyoruz."

Partimiz MK Plenumu votka tekeline izin verme kararı aldı.

2 — "Benimle yazışma isteği"nize gelince, bu isteğinizi yerine getirmeye hazırım. İlgilendiğiniz sorunlara ilişkin bana yazmanızı rica ediyorum. Muhtemelen belli bir gecikmeyle yanıtlarım. Ama yanıtlarım yine de.

Komünist selamlar

20 Mart 1927. *J. Stalin*

İlk kez yayınlanmaktadır.

SOVYETLER BİRLİĞİ LENİNİST KOMÜNİST GENÇLİK BİRLİĞİ V. BİRLİK KONFERANSINDA KONUŞMA[45]

(29 Mart 1927)

Yoldaşlar! Sizleri, Partimizin Merkez Komitesi adına selamlarım. (*Alkışlar.*)

Ülkemizin işçi ve köylü gençliğini örgütlemek ve politik olarak eğitmek gibi zor bir çalışmada sizlere başarılar dilerim.

Komünist Gençlik Birliği daima savaşçılarımızın ön safında yer almıştır. Komünist Gençlik Birliğinin gelecekte de hep ön saflarda duracağını ve sosyalizm bayrağını yükseklerde tutup ileriye taşıyacağını umarız. (*Alkışlar.*)

Ve şimdi, selamlardan sonra, izninizle, az önce bazı genç komünistlerin benimle üzerinde konuştuğu iki soruna geçmek istiyorum.

Birinci sorun — sanayi politikamız sorunudur. Deyim yerindeyse, bunlar bizim iç işlerimizdir. Ve ikinci sorun — Nanking Olayları[46] sorunudur. Yani dış işler sözkonusudur.

Yoldaşlar! Sanayimizin üzerinde gelişmek zorunda olduğu temel çizgi, onun daha sonraki tüm adımlarını belirleyecek temel çizgi — sanayi üretiminin maliyet fiyatlarını sistematik olarak düşürme çizgisidir, sanayi mallarının satış fiyatlarını sistematik olarak düşürme çizgisidir. Eğer gelişmek istiyorsa, eğer güçlenmek istiyorsa, eğer tarıma önderlik etmek istiyorsa, eğer sosyalist iktisadımızın temelini

sağlamlaştırmak ve genişletmek istiyorsa, sanayimizin izlemek zorunda olduğu ana yol budur.

Bu çizgi nereden çıkmaktadır?

Böyle bir çizgiyi zorunlu ve amaca uygun kılan nedenler nelerdir?

Bu çizgi için en azından dört belirleyici ana neden vardır.

Birinci neden, yüksek fiyatlar üzerinde temellenen bir sanayiin gerçek bir sanayi olmadığı ve olamayacağıdır, çünkü böyle bir sanayi zorunlu olarak, hayatiyet sahibi olmayan ve olamayacak olan bir sera bitkisine yozlaşmak zorundadır. Ancak meta fiyatlarını sistematik olarak düşüren bir sanayi, ancak üretimin maliyet fiyatlarını sistematik olarak düşürme üzerinde temellenen bir sanayi, yani ancak üretimini, tekniğini ve iş örgütlenmesini, iktisat idaresinin yöntem ve biçimlerini sistematik olarak iyileştiren bir sanayi — ancak böyle bir sanayi bizim ihtiyacımızı görebilir, çünkü ancak böyle bir sanayi ileriye doğru gelişebilir, çünkü ancak böyle bir sanayi proletaryaya tam zaferi kazandırabilir.

İkinci neden; bizim sanayimizin iç pazara dayanmasıdır. Dış pazarda kapitalistlerle rekabet edemeyiz, bu olanağımız yok. İç pazar sanayimizin ana pazarıdır. Ama buradan şu sonuç çıkar ki, sanayimiz ancak iç pazarımız, bu pazarın kapasitesi, sanayi mallarına olan kitlesel talep geliştiği ve genişlediği ölçüde gelişip güçlenebilir. Ama iç pazarımızın genişlemesi, kapasitesinin büyümesi için belirleyici olan nedir? Bunun için diğer şeylerin yanında, sanayi ürünlerinin fiyatının sistematik olarak düşürülmesi, yani yukarıda sözünü etmiş olduğum, sanayimizin gelişmesinin temel çizgisi belirleyici olmaktadır.

Üçüncü neden; sanayi mallarının fiyatını düşürmeden, sanayi mallarını sistematik olarak ucuzlatmadan, işçi ücretlerinin daha da yükseltilmesi için elzem olan koşulları idame ettirmenin düşünülemeyeceğidir. Birincisi; bizzat işçiler de sanayi malları tüketicisidir, ve bu yüzden bu malların fiyatlarının düşürülmesi reel ücretin korunması ve yükseltilmesi için çok büyük öneme sahip olmak zorundadır. İkincisi; sanayi mallarının fiyatının düşürülmesi, kentlerde bunların esas tüketicisinin işçiler olduğu tarımsal ürünlerin fiyatlarında istikrar için de belirleyicidir, ki aynı şekilde bu da işçilerin reel ücretinin korunması ve yükseltilmesi için çok büyük öneme sahip olmak zorundadır. Sosyalist devletimiz işçi ücretlerinin sistematik olarak artırılmasından

vazgeçebilir mi? Hayır, vazgeçemez. Ama bundan şu sonuç çıkar ki, sanayi ürünlerinin fiyatlarının sistematik olarak düşürülmesi işçi sınıfının yaşam seviyesinin sürekli yükseltilmesi için en elzem önkoşullardan biridir.

Son olarak dördüncü neden; sanayi mallarının fiyatlarını düşürmeden, ülkemizde proletarya diktatörlüğünün temelini oluşturan proletarya ile köylülük arasındaki, sanayi ile köylü ekonomisi arasındaki işbirliğini idame ettiremeyeceğimizdir. Köylünün sanayi malları, tekstil, makine vs. için çok fazla para ödemek zorunda olduğunu biliyorsunuz. Bu hususun köylülük arasında ciddi bir hoşnutsuzluğa sebep olduğunu ve tarımın gelişmesini zorlaştırdığını biliyorsunuz. Ama bundan ne sonuç çıkar? Bundan sadece şu sonuç çıkar ki, işçi sınıfı ile köylülük arasındaki işbirliğini, ittifakı gerçekten idame ettirmek ve tarımı daha da geliştirmek istiyorsak, sanayi mallarının fiyatlarını sistematik olarak düşürme politikası uygulamak zorundayız.

Peki ama sanayi üretiminin maliyet fiyatlarını ve malların satış fiyatlarını düşürme politikasını mümkün kılmak ve eksiksiz uygulamak için neler gereklidir? Bunun için, üretim tekniğinde köklü bir iyileşme, işletmelerde işin örgütlenmesinde köklü bir iyileşme, tüm iktisat aygıtında köklü bir iyileşme ve basitleştirme, iktisat aygıtının bürokratizmine karşı kararlı bir mücadele gereklidir. Tüm bunlara bizde, üretimin ve iktisat idaresinin sosyalist rasyonalizasyonu deniyor. Sanayimiz, yeni, daha iyi bir teknik kullanılmadan, yeni, daha iyi bir iş örgütlenmesi olmadan, iktisat aygıtımız basitleştirilip ucuzlaştırılmadan emek üretkenliğini artırmamızın ve sanayi üretiminin maliyet fiyatlarını sistematik olarak düşürmemizin imkansız olacağı bir gelişme safhasına girdi. Tüm bunlara, sadece emek üretkenliğini artırmak ve sanayi mallarının fiyatını düşürmek için değil, aynı zamanda, bu temelde elde ettiğimiz tasarrufları sanayimizi daha da geliştirmek ve genişletmekte kullanabilmek için ihtiyacımız var. Üretimin ve iktisat idaresinin sosyalist rasyonalizasyonuna işte bunun için ihtiyacımız var.

Böylece ortaya bir zincir çıkıyor: Sanayi üretiminin maliyet fiyatlarını ve metaların satış fiyatlarını sistematik olarak düşürmeden, sanayimizi daha da geliştiremeyiz, sanayi mallarının fiyatları ise, modern bir teknik kullanılmadan, yeni iş örgütlenmesi biçimleri

kullanılmadan, iktisat idaresinde yeni, basitleştirilmiş iktisat idaresi yöntemleri kullanılmadan düşürülemez. Bu yüzden üretimin ve iktisat idaresinin sosyalist rasyonalizasyonu günümüzün tayin edici sorunlarından biridir.

Bu yüzden ben, Partimiz MK'nin kısa süre önce aldığı üretimin ve iktisat idaresinin rasyonalizasyonu üzerine kararın[47] önümüzdeki dönemde sanayi politikamızı belirleyecek olan en önemli kararlardan biri olduğunu düşünüyorum.

Rasyonalizasyonun, bazı işçi gruplarından, bu arada gençlikten de, belli geçici fedakârlıklar talep ettiği söyleniyor. Bu doğrudur, yoldaşlar.

Devrimimizin tarihi ülkemiz işçi sınıfının tümünün çıkarı için, işçi sınıfının tek tek grupları belli fedakârlıklar yapmadan, önemli bir tek adımın bile mümkün olmadığını öğretiyor. Şu anki önemsiz fedakârlıklar, içsavaş döneminde yaptığımız büyük fedakârlıklarla hiç mi hiç karşılaştırılamayacak olsa da, sırf içsavaşı düşünmemiz yeter. Bu fedakârlıkları yaptığımıza daha şimdiden fazlasıyla değmiş olduğunu görüyorsunuz.

Şimdiki önemsiz fedakârlıkları yapmaya hemen yakın bir gelecekte çok fazlasıyla değmiş olacağını kanıtlamaya herhalde gerek yoktur sanırım. Bu yüzden ben, işçi sınıfının tümünün çıkarları için belli önemsiz fedakârlıklardan çekinmememiz gerektiği görüşündeyim.

Komünist Gençlik Birliği hep savaşçılarımızın ön safında yer aldı. Onun, devrimci yaşamımızın olaylarının gerisinde kaldığı hiçbir durum bilmiyorum. Komünist Gençlik Birliğinin bugün sosyalist rasyonalizasyonun uygulanması sorununda da hak ettiği yeri alacağından hiç kuşkum yok. (*Alkışlar.*)

Şimdi izninizle, ikinci soruna, Nanking olaylarına geçiyorum. Nanking olaylarının bizim için beklenmedik bir şey olamayacağını düşünüyorum. Emperyalizm, şiddet ve yağma olmadan, kan ve katliam olmadan yaşayamaz. Adı bunun için emperyalizmdir. Bu yüzden, Nanking olayları bizim için beklenmedik bir şey olamaz.

Nanking olayları neyi gösteriyor?

Onların siyasi anlamı ne?

Nanking'de meydana gelen olaylar, emperyalizmin politikasında bir değişiklik olduğunu, silahlı barıştan, Çin halkına karşı silahlı savaşa geçtiğini gösteriyor.

Nanking olaylarına kadar emperyalizm, niyetlerini barış ve başka ülkelerin iç işlerine karışmama üzerine yaptığı sahte vakarlı konuşmalarla, yüzüne taktığı "uygarlık" ve "insan sevgisi" maskesiyle, Milletler Cemiyeti'nin arkasına gizlenerek, vs. saklamaya çalışıyordu. Nanking olaylarından sonra emperyalizm hem sahte vakarlı konuşmalardan hem de iç işlerine karışmamadan, hem Milletler Cemiyeti'nden hem de tüm diğer maskelerden vazgeçti. Artık bütün dünyanın gözü önünde, düpedüz bir haydutun ve zalimin tüm çıplaklığıyla duruyor.

Burjuva pasifizmine böylece ezici bir darbe daha vurulmuş oldu. Çünkü emperyalist pasifizmin Boncour, Breitscheid ve diğerleri ayarındaki ukalâ hatipleri, Nanking sakinlerinin kurşunlanması *gerçeği* karşısına aslında yalancı pasifist ***konuşmalarından*** başka ne koyabilirler ki?

Milletler Cemiyeti'ne de bir şamar daha indirildi. Çünkü, Milletler Cemiyeti'nin bir üyesi, bir başka üye devletin halkını kurşunlarken, Milletler Cemiyeti'nin, sanki olanlar kendisini ilgilendirmiyormuş gibi suskun kalmasını, emperyalizmin uşaklarından başka kim "normal" bulabilir ki.

Emperyalist ülkelerin Şanghay'a askeri birlikler sevketmesini, Çin halkına karşı saldırı provası olarak değerlendiren Partimizin haklı olduğu ispatlanmıştır. Çünkü emperyalizmin Şanghay'da askere "laf"tan "eylem"e geçmek için ihtiyaç duyduğunu bugün ancak körler göremez.

Nanking olaylarının anlamı budur.

Nanking macerasına atıldıklarında emperyalistlerin niyetleri neler olabilirdi?

Muhtemelen emperyalistler, gerçek yüzlerini gösterip Nanking'de topları konuşturmayı gündeme getirdiklerinde, tarihin tekerleğini geri çevirmek, bütün ülkelerde yükselen devrimci harekete bir son vermek ve dünya kapitalizminin birinci emperyalist savaş öncesinde varolan nisbi istikrarını yeniden tesis etmek istiyorlardı.

Bilindiği gibi kapitalizm, emperyalist savaştan onulmaz yaralar alarak çıkmıştır.

Bilindiği gibi SSCB işçileri ve köylüleri on yıl önce sermaye cephesini yararak, ona onulmaz bir yara aldırmışlardır.

Bilindiği gibi emperyalist savaş, sömürge ve bağımlı ülkelerde emperyalist egemenliğin temellerini sarsmıştır.

Bilindiği gibi şimdi, Ekim'den on yıl sonra Çin işçileri ve köylüleri de emperyalizm cephesini yarmaya başlamışlardır, onların onu tamamen yarmayacaklarını varsaymak için hiçbir neden yoktur.

Yani emperyalistlerin tüm bunları bir çırpıda söndürüp tarihte "yeni bir sayfa" açmak istemiş olmaları mümkündür. Ve istedikleri gerçekten bu idiyse, fena halde yanıldıklarını söylemek gerekiyor. Çünkü ancak çocuklaşan biri, topların yasasının, tarihin yasasından daha güçlü olduğunu, Nanking'de halkı kurşunlamakla tarihin tekerleğinin geri çevirebileceğini sanabilir.

Muhtemelen emperyalistler, Nanking'i topa tutarak, diğer ülkelerin ezilen, özgürlüğe susamış halklarının gözünü yıldırmak ve onlara adeta şunu söylemek istemiş olabilirler: Nanking size bir ders olsun. Yoldaşlar, bu hiç olanaksız değil. Yıldırma politikasının emperyalizm tarihinde kendi "temelleri" vardır. Ama bu politikanın hiçbir işe yaramadığına ve hedefine ulaşamayacağına hiçbir kuşku olamaz. Bu politikayı vaktiyle Rus çarlığı "başarıyla" uygulamıştı. Ama neyle sonuçlandı? Çarlığın tamamen çökmesiyle sonuçlandığını biliyorsunuz.

Ve nihayet emperyalistlerin, Nanking'i topa tutarak Çin devrimini ta yüreğinden vurmak ve böylece birincisi, Güney Çin birliklerinin ilerlemesini ve Çin'in birleşmesini, ve ikincisi, imtiyazlar üzerine Hankou'da görüşmelerde saptanan koşullara uyulmasını engellemek istemiş olmaları mümkündür. Bu bal gibi mümkündür ve hatta büyük ihtimaldir. Emperyalistlerin birleşik bir Çin istemedikleri ve "daha başarılı manevra yapabilmek" için iki Çin'le karşı karşıya olmayı tercih ettiklerini — bunu kapitalist basın birkaç kez ağzından kaçırmış bulunuyor. Şanghay ve öteki imtiyazlara gelince, Hankou'da kaleme alınıp onaylanan koşulların emperyalistlerin çoğunun "işine gelmediği"ne hiç kuşku yoktur sanırım. Ve Nanking'i topa tutmakla emperyalistler besbelli ki, gelecekte, ulusal bir hükümetle, topların baskısı ve

gümbürtüsü eşliğinde görüşmeyi tercih ettiklerini söylemek istemişlerdir. Emperyalistlerin müzik zevki de budur işte. Bu özgün müziğin yamyamların müziğine pek benzemesi — emperyalistler için apaçık ki hiç önemli değil...

Emellerine nail olup olmayacaklarını yakın gelecek gösterecek. Bugüne kadar ise sadece bir tek şeye nail olduklarını söylemek gerekiyor: Çinlilerin emperyalizme karşı nefretinin derinleşmesi, Kuomintang[48] güçlerinin toparlanması, Çin'de devrimci hareketin yeniden sola çarketmesi.

Sonuçların şimdilik, amaçladıklarının tam tersi olduğuna kuşku yoktur.

Böylece, gerçekte emperyalistlerin Nanking'i topa tutmakla amaçladıklarından bambaşka bir şey, yani hedeflediklerinin tam tersi bir durum ortaya çıkmıştır.

Nanking olaylarının bilançosu ve perspektifleri bunlardır.

Muhafazakâr kampın bilge adamlarının politikası işte budur.

Boşuna dememişler: Eceli gelen köpek cami duvarına işermiş. (*Şiddetli, uzun süren alkışlar.*)

"Pravda" No. 72,
31 Mart 1927.

ÇUGUNOV'A MEKTUP

Yanıtım çok gecikti. Sizden özür dilerim.

1 — Lenin'in Sun Yat-sen'e 1912 yılında getirdiği eleştirisi[49] elbette eskimiş değildir ve geçerliliğini korumaktadır. Ama bu eleştiri, eski Sun Yat-sen'i hedef almıştı. Sun Yat-sen ise tüm zaman boyunca yerinde saymadı. Dünyadaki her şeyin gelişmesi gibi, o da gelişmeye devam etti. Ekim'den sonra, ama özellikle de 1920-21 yıllarında Lenin Sun Yat-sen'i, özellikle Çin komünistlerine yaklaşmaya ve onlarla işbirliği yapmaya başladığı için çok önemsiyordu. Lenin'den ve Sun Yat-sen'in öğretisinden sözederken, bu hususu gözönüne almak gerekir. Bu demek midir ki, Sun Yat-sen bir komünistti? Hayır, bu demek değildir. Sun Yat-sen'cilik ile komünizm (Marksizm) arasındaki fark varlığını koruyor. Çin komünistleri buna rağmen Kuomintang'cılarla bir parti içinde, Kuomintang Partisi içinde işbirliği yapıyorlarsa, bu, Sun Yat-sen'in üç ilkesinin —demokrasi, ulusal bağımsızlık, sosyalizm— komünistlerin ve Sun Yat-sen yandaşlarının Kuomintang Partisi içinde birlikte çalışmaları için Çin devriminin bugünkü aşamasında gayet makul bir zemin oluşturmasıyla açıklanır.

Rusya'nın da bir zamanlar burjuva-demokratik devrim öncesinde bulunduğu, ama Komünistlerin ve Sosyal-Devrimcilerin buna rağmen ortak bir Partiye mensup olmadığı söylenirse, böyle bir laf her türlü temelden yoksun olur. Mesele şu ki, Rusya o zamanlar ulusal bakımdan ezilen bir ülke değildi (tersine bizzat o başka ulusları ezme eğili-

mi gösteriyordu), bu nedenle de Rusya'da, bir ülkenin devrimci güçlerini yekpare bir kampta birleştiren o güçlü ulusal moment yoktu, halbuki bugünkü Çin'de ulusal moment sadece mevcut olmakla kalmıyor, bilakis üstelik, Kuomintang içindeki Çin'in devrimci güçleri arasındaki karşılıklı ilişkilerin karakterini belirleyen *egemen* momenttir (emperyalist zalimlere karşı mücadele).

2 — XIV. Parti Kongresindeki raporumda[50], "Japonya'ya verilen tavizler" üzerine, ve üstelik de "Çin'in zararına" [verilen tavizler — ÇN] üzerine ***bir tek söz*** yoktur. Bunu ciddiye almak imkansız, Çugunov yoldaş. Ben orada sadece Japonya'yla dostça ilişkilerden sözettim. Ama diplomasi açısından dostça ilişkiler nedir? Bu Japonya'ya karşı savaş istemediğimiz, barış politikasından yana olduğumuz anlamına gelir.

3 — Kuzey Amerika'nın muğlak politikasına gelince, bu muğlaklık o kadar berrak ve aşikâr ki, izah etmeye gerek yok.

Komünist selamlar

9 Nisan 1927. ***J. Stalin***

İlk kez yayınlanmaktadır.

KÖYLÜ SORUNUNDA PARTİNİN ÜÇ TEMEL ŞİARI ÜZERİNE

Yan-ski'ye Yanıt

Mektubunuzu elbette zamanında aldım. Biraz geç yanıtladığım için özür dilerim.

1 — Lenin, "***her devrimin temel sorunu iktidar sorunudur***" der (bkz. 4. baskı, cilt 25, s. 340, Rusça). İktidarın hangi sınıfın ya da sınıfların elinde yoğunlaştığı, hangi sınıfın ya da sınıfların devrileceği, hangi sınıfın ya da sınıfların iktidarı ele geçireceği —"her devrimin temel sorunu" budur.

Devrimin şu ya da bu aşamasının tüm süresi boyunca geçerli olan Partinin temel stratejik şiarları tamamen Lenin'in bu ana tezine dayanmıyorlarsa, temel şiar olarak nitelendirilemezler.

Temel şiarlar ancak sınıf güçlerinin Marksist tahliline dayanıyorlarsa, sınıf mücadelesi cephesinde devrimci güçlerin mevzilenmesi için doğru bir şema veriyorlarsa, kitlelerin devrimin zaferi uğruna mücadele cephesine, iktidarın ele geçirilmesi uğruna mücadele cephesine yakınlaştırılmasını kolaylaştırıyorlarsa, bu görevin yerine getirilmesi için gerekli olan, Partinin geniş halk kitlelerinden büyük ve güçlü bir politik ordu teşekkül etmesine imkan sağlıyorlarsa doğru olabilirler.

Devrimin şu ya da bu aşamasının seyri içinde yenilgiler ve geri çekilmeler, başarısızlıklar ve tek tek taktik hatalar olabilir, fakat bu henüz, stratejik temel şiarın yanlış olduğu anlamına gelmez. Örneğin

devrimimizin ***birinci*** aşamasında temel şiarımız —"tüm köylülükle birlikte, burjuvaziyi tarafsızlaştırarak çara ve çiftlik sahiplerine karşı, burjuva-demokratik devrimin zaferi için"—, devrim 1905'de bir yenilgi almasına rağmen, tamamen doğruydu.

Demek ki Partinin temel şiarı sorununu, devrimin gelişmesinin şu ya da bu aşamasındaki başarıları ya da başarısızlıklarıyla birbirine karıştırmamak gerekiyor.

Olabilir ki, Partinin temel şiarı devrimin seyri içinde halihazırda eski sınıf ya da sınıfların iktidarının devrilmesine yolaçmıştır, ama devrimin bu şiardan kaynaklanan bir dizi özsel talebi gerçekleşmemiştir ya da gerçekleşmesi tüm bir zaman dilimi boyunca uzamıştır veya gerçekleşmesi için yeni bir devrim gerekmektedir, ama bu kesinlikle, temel şiarın yanlış olduğu anlamına gelmez henüz. Örneğin, 1917 Şubat Devrimi çarlığı ve çiftlik sahiplerini devirdi, ama çiftlik sahiplerinin topraklarına el konulmasına yolaçmadı vs.; ama bu kesinlikle, devrimin ilk aşamasında temel şiarımızın yanlış olduğu anlamına gelmez henüz.

Ya da devam: Ekim Devrimi, burjuvazinin devrilmesini ve iktidarın proletaryanın eline geçmesini gerçekleştirdi, ama derhal, a) genelde burjuva devriminin tamamlanmasına ve, b) özelde de köyde Kulakların tecridine yol açmadı, bilakis bu görevin yerine getirilmesi belirli bir süre uzadı; ama bu kesinlikle, devrimin ***ikinci*** aşamasında temel şiarımızın —"yoksul köylülükle birlikte, orta köylülüğü tarafsızlaştırarak kentte ve kırda kapitalizme karşı, proletaryanın iktidarı için"— yanlış olduğu anlamına gelmez henüz.

O halde Partinin temel şiarı sorununu, bu şiardan kaynaklanan şu ya da bu talebin gerçekleşme süresi ve biçimi sorunuyla birbirine karıştırmamak gerekir.

Bu nedenle, Partimizin stratejik şiarlarını, devrimci hareketin şu ya da bu dönemdeki episodik başarıları ya da başarısızlıkları açısından değerlendirmemek gerekir, hele hele bu şiarlardan kaynaklanan şu ya da bu talebin gerçekleşme süresi ya da biçimi açısından hiç değil. Partinin stratejik şiarları ancak sınıf güçlerinin Marksist tahlili açısından ve devrim güçlerinin devrimin zaferi için mücadele cephesinde, iktidarın yeni sınıfın elinde toplanması için mücadele cephesinde doğru mevzilendirilmeleri açısından değerlendirilebilir.

Hatanız, bu çok önemli yöntem sorununu atlamanız ya da kavramamış olmanızdır.

2 — Mektubunuzda şöyle yazıyorsunuz:

> "*Sadece* Ekim'e kadar tüm köylülükle birlikte yürüdüğümüz iddiası doğru mudur? Hayır, doğru değildir. 'Tüm köylülükle ittifak' şiarı, tüm köylülüğün burjuva devrimin tamamlanmasından çıkarı olduğundan, Ekim'den önce, ***Ekim sırasında*** ve ***Ekim'den sonraki ilk dönemde*** geçerliydi."

Böylece bu alıntıdan şu sonuç çıkmaktadır ki, çarın ve çiftlik sahiplerinin iktidarının devrilmesi ve proletarya ve köylülüğün diktatörlüğünün kurulmasının sözkonusu olduğu devrimin ***birinci*** aşamasında (1905'den Şubat 1917'ye kadar) Partinin stratejik şiarının, burjuvazinin iktidarının devrilmesinin ve proletarya diktatörlüğünün kurulmasının sözkonusu olduğu devrimin ***ikinci*** aşamasındaki (Şubat 1917'den Ekim 1917'ye kadar) stratejik şiardan ***farkı yoktu.***

Dolayısıyla burjuva-demokratik devrimle proleter-sosyalist devrim arasındaki temel farkı yadsıyorsunuz. Ve bu hatayı siz, şu basit meseleyi kavramak istemediğiniz için işliyorsunuz zahir: stratejik şiarın esas içeriği, devrimin verili aşamasında iktidar sorunudur, ***hangi*** sınıfın devrileceği ve iktidarın ***hangi*** sınıfın eline geçeceği sorunudur. Burada temelli haksız olduğunuzu kanıtlamaya herhalde gerek yoktur sanırım.

Ekim sırasında ve Ekim'den sonraki ilk dönemde, burjuva devriminin tamamlanmasından tüm köylülüğün çıkarı olduğu için "***tüm*** köylülükle ittifak" şiarını izlediğimizi söylüyorsunuz. Peki ama, Ekim İhtilalinin ve Ekim Devriminin burjuva devrimini sonuna kadar götürmekten ibaret olduğunu ya da bunu esas görevi olarak gördüğünü size kim söyledi? Bunu nereden çıkardınız? Burjuvazinin devrilmesi ve proletarya diktatörlüğünün kurulması, burjuva devrimi çerçevesinde gerçekleşebilir mi acaba? Proletarya diktatörlüğünün mücadeleyle kazanılması, burjuva devriminin sınırlarını aşmıyor mu acaba?

Kulakların (ki onlar da köylüdür) burjuvazinin devrilmesini ve iktidarın proletaryaya geçmesini destekleyebilecekleri nasıl söylenebilir?

Toprak ve arazinin millileştirilmesi, toprak ve arazi üzerinde özel mülkiyetin kaldırılması, toprak ve arazi alım satımının yasaklanması vs. üzerine kararnamenin, o sosyalist bir kararname olarak görülemeyecek olsa da, Kulaklarla ittifak içinde değil onlarla ***mücadele*** içinde uygulandığı nasıl inkar edilebilir?

Kulakların (ki onlar da köylüdür) Sovyet iktidarının fabrikaları ve işletmeleri, demiryollarını, bankaları vs. kamulaştıran kararnamelerini ya da proletaryanın emperyalist savaşı içsavaşa dönüştürme şiarını destekleyebilecekleri nasıl iddia edilebilir?

Ekim devriminde ***temel*** olanın bu ve benzeri edimler değil, burjuvazinin devrilmesi ve proletarya diktatörlüğünün kurulması değil, tersine burjuva devriminin tamamlanması olduğu nasıl iddia edilebilir?

Ekim devriminin temel görevlerinden birinin burjuva devrimini tamamlaması olduğu, onun Ekim Devrimi olmadan sonuna kadar götürülemeyeceği, aynı şekilde bizzat Ekim Devriminin de burjuva devriminin tamamlanması olmadan sağlamlaştırılamayacağı, ama Ekim Devrimi burjuva devrimini sonuna kadar götürdüğünden, tüm köylülerin nezdinde sempati bulduğu inkar edilemez. Ama bu sebepten dolayı, Ekim Devriminin seyri içinde burjuva devriminin tamamlanmasının bir ***yan görüngü*** değil, Ekim devriminin ***özü*** ya da ***temel*** hedefi olduğu iddia edilebilir mi acaba? Ekim Devriminin temel hedefine —burjuvazinin iktidarının yıkılması, proletarya diktatörlüğünün kurulması, emperyalist savaşın içsavaşa dönüştürülmesi, kapitalistlerin mülksüzleştirilmesi vs.— sizde ne oldu?

Ve eğer her devrimin temel sorunu, yani iktidarın bir sınıfın elinden başka bir sınıfın eline geçmesi stratejik şiarın esas içeriğini oluşturuyorsa, bundan berrak bir biçimde, burjuva devriminin proleter iktidar tarafından tamamlanması sorununu, burjuvazinin devrilmesi ve bu proleter iktidarın mücadeleyle ele geçirilmesi sorunuyla, yani devrimin ikinci aşamasında stratejik şiarın esas içeriğini oluşturan sorunla karıştırmamak gerektiği sonucu çıkmıyor mu?

Proletarya diktatörlüğünün en büyük kazanımlarından biri, burjuva devrimini sonuna kadar götürmesi ve ortaçağ pisliklerini eksiksiz süpürüp atmasıdır. Bu, kır için çok büyük ve hakikaten belirleyici bir öneme sahipti. Bu olmadan, Marx'ın daha geçen yüzyılın ikinci yarı-

sında sözünü ettiği[51], köylü savaşlarıyla proleter devrimin birleştirilmesi gerçekleştirilemezdi. Bu olmadan bizzat proleter devrim sağlamlaştırılamazdı.

Burada dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta şudur. Burjuva devriminin tamamlanması bir hamlede olmamıştır. Gerçekte o tüm bir döneme yayılmış ve mektubunuzda iddia ettiğiniz gibi sadece 1918 yılının bir bölümünü değil, 1919 yılının (Volga Bölgesi - Uraller) ve 1919-1920 yıllarının (Ukrayna) bölümlerini gerektirmiştir. Burada, köylülüğün tamamının önünde, çiftlik sahipleri iktidarının yeniden kurulması tehlikesinin durduğu ve onun, yani [köylülüğün — ÇN] ***tamamının,*** burjuva devrimini tamamlamak ve bu devrimin meyvelerini korumak için Sovyet iktidarı etrafında toplanmak zorunda kaldığı Kolçak ve Denikin'in taarruzlarını düşünüyorum. Gerek sizin tarafınızdan Lenin'in eserlerinden yapılan alıntılar, gerekse Parti şiarlarının gerçekleşme mekanizması doğru anlaşılmak isteniyorsa, canlı yaşamın süreçlerinin bu karmaşıklığı ve çeşitliliği, proletarya diktatörlüğünün dolaysız sosyalist görevlerinin, burjuva devrimini sonuna kadar götürme göreviyle bu "tuhaf" içiçe geçmişliği daima gözönünde tutulmalıdır.

Bu içiçeliğin, devrimin ***ikinci*** aşamasında Partinin şiarının yanlış olduğunu kanıtladığı söylenebilir mi, bu şiarın devrimin ***birinci*** aşamasındaki şiardan farklı olmadığı söylenebilir mi? Hayır, söylenemez. Tersine, bu içiçelik, devrimin ikinci aşamasında Partinin şiarının doğruluğunu tasdik etmektedir sadece: ***Yoksul*** köylülükle birlikte, kentte ve kırda kapitalist burjuvaziye karşı, proletaryanın iktidarı için vs. Neden? Çünkü, burjuva devrimini soruna kadar götürmek için, ***ilkönce,*** Ekim'de burjuvazinin iktidarının yıkılması ve proletaryanın iktidarının kurulması gerekmişti, çünkü ancak böyle bir iktidar burjuva devrimini sonuna kadar götürebilir. Ama Ekim'de proletaryanın iktidarını kurmak için, burjuvaziyi devirebilecek, proletaryanın iktidarını kurabilecek ***uygun*** bir siyasi ordu yetiştirip örgütlemek gerekmişti, ve bizim ***bu*** siyasi orduyu ***ancak*** 'proletaryanın yoksul köylülükle, burjuvaziye karşı, proletarya diktatörlüğü için ittifakı' şiarıyla yetiştirip örgütleyebildiğimizi ayrıca bir de kanıtlamaya gerek yok.

Nisan 1917'den Ekim 1917'ye kadar izlenen ***bu*** stratejik şiar olmadan ***bu*** siyasi orduya sahip olamayacağımız ve dolayısıyla Ekim'de

zafere ulaşamamış olacağımız, burjuvazinin iktidarını yıkamamış ve dolayısıyla burjuva devrimini sonuna kadar götürme imkanına sahip olamamış olacağımız açıktır.

Bu sebepten dolayı, burjuva devriminin tamamlanması, görevi iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesini sağlamak olan devrimin ikinci aşamasının stratejik şiarıyla karşı karşıya konamaz.

Bu "çelişkiler"den kaçınmak için tek çare var — devrimin birinci aşamasının (burjuva-demokratik devrim) stratejik şiarıyla, ikinci aşamasının (proleter devrim) stratejik şiarı arasında varolan temel farkı tanımak — devrimin birinci aşamasında, burjuva-demokratik devrim için ***tüm*** köylülükle birlikte gittiğimizi, devrimin ikinci aşamasında ise, sermayeye karşı ve proleter devrim için ***yoksul*** köylülükle birlikte gittiğimizi tanımak.

Ama bunu tanımak gerekiyor, çünkü devrimin birinci ve ikinci aşamasında sınıf güçlerinin tahlili bizi bununla mükellef kılıyor. Aksi takdirde, Şubat 1917'ye kadar proletarya ve ***köylülüğün*** devrimci-***demokratik*** diktatörlüğü şiarı altında çalıştığımız, Şubat 1917'den sonra ise bu şiarın yerine proletarya ve ***yoksul*** köylülüğün ***sosyalist*** diktatörlüğü şiarını geçirdiğimiz olgusu izah edilemez.

Mart-Nisan 1917'de bir şiarın yerine bir başka şiarın geçirilmesinin sizin şemanızla izah edilemeyeceğini kabul etmeniz gerekiyor.

Partinin iki stratejik şiarı arasındaki bu temel farkı Lenin daha "Demokratik Devrimde Sosyal-Demokrasinin İki Taktiği" adlı yazısında önemle vurgulamıştı. Burjuva-demokratik devrime hazırlık döneminde Partinin şiarını şöyle formüle ediyordu o:

> "Proletarya, mutlakiyetin direnişini zorla kırmak ve burjuvazinin sallantılı tavrını etkisiz kılmak için, köylü kütlesini kendi yanına çekerek demokratik devrimi sonuna kadar götürmelidir." (Bkz. 4. baskı, cilt 9, s. 81, Rusça.)

Başka bir deyişle: tüm köylülükle birlikte, burjuvaziyi tarafsızlaştırarak, otokrasiye karşı — demokratik devrim için.

Sosyalist devrime hazırlık döneminde Partinin şiarını ise o şöyle formüle ediyordu:

> "Proletarya, burjuvazinin direnişi zorla kırmak, köylülüğün ve küçük burjuvazinin sallantılı tavrını etkisiz kılmak

için, nüfusun yarı-proleter unsurlar kütlesini kendi yanına çekerek sosyalist devrimi gerçekleştirmelidir." (Aynı yerde.)

Başka bir deyişle: Yoksul köylülük ve genelde yarı-proleter halk kesimleriyle birlikte, kentte ve kırda küçük-burjuvaziyi tarafsızlaştırarak, burjuvaziye karşı — sosyalist devrim için.

Bu 1905 yılındaydı.

Nisan 1917'de Lenin, mevcut politik durumu proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünün burjuvazinin gerçek iktidarıyla içiçe geçmesi olarak karakterize ederken şunları söylüyordu:

"Rusya'da bugünkü durumun özgüllüğü, proletaryanın yetersiz gelişmiş sınıf bilinci ve yetersiz örgütlülüğü dolayısıyla iktidarı burjuvaziye veren devrimin ***birinci**** aşamasından, iktidarı proletaryanın ve köylülüğün ***en yoksul kesimlerinin**** eline verecek olan devrimin ***ikinci*** aşamasına ***geçiş*** içinde olmasıdır." (Bkz. ***Lenin***'in "Nisan Tezleri", 4. baskı, cilt 24, s. 4, Rusça.)

1917 Ağustosu sonunda, Ekim hazırlıkları son hızla sürerken, "Köylüler ve İşçiler" adlı özel bir makalede Lenin şöyle yazıyordu:

"Monarşiyi ancak proletarya ve ***köylülük**** devirebilir — o zamanlar (1905 yılı kastedilmektedir. - ***J. St.***) sınıf politikamızın temel tanımı böyle diyordu. Ve bu tanım doğruydu. 1917'nin Şubat ve Mart ayları bunu bir kez daha doğruladı. Ancak ***yoksul köylülüğe**** (programımızda denildiği gibi, yarı-proleterlere) önderlik eden proletarya, savaşa demokratik bir barışla son verebilir, savaşın açtığı yaraları sarabilir ve sosyalizme doğru mutlak zorunlu ve ***ertelenemez*** hale gelmiş olan adımları atabilir — şimdi sınıf politikamızın tanımı böyle demektedir." (Bkz. 4. baskı, cilt 25, s. 258, Rusça.)

Bu, ***şimdi*** proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğüne sahip olduğumuz şeklinde anlaşılmamalı. Bu elbette doğru değildir. Ekim'e proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü şiarı altında yürüdük ve bu şiarı Ekim'de şeklen gerçekleştirdik, zira o dönemde Sosyal-

---

* *Altını ben çizdim. — J. St.*

Devrimcilerle bir blok yapmıştık ve önderliği onlarla paylaşıyorduk, ama fiilen daha o zaman bile bizde proletarya diktatörlüğü vardı, çünkü biz Bolşevikler çoğunluğu oluşturuyorduk. Ne var ki proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü, sol Sosyal-Devrimcilerin "darbesi"nden[52] sonra, Sosyal-Devrimcilerle blokun parçalanmasından sonra önderlik *tamamen bir* Partinin eline, devletin yönetimini başka Partilerle paylaşmayan ve paylaşamayacak olan bizim Partimizin eline geçtiğinde şeklen de ortadan kalkmıştır. İşte biz buna proletarya diktatörlüğü diyoruz.

Son olarak Lenin Kasım 1918'de, geri dönüp devrimin katettiği yola bakarken şunları yazıyordu:

> "Evet, köylülüğün *tamamı* ile ***birlikte gittiğimiz sürece,*** devrimimiz bir burjuva devrimidir. Bunu açık seçik gördük ve 1905'ten beri yüzlerce ve binlerce kez tekrar ettik, ve tarihsel sürecin bu zorunla aşamasını hiçbir zaman atlamaya ya da karamamelerle ortadan kaldırmaya kalkışmadık... Ama 1917 yılında, *Nisan'dan* itibaren ***Ekim Devriminden çok önce, henüz iktidarı ele geçirmemişken**** halka şunu açıkça söyledik ve aydınlattık ki, devrim artık bugünkü noktasında çakılıp kalamaz, çünkü ülke ileriye gitmiştir, kapitalizm ilerlemiştir, duyulmadık boyutlara varan ekonomik çöküntü (ister istemez) ileriye, ***sosyalizme doğru*** daha başka adımları ***gerektirmektedir.*** Çünkü başka türlü ileriye gitmek, başka türlü savaşın bitkin düşürdüğü ülkeyi kurtarmak, başka türlü emekçilerin ve sömürülenlerin acılarını ***dindirmek imkansızdır.*** Ve söylediğimiz gibi de oldu. Devrimin seyri argümantasyonumuzun doğruluğunu onayladı. ***Önce*** 'tüm' köylülükle birlikte monarşiye karşı, çiftlik sahiplerine karşı, ortaçağa karşı (ve bu ölçüde devrim burjuva, burjuva-demokratik bir devrim olarak kalır). ***Sonra*** yoksul köylülükle birlikte, yarı-proletaryayla birlikte, tüm sömürülenlerle birlikte ***köy zenginleri, Kulaklar, spekülatörler de dahil**** ***kapitalizme karşı,*** ve bu ölçüde de devrim ***sosyalist*** bir devrim olacak." (Bkz. 4 baskı, cilt 28, s. 276-277, Rusça.)

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

Gördüğünüz gibi Lenin, burjuva-demokratik devrime hazırlanma dönemindeki birinci stratejik şiar ile, Ekim'e hazırlanma dönemindeki ikinci stratejik şiar arasındaki farkın tüm derinliğini defalarca vurgulamıştır. Birincisinde şiar: ***bütün köylülükle*** birlikte otokrasiye karşı, ikincisinde şiar: ***yoksul köylülükle*** birlikte burjuvaziye karşı.

Burjuva devriminin tamamlanmasının Ekim'den sonra tüm bir döneme yayılmış olması, burjuva devrimini sonuna kadar götürdüğümüzden "tüm" köylülüğün bize sempati duymadan edememiş olması olgusu, bu olgu, daha önce de söylediğim gibi, Ekim'e ***yoksul köylülükle*** birlikte yürüdüğümüz ve Ekim'de onunla birlikte zafer kazandığımız; Kulaklar direnirken (ki onlar da köylüdür) ve orta köylülük yalpalarken, ***yoksul*** köylülükle birlikte burjuvazinin iktidarını devirdiğimiz ve (hedeflerinden biri burjuva devrimini tamamlamak olan) proletarya diktatörlüğünü kurduğumuz şeklindeki temel tezi zerre kadar değiştirmez.

Sanırım açıktır.

3 — Mektubunuzda devamla şöyle yazıyorsunuz:

> "'***Ekim'e, orta köylüyü tarafsızlaştırarak, yoksul köylülükle ittifak*** şiarıyla ***geldiğimiz***' iddiası doğru mudur? Hayır, doğru değildir. Yukarıda gösterilmiş bulunan sebeplerden ve Lenin'den yapılan alıntılardan görülmektedir ki, bu şiar ancak 'köylülüğün bağrında sınıf ayrışması olgunlaştığında' (Lenin), yani '1918 yazında ve sonbaharında' ortaya çıkabilirdi."

Bu alıntıdan şu çıkmaktadır ki, Parti, orta köylüyü tarafsızlaştırma yolunu Ekim'e hazırlık döneminde değil, Ekim sırasında da değil, bilakis Ekim'den sonra ve özellikle 1918'den sonra, yoksul köylü komiteleri döneminden sonra tutmuştur. Bu, ***tamamen yanlıştır.***

Tam tersi, orta köylülüğün tarafsızlaştırılması siyaseti, yoksul köylü komitelerinden sonra, 1918'den sonra başlamamış, o zaman ***bitmiştir.*** Orta köylünün tarafsızlaştırılması siyaseti bizim pratiğimizde tam da 1918'den sonra ***terkedilmiştir*** (yoksa uygulamaya konmuş değil). Tam da 1918'den sonra, 1919 Martı'nda Partimizin VIII. Kongresini açarken Lenin şunları söylüyordu:

> "Eskiden sosyalizmin en iyi temsilcileri —devrime hâlâ inandıkları ve teorik ve ideolojik olarak ona hizmet ettikleri sı-

rada— ***köylülüğün tarafsızlaştırılmasından,*** yani orta köylülüğü, proleter devrimi aktif olarak desteklemeyecek olsa da, en azından ona engel olmayan, tarafsız kalan, düşmanlarımızın safına geçmeyen bir toplumsal tabaka haline getirme gereğinden sözederlerdi. Görevin bu soyut, teorik konuşu bizim için tamamen açıktır. ***Ama yeterli değildir.**** Artık ***sosyalizmi inşa aşamasına**** girmiş bulunuyoruz, orada somut, detaylı, kırda çalışmanın deneyimine dayanarak sınanmış temel kurallar ve talimatlar hazırlamak ve orta köylüyle ***sağlam bir ittifak alanı bulmak*** için bunları kendimize rehber edinmek gerekir."

Gördüğünüz gibi, bu sözlerden, sizin mektubunuzda söylediklerinize kıyasla tam tersi bir anlam çıkmaktadır; ve siz burada Partimizin ***gerçek*** pratiğini, tarafsızlaştırmanın ***başlangıcını*** ve ***sonunu*** birbirine karıştırarak, tepetaklak ediyorsunuz.

Burjuvazinin devrilmesi sözkonusu olduğu müddetçe, Sovyetlerin iktidarı henüz sağlamlaşmamış olduğu müddetçe, orta köylü ağlayıp sızlıyor ve devrim ile karşı-devrim arasında yalpalayıp duruyordu, ve bu yüzden de tarafsızlaştırılması gerekiyordu. Orta köylü, burjuvazinin "gerçekten" devrildiğine, Sovyet iktidarının güçlenip kök saldığına, Kulakın mağlup edildiğine, Kızıl Ordunun içsavaş cephelerinde zafer kazanmaya başladığına kanaat getirmeye başlayınca, yüzünü bize çevirmeye başladı. İşte bu dönüşten sonradır ki, Lenin'in, Partinin VIII. Kongresinde formüle ettiği Partinin üçüncü stratejik şiarı mümkün olmuştur: yoksul köylülüğe dayanarak ve orta köylüyle sağlam ittifak içinde — sosyalizmi kurmak için ileri.

Herkesçe bilinen bu olguyu siz nasıl unutabildiniz?

Mektubunuzda ayrıca, proleter devrime ***geçiş sırasında*** ve bu devrimin zaferinden sonraki ***ilk günlerde*** orta köylünün tarafsızlaştırılması siyaseti yanlıştı, hiçbir işe yaramazdı ve bu yüzden kabul edilmezdi sonucu çıkıyor. Bu ***tamamen yanlıştır.*** Mesele bunun tam tersidir. Tam da burjuvazinin devrilmesi sırasında ve proletaryanın iktidarı sağlamlaşmadan önce orta köylü en çok yalpalar ve direnir. Ve yoksul köylülükle ittifak ve orta köylünün tarafsızlaştırılması, tam da bu dönemde gereklidir.

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

Hatalarınızda ısrar ediyor ve köylülük sorununun sadece bizim ülkemizde değil, "Ekim devrimi öncesindeki Rusya ekonomisini az çok andıran" bütün ülkelerde çok büyük önemi olduğunu ileri sürüyorsunuz. Bu sonuncusu elbette doğru. Ama Lenin'in, Komintern'in II. Kongresindeki tarım sorunu üzerine tezlerinde[53], iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi döneminde proleter partilerin orta köylülere karşı politikası üzerine neler söylediklerine bakalım. Lenin, yoksul köylülüğü, daha doğrusu "kırın emekçi ve sömürülen kitleleri"ni, tarım işçilerinden, yarı-proleterlerden ya da parsel köylülerinden ve küçük çiftçilerden oluşan özel bir kesim olarak niteler ve sonra kırın özel bir grubu olarak orta köylülük sorununa geçer:

> "'Orta köylülük'ten, iktisadi anlamda, mülk sahibi ya da kiracı olarak aynı şekilde küçük parsellere sahip olan, ve fakat öyle ki, bundan birincisi, kapitalizm altında kural olarak sadece ailenin kıt kanaat geçimini sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda belli bir fazlalık, en azından en elverişli yıllarda sermayeye dönüşebilecek bir fazlalık elde etme imkanı da sağlayan — ve ikincisi, oldukça sık (aşağı yukarı her iki ya da üç çiftlikten birinde) yabancı işgücü kullanan küçük çiftçiler anlaşılmalıdır... Devrimci proletarya —en azından ***yakın gelecek için ve proletarya diktatörlüğü döneminin başlangıcı için***— bu kesimi kendi yanına çekmeyi kendine görev edinemez, tersine ***onu tarafsızlaştırmakla***, yani proletarya ile burjuvazi arasındaki mücadelede onun ***tarafsız*** davranmasını sağlamakla ***yetinmelidir.***" (Bkz. 4. baskı, cilt 31, s. 133, Rusça.)

Tüm bunlardan sonra, orta köylülüğü tarafsızlaştırma politikasının "***ancak***" "1918 yılının yaz ve sonbahar ayları"nda, yani Sovyet iktidarının sağlamlaştırılmasında, proletarya iktidarının sağlamlaştırılmasında kesin başarılar elde ettikten sonra "ortaya çıkabildiği" nasıl iddia edilebilir?

Gördüğünüz gibi, sosyalist devrime geçiş ve proletaryanın iktidarının sağlamlaştırılması anında proletarya partilerinin stratejik şiarı sorunu gibi orta köylülüğü tarafsızlaştırma sorunu da, sizin düşündüğünüz kadar basit değildir.

4 — Tüm bu söylenenlerden görülmektedir ki, tarafınızdan Lenin'in eserlerinden yapılan alıntılar hiçbir surette, devrimin ikinci aşamasında Partinin temel şiarının karşısına konamaz, çünkü bu alıntılar: a) Ekim'den *önce* Partinin temel şiarıyla değil, Ekim'den *sonra* burjuva devriminin tamamlanmasıyla ilgilidir, b) bu şiarın doğruluğunu çürütmemekte, tersine tasdik etmektedir.

Daha önce de söyledim ve bir kez daha yinelemek zorundayım ki, devrimin ikinci aşamasında, proletaryanın iktidarı ele geçirmesinden *önceki* dönemde, esas içeriği iktidar sorunu olan Partinin stratejik şiarının karşısına, proletaryanın iktidarı ele geçirmesinden *sonraki* dönemde yerine getirilen, burjuva devriminin tamamlanması görevini koymamak gerekir.

5 — Molotov yoldaşın "Pravda"daki "Ülkemizdeki Burjuva Devrimi Üzerine" (12 Mart 1927) ünlü makalesinden sözediyorsunuz, öyle anlaşılıyor ki bu makale sizi, sizi aydınlatmam ricasıyla bana başvurmaya "sevketti". Makaleleri nasıl okuyorsunuz, bilmiyorum. Molotov yoldaşın yazısını ben de okudum ve onun, XIV. Parti Kongresindeki raporumda Partinin köylülükle ilgili şiarları üzerine söylenenlerle[54] hiçbir surette çelişmediğini düşünüyorum.

Molotov yoldaş makalesinde, Ekim döneminde Partinin temel şiarından değil, Partinin, Ekim'den sonra burjuva devrimini sonuna kadar götürdüğü ölçüde bütün köylülerin sempatisini kazandığından söz ediyor. Ama yukarıda da söyledim: Bu gerçeğin saptanması, kentte ve kırda burjuvaziye karşı, orta köylülüğü tarafsızlaştırarak ve yoksul köylülükle birlikte burjuvazinin iktidarını yıkıp proletarya diktatörlüğünü kurduğumuz, aksi taktirde burjuva devrimini sonuna kadar götürememiş olacağımız temel tezinin doğruluğunu çürütmemekte, bilakis tam tersine tasdik etmektedir.

"Bolşevik" No. 7 - 8,
15 Nisan 1927.

ÇİN DEVRİMİNİN SORUNLARI

Propagandistler için tezler,
SBKP(B) MK tarafından onaylanmıştır.

I
ÇİN DEVRİMİNİN PERSPEKTİFLERİ

Çin devriminin karakterini belirleyen en önemli olgular şunlardır:

a) Çin'in yarı-sömürge konumu ve emperyalizmin mali ve ekonomik egemenliği;

b) militarizmin ve bürokrasinin boyunduruğuyla güçlendirilen feodal kalıntıların boyunduruğu;

c) işçilerin ve köylülerin milyonlarca kitlesinin, feodal-bürokratik boyunduruğa karşı, militarizme karşı, emperyalizme karşı gelişen devrimci mücadelesi;

d) ulusal burjuvazinin politik güçsüzlüğü, emperyalizme bağımlılığı, devrimci hareketin hamlesinden korkması;

e) proletaryanın artan devrimci eylemliliği, emekçilerin milyonlarca kitlesi arasında otoritesinin artması;

f) Çin'e komşu bir ülkede proletarya diktatörlüğünün varlığı.

Buradan Çin'de olayların gelişmesi için iki yol çıkmaktadır:

Ya ulusal burjuvazi, proletaryayı yenilgiye uğratır, emperyalizmle

bir uzlaşmaya gider ve onunla birlik halinde, kapitalizmin egemenliğini kurarak devrime bir son vermek üzere devrime karşı sefer açar;

ya da ama proletarya, ulusal burjuvaziyi bir yana iter, kendi hegemonyasını sağlamlaştırır ve ulusal burjuvazinin direnişini altetmek, burjuva-demokratik devrimin tam zaferini kazanmak ve sonra onu tedricen, bundan çıkan tüm sonuçlarıyla birlikte sosyalist devrim yörüngesine oturtmak üzere kırda ve kentte emekçilerin milyonlarca kitlesini kendi yanına çeker.

İkisinden biri.

Dünya kapitalizminin krizi ve Çin proletaryasının onun deneyimlerinden başarıyla yararlanabileceği, SSCB'nde proletarya diktatörlüğünün varlığı, Çin devriminin ikinci yolu izleme imkanını büyük ölçüde kolaylaştırmaktadır.

Öte yandan, emperyalizmin Çin devrimine karşı esas itibariyle yekpare bir cephe halinde hareket etmesi, emperyalistler arasında bugün, örneğin Ekim Devriminden önce emperyalizmin kampında varolan ve emperyalizmi zayıflatan bir bölünme ve savaş olmaması olgusu — bu olgu, Çin devriminin zafere giden yolda, Rusya'da devrimin karşılaştığı zorluklardan çok daha büyük zorluklarla karşılaşacağını, bu devrimin seyri içinde SSCB'nde içsavaş döneminde olduğundan kıyaslanmaz ölçüde çok daha fazla saf değiştirme ve ihanet vakalarının olacağını göstermektedir.

Bu yüzden, devrimin bu iki yolu arasındaki mücadele, Çin Devriminin karakteristik bir özelliğidir.

Tam da bu yüzden komünistlerin baş görevi, Çin Devriminin ikinci yolunun zaferi için mücadeledir.

II
ÇİN DEVRİMİNİN BİRİNCİ AŞAMASI

Çin devriminin birinci döneminde, ulusal ordunun Yangtse'ye yaklaştığı ve zafer üstüne zafer kazandığı, işçilerin ve köylülerin güçlü bir hareketinin ise henüz gelişmemiş olduğu birinci Kuzey seferi sırasında, ulusal burjuvazi (komprodorlar[55] değil) devrimle birlikte gidiyordu. Bu, *tüm ulusun* birleşik cephesinin bir devrimiydi.

Bu demek değildir ki, devrim ile ulusal burjuvazi arasında karşıtlıklar yoktu. Bu sadece, ulusal burjuvazi devrimi, ondan kendi amaçları için yararlanmak gayesiyle, onu esas olarak toprak kazanımına yönelterek onun hamlesini azaltmak niyetiyle destekliyordu demektir. Bu dönemde Kuomintang içindeki sağlar ve sollar arasında yürütülen mücadele bu karşıtlıkların bir yansımasıydı. Çang Kay-şek'in Mart 1926'da komünistleri Kuomintang'dan atma girişimi, ulusal burjuvazinin devrimi ilk ciddi dizginleme çabasıydı. Bilindiği gibi SBKP(B) MK daha o zaman, "Komünist Partisinin Kuomintang'da kalması çizgisinin izlenmesi gerektiği", "sağcıların Kuomintang'dan çekilmesinin ya da atılmasının sağlanması gerektiği" görüşündeydi (Nisan 1926).

Bu çizgi, devrimi daha da geliştirme, Kuomintang içinde ve ulusal hükümet içinde solcularla komünistlerin sıkı işbirliği, Kuomintang'ın birliğini sağlamlaştırma ve aynı zamanda — sağ Kuomintang'cıları teşhir ve tecrit etme, sağcıları Kuomintang'ın disiplinine tabi kılma, Kuomintang'ın disiplinine tabi oldukları müddetçe sağcıların ilişkilerinden ve deneyimlerinden yararlanma, ya da bu disiplini bozdukları ve devrimin çıkarlarına ihanet ettikleri ölçüde sağcıları Kuomintang'dan atma çizgisiydi.

Daha sonra gelişen olaylar, bu çizginin doğruluğunu tümüyle ve bütünüyle kanıtlamıştır. Köylü hareketinin güçlü gelişmesi ve kırda köylü birlikleri ve köylü komitelerinin örgütlenmesi, kentlerdeki güçlü grev dalgası ve sendika konseylerinin kurulması, ulusal birliklerin, emperyalistlerin donanması ve orduları tarafından kuşatılan Şanghay üzerine muzafferane ilerlemesi — tüm bu ve benzeri olgular, izlenen çizginin biricik doğru çizgi olduğunu göstermektedir.

Şubat 1927'de sağcıların Kuomintang'ı bölme ve Nançang'da yeni bir merkez kurma girişiminin, Vuhan'daki devrimci Kuomintang'ın toplu karşı koyuşu sayesinde başarısızlığa uğraması olgusu ancak bununla açıklanır.

Ama bu girişim, ülkede sınıf güçlerinin bir yeniden gruplaşmasının cereyan etmekte olduğuna, sağcıların ve ulusal burjuvazinin rahat durmayacağına, devrime karşı uğraşlarını güçlendireceklerine dair bir işaretti.

Bu sebepten dolayı SBKP(B) MK, Mart 1927'de şunları saptarken haklıydı:

a) "Çin devrimi bugün, sınıf güçlerinin yeniden gruplaşması ve emperyalist orduların yığılması ile bağıntı içinde kritik bir dönemden geçmektedir ve yeni zaferler kazanmak ancak, kararlılıkla kitle hareketinin geliştirilmesi rotası tutulursa mümkündür";

b) "işçilerin ve köylülerin silahlandırılması, yerel köylü komitelerinin, silahlı özsavunmaya sahip fiili iktidar organlarına dönüştürülmesi rotası tutulmalıdır";

c) "Komünist Partisi, sağ Kuomintangcıların hain ve gerici politikaları karşısında susmamalı, sağcıları teşhir etmek için kitleleri Kuomintang ve Çin Komünist Partisi etrafında seferber etmelidir" (3 Mart 1927).

Bu sebepten dolayı, daha sonraki süreç içinde, bir yandan devrimin güçlü hamlesinin ve öte yandan Şanghay'daki emperyalistlerin baskısının, Çin ulusal burjuvazisini karşı-devrimci kampa sürüklemek, ve aynı şekilde Şanghay'ın ulusal birliklerce ele geçirilmesi ve Şanghay'lı işçilerin grevlerinin, devrimi boğmak amacıyla emperyalistleri birleştirmek zorunda olduğunu kavramak kolaydır.

Nitekim öyle de oldu. Nanking'deki katliam bu bakımdan Çin'de savaşan güçlerin yeni bir ayrışması için işaret oldu. Nanking'i topa tutmakla ve ültimatomla emperyalistler, Çin devrimine karşı birlikte savaşmak için, ulusal burjuvaziden destek aradıklarını ifade etmek istiyorlardı.

İşçi mitinglerinin Çang Kay-şek'in emriyle kurşunlanması ve onun darbesi, Çang Kay-şek'in, ulusal burjuvazi ile birlikte, Çin işçilerine ve köylülerine karşı emperyalistlerle bir uzlaşma yapmaya hazır olduğunu ifade ettiği, emperyalistlere adeta yanıttaydı.

III
ÇİN DEVRİMİNİN İKİNCİ AŞAMASI

Çang Kay-şek darbesi, ulusal burjuvazinin devrime sırt çevirmesi, bir ulusal karşı-devrim merkezinin ortaya çıkması ve sağ Kuomin-

tang'cıların Çin devrimine karşı emperyalizmle uzlaşması anlamına gelir.

Çang Kay-şek darbesi, Güney Çin'de şimdi artık iki kamp, iki hükümet, iki ordu, iki merkez olacağı anlamına gelir — biri Vuhan'da devrimin merkezi, biri de Nanking'de karşı-devrimin merkezi.

Çang Kay-şek darbesi, devrimin gelişmesinin ikinci aşamasına girdiği, *tüm ulusun* birleşik cephesi devriminden, *işçilerin* ve *köylülerin* milyonlarca kitlesinin devrimine, *tarım* devrimine *dönüşün* başladığı, bunun, emperyalizme karşı, gentry [alt soylular — ÇN] ve feodal toprak sahiplerine karşı, militaristlere ve Çang Kay-şek'in karşı-devrimci grubuna karşı mücadeleyi güçlendirip genişleteceği anlamına gelir.

Bu, devrimin iki yolu arasındaki mücadelenin, devrimin daha da gelişmesini isteyenlerle onun tasfiye edilmesini isteyenler arasındaki mücadelenin, günden güne keskinleşeceği ve devrimin bugünkü döneminin tümünü dolduracağı anlamına gelir.

Bu, militarizme ve emperyalizme karşı kararlı bir mücadele veren Vuhan'daki devrimci Kuomintang'ın, pratik olarak, proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünün bir organına dönüşeceği, işçilerden ve köylülerden koparak yüzünü emperyalizme çeviren Nanking'deki karşı-devrimci Çang Kay-şek grubunun son tahlilde militaristlerin kaderini paylaşacağı anlamına gelir.

Ama bundan şu sonuç çıkar ki, Kuomintang'm birliğini koruma politikası, Kuomintang içinde sağcıları tecrit etme ve onlardan devrimin amaçları için yararlanma politikası artık devrimin yeni görevlerine uymamaktadır. Bu politikanın yerine, sağcıları Kuomintang'dan kararlılıkla atma, politik olarak tamamen yokedilinceye kadar sağcılara karşı kararlılıkla mücadele etme; ülkede tüm iktadarı *devrimci* Kuomintang'ın elinde, sağcı unsurların olmadığı bir Kuomintang'ın, sol Kuomintang'cılarla komünistler arasında bir blok olarak Kuomintang'ın elinde toplama politikası geçirilmelidir.

Bundan devamla şu sonuç çıkar ki, Kuomintang içinde solcularla komünistlerin sıkı işbirliği politikası şimdiki aşamada çok büyük etkinlik ve çok büyük önem kazanmaktadır; bu işbirliği, Kuomintang dışında oluşmaya başlayan işçi-köylü ittifakını yansıtmaktadır; böyle bir işbirliği olmadan devrimin zaferi imkansızdır.

Bundan ayrıca şu sonuç çıkar ki, devrimci Kuomintang'ın tayin edici güç kaynağı, işçilerin ve köylülerin devrimci hareketinin daha da gelişmesi ve onların kitle örgütlerinin — devrimci köylü komiteleri, işçi sendikaları ve geleceğin Sovyetlerini hazırlayıcı unsurları oluşturan diğer devrimci kitle örgütlerinin— sağlamlaştırılmasıdır; devrimin zaferinin tayin edici güvencesi, emekçilerin milyonlarca kitlesinin devrimci eylemliliğinin artması, karşı-devrime karşı en önemli panzehir ise işçilerin ve köylülerin silahlandırılmasıdır.

Bundan son olarak şu sonuç çıkar ki, Komünist Partisi devrimci Kuomintang'cılarla birlikte bir cephede mücadele ettiğinde, burjuva-demokratik devrimde proletaryanın hegemonyasını sağlamak için zorunlu bir önkoşul olarak bağımsızlığını her zamankinden daha fazla korumak zorundadır.

IV
MUHALEFETİN HATALARI

Muhalefetin (Radek ve şürekası) esas hatası, Çin Devriminin karakterini kavramaması, bu devrimin bugün hangi aşamadan geçtiğini kavramaması, bu devrimin bugün hangi uluslararası koşullarda geliştiğini kavramamasıdır.

Muhalefet, Çin Devriminin Ekim Devriminin geliştiği aşağı yukarı aynı tempoyla gelişmesini istiyor. Muhalefet, Şanghay'lı işçiler emperyalizme ve yardakçılarına karşı tayin edici mücadeleye girişmedikleri için hoşnutsuz.

Ama muhalefet, Çin devriminin, diğer şeylerin yanısıra, uluslararası durum şimdi 1917'de olduğundan daha az elverişli olduğu için (emperyalistler arasında bir savaş yok) hızlı bir biçimde gelişemeyeceğini kavramıyor.

Muhalefet, elverişsiz koşullarda, ihtiyatlar daha cepheye yakınlaştırılmamışken, tıpkı örneğin Bolşeviklerin ne Nisan ne de Temmuz 1917'de tayin edici mücadeleye girmemeleri gibi, tayin edici mücadeleye girişilmemesi gerektiğini kavramıyor.

Muhalefet, elverişsiz koşullarda tayin edici mücadeleden (kaçınabilecekken) kaçınmayanın, devrim düşmanlarının işini kolaylaştırdığını kavramıyor.

Muhalefet, Çin'de derhal İşçi-Köylü-ve Asker Temsilcileri Sovyetlerinin kurulmasını talep ediyor. Ama *şimdi* Sovyetler kurmak ne demektir?

Birincisi, Sovyetler, canımızın istediği herhangi bir anda değil, devrimci dalganın özellikle yükseldiği bir dönemde kurulur.

İkincisi, Sovyetler, gevezelik etmek için değil — her şeyden önce mevcut iktidara karşı mücadele organları, iktidar için mücadele organları olarak kurulur. 1905'te böyleydi. 1917'de de böyle oldu.

Fakat *şimdiki durumda* örneğin Vuhan Hükümetinin hareket sahası içinde Sovyetler kurmak ne demektir? Bu bölgede varolan iktidara karşı bir savaş şiarı atmak demektir. Yeni iktidar organları kurma şiarı atmak demektir, sol Kuomintang'cılarla bir blok oluşturan komünistlerin de içinde bulunduğu devrimci Kuomintang iktidarına karşı mücadele şiarı atmak demektir; çünkü bugün bu bölgede devrimci Kuomintang'ınkı dışında başka bir iktidar yok.

Ayrıca bu, devrimci Kuomintang'ın daha şimdiden onlara dayandığı, işçilerin ve köylülerin, grev komiteleri, köylü birlikleri ve köylü komiteleri, sendika konseyleri, işletme komiteleri vs. biçimindeki kitle örgütlerini kurma ve sağlamlaştırma göreviyle, devrimci Kuomintang iktidarının yerine devlet iktidarının yeni tipi olarak Sovyet sistemini kurmak görevini birbirine karıştırmak demektir.

Son olarak bu, Çin devriminin bugün hangi aşamadan geçtiğini kavramamak demektir. Çin halkının düşmanlarının eline, devrime karşı mücadele etmek için, Çin'de cereyan etmekte olanın bir ulusal devrim değil, Moskova kaynaklı yapay bir "Sovyetizasyon" olduğu yolunda yeni yalanlar yaymak için yeni bir silah vermek demektir.

Böylece muhalefet, *içinde bulunulan durumda* Sovyetler kurulması şiarını ortaya atmakla Çin devriminin düşmanlarının ekmeğine yağ sürmektedir.

Muhalefet, Komünist Partisi'nin Kuomintang'a katılmasını amaca uygun görmüyor. O halde muhalefet Komünist Partisi'nin Kuomintang'dan çıkmasını amaca uygun görüyor. Fakat, tüm emperyalist gü-

ruhunun ve uydularının Komünist Partisi'nin Kuomintang'dan ayrılmasını talep ettikleri ***bugün***, Komünist Partisi'nin Kuomintang'dan çıkması ne demektir? Savaş meydanını terketmek ve Kuomintang'daki müttefiklerini yarı yolda bırakıp, Çin devriminin düşmanlarının yüzünü güldürmek demektir. Komünist Partisi'ni güçten düşürmek, devrimci Kuomintang'ı yıkmak, Şanghay'lı ***Cavaignac***'ların işini kolaylaştırmak ve Çin'de en popüler bayrak olan Kuomintang bayrağını sağ Kuomintang'cılara teslim etmek demektir.

Emperyalistlerin, militaristlerin ve sağ Kuomintang'cıların istedikleri de bugün tam da bu ya.

Böylece muhalefetin, ***içinde bulunulan durumda*** Komünist Partisi'nin Kuomintang'dan çıkmasından yana tavır koymakla, Çin Devriminin düşmanlarının ekmeğine yağ sürdüğü sonucu çıkıyor.

Bu yüzden, kısa süre önce yapılan Partimizin MK Plenumu, muhalefetin platformunu kararlılıkla reddetmekle gayet doğru davrandı.[56]

"Pravda" No. 90,
21 Nisan 1927.

"PRAVDA"YA

(15. yıldönümü için)

Lenin'in vasiyetinin koruyucusu ve proletaryanın komünizm için devrimci mücadelesinin bayrakları "Pravda"ya bin selam!

J. Stalin

"Pravda" No. 99,
5 Mayıs 1927.

ÇİN DEVRİMİNİN SORUNLARI ÜZERİNE

Marçulin yoldaşa yanıt

"Derevenski Komünist"[57] yazı kuruluna hitaben Çin'de sovyetler sorununa ilişkin mektubunuz, yazı kurulundan yanıtlamam için bana gönderildi. Karşı çıkmayacağınız düşüncesinden hareketle, mektubunuzu kısaca yanıtlıyorum.

Öyle sanıyorum ki, Marçulin yoldaş, mektubunuz bir yanlış anlamaya dayanıyor. Ve bu da şu sebepten dolayı:

1 — Propagandistler İçin Tezler'de Stalin, ***bugünkü*** Çin'de ***derhal işçi-***, köylü- ve asker temsilcileri sovyetlerinin kurulmasına karşı çıkıyor. Siz ise Stalin'e itiraz ediyor ve Lenin'in sadece ***köylü*** sovyetlerinden, ***emekçi*** sovyetlerinden, ***emekçi halkın*** sovyetlerinden sözettiği, fakat ***işçi*** temsilcileri sovyetlerinin kurulması üzerine tek sözcük bile edilmeyen Komintern'in II. Kongresindeki tezlerine ve konuşmasına[58] dayanıyorsunuz.

Neden Lenin ne tezlerinde ne de konuşmasında ***işçi*** temsilcileri sovyetlerinin kurulmasından hiç sözetmemektedir? Çünkü Lenin gerek konuşmasında gerekse tezlerinde, "saf proleter bir hareketin sözünün bile edilemeyeceği", "nerdeyse hiç sanayi proletaryası olmayan" ülkelerden sözediyordu (bkz. 4. baskı, cilt 31, s. 218, Rusça). Lenin konuşmasında doğrudan, Orta Asya, İran gibi "nerdeyse hiç sanayi proletaryası olmayan" ülkeleri kastettiğini söylemektedir.

Daha şimdiden sendikalarda örgütlü yaklaşık üç milyon işçinin olduğu Şanhghay, Hankou, Nanking, Çangşa vb. gibi sanayi merkezlerine sahip Çin bu ülkeler arasında sayılabilir mi? Sayılamayacağı açıktır.

Belli bir minimum sanayi proletaryasının olduğu bugünkü Çin'den sözederken, sadece ***köylü*** sovyetleri ya da emekçi sovyetleri değil, bilakis ***işçi***- ve köylü temsilcileri sovyetleri kurulmasının gözönüne alınmak zorunda olduğu açıktır.

İran, Afganistan vb. sözkonusu olsaydı durum başka olurdu. Ama Stalin'in tezlerinde bilindiği gibi Çin'den sözedilmektedir, İran, Afganistan vb.den değil.

Bu yüzden Stalin'e karşı itirazlarınız ve Lenin'in Komintern II. Kongresindeki tezlerine ve konuşmasına dayanmanız yanlıştır, asılsızdır.

2 — Mektubunuzda Komintern II. Kongresi'nin ulusal ve sömürgeler sorununa ilişkin "Tamamlayıcı Tezler"inden, Doğuda "proleter partileri komünist düşüncelerin yoğun bir propagandasını yapmalı ve ilk fırsatta ***işçi*** ve köylü sovyetlerini kurmalıdır" denilen bir alıntı yapıyorsunuz. Burada meseleyi, sanki bu "Tamamlayıcı Tezler"i ve ondan yaptığınız alıntıyı Lenin'in kaleminden çıkmış gibi gösteriyorsunuz. Bu doğru değildir, Marçulin yoldaş. Burada basitçe yanılıyorsunuz. "Tamamlayıcı Tezler" Roy'undur. Ve II. Kongre'de de Roy'un tezleri olarak ele alınmış ve Lenin'in tezlerini "tamamlayıcı" tezler olarak kabul edilmiştir. (Bkz. Komintern II. Kongresi, stenografik rapor, s. 122-126, Rusça.)

Bu "Tamamlayıcı Tezler"e niçin gerek duyuldu? "Nerdeyse hiç sanayi proletaryası olmayan" ülkeler kapsamında değerlendirilmeyecek olan Çin ve Hindistan gibi ülkeleri, hiç sanayi proletaryasına sahip olmayan geri sömürge ülkeler arasından çıkarmak için gerek duyuldu. Bu "Tamamlayıcı Tezler"i okuyun, orada esas olarak Çin ve Hindistan'dan sözedildiğini anlayacaksınız. (Bkz. Komintern II. Kongresi, stenografik rapor, s. 122, Rusça.)

Nasıl oldu da Lenin'in tezlerini "tamamlamak" için Roy'un tezlerine ihtiyaç duyuldu? Mesele şu ki, Lenin'in tezleri II. Kongre'nin açılışından çok önce, sömürge ülkelerin temsilcilerinin gelmesinden ve II. Kongre'nin özel komisyonundaki tartışmadan çok önce kaleme alınmış ve yayınlanmıştı. Ve Kongre'nin komisyonundaki tartışma, Çin ve Hindistan gibi ülkeleri, Doğu'nun geri sömürge ülkelerinden ayırmanın doğru olduğunu gösterince, "Tamamlayıcı Tezler"e ihtiyaç duyuldu.

Bu yüzden, Lenin'in konuşması ve tezlerini, Roy'un "Tamamlayıcı Tezler"iyle birbirine karıştırmamak gerekir, aynı şekilde, Çin ve Hindistan gibi ülkeler sözkonusu olduğunda sadece köylü sovyetlerinden değil, *işçi-* ve köylü sovyetlerinden sözetmek gerektiğini gözardı etmemek gerekir.

3 — Çin'de *işçi-* ve köylü sovyetleri kurulacak mıdır? Evet, mutlaka. Stalin'in Propagandistler İçin Tezler'inde doğrudan bundan sözedilerek şöyle denmektedir:

> "Devrimci Kuomintang'ın tayin edici güç kaynağı, işçilerin ve köylülerin devrimci hareketinin daha da gelişmesi ve onların kitle örgütlerinin — devrimci köylü komiteleri, işçi sendikaları ve ***geleceğin sovyetlerini hazırlayıcı unsurları oluşturan*** diğer devrimci kitle örgütlerinin..."*

Sorun sadece şudur: sovyetler ***ne zaman, hangi*** koşullar altında, ***hangi*** durumda oluşturulmalı?

İşçi temsilcileri sovyetleri, işçi sınıfının herkesi kapsayan ve bu yüzden en iyi devrimci örgütüdür. Ama bu henüz demek değildir ki, onlar her zaman ve her koşulda ille de kurulmalıdır. Petersburg İşçi Temsilcileri Sovyetleri birinci başkanı Krustalev 1906 yazında devrimci dalganın alçaldığı sırada işçi temsilcileri sovyetleri kurulması sorununu ortaya attığında, Lenin, henüz artçının (köylülük) ilerleyip öncünün (proletarya) yerini almadığı verili durumda işçi temsilcileri sovyetleri kurmanın amaca uygun olmadığını söyleyerek ona karşı çıktı. Neden? Çünkü işçi temsilcileri sovyetleri işçilerin basit bir örgütü değildir. İşçi temsilcileri sovyetleri, işçi sınıfının mevcut iktidara karşı mücadele organlarıdır, ayaklanma organlarıdır, yeni devrimci iktidarın organlarıdır, ve ancak böyle organlar olarak gelişip güçlenebilirler. Ve eğer mevcut iktidara karşı dolaysız kitle mücadelesinin, verili iktidara karşı kitle ayaklanmasının, yeni devrimci bir iktidarın örgütlenmesinin koşulları yoksa, işçi sovyetleri kurmak amaca uygun olmaz, çünkü bu önkoşullar olmadan onlar dağılma ve geveze dükkânına dönme tehlikesine maruz kalırlar.

İşçi temsilcileri sovyetleri hakkında Lenin şunları söylüyordu:

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

"İşçi temsilcileri sovyetleri, ***dolaysız kitle mücadelesinin organlarıdır***" ... "Herhangi bir teori, herhangi birinin çağrısı, herhangi biri tarafından düşünülmüş bir taktik, bir Parti doktrini değil, gerçeklerin gücü, bu Partisiz kitle örgütlerini ayaklanmanın gerekliliğine inandırmış ve onları ayaklanmanın organları yapmıştır. Günümüzde de bu tür organların oluşturulması, ***ayaklanma**** organlarının oluşturulması demektir, bu tür organları oluşturma çağrısı ise, ***ayaklanmaya çağrı**** demektir. Bunu unutmak ya da geniş kitlelerin gözünden gizlemeye çalışmak bağışlanamaz bir basiretsizlik ve izlenebilecek en kötü politika olurdu." (Bkz. 4. baskı, cilt 11, s. 103, 104, Rusça.)

Ya da bir başka yerde:

"Her iki devrimin, gerek 1905 gerek 1917 devriminin tüm deneyimi, aynı şekilde Bolşevik Partinin uzun yıllardan bu yana aldığı bütün kararlar, yaptığı bütün politik açıklamalar, işçi- ve asker temsilcileri sovyetinin sadece ***ayaklanma organı**** olarak, sadece ***devrimci iktidar organı olarak**** gerçek olduğu saptamasına çıkmaktadır. Bu görev dışında sovyetler, durmadan karar ve protestolar kaleme alarak kitleleri bıktıran, kitlelerin gevşemesine, ilgisizliğine ve düşkırıklığına uğramalarına yolaçan basit bir oyuncaktan başka bir şey değildir." (4. baskı, cilt 26, s. 117, Rusça.)

Durum böyleyken, şimdi Güney Çin'de, diyelim ki devrimci Kuomintang'ın iktidarda olduğu, "Tüm iktidar devrimci Kuomintang'a" şiarı altında bir hareketin geliştiği Vuhan hükümeti bölgesinde ***derhal işçi-***, köylü ve asker temsilcileri sovyetleri kurulması çağrısı yapmak ne demektir? Şimdi bu bölgede ***işçi-*** ve köylü temsilcileri sovyetleri kurma çağrısı yapmak — devrimci Kuomintang'ın iktidarına karşı ayaklanma çağrısı yapmak anlamına gelir. Bu amaca uygun olur mu? Bunun amaca uygun olmayacağı açıktır. Şu açıktır: Kim şimdi bu bölgede derhal ***işçi*** temsilcileri sovyetleri kurma çağrısı yaparsa, o, Çin Devriminin Kuomintang aşamasını ***atlamaya*** çalışıyordur. Çin devrimini çok müşkül bir duruma sokma tehlikesiyle karşı karşıya bırakıyordur.

---

* *Altını ben çizdim. — J. St.*

Çin'de derhal *işçi-*, köylü ve asker temsilcileri sovyetleri kurma sorununda durum budur, Marçulin yoldaş.

Komintern II. Kongresinde, "İşçi temsilcileri sovyetleri ne zaman ve hangi koşullar altında kurulabilir?" başlıklı özel bir karar alındı. Bu karar alındığında Lenin de hazır bulunmuştu. Bu kararı okumanızı tavsiye ederim. İlginizi çekeceğinden eminim. (Bkz. Komintern II. Kongresi, stenografik rapor, s. 580 - 583, Rusça.)

4 — Çin'de *işçi- ve köylü* sovyetleri ne zaman kurulacak? Çin'de işçi- ve köylü temsilcileri sovyetleri mutlaka, muzaffer toprak devriminin tüm gücüyle geliştiği, *Çin'in devrimci popülistlerinin* (sol Kuomintang'cılar) *ve Komünist Partisinin bloku* olarak Kuomintang'ın zamanını doldurmaya başladığı, henüz zafere ulaşmamış ve kısa sürede de ulaşamayacak olan burjuva-demokratik devriminin negatif çizgilerini sergilemeye başladığı, bugünkü devlet örgütü tipinden, Kuomintang tipinden, adım adım yeni *proleter* bir devlet örgütü tipine geçmek gerektiği anda kurulabilir.

Komintern II. Kongresi tarafından kabul edilen Roy'un "Tamamlayıcı Tezler"indeki *işçi-* ve köylü sovyetleri üzerine pasaj da tam böyle anlaşılmalıdır.

Bu an gelmiş midir?

Bu anın henüz gelmemiş olduğunu kanıtlamaya gerek yok.

Peki ya şu an ne yapmalı? Çin'de toprak devrimini geliştirip derinleştirmelidir. Sendika konseyleri ve grev komitelerinden, köylü birlikleri ve devrimci köylü komitelerine kadar işçilerin ve köylülerin her türlü kitle örgütleri kurulmalı ve sağlamlaştırılmalı, devrimci hareket gelişip, başarıları arttığı ölçüde, bu kitle örgütleri, geleceğin işçi-, köylü- ve asker temsilcileri sovyetleri için örgütsel ve politik üslere dönüştürülmelidir.

Şimdi görev budur.

9 Mayıs 1927.

"Derevenski Kommunist"
(Köy Komünisti) Dergisi No. 10,
15 Mayıs 1927.
İmza: J. Stalin.

SUN YAT-SEN ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİYLE BİR KONUŞMA

13 Mayıs 1927

Yoldaşlar! Ne yazık ki bugünkü konuşmamız için sadece iki üç saat zamanın var. Belki gelecek sefer daha uzun bir konuşma yapma olanağı buluruz. Ama bugün kendimizi, yazılı olarak sormuş olduğunuz soruları ele almakla sınırlayabileceğimizi düşünüyorum. Elime toplam on soru geçmiş bulunuyor. Ve bugünkü konuşmamızda bunları yanıtlamak istiyorum. Eğer ek sorular varsa —ki var olduğu söyleniyor—, onları önümüzdeki konuşmamızda yanıtlamaya çalışacağım. Öyleyse başlayalım.

BİRİNCİ SORU

"Radek'in, Çin kırında köylülüğün mücadelesinin feodal kalıntılardan çok, burjuvaziye karşı yöneldiği iddiası neden yanlıştır?

Çin'de ticaret kapitalizminin egemen olduğu söylenebilir mi, yoksa orada feodalizmin kalıntıları mı egemendir?

Büyük sanayi kuruluşlarının sahibi olarak Çin militaristleri, neden aynı zamanda feodalizmin temsilcileridir?

Radek gerçekten de bu soruda ifade edilene benzer bir şey savunuyor. Anımsadığım kadarıyla Moskova Örgütü aktifi önündeki açık-

lamalarında Radek, feodalizmin kalıntılarının varlığını ya bir bütün olarak yadsımış, ya da Çin kırında feodalizmin kalıntılarının ciddi önemini tanımamıştır.

Bu elbette Radek'in büyük bir hatasıdır.

Çin'de feodalizmin kalıntıları olmasaydı, bu kalıntılar Çin kırı için birinci derecede öneme sahip olmasaydı, tarım devrimi için hiç zemin olmazdı, Çin devriminin bugünkü aşamasında Komünist Partisinin baş görevlerinden biri olarak tarım devriminden sözetmek anlamsız olurdu.

Çin kırında ticaret sermayesi var mı? Evet, var, ve sadece var olmakla kalmıyor, ayrıca köylüleri herhangi bir feodal beyden daha az sömürmüyor. Fakat ilkel birikim tipindeki bu ticaret sermayesi, ondan köylüleri sömürme ve ezmenin ortaçağ yöntemlerini alarak Çin kırında kendine özgü bir biçimde feodal beyin egemenliğiyle, çiftlik sahibinin egemenliğiyle **içiçe geçmektedir**. Mesele budur yoldaşlar.

Radek'in hatası, bu özelliği anlamamasıdır; köylülüğün sömürülmesi ve ezilmesinin ortaçağvari-feodal yöntemlerinin korunduğu şartlarda Çin kırında tüccar sermayesinin varlığı ile feodal kalıntıların egemenliğinin bu ***içiçe geçmişliğini*** anlamamasıdır.

Militarizm, cucunlar, valiler, bugünün katı yürekli, soyguncu, askeri ve gayri-askeri bürokrasisi, Çin'deki bu özelliğin üzerinde yükselen üstyapıyı oluşturur.

Emperyalizm tüm bu feodal-bürokratik makineyi desteklemekte ve sağlamlaştırmaktadır.

Çiftlik sahibi olarak bazı militaristlerin aynı zamanda sanayi kuruluşlarının da sahibi olmaları — bu nokta meseleyi özünde hiç değiştirmez. Vaktiyle pekçok Rus çiftlik sahibi de aynı şekilde fabrikalara ya da sanayi kuruluşlarına sahipti, fakat bu onları feodal kalıntıların temsilcileri olarak kalmaktan alıkoymadı.

Bir dizi bölgede köylünün gelirlerinin yüzde yetmişi küçük soylulara, çiftlik sahibine gidiyorsa; çiftlik sahibi, gerek ekonomik alanda gerekse de yönetim ve yargı alanında fiili iktidarı icra ediyorsa; bir dizi ilde bugüne kadar hâlâ kadınların ve çocukların alınıp satılması olayı varsa — bu ortaçağ ilişkileri içerisinde egemen gücün, kendine özgü bir biçimde ticaret sermayesinin gücüyle içiçe geçen feodal ka-

lıntuların gücü olduğunu, çiftlik sahiplerinin gücü, çiftlik sahiplerinin askeri ve gayri-askeri bürokrasisinin gücü olduğunu teslim etmek gerekir.

Bu kendine özgü koşullar, Çin'de gelişen ve daha da gelişecek olan köylülüğün tarım hareketinin zeminini oluştururlar.

Bu koşullar olmadan, feodal kalıntılar olmadan ve feodal boyunduruk olmadan Çin'de tarım devrimi sorunu, çiftlik sahiplerinin topraklarına el konulması sorunu olmazdı.

Bu koşullar olmadan Çin'de tarım devrimi anlaşılamazdı.

İKİNCİ SORU

"Marksistler birçok sınıfın bir partisini tanımadıklarına göre Kuomintang'ın küçük-burjuva bir parti olduğunu söyleyen Radek, ne ölçüde haksız?"

Bu soruya ilişkin birkaç şey söylemeliyim.

Birincisi. Soru doğru konulmamış. Biz hiçbir zaman Kuomintang'ın birçok sınıfın partisi olduğunu söylemedik ve söylemiyoruz da. Kuomintang'ın birçok ezilen sınıfın ***blokunun*** partisi olduğunu söyledik ve söylüyoruz. Bunlar bir ve aynı şey değildir, yoldaşlar. Kuomintang birçok sınıfın partisi olsaydı, Kuomintang'da temsil edilen sınıflardan hiçbiri, Kuomintang dışında kendi partisine sahip olmazdı, Kuomintang'ın kendisi ise tüm bu sınıfların ortaklaşa ve ***biricik*** partisini oluştururdu. Fakat gerçekte böyle mi? Kuomintang'da temsil edilen Çin proletaryası, aynı zamanda kendi öz, özel partisine, Kuomintang'dan farklı olan ve kendi öz, özel programı olan, kendi öz, özel örgütü olan Komünist Partisine sahip değil mi? Kuomintang'ın, birçok ezilen sınıfın partisi değil, kendi parti örgütlerine sahip birçok ezilen sınıfın blokunun partisi olduğu açıktır. Dolayısıyla bu soru doğru konulmamıştır. Gerçekte bugün Çin'de Kuomintang'dan ancak ezilen sınıfların ***blokunun*** bir partisi olarak sözedilebilir.

İkincisi. Marksizmin, ezilen, devrimci sınıfların blokunun bir partisini ilke olarak tanımadığı, Marksistler için böyle bir partiye üye olmanın ilkesel olarak caiz olmadığı doğru değildir. Bu, yoldaşlar, ke-

sinlikle doğru değildir. Gerçekte Marksizm, Marksistlerin böyle bir partiye üyeliğini sadece ilke olarak caiz görmekle kalmamıştır (ve kalmaz), aynı zamanda belirli tarihsel koşullarda bu üyeliği pratikte de gerçekleştirmiştir. Marx'ın 1848 yılında Alman Devrimi sırasında bizzat verdiği bir örneğe işaret edebilirim. O dönemde Marx ve yoldaşları Almanya'daki burjuva-demokratik Dernek[59] üyesiydi ve orada devrimci burjuvazinin temsilcileriyle birlikte çalışıyorlardı. Bilindiği gibi, bu burjuva-demokratik derneğe, bu burjuva-demokratik partiye, Marksistlerin dışında, devrimci burjuvazinin temsilcileri de üyeydi. Marx'ın başyazarı olduğu "Neue Reinische Zeitung"[60] bu burjuva-demokratik derneğin yayın organıydı. Ancak Almanya'da devrimin hızını yitirmeye başladığı 1849 ilkbaharındadır ki Marx ve yoldaşları, bağımsız bir sınıf politikası izleyecek tamamen bağımsız bir işçi sınıfı örgütü kurmaya karar verdikten sonra bu burjuva-demokratik dernekten ayrılmışlardır.

Gördüğünüz gibi Marx, Kuomintang'a kendi özel örgütüne sahip bağımsız proletarya partisi olarak katılan günümüzün Çinli komünistlerinden daha ileri gitmiştir.

Marx'ın yoldaşlarıyla birlikte, mutlakiyete karşı devrimci burjuvaziyle birlikte mücadele etmenin söz konusu olduğu 1848 yılında, Almanya'nın burjuva-demokratik derneğine üyeliğinin ***amaca uygun*** olup olmadığı konusunda farklı görüşlerde olunabilir. Bu ***taktiğin*** bir sorunudur. Ama Marx'ın böyle bir partiye üye olmayı ***ilke olarak*** caiz saydığı — bu konuda hiçbir kuşku olamaz.

Üçüncüsü. Vuhan'daki Kuomintang'ın bir küçük-burjuva partisi olduğunu söyleyip, bununla yetinmek temelli yanlıştır. Kuomintang'ı böyle ancak ne Çin'de emperyalizmi, ne de Çin devriminin karakterini birazcık da olsa kavramamış biri karakterize edebilir. Kuomintang "alışılmış" küçük-burjuva partilerden değildir. Küçük-burjuva partiler değişik olabiliyor. Rusya'da Menşeviklerle Sosyal-Devrimciler de küçük-burjuva partilerdi, ama bunlar aynı zamanda ***emperyalist*** partilerdi, çünkü Fransız ve İngiliz emperyalistleriyle bir savaş ittifakı yapmışlardı ve onlarla birlikte başka ülkeleri —Türkiye, İran, Mezopotamya, Galiçya— ***fethediyor*** ve ***eziyorlardı.***

Kuomintang'ın ***emperyalist*** bir parti olduğu söylenebilir mi? Söylenemeyeceği açıktır. Tıpkı Çin devriminin anti-emperyalist bir dev-

rim olması gibi, Kuomintang da *anti-emperyalist* bir partidir. Burada temelli bir fark vardır. Bu farkı görmemek ve *anti-emperyalist* Kuomintang'ı, *emperyalist partiler* olan Menşevikler ve Sosyal-Devrimcilerin partileriyle karıştırmak — Çin'in ulusal-devrimci hareketinden hiçbir şey anlamamak demektir.

Kuomintang *emperyalist* bir küçük-burjuva parti olsaydı, Çin komünistleri elbette onunla bir blok oluşturmaz, bilakis canı cehenneme derlerdi. Ama mesele tam da şu ki, Kuomintang Çin'de emperyalistlere ve onların ajanlarına karşı mücadele eden *anti-emperyalist* bir partidir. Bu anlamda Kuomintang, Kerenski ve Tsereteli ayarındaki *emperyalist* "sosyalistler"den kat kat üstündür.

Kuomintang'ın sağcı temsilcisi Çang Kay-şek bile, sol Kuomintang'cılara ve komünistlere karşı akla gelebilecek her türlü entrikayı çeviren darbe *öncesinin* Çang Kay-şek'i bile — o zamanlar Çang Kay-şey bile Kerenski ve Tsereteli'den daha üstündü, çünkü Kerenski ve Tsereteli, Türkiye, İran, Mezopotamya ve Galiçya'nın boyunduruk altına alınması *için* savaşır ve böylece emperyalizmi *güçlendirirken*, Çang Kay-şek —kötü mü, iyi mi, bunu bir yana bırakalım— Çin'in boyunduruk altına alınmasına *karşı* savaşıyor ve böylece emperyalizmi *zayıflatıyordu*.

Radek'in hatası —ve bir bütün olarak muhalefetin hatası—, Çin'in yarı-sömürge konumunu görmezden gelmesi, Çin Devriminin anti-emperyalist karakterini görmemesi ve Vuhan Kuomintang'ının, sağ Kuomintang'cılardan arınmış Kuomintang'ın, Çinli emekçi kitlelerin emperyalizme *karşı* mücadelesinin merkezi olduğunun farkına varmamasıdır.

ÜÇÜNCÜ SORU

"Sizin tarafınızdan yapılan, Kuomintang'ın iki gücün — Komünist Partisi ve küçük-burjuvazi— bloku olduğu değerlendirmesi (18 Mayıs 1925'te Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi öğrencilerinin toplantısında konuşma) ***ile Komintern kararında yapılan, Kuomintang'ın büyük burjuvazi de dahil dört sınıfın bir bloku olduğu değerlendirmesi arasında bir çelişki yok mu?***

Çin Komünist Partisi'nin, Çin'de proletarya diktatörlüğünün varlığı koşullarında Kuomintang'a üye olması mümkün müdür?"

İlkönce şunu tespit etmeliyim ki, Komintern tarafından Aralık 1926'da (VII. Genişletilmiş Plenum) yapılan Kuomintang içindeki gerçek durumun değerlendirilmesi, "soru"nuzda doğru yansıtılmamış, tam orada olduğu gibi yansıtılmamış. "Soru"da, "*büyük* burjuvazi de dahil" deniyor. Ama kompradorlar da büyük burjuvaziye dahildir. Bu, Komintern'in Aralık 1926'da komprador burjuvaziyi Kuomintang içindeki blokun üyesi olarak gördüğü anlamına mı gelir? Bu anlama gelmediği açıktır, çünkü komprador burjuvazi Kuomintang'ın amansız bir düşmanıydı, düşmanıdır. Komintern kararında bir bütün olarak büyük burjuvaziden değil, "kapitalist burjuvazinin bir *bölümü*"nden sözedilmektedir. Yani burada söz konusu olan herhangi bir büyük burjuvazi değil, komprador burjuvazi tipine dahil *olmayan* ulusal burjuvazidir.

İkinci olarak, bu iki Kuomintang değerlendirmesi arasında çelişki görmediğimi söylemeliyim. Çelişki görmüyorum, çünkü burada Kuomintang'ın iki farklı görüş açısından değerlendirilmesi söz konusudur, bunlardan hiçbirisine de yanlış denemez, çünkü ikisi de doğrudur.

1925 yılında ben Kuomintang'dan işçilerin ve köylülerin blokunun partisi olarak sözettiğimde, amacım kesinlikle Kuomintang içindeki *fiili* durumu karakterize etmek, 1925 yılında Kuomintang'a *gerçekten* hangi sınıfların dahil olduğunu karakterize etmek değildi. Kuomintang'dan sözettiğimde, sadece, Doğunun ezilen ülkelerinde, özellikle Çin ve Hindistan gibi ülkelerde, kırda ve kentte işçilerle küçük burjuvaziye dayanmak *zorunda olan* bir devrimci halk partisi modeli olarak Kuomintang'ı kastetmiştim. O zaman doğrudan şöyle demiştim: "Bu ülkelerin komünistleri, *ulusal birleşik cephe siyasetinden*, işçilerin ve küçük-burjuvazinin *devrimci bloku* siyasetine *geçmelidir.*" (Bkz. *Stalin,* "Doğu Halkları Üniversitesinin Siyasi Görevleri Üzerine" — "Leninizmin Sorunları", s. 264, Rusça.[61])

Yani genelde devrimci halk partilerinin, özelde de Kuomintang'ın andaki durumunu değil, *geleceklerini* kastetmiştim. Ve bunda tama-

men haklıydım. Çünkü Kuomintag gibi örgütler ancak işçilerin ve küçük-burjuvazinin blokuna dayanmaya çalıştıklarında bir geleceğe sahip olabilirler, burada küçük-burjuvaziden sözedilirken, kapitalist bakımdan geri kalmış ülkelerde küçük-burjuvazinin ana gücünü oluşturan, esas olarak ***köylülük*** akla gelmelidir.

Komintern'i ise, sorunun bir başka yanı ilgilendiriyordu. VII. Genişletilmiş Plenumda o Kuomintang'ı geleceği açısından, ne olacağı açısından değil, ***andaki*** durum açısından, Kuomintang'ın içindeki ***fiili*** durumun nasıl olduğu ve 1926 yılında Kuomintang'da hangi sınıfların ***gerçekten*** temsil edildiği açısından değerlendirmiştir. Ve Komintern, Kuomintang'ın, ***Kuomintang içinde henüz bölünme olmadığı günlerde gerçekten de*** işçilerin, (kent ve kır) küçük burjuvazisinin ve ulusal burjuvazinin bir bloku olduğunu söylediğinde tamamen haklıydı. Burada, Kuomintang'ın sadece 1926'da değil, 1925'te de bu sınıfların blokuna dayandığını ekleyebiliriz. Hazırlanmasına aktif olarak katıldığım Komintern kararında, doğrudan "proletaryanın, kendi çıkarları için aktif mücadeleye girişen köylülükle, kent küçük burjuvazisi ile ve kapitalist burjuvazinin bir bölümüyle blok oluşturdu"ğu, "güçlerin bu birleşiminin siyasi ifadesini, Kuomintang partisi ve Kanton hükümeti içindeki mütekabil gruplaşmalarda buldu"ğu söylenmektedir. (Bkz. Karar.[62])

Ama Komintern, 1926 yılındaki ***fiili*** durumla yetinmeyip, Kuomintang'ın ***geleceğine*** de değindiğinden, bu blokun ancak geçici bir blok olduğunu, bu blokun yerine önümüzdeki dönemde proletarya ve küçük-burjuvazinin blokunun geçirilmesi gerektiğini saptamadan edememiştir. Tam da bu yüzden Komintern kararında devamla, "hareket şu anda üçüncü aşamanın eşiğinde ve sınıfların yeni bir gruplaşmasının arifesinde bulunmaktadır", "bu gelişim aşamasında hareketin esas gücü, kapitalist büyük burjuvazinin çok büyük bölümü ***dıştalanarak,****** proletarya, köylülük ve kent küçük-burjuvazisinin daha da devrimci bir bloku olacaktır" denmektedir. (Aynı yerde.)

Kuomintang'ın bölünmesinden ve ulusal burjuvazinin ayrılmasından sonra Vuhan'da daha şimdiden oluşmaya başlayan işçilerle küçük-burjuvazinin (köylülüğün) bloku, Kuomintang'ın dayanmak zo-

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

runda olduğu ve benim 1925 yılında Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi'ndeki konferansımda (yukarıya bakınız) sözünü ettiğim bloktur.

Dolayısıyla böylece Kuomintang'm iki farklı açıdan değerlendirilmesi sözkonusu:

a) ***andaki*** durumu açısından, 1926 yılında Kuomintang içindeki fiili durum açısından;

b) ***geleceği*** açısından, Doğu ülkelerinde bir devrimci halk partisi inşasının ***modeli*** olarak Kuomintang'ın neyi temsil ettiği açısından.

İki değerlendirme de haklı ve doğrudur, çünkü Kuomintang'ı iki farklı açıdan değerlendirmekte ve sonuçta kapsamlı bir tablo ortaya koymaktadır.

Çelişki bunun neresinde?

Sorunu daha da açıklığa kavuşturmak için, İngiltere'deki "İşçi Partisi"ni ("Labour Party") alalım. Bilindiği gibi İngiltere'de, işçilerin ve hizmetlilerin sendika örgütlerine dayanan işçilerin özel bir partisi var. Hiç kimse bu partiye işçi partisi demekten kuşkulanmaya kalkışmaz. Sadece İngiltere'de değil, başka ülkelerde de Marksist literatürde bu partiye böyle denir.

Ama bu partinin gerçekten bir işçi partisi, işçilerin burjuvaziye karşı duran bir sınıf partisi olduğu söylenebilir mi? Bu Partinin ***gerçekten bir*** sınıfın, işçi sınıfının partisi olduğu, diyelim ki iki sınıfın bir partisi olmadığı söylenebilir mi? Hayır, söylenemez. ***Gerçekte,*** İngiltere'deki İşçi Partisi, işçilerin ve kent küçük-burjuvazisinin blokunun partisidir. ***Gerçekte,*** bu parti iki sınıfın blokunun bir partisidir, ve bu partide kimin nüfuzunun —burjuvaziye karşı direnen işçilerin nüfuzu mu, yoksa küçük-burjuvazinin nüfuzu mu— daha güçlü olduğundan sözedilecek olduğunda, bu partide küçük-burjuvazinin nüfuzunun hakim olduğunu söylemek gerekir.

Zaten İngiltere'de İşçi Partisi'nin ***gerçekte*** liberal-burjuva partinin bir uzantısı olması da bununla açıklanır. Oysa Marksist literatürde ona ***işçi partisi*** deniyor. Bu "çelişki" nasıl açıklanır? Bu partinin, ***işçilerin*** partisi olarak nitelendirilirken, genellikle bu parti içindeki ***andaki*** fiili durumun değil, bir işçi partisinin inşa ***tipi*** olarak görülme-

siyle açıklanır. Bu parti *gelecekte* belirli koşullar altında, işçilerin burjuva dünyasına karşı çıkan gerçek bir sınıf partisine dönüşmelidir. Bu durum, sözkonusu partinin *gerçekte* geçici olarak işçilerin ve kent küçük-burjuvazisinin blokunun partisi olmasını dıştalamaz, bilakis tam tersine bunu önşart koşar.

Biraz önce Kuomintang'la ilgili söylediklerimin tümünde nasıl bir çelişki yoksa, burada da herhangi bir çelişki yoktur.

Çin Komünist Partisi'nin, Çin'de proletarya diktatörlüğünün varlığı koşullarında Kuomintang'a üye olması mümkün müdür?

Bunun amaca uygunsuz ve bu nedenle imkansız olduğunu düşünüyorum. Sadece proletarya diktatörlüğünün varlığı koşullarında değil, işçi- ve köylü temsilcileri sovyetlerinin kurulduğu koşullarda da onun Kuomintang'a üye olması amaca uygunsuzdur. Çünkü Çin'de işçi- ve köylü temsilcileri sovyetlerinin kurulması ne anlama gelir? Bir ikili iktidarın kurulması anlamına gelir. Kuomintang ile sovyetler arasında iktidar uğruna mücadele anlamına gelir. İşçi- ve köylü sovyetlerinin kurulması, burjuva-demokratik devrimden proleter devrime, sosyalist devrime geçiş için hazırlık anlamına gelir. Bu hazırlık, ortak bir devrimci-demokratik partinin üyesi olan *iki* partinin önderliği altında gerçekleşebilir mi? Elbette hayır. Devrimin tarihi, proletarya diktatörlüğünün hazırlanmasının ve sosyalist devrime geçişin ancak *bir* partinin, Komünist Partisinin önderliği altında gerçekleştirebileceğini öğretmektedir, tabii ki bu devrimin gerçek bir proleter devrim olması önkoşuluyla. Devrimin tarihi, proletarya diktatörlüğünün ancak *bir* partinin, Komünist Partisinin önderliği altında kazanılıp geliştirilebileceğini öğretmektedir. Bu olmadan emperyalizm koşullarında gerçek ve tam bir proletarya diktatörlüğü yoktur ve olamaz.

Bu yüzden Komünist Partisi yalnızca proletarya diktatörlüğünün varlığı koşullarında değil, bilakis bu diktatörlüğün varolmasından önce bile, Çin'in Ekim'ini sırf kendi önderliği altında hazırlamak için işçi- ve köylü temsilcileri sovyetlerinin kurulduğu aşamada Kuomintang'dan çıkmalıdır.

Çin Komünist Partisi'nin, Çin'de işçi- ve köylü temsilcileri sovyetlerinin kurulduğu ve Çin'in Ekim'inin hazırlandığı dönemde, Kuomintang *içindeki* bugünkü blokun yerine, Kuomintang *dışında,* diye-

lim ki bizim Ekim Devrimine geçiş döneminde sol Sosyal-Devrimcilerle oluşturduğumuz blok türünde bir bloku geçirmek zorunda olduğunu düşünüyorum.

DÖRDÜNCÜ SORU

"Vuhan Hükümeti, proletarya ve köylülüğün bir demokratik diktatörlüğü müdür, eğer değilse, demokratik diktatörlüğü kazanma uğruna mücadelenin diğer yolları hangileridir?

Martinov'un, proletarya diktatörlüğüne geçişin 'ikinci' bir devrim olmadan mümkün olduğu iddiası doğru mudur, eğer doğruysa, Çin'de, demokratik diktatörlükle proletarya diktatörlüğü arasındaki sınır nerededir?"

Vuhan Hükümeti, henüz proletarya ve köylülüğün bir demokratik diktatörlüğü değildir. İleride olabilir. Tarım devrimi bütün gücüyle gelişirse, Vuhan Hükümeti muhakkak bir demokratik diktatörlük olacaktır, ama o henüz böyle bir diktatörlüğün organı değildir.

Vuhan Hükümetinin proletarya ve köylülüğün demokratik diktatörlüğünün organı olabilmesi için ne gereklidir? Bunun için en azından iki şey gereklidir:

Birincisi, Vuhan Hükümetinin, Çin'de köylülerin tarım devriminin hükümeti olması, bu devrimi bütün araçlarla destekleyen bir hükümet haline gelmesi gereklidir.

İkincisi, Kuomintang'ın yönetici kademelerini köylülerin ve işçilerin saflarından gelen tarım hareketinin yeni önderleriyle tamamlamak ve köylü birliklerini, işçi sendikaları konseylerini ve kentteki ve kırdaki devrimci örgütleri alt örgütleri içine alarak onları genişletmek gerekir.

Bugün Kuomintang yaklaşık 500 000 üyeyi toparlıyor. Bu azdır, Çin için korkunç azdır. Kuomintang milyonlarca devrimci köylü ve işçiyi saflarına katarak milyonların devrimci-demokratik örgütü olmalıdır.

Ancak bu koşullarda Kuomintang'ın, proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünün organı olabilecek devrimci bir hükümet kurması mümkün olacaktır.

Martinov yoldaşın gerçekten de proletarya diktatörlüğüne barışçıl bir geçişten sözedip etmediğini bilmiyorum. Martinov yoldaşın makalesini okumadım, okumadım çünkü günlük yayınlarımızın tamamını izlemem olanaksız. Ama o gerçekten de Çin'de burjuva-demokratik devrimden proleter devrime barışçıl bir geçiş imkanından söz etmişse bu yanlıştır.

Çugunov bir kez şöyle bir soru sormuştu bana: "Sizce Stalin yoldaş, kestirmeden giderek, Kuomintang sayesinde barışçıl yoldan proletarya diktatörlüğüne geçmemiz mümkün değil mi?" Çugunov'un sorusunu soruyla karşılamıştım: "Çin'de durum nasıl, Çugunov yoldaş? Ülkenizde sağ Kuomintang'cılar, kapitalist bir burjuvazi, emperyalistler var, değil mi?" Sorumu evet diye yanıtlamıştı Çugunov. "Eh, o zaman savaş olmadan olmaz", demiştim.

Daha Çang Kay-şek darbesinden önceydi bu. İlkesel olarak Çin'de devrimin barışçıl gelişmesi imkanı sorusu elbette ortaya atılabilir. Örneğin Lenin belli bir süre Rusya'da devrimin Sovyetler sayesinde barışçıl bir gelişimini mümkün görmüştü. Nisan-Temmuz 1917 arası dönemdeydi bu. Ama Temmuz yenilgisinden sonra Lenin, proleter devrime başırçıl bir geçişin imkansız görülmesi gerektiği düşüncesindeydi. Ben, Çin'de proleter devrime barışçıl geçişin Rusya'dakinden daha da imkansız görülmesi gerektiğini düşünüyorum.

Neden?

Çünkü birincisi, Çin devriminin düşmanları —gerek iç (Çang Tso-lin, Çang Kay-şek, büyük burjuvazi, küçük soylular, çiftlik sahipleri vs.), gerekse dış (emperyalistler) düşmanları—, devrimin ciddi sınıf çarpışmaları, ciddi bölünmeler ve saf değiştirmeler olmadan gelişeceğini düşünmemize imkan vermeyecek kadar çok ve güçlüdür.

Çünkü ikincisi, devlet örgütlenmesinin Kuomintang biçimini burjuva-demokratik devrimden proleter devrime geçişte amaca uygun biçim olarak görmek için hiçbir neden yoktur.

Ve sonuncusu: Örneğin Rusya'da, proleter devrimin klasik biçimini oluşturan Sovyetler sayesinde proleter devrime barışçıl geçiş başarıya ulaşmamışsa, böyle bir geçişin Kuomintang sayesinde başarıya ulaşabileceğini varsaymak için hangi neden var ki?

Bu yüzden ben, Çin'de proleter devrime barışçıl bir geçişin imkansız olarak görülmesi gerektiği görüşündeyim.

BEŞİNCİ SORU

"Vuhan Hükümeti neden Çang Kay-şek'e karşı taarruza geçmiyor da Çang Tso-lin'in üstüne yürüyor?

Vuhan Hükümetinin ve Çang Kay-şek'in, Kuzey'e karşı aynı zamanda taarruza geçmesi Çin burjuvazisine karşı savaş cephesini örtbas etmeyecek mi?"

Vuhan Hükümetinden çok şey bekliyorsunuz, yoldaşlar. Çang Tso-lin'i, Çang Kay-şek'i, Li Ti-sin'i ve Yan Sen'i aynı anda yenmek elbette çok güzel olurdu. Ama Vuhan Hükümetinin bugün içinde bulunduğu durum, dört cephede birden saldırıya geçmesine izin vermiyor. Vuhan Hükümetinin Mukden'lilere karşı eyleme geçmesinin en az iki nedeni var.

Birincisi, Mukden kuvvetleri Vuhan üzerine ilerleyip Vuhan Hükümetini tasfiye etmek istedikleri için; bundan dolayı Mukden kuvvetlerine karşı harekete geçmek ertelenemez bir savunma önlemidir.

İkincisi, Vuhan kuvvetleri Feng Yu-hsiang'ın birlikleriyle birleşip, devrimin tabanını genişletmek için daha da ilerlemek istedikleri için, ki bu da Vuhan Hükümeti için şu an çok önemli bir askeri-politik görevdir.

Bir yanda Çang Kay-şek cephesi, öte yanda Çang Tso-lin cephesi gibi iki önemli cephede birden eşzamanlı bir taarruza geçmek, şu an Vuhan Hükümetinin gücünü aşan bir iştir. Batıda Yan Sen'e ve Güneyde Li Ti-sin'e karşı taarruza geçmenin sözünü bile etmiyorum.

İçsavaş sırasında biz Bolşevikler daha güçlüydük, ve buna rağmen, bütün cephelerde başarılı saldırı operasyonları geliştirmeyi başaramadık. Hangi hakla Vuhan Hükümetinden şu an daha fazlasını talep edebiliriz?

Ve devamla: Kuzey'den Mukden kuvvetlerinin ve Vu Pei-fu taraftarlarının Vuhan üzerine ilerlediği şu anda Şanghay'a karşı saldırıya geçmek ne anlama gelecektir? Bu, Mukden kuvvetlerinin işini kolaylaştırmak ve doğuda hiçbir şey elde etmeden Feng'in birlikleriyle birleşmeyi belirsiz bir zamana ertelemek anlamına gelecektir. Bunun yerine varsın Çang Kay-şek şimdilik Şanghay bölgesinde ıklasın sıklasın ve orada emperyalistlerle aşna fişne etsin.

Şanghay uğrunda daha çok savaşlar olacaktır, ve bunlar bugün Çangçou vs. uğruna yapılanlar gibi de olmayacaktır. Hayır, orada daha ciddi savaşlar olacaktır. Emperyalist grupların en önemli çıkarlarının kesiştiği dünyaca önemli bir kavşak olan Şanghay'ı emperyalizm öyle kolay kolay elden çıkarmayacaktır.

İlkönce Feng'le birleşmek, askeri açıdan yeterli güce kavuşmak, tarım devrimini var gücüyle geliştirmek, Çang Kay-şek'in cephe gerisini ve cephesini sarsma çalışmasını yoğunlaştırmak ve sonra Şanghay sorununu bütün kapsamıyla ortaya atmak daha amaca uygun olmaz mı? Ben, daha amaca uygun olacağını düşünüyorum.

Bu yüzden burada sözkonusu olan asla, Çin burjuvazisine karşı cephenin "örtbas" edilmesi değildir, çünkü tarım devrimi gelişirse o zaten örtbas edilemez, ve tarım devriminin geliştiği ve daha da gelişeceğinden — bundan şimdi hiç kuşku olamaz sanırım. Dediğim gibi, burada sözkonusu olan "örtbas" etmek değil, amaca uygun bir savaş taktiği saptamaktır.

Bazı yoldaşlar, bugün bütün cephelerde taarruzun devrimci zihniyetin esas kanıtı olduğunu sanıyorlar. Hayır, yoldaşlar, bu doğru değildir. Şu an bütün cephelerde taarruz düpedüz bir aptallık olurdu ve devrimci zihniyetle hiçbir ortak yanı olmazdı. Aptallıkla devrimci zihniyeti birbirine karıştırmamak gerekir.

ALTINCI SORU

"Kemalist bir devrim Çin'de mümkün müdür?"

Ben onu Çin'de ihtimal dışı ve bu yüzden imkansız görüyorum.

Kemalist devrim, hiç ya da neredeyse hiç sanayi proletaryası olmayan ve köylülerin güçlü bir tarım devriminin cereyan etmekte olmadığı ancak Türkiye, İran ve Afganistan gibi ülkelerde mümkündür. Kemalist devrim, bir üst tabaka devrimidir; yabancı emperyalistlere karşı mücadele süreci içinde varılan ve daha sonraki gelişmesi içinde aslında köylülere ve işçilere karşı, evet bir tarım devrimi imkanlarına karşı yönelen, milli ticaret burjuvazisinin devrimidir.

Kemalist bir devrim Çin'de imkansızdır:

a) çünkü orada, Çin'de köylüler arasında muazzam bir otoriteye sahip olan, mücadeleci ve aktif belirli bir minimum sanayi proletaryası vardır;

b) çünkü orada, yolu üzerindeki feodalizmin kalıntılarını silip süpüren, gelişkin bir tarım devrimi cereyan etmektedir.

Tüm bir dizi eyalette şimdiden toprak ve araziye el koyan ve mücadelesinde kendisine devrimci Çin proletaryasının önderlik ettiği sayısı pekçok milyonu bulan köylülük — Kemalist devrim adı verilen bir devrim imkanının panzehiridir.

Kemalistlerin partisi ve Vuhan'daki sol Kuomintang'ın partisi aynı kefeye konamaz, tıpkı Türkiye ve Çin'in aynı kefeye konamayacağı gibi. Türkiye'de Şanghay, Vuhan, Nanking, Tientsin vs. gibi merkezler yoktur. Ankara Vuhan'la asla boy ölçüşemez, aynı şekilde Kemalistlerin partisi de sol Kuomintang'la boy ölçüşemez.

Çin ile Türkiye arasında uluslararası durum açısından varolan fark da gözardı edilmemelidir. Türkiye ile ilgili olarak emperyalizm, Suriye, Filistin, Mezopotamya ve emperyalistler için önemli olan başka bölgeleri Türkiye'nin elinden alarak daha şimdiden tüm bir dizi temel talebini gerçekleştirmiş bulunmaktadır. Türkiye şimdi 10-12 milyon nüfuslu küçük bir devlet boyutuna indirgenmiştir. Emperyalizm için ne ciddi bir pazar ne de önemli bir yatırım alanı oluşturmaktadır. Bunun böyle olmasında, diğer şeylerin yanında, eski Türkiye'nin bir milliyetler konglomerası (yığışımı) olması, kompakt bir Türk nüfusun sadece Anadolu'da bulunması etkili olmuştur.

Çin'de durum başkadır. Birkaç yüz milyon nüfusuyla tüm dünyada en önemli sürüm pazarını ve sermaye ihracı pazarını oluşturan Çin, ulusal bakımdan kompakt bir ülkedir. Emperyalizm orada, Türkiye'de, doğuda bir dizi çok önemli bölgeyi Türkiye'den koparmakla yetinirken, ki bunu yaparken eski Türkiye içinde Türklerle Araplar arasındaki ulusal antagonizmaları kullandı, emperyalizm burada, Çin'de eski konumlarını muhafaza etmek ya da bu pozisyonların en azından bir bölümünü elde tutmak için, bıçağı ulusal Çin'in kalbinin ta orta yerine saplamak, Çin'i parça parça etmek ve koskoca eyaletleri onun elinden almak zorundadır.

Orada, Türkiye'de emperyalizme karşı mücadele, Kemalistlerin güdük bir anti-emperyalist devrimiyle son bulabilirken, bu yüzden Çin'de emperyalizme karşı mücadele, gerçek bir halk karakteri, belgin ulusal bir karakter almak, adım adım derinleşmek, emperyalizme karşı amansız savaşlara yolaçarak, bütün dünyada bizzat emperyalizmin temellerini sarsmak zorundadır.

Muhalefetin (Zinovyev, Radek, Troçki) en büyük hatası, Çin ile Türkiye arasındaki tüm bu farkı görmemesi, Kemalist devrimi tarım devrimiyle karıştırması ve bütün bunları gelişigüzel aynı kefeye atmasıdır.

Çin milliyetçileri arasında Kemalizm fikrine taraftar olanların bulunduğunu biliyorum. Kemal rolüne talip az insan yok şimdi orda. Bunların başında Çang Kay-şek geliyor. Bazı Japon gazetecilerin Çang Kay-şek'i Çin'in Kemal'i olarak değerlendirmeye eğilimli olduklarını biliyorum. Ama bütün bunlar düşten, ürkmüş burjuvaların hayallerinden başka bir şey değildir. Çin'de *ya* Çang Tso-lin ve Çang Tsun-çan gibi Çinli Musolini'ler, daha sonra tarım devriminin hamlesiyle devrilmek üzere muzaffer olacaklardır, *ya da* Vuhan.

Bu iki kamp arasında ortayı bulmak için uğraşan Çang Kay-şek ve taraftarları, kaçınılmaz olarak devrilecek ve Çang Tso-lin ile Çang Tsun-çan'm kaderini paylaşacaktır.

YEDİNCİ SORU

"Bugün Çin'de köylülerin vakit geçirmeksizin toprağa el koyması şiarı atılmalı mıdır, ve Hunan'da topraklara el konulması olguları nasıl değerlendirilmelidir?"

Bu şiarın atılması gerektiğini düşünüyorum. Topraklara el konulması şiarı bazı bölgelerde şimdiden fiilen gerçekleştirilmektedir. Hunan, Hupe vs. gibi tüm bir dizi bölgelerde köylüler kendiliklerinden topraklara elkoyuyor, kendi mahkemelerini örgütlüyor, düşmanlarının hesabını kendileri görüyor ve kendi özsavunmalarını inşa ediyorlar. Yakın zamanda Çin'in tüm köylülüğünün, topraklara el koyma şiarının gerçekleştirilmesine geçeceğini sanıyorum. Çin devriminin gücü burada yatmaktadır.

Vuhan zafer kazanmak istiyorsa, gerek Çang Tso-lin ve Çang Kay-şek'e gerekse de emperyalistlere karşı gerçek bir iktidar kurmak istiyorsa, köylülerin çiftlik sahiplerinin topraklarını ele geçirmek için tarım devrimini bütün araçlarla desteklemelidir.

Çin'de feodalizmin ve emperyalizmin tek başına askeri güçle yere serilebileceğine inanmak aptallık olurdu. Tarım devrimi olmadan ve Vuhan birlikleri köylülerin ve işçilerin milyonluk kitlelerince aktif desteklenmeden böylesi güçleri yere sermek imkansızdır.

Çang Kay-şek darbesi, muhalefet tarafından sık sık Çin devriminin gerilemesi olarak değerlendirilmektedir. Bu bir hatadır. Çang Kay-şek darbesini Çin devriminin gerilemesi olarak değerlendiren, aslında Çang Kay-şek'ten yanadır, aslında Çang Kay-şek'in Vuhan Kuomintang'ına geri alınmasından yanadır. Bu kişiler besbelli, Çang Kay-şek döneklik etmeseydi devrimin daha iyi ilerleyeceğini sanıyorlar. Saçma ve devrimci olmayan bir düşünce bu. Çang Kay-şek darbesi aslında, Kuomintang'ın pislikten arınmasını ve Kuomintang'ın çekirdeğinin sola kaymasına yolaçmıştır. Elbette Çang Kay-şek darbesi, işçiler bir dizi bölgede kısmi yenilgiye uğramadan cereyan edemezdi. Ama bu sadece kısmi bir yenilgidir, sadece geçici bir yenilgidir. Gerçekte devrim, Çang Kay-şek darbesiyle, gelişmesinin ***bir bütün olarak*** daha üst bir aşamasına, ***tarım*** hareketi aşamasına girmiştir.

Çin devriminin gücü ve kudreti burada yatmaktadır.

Devrimin seyri kesintisiz yükselen bir çizgi boyunca hareket olarak görülmemelidir. Bu, devrim hakkında gerçek olmayan ve hayata yabancı bir düşüncedir. Devrim her zaman zikzak çizerek seyreder; bazı bölgelerde taarruz halinde olur ve eski düzeni yerle bir eder, bazı bölgelerde ise kısmi yenilgilere uğrar ve geri çekilir. Çin devriminin seyrinde Çang Kay-şek darbesi, devrimi pislikten arındırmak ve güçlü bir tarım hareketinin yolu üzerinde ilerletmek için gerekli olan böyle bir zikzaktır işte.

Ama bu tarım hareketinin sağlam biçimler alabilmesi için evrensel bir şiarı olmalıdır. Bu şiar, çiftlik sahiplerinin topraklarına el koyma şiarıdır.

SEKİZİNCİ SORU

"Sovyetlerin örgütlenmesi şiarı bugün neden yanlıştır? Hunan'da işçi sovyetleri kurulduğu gözönüne alınırsa, Çin Komünist Partisi hareketin gerisinde kalma tehlikesiyle karşı karşıya değil midir?"

Hangi sovyetlerden sözediliyor, ***proleter*** sovyetlerden mi, yoksa ***proleter-olmayan*** sovyetlerden, "köylü" sovyetlerinden, "emekçilerin" sovyetlerinden, "halk" sovyetlerinden mi? Komintern II. Kongresindeki tezlerinde Lenin, Doğunun geri ülkelerinde "köylü sovyetleri"nin "emekçi sovyetleri"nin kurulmasından sözediyordu. O bununla "hiç ya da nerdeyse hiç sanayi proletaryası olmayan" Orta Asya gibi ülkeleri kastediyordu. İran, Afganistan gibi ülkeleri kastediyordu. Lenin'in tezlerinde bu ülkelerde ***işçi sovyetlerinin*** örgütlenmesi hakkında tek sözcük bile söylenmemesi de zaten bununla açıklanır.

Ama buradan görülüyor ki, Lenin'in tezleri "hiç ya da nerdeyse hiç sanayi proletaryası olmayan" bir ülke olduğu söylenemeyecek olan Çin'i değil, Doğunun diğer daha geri ülkelerini konu edinmektedir.

Dolayısıyla Çin'de ***işçi***- ve köylü sovyetlerinin derhal kurulmasından sözediliyor. Dolayısıyla bu sorunun çözümünde, Lenin'in tezlerinin değil, yine Komintern II. Kongresi tarafından kabul edilen, Çin ve Hindistan gibi ülkelerde ***işçi***- ve köylü sovyetlerinin kurulmasından sözeden Roy'un tezlerinin dikkate alınması gerekir. Orada ise, bu ülkelerde ***işçi***- ve köylü sovyetleri, burjuva-demokratik devrimden proleter devrime geçiş aşamasında kurulmalıdır denmektedir.

İşçi- ve köylü temsilcileri sovyetleri nedir? ***İşçi***- ve köylü temsilcileri sovyetleri esas itibariyle, mevcut iktidara karşı ayaklanma organları, yeni devrimci iktidar uğruna mücadele organları, yeni devrimci iktidar organlarıdır. İşçi- ve köylü temsilcileri sovyetleri, aynı zamanda devrimin örgütlendiği merkezlerdir.

Ama işçi- ve köylü temsilcileri sovyetleri ancak mevcut iktidarı devirme organları, yeni devrimci iktidar organları olduklarında devrimin örgütlendiği merkezler haline gelebilirler. Eğer yeni devrimci iktidar organları değillerse, devrimci hareketin örgütlendiği merkezler de

olamazlar. İşçi- ve köylü temsilcileri sovyetlerinin Leninist kavranışına karşı savaş açan muhalefet, bunu kavramak istemiyor.

Bugün, diyelim ki Vuhan Hükümetinin hareket alanı içerisinde işçi- ve köylü temsilcileri sovyetleri kurmak ne anlama gelir? Bu, ikili iktidarın hayata geçmesi, Vuhan Hükümetine karşı ayaklanma organları kurmak anlamına gelir. Çin komünistleri Vuhan Hükümetini şimdi devirmeli midir? Bunu yapmamaları gerektiği açıktır. Tam tersine, onu desteklemeli ve Çang Tso-lin'e, Çang Kay-şek'e, çiftlik sahiplerine ve küçük soylulara, emperyalizme karşı bir mücadele organına dönüştürmelidir.

Komünist Partisinin, bugün Vuhan Hükümetini devirmemesi gerektiğine göre, *şimdi* işçi- ve köylü temsilcileri sovyetleri ne için kurulsun?

İkisinden biri:

Ya şimdi derhal, Vuhan Hükümetini devirmek için işçi- ve köylü temsilcileri sovyetleri kurulacaktır, ki bu yanlış ve izin verilemez olurdu,

ya da komünistler şimdi, işçi- ve köylü temsilcileri sovyetleri kurduklarında, Vuhan Hükümetini devirmeye yönelmeyecekler, sovyetler yeni devrimci iktidar organlarına dönüşmeyecekler — ve o zaman sönüp gidecekler ve sovyetlerin bir parodisi haline gelecekler.

Lenin, işçi- ve köylü temsilcileri sovyetlerinin kurulmasından sözettiğinde, bu tehlikeye karşı sürekli uyarıda bulunmuştur.

"Soru"nuzda, Hunan'da işçi sovyetleri kurulduğu ve Komünist Partisinin, eğer sovyetler kurma şiarıyla kitlelere yönelmezse hareketin gerisinde kalma tehlikesiyle karşı karşıya olduğu söyleniyor. Bu çok saçma, yoldaşlar. Bugün Hunan'da hiçbir işçi temsilcileri sovyetleri yoktur. Bu, İngiliz basınının uydurduğu bir havadistir. Orda "Kızıl Mızraklar"[63] var, Köylü Birlikleri var, ama işçi temsilcileri sovyetlerinden şimdilik iz bile yok ortada.

İşçi sovyetleri elbette kurulabilir. Bu pek o kadar zor değil. Ama asıl sorun, işçi sovyetlerini kurmak değil, onları yeni devrimci iktidarın organlarına dönüştürmektir. Bu olmadan sovyetler kuru gürültüdür, sovyetlerin bir parodisidir. Zamansız kurulan işçi sovyetlerinin fiyaskoyla sonuçlanması ve kuru gürültüden ibaret kalması — bu, Çin Komünist Partisi'nin, burjuva-demokratik devrimin önderliğinden, bir

uzantı haline gelmesine, sovyetlerle her türlü "ultra sol" deneyler için bir araç haline gelmesine katkıda bulunmak anlamına gelecektir.

1905 yılında Petersburg İşçi Temsilcileri Sovyetinin ilk başkanı olan Krustalev, aynı şekilde 1906 yazında da, sovyetlerin kendiliklerinden, içinde bulunulan durumdan bağımsız olarak, sınıf güçlerinin dengesini temelden değiştirebileceği varsayımıyla, işçi temsilcileri sovyetlerinin yeniden tesisini ve dolayısıyla kurulmalarını talep etmişti. Lenin o zaman Krustalev'e karşı çıktı ve artçı (köylülük) henüz öncünün (proletarya) yerine geçmediği için 1906 yazında işçi temsilcileri sovyetleri kurmamak gerektiğini, ve bu koşullar altında sovyetler kurma ve böylece ayaklanma şiarı atmanın tehlikeli ve amaca uygunsuz olacağını söyledi.

Ama buradan şu sonuç çıkar ki, birincisi, bu sovyetlerin rolü abartılmamalıdır ve ikincisi, işçi- ve köylü temsilcileri sovyetlerinin kurulmasında o günkü durum hesaba katılmalıdır.

Genelde Çin'de işçi- ve köylü sovyetleri kurulmalı mıdır?

Evet, kurulmalıdır. Devrimci Vuhan Hükümetinin sağlamlaştırılmasından sonra, tarım devriminin geliştirilmesinden sonra, tarım devriminden, burjuva-demokratik devrimden proleter devrime geçişte kurulmalıdır.

İşçi- ve köylü temsilcileri sovyetlerini kurmak, Çin'de sovyet iktidarının temelini atmak demektir. Sovyet iktidarının temelini atmak ise, ikili iktidarın temellerini atmak ve şimdiki iktidarın, Vuhan Kuomintang'ı iktidarının yerine sovyet iktidarının geçmesine yönelmek demektir.

Bunun zamanının henüz gelmediğini düşünüyorum.

"Soru"nuzda Çin'de proletaryanın ve Komünist Partisinin hegemonyasından sözediliyor.

Ama Çin proletaryasına bugünkü burjuva-demokratik devrimde önder rolünü, hegemon rolünü kolaylaştırmak için ne gereklidir?

Bunun için her şeyden önce, Çin Komünist Partisinin, kendi programına, kendi platformuna, kendi örgütüne, kendi çizgisine sahip işçi sınıfının sağlam bir örgütü olması gerekir.

Bunun için ikinci olarak, Çin Komünistlerinin, köylülerin tarım hareketinin en ön safında durmaları, köylüleri, özellikle yoksul köylü-

leri, devrimci birliklerde ve komitelerde örgütlenmeleri, çiftlik sahiplerinin topraklarına el koymaları için eğitmeleri gerekir.

Bunun için üçüncü olarak, Çin komünistlerinin ordudaki konumlarını sağlamlaştırmaları, orduyu devrimcileştirmeleri, onu yeniden biçimlendirip tek tek serüvencilerin bir aygıtı yerine devrimin bir aygıtına dönüştürmeleri gerekir.

Bunun için son olarak, Çin komünistlerinin, Vuhan Hükümetinin yerel ve merkezi organlarında, Vuhan Kuomintang'ımn yerel ve merkezi organlarında çalışmaları ve buralarda hem çiftlik sahiplerine hem de emperyalizme karşı devrimi daha da geliştirmek için kararlı bir politika yürütmeleri gerekir.

Muhalefet, Çin Komünist Partisinin bağımsızlığının, onun devrimci-demokrat güçlerle bağlarını koparması, Kuomintang'dan ve Vuhan Hükümetinden çekilmesiyle korunabileceğine inanıyor. Ama bu, 1905'te ülkemizde Menşeviklerin sözünü ettiklerine benzer kuşkulu bir "bağımsızlık" olurdu. Bilindiği gibi, o günlerde Lenin'e karşı çıkan Menşevikler şöyle diyorlardı: "Bizim işçi sınıfının hegemonyasına ***değil,*** bağımsızlığına ihtiyacımız var." Lenin o zaman doğru bir şekilde, bunun bağımsızlığın yadsınması olduğunu, çünkü bağımsızlıkla hegemonyayı birbirinin karşısına çıkarmanın proletaryayı liberal burjuvazinin bir uzantısına dönüştürmek anlamına geldiğini söyledi.

Şimdi Çin Komünist Partisinin bağımsızlığından sözeden ve aynı zamanda Çin Komünist Partisinin Kuomintang'dan ve Vuhan Hükümetinden çıkmasını talep eden, daha doğrusu bu talebi ima eden muhalefetin, 1905 dönemindeki menşevik "bağımsızlık" yoluna kaydığını düşünüyorum. Çin Komünist Partisi, gerçek bağımsızlığı ve gerçek hegemonyayı ancak hem Kuomintang içinde hem de Kuomintang dışında, geniş emekçi kitleler arasında önder güç haline geldiğinde koruyabilir.

Kuomintang'dan çıkmak değil, bilakis gerek Kuomintang içinde, gerekse de dışında Çin Komünist Partisinin önder rolünü güvence altına almak — eğer gerçekten bağımsız olmak istiyorsa, şimdi Çin Komünist Partisinden beklenen budur.

DOKUZUNCU SORU

"Bugün Çin'de düzenli bir Kızıl Ordu kurma sorunu gündeme alınabilir mi?"

Perspektif olarak bu sorunun mutlaka dikkate alınması gerektiğini düşünüyorum. Ama pratik uygulama sorunu ortaya atılırsa, bugünkü ordunun yerine şu an yeni bir ordu, bir kızıl ordu geçirmek imkansızdır, ve bu da basitçe şundan dolayıdır, çünkü şimdilik onun yerini tutabilecek hiçbir şey yoktur ortada.

Şimdi asıl sorun, eldeki bütün imkanlarla mevcut orduyu iyileştirmek ve devrimcileştirmek ve bu yolla, tarım devrimi okulundan geçmiş devrimci köylülerden, ve devrimci işçilerden oluşan yeni devrimci alay ve tümenler kurulması için şimdiden temelleri atmak, güvenilir komuta kadrolarına sahip yeni, gerçekten güvenilir bir dizi kolordular kurmak ve bunları Vuhan'daki devrimci hükümetin kalesi haline getirmektir.

Bu kolordular, daha sonra Kızıl Orduya dönüşecek yeni ordunun çekirdeği olacaktır.

Bu, gerek cephelerdeki gerekse cephe gerisindeki her türlü karşıdevrimci maceracılara karşı savaş için zorunludur.

Bu olmadan cephe gerisinde ve cephede başarısızlıklara, düşman saflara geçmelere ve ihanete karşı güvence olmaz.

Bu yolun şimdilik biricik mümkün ve amaca uygun yol olduğunu düşünüyorum.

ONUNCU SORU

"Şimdi, burjuvaziye karşı mücadele anında, Çin işletmelerine el koyma şiarını atmak mümkün müdür?

Çin'de yabancı fabrikalara el koymak hangi koşullarda mümkündür, ve bu Çin işletmelerine de eşzamanlı el koymaya yol açar mı?"

Genelde durumun henüz Çin işletmelerine el koymayı gündeme getirecek kadar gelişmediğini düşünüyorum. Ama Çinli girişimcile-

rin inatçı sabotajlarının, bu işletmelerden bir dizisinin kapatılması ve yapay biçimde işsizlik yaratılmasının, Vuhan Hükümetini daha şimdiden bu işletmelerden bazılarını millileştirmeye ve Vuhan Hükümetinin güçleriyle yeniden çalıştırmaya zorlayabileceği dıştalanamaz.

Vuhan Hükümetinin, ***bazı durumlarda,*** özellikle kötü niyetli ve karşı-devrimci Çinli girişimcilere karşı önlem olarak şimdiden bu yola başvurmak zorunda kalması mümkündür.

Yabancı işletmelere gelince, bunların millileştirilmesi geleceğin bir sorunudur. Bu işletmeleri millileştirmek, emperyalistlere doğrudan bir savaş ilanıdır. Ama böyle bir savaş ilanı için şimdikinden biraz farklı, daha uygun koşulların varlığı gerekiyor.

Böyle bir önlemin, devrimin bugünkü aşamasında, devrim henüz güçlenmediği için erken ve bu nedenle de amaca uygun olmadığını düşünüyorum.

Şimdi görev bu değil, bilakis tarım devriminin ateşini tüm güçle körüklemek, bu devrimde proletaryanın hegemonyasını güvence altına almak, Vuhan'ı güçlendirmek ve onu Çin devriminin bütün ve her türlü düşmanlarına karşı mücadelenin merkezine dönüştürmektir.

Bütün görevleri aynı anda yüklenip kendini zorlamak doğru olmaz. Kaldı ki, Kuomintang ve hükümeti, hem Çin hem de yabancı burjuvaziyi mülksüzleştirmek gibi temel görevleri çözmek için uygun değildir.

Böylesi görevleri çözmek için başka bir durum, devrimin başka bir aşaması, başka devrimci iktidar organları gerekmektedir.

J. Stalin,
Çin'de Devrim ve
Muhalefetin Hataları.
Moskova / Leningrad 1927.

EKİM'E HAZIRLIK DÖNEMİNDE PROLETARYA VE YOKSUL KÖYLÜLÜĞÜN DİKTATÖRLÜĞÜ ŞİARI ÜZERİNE

S. Pokrovksi'ye yanıt

Bu yılın 2 Mayıs'ı tarihli mektubunuzu ayrıntılı bir biçimde, deyim yerindeyse bütün noktalarda yanıtlamak için ne neden ne de vesile olmadığını düşünüyorum.

Aslında, Yan-ski'nin mektubuna kıyasla o *özellikle yeni hiçbir* şey getirmiyor.

Mektubunuzu buna rağmen yanıtlıyorsam, bunun nedeni, Nisan-Mayıs 1917 dönemi Kamenevciliğinin doğrudan restorasyonuna yönelik bazı öğeleri içermesidir. Salt, Kamenevciliğin restorasyonuna yönelik bu öğeleri teşhir amacıyla, mektubunuzu kısaca yanıtlamayı zorunlu görüyorum:

1 — Mektubunuzda, "Şubat'tan Ekim'e kadarki dönemde gerçekte *tüm* köylülükle ittifak şiarına sahiptik", "Şubat'tan Ekim'e kadarki dönemde Parti köylülükle ilgili *eski* şiarını —bir bütün olarak *tüm* köylülükle ittifak— savundu" diyorsunuz.

Buradan ilk olarak, Bolşevikler Ekim'e hazırlık döneminde (Nisan-Ekim 1917) önlerine, yoksul köylülükle zengin köylülük arasına bir ayrım çizgisi çekmek görevini koymayıp, köylülüğü bir bütün olarak almışlardır sonucu çıkardı.

Buradan ikinci olarak, Bolşevikler Ekim'e hazırlık döneminde "proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü" eski şiarı yerine "proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü" yeni şiarını geçirmeyip, bilakis Lenin'in "İki Taktik" yazısında 1905 yılında anlatılan pozisyonda kalmışlardır sonucu çıkardı.

Buradan üçüncü olarak, Ekim'e hazırlık döneminde (Mart-Ekim 1917), Sovyetlerin yalpalamalarına ve uzlaşmacılığına karşı, Sovyetlerde ve cephede orta köylülüğün yalpalamalarına karşı, devrimle karşı-devrim arasında yalpalamalara karşı, başında Sosyal-Devrimciler ve Menşeviklerin bulunduğu Sovyetlerin, Bolşevikleri tecrit etmek için karşı-devrimci generallerle işbirliği yaptığı Temmuz günlerinde özellikle sert bir karaktere bürünen yalpalamalara ve uzlaşmacılığa karşı mücadele Bolşevik siyasetinin — köylülüğün belirli katmanlarının bu yalpalamalarına ve bu uzlaşmacılığına karşı Bolşevik mücadelenin asılsız ve tamamen gereksiz olduğu sonucu çıkardı.

Buradan son olarak, Nisan ve Mayıs 1917'de proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü eski şiarını savunduğunda Kamenev'in haklı olduğu, bu şiarın artık eskidiğini söyleyen ve proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü şiarını ortaya atan Lenin'in ise haksız olduğu sonucu çıkardı.

Tüm mektubunuzun ne kadar saçma olduğunu görmek için salt bu soruları sormak yeter.

Ama siz Lenin'in eserlerinden tek tek alıntılar yapmayı pek sevdiğiniz için, alıntılara geçmek istiyoruz.

Şubat devriminden sonra Lenin'in, Rusya'nın tarım ilişkilerinde yeni olanı, devrimin daha da gelişmesi açısından, proletaryanın ve bir bütün olarak köylülüğün çıkar birliğinde değil, bilakis yoksul köylülüğün zengin köylülükten ***kopmasında*** gördüğünü kanıtlamak için büyük çaba gerekmiyor, ki bunlardan birincisi, yani yoksul köylülük, kendini proletaryaya doğru cezbedilmiş hissediyordu, ikincisi, yani zengin köylülük ise Geçici Hükümet'i izliyordu.

Bu konuda Lenin *Nisan* 1917'de Kamenev ve Kamenevciliğe karşı polemikte şöyle diyordu:

"Proletarya partisi için *şimdi** ümidini köylülükle çıkar birliğine bağlamak caiz değildir." (Bkz. ***Lenin***'in 1917 Nisan Konferansındaki Konuşması, 4. baskı, cilt 24, s. 205, Rusça.)

Devam:

"Daha şimdiden bir dizi köylü kongresinin kararında, tarım sorununun çözümü için Kurucu Meclis'e kadar beklenmesi gerektiği düşüncesine rastlanıyor — bu, Kadetlere eğilim gösteren ***zengin köylülüğün**** bir zaferidir." (Bkz. ***Lenin***'in Petrograd Şehir Konferansındaki Konuşması, Nisan 1917, 4. baskı, cilt 24, s. 117, Rusça.)

Ayrıca:

"Köylülüğün tüm toprak ve araziye ve tüm iktidara el koyması mümkündür. Bu imkanı hiç de unutmuyorum, görüş alanımı kesinlikle bugünkü günle sınırlamıyorum, bilakis ***yeni*** bir görüngüyü dikkate alarak tarım programını doğrudan ve tam olarak formüle ediyorum. Bu yeni görüngü şudur: Kır işçilerinin ve yoksul köylülerin mülk sahibi köylülerden derin biçimde ***ayrılması***." (Bkz. ***Lenin***'in "Taktik Üzerine Mektuplar" adlı Nisan makalesi, 4. baskı, cilt 24, s. 27, Rusça.)

Şubat Devriminden sonra kırdaki yeni ilişkilerde ***yeni olan, önemli olan*** buydu Lenin için.

Şubat 1917'den sonraki dönemde Partinin politikasını saptarken, Lenin bundan yola çıkmıştır.

Nisan 1917'de Petrograd Şehir Konferansında şunları söylerken Lenin bu tezden hareket ediyordu:

"İşçi- ve Asker Temsilcileri Sovyetinin iktidarı Geçici Hükümete bıraktığını burada öğrendik. İşçi- ve Asker Temsilcileri Sovyeti, proletarya ve askerlerin diktatörlüğünün gerçekleştirilmesidir; askerlerin çoğunluğu ise köylüdür. İşte proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü budur. Ama bu 'diktatörlük' burju-

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

vaziyle bir uzlaşma yaptı. İşte bu noktada ***'eski' bolşevizmin*** bir ***revizyonu**** zorunludur." (Bkz. 4. baskı, cilt 24, s. 116, Rusça.)

Lenin, Nisan 1917'de şunları yazarken de aynı tezden yola çıkıyordu:

"Kim ***şimdi*** sadece 'proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünden' sözederse, o yaşamın gerisinde kalmıştır, böylece fiilen küçük-burjuvazinin safına ***geçmiştir***, proleter sınıf mücadelesine karşıdır, onun yeri devrim-öncesi 'Bolşevik' nedret arşividir (buna 'eski Bolşevikler' arşivi denebilir)." (Bkz. 4. baskı, cilt 24, s. 26, Rusça.)

Proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü şiarı ***yerine***, proletarya ve ***yoksul*** köylülüğün diktatörlüğü şiarı da bu temelde ortaya çıktı.

Bunun, mektubunuzda yaptığınız gibi, henüz tamamlanmamış olan köylü devriminin Troçkist tarzda atlanması olduğunu söyleyebilirsiniz, ama bu itiraz ancak Nisan 1917'de Kamenev'in Lenin'e karşı yönelen itirazı kadar ikna edici olabilir.

Lenin şunları söylerken, böyle bir itirazı bal gibi bekliyordu:

"Troçkizm 'Yıkılsın Çarlık, gelsin işçi hükümeti' diyor. Bu yanlıştır. Küçük-burjuvazi varlığını sürdürüyor, o görmezlikten gelinemez. Ama o iki kısımdan oluşuyor. ***Daha yoksul**** kesimi işçi sınıfıyla gidiyor." (Bkz. 4. baskı, cilt 24, s. 123, Rusça.)

Kamenev'in hatası, ve şimdi de sizin hatanız, küçük-burjuvazinin, verili halde köylülüğün, iki kesimi arasındaki farkı kavrayamamak, bu farkı önemsememek, yoksul köylülüğü, bir bütün olarak köylülüğün tüm kütlesinden ***ayıramamak*** ve 1917'de devrimin birinci aşamasından ikinci aşamasına geçiş koşullarında Partinin politikasını bu temel üzerinde ***inşa edememek***, buradan Partinin yeni şiarını, ikinci stratejik şiarını —proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü— **türetememektir.**

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

Nisan'dan Ekim 1917'ye "proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü" şiarının pratik öyküsünü Lenin'in eserlerinde adım adım izleyelim.

Nisan 1917:

"Rusya'da bugünkü durumun özgüllüğü, proletaryanın yetersiz gelişmiş sınıf bilinci ve yetersiz örgütlülüğünden dolayı iktidarı burjuvaziye veren devrimin ***birinci**** aşamasından, iktidarı proletaryanın ve köylülüğün ***en yoksul kesimlerinin*** eline verecek olan devrimin ***ikinci*** aşamasına ***geçiş*** içinde olmasıdır." (Bkz. ***Lenin***'in "Nisan Tezleri", 4. baskı, cilt 24, s. 4, Rusça.)

Temmuz 1917:

"Ancak ve yalnız devrimci işçiler, ***yoksul köylüler**** tarafından desteklendikleri takdirde, kapitalistlerin direnişini kıracak, halkı toprak ve araziye tazminatsız el koymaya, tam özgürlüğe, açlığın giderilmesine, savaşa son verilmesine, adil ve kalıcı bir barışa götürecek durumdadır." (Bkz. 4. baskı, cilt 25, s. 218, Rusça.)

Ağustos 1917:

"Ancak ***yoksul köylülüğe**** (programımızda denildiği gibi, yarı-proleterler) önderlik eden proletarya, savaşı demokratik bir barışla sona erdirebilir, onun açtığı yaraları sarabilir, sosyalizme doğru mutlak zorunlu ve ertelenemez hale gelmiş olan adımları atabilir — şimdi sınıf politikamızın tanımı böyle demektedir." (Bkz. 4. baskı, cilt 25, s. 258, Rusça.)

Eylül 1917:

"Ancak proleterlerin ve ***yoksul köylülerin**** diktatörlüğü, kapitalistlerin direnişini kıracak, iktidarlarının gerçekten mükemmel bir cesaret ve kararlılığını gösterecek ve gerek ordu,

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

gerekse köylülük içinde kitlelerin coşkun, kayıtsız şartsız, gerçekten kahramanca desteğini güvence altına alacak durumdadır." (Bkz. 4. baskı, cilt 25, s. 346 - 347, Rusça.)

Eylül-Ekim 1917'de "Novaya Jizn"e[64] karşı polemik yaptığı "Bolşevikler İktidarı Koruyabilecek mi?" yazısında:

"***Ya**** tüm iktidar burjuvaziye — ki bunu artık ne zamandır savunmuyorsunuz, ve bizzat burjuvazi de, böyle bir şeyi salt ima etmeye bile cesaret edemiyor, çünkü halkın 20 - 21 Nisan'da, böyle bir iktidardan omuzlarının bir tek hareketiyle kurtulduğunu ve benzer bir iktidarı, bugün sırtından daha büyük bir kararlılıkla, daha acımasızca atacağını biliyor. ***Ya da**** iktidar küçük-burjuvaziye, daha doğrusu burjuvaziyle koalisyonuna (ittifak, uzlaşma), çünkü iktidarı kendi başına, bağımsız olarak küçük-burjuvazi almak istemiyor ve, bütün devrimlerin deneyiminin kanıtladığı gibi, kapitalist bir ülkede ya sermayeden ya da emekten yana olunabileceğini, ortada kalınamayacağını açıklığa kavuşturan iktisat biliminin de kanıtladığı gibi, ***alamaz da.*** Bu koalisyon, Rusya'da yarım yıl içerisinde düzinelerce yöntem deneyip, iflas etti. ***Ya da**** son olarak, tüm iktidar, burjuvaziye karşı, burjuvazinin direnişini kırmak için işçilere ve ***yoksul köylülere****. Bu yol henüz denenmedi, ve siz "Novaya Jizn"ci baylar, burjuvaziden duyduğunuz korkuyla ürkütmeye çalıştığınız halka, bu yola ***başvurmamasını öğütlüyorsunuz.*** Dördüncü bir olasılık düşünülemez bile." (Bkz. 4. baskı, cilt, 26, s. 99 - 100, Rusça.)

Olgular bunlardır.

Ekim'e hazırlık döneminden tüm bu olgulara ve olaylara "mutlulukla" ***yan çiziyorsunuz.*** Bolşevizmin tarihinden, Bolşeviklerin Ekim'e hazırlık döneminde o sıralar Sovyetlerde sandalye sahibi olan "mülk sahibi köylülerin" ***yalpalamalarına*** ve ***uzlaşmacılığına karşı*** mücadelesini "mutlulukla" silip atıyorsunuz. Lenin'in proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü şiarını "mutlulukla" ***mezara gömü-***

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

yor ve bunun tarihin ***ırzına geçmek***, Leninizmin ***ırzına geçmek*** olmadığını zannediyorsunuz.

Daha da çoğaltabileceğimiz bu alıntılardan görmeniz gerekiyor ki, Bolşevikler Şubat 1917'den sonra çıkış noktası olarak bir bütün olarak köylülüğü değil, onun yoksul kesimini almışlardır, Ekim'e proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü ***eski*** şiarıyla değil, proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü yeni şiarıyla yürümüşlerdir.

Buradan görülmektedir ki, Bolşevikler bu şiarı, Sovyetlerin yalpalamalarına ve uzlaşmacılığına karşı, o sıralar Sovyetlerde sandalye sahibi olan köylülüğün belirli bir kesiminin yalpalamalarına ve uzlaşmacılığına karşı, Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler denilen küçükburjuva demokrasisinin belirli partilerinin yalpalamalarına ve uzlaşmacılığına karşı mücadele içinde gerçekleştirmişlerdir.

Buradan görülmektedir ki, proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü yeni şiarı olmadan, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin uzlaşmacılığının üstesinden gelecek, köylülüğün belirli bir kesiminin yalpalamalarını izole edecek, burjuva iktidarını devirecek ve bu yolla burjuva devriminin tamamlanmasını mümkün kılacak yeterince güçlü politik bir ordu kuramazdık.

Buradan görülmektedir ki, "Ekim'e yoksul köylülükle birlikte, Kulaklar (ki onlar da köylüdür) direnirken ve orta köylülük yalpalarken yürüdük ve Ekim'de onunla birlikte zafer kazandık." (Bkz. Yanski'ye yanıtım.*)

Buradan görülmektedir ki, Nisan 1917'de olduğu gibi, bütün Ekim'e hazırlık döneminde de Kamenev değil, Lenin haklıdır, Kamenevciliği restore etmeye çalışan siz ise, öyle görünüyor ki, pek iyi bir mecliste bulunmuyorsunuz.

2 — Yukarıda söylenenlere karşı, Lenin'in Ekim 1917'de iktidarı köylülüğün ***tamamının*** desteğiyle ele geçirdik sözlerine işaret ediyorsunuz. İktidarı köylülüğün tamamının ***belli*** desteğiyle ele geçirdiğimiz tamamen doğrudur. Ama "küçük" bir ayrıntıyı eklemeyi unutmuşsunuz: Köylülüğün ***tamamı*** Ekim'de ve Ekim'den sonra bizi yalnızca burjuva devrimini tamamladığımız sürece ve ölçüde desteklemiştir. Bu çok önemli bir "küçük ayrıntı"dır, ve tartışılan bağıntıda

---

* *Bkz. elinizdeki cilt, s. 172-173. — Red.*

tayin edicidir. Böylesine önemli bir "küçük ayrıntı"yı "unutup", böylece çok önemli bir sorunu örtbas etmek bir Bolşeviğe yakışmaz.

Mektubunuzdan anlaşılıyor ki, Lenin'in köylülüğün ***tamamının*** desteğine dair sözlerini, yine Lenin tarafından ortaya atılan "proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü" şiarının ***karşısına çıkarıyorsunuz.*** Ama Lenin'in bu sözlerini, Lenin'in eserlerinden yapılan az önceki alıntılarla karşı karşıya koyabilmek için; Lenin'den proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü hakkında yapılan az önceki alıntılarla, aynı Lenin'in tarafınızdan alıntılanan sözlerini karşı karşıya getirmek için — bunun için en azından iki şey ispatlanmalıdır.

Birincisi. Ekim Devriminde ***en önemli şeyin*** burjuva devriminin tamamlanması olduğu ispatlanmalıdır. Lenin'e göre, burjuva devriminin tamamlanması, bu görevi ***"geçerken"*** çözen Ekim Devriminin bir ***"yan"*** ürünüdür. Her şeyden önce Lenin'in bu cümlesi çürütülmeli ve Ekim Devriminde ***en önemli şeyin*** burjuvazinin iktidarının devrilmesi ve iktidarın proletaryanın eline geçmesi değil, bilakis burjuva devriminin tamamlanması olduğu ispatlanmalıdır. Bunu ispatlamaya çalışın, o zaman ben, Nisan-Ekim 1917 arasında Partinin şiarının, proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü değil, proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü olduğunu kabul etmeye hazırım.

Mektubunuzdan anlaşılıyor ki, böylesine rizikolu bir görevi üstlenmeyi imkansız görüyorsunuz, ama yine de "geçerken", Ekim Devriminin en önemli sorunlarından birinde, barış sorununda, ***tüm*** köylülüğün tamamının bizi desteklediğini ispatlamaya çalışıyorsunuz. Bu elbette yanlıştır. Tamamen yanlıştır. Barış sorununda bir küçükburjuvanın bakış açısına kaymışsınız. Gerçekte o sırada barış sorunu bizde iktidar sorunu demekti, çünkü ancak iktidar proletaryanın eline geçtiğinde emperyalist savaştan çıkmak olanaklıydı.

Lenin'in söylediklerini unutmuşsunuz zahir: "Savaşa ancak iktidarın bir başka sınıfın eline geçmesiyle son verilebilir", "'Kahrolsun savaş', silahları fırlatıp atmak demek değildir. Bu, iktidarın bir başka sınıfın eline geçmesi anlamına gelir." (Bkz. ***Lenin***'in Petrograd Şehir Konferansındaki Konuşması, Nisan 1917, 4. baskı, cilt 24, s. 123 ve 119, Rusça.)

Öyleyse ikisinden biri: Ya, Ekim Devriminde ***en önemli şeyin,*** burjuva devriminin tamamlanması olduğunu ispatlarsınız, ya da bunu

ispatlamazsınız, o zaman da bundan kendiliğinden, Ekim Devriminde köylülüğün ***tamamının*** bizi ancak burjuva devrimini tamamladığımız ve monarşiyi, feodal mülkiyeti ve feodal mülkiyet düzenini ortadan kaldırdığımız ölçüde ve sürece desteklediği sonucu çıkar.

İkincisi. Tüm Ekim'e hazırlık dönemi boyunca proletarya ve ***yoksul*** köylülüğün diktatörlüğü şiarını sistemli biçimde ***uygulamadan,*** bu şiardan çıkan, küçük-burjuva partilerin uzlaşmacılığına karşı sistemli biçimde mücadele ***etmeden,*** yine aynı şiardan çıkan, köylülüğün belli kesimlerinin ve bunların Sovyetlerdeki temsilcilerinin yalpalamalarını teşhir ***etmeden,*** Bolşeviklerin burjuva devrimini tamamladıkları sürece ve ölçüde, gerek Ekim'de gerekse de Ekim'den sonra köylülüğün tamamının desteğini almasının mümkün olduğunu ispatlamak zorundasınız.

Bunu ispatlamaya çalışın. Gerçekten de, Ekim'de ve Ekim'den sonra köylülüğün tamamının desteğini sağlamayı neden başardık? Çünkü burjuva devrimini sonuna kadar götürme imkanını elde ettik.

Bu imkanı neden elde ettik? Çünkü burjuva iktidarını devirmeyi ve onun yerine, burjuva devrimini sonuna kadar götürebilecek biricik güç olan proletaryanın iktidarını geçirmeyi başardık.

Burjuvazinin iktidarını devirip, onun yerine proletaryanın iktidarını kurmayı neden başardık? Çünkü Ekim'e hazırlığı proletarya ve ***yoksul*** köylülüğün diktatörlüğü şiarı altında yaptık, çünkü bu şiardan yola çıkarak, küçük-burjuva partilerin uzlaşmacılığına karşı sistematik bir mücadele yürüttük, çünkü, bu şiardan yola çıkarak, Sovyetlerdeki orta köylülüğün yalpalamalarına karşı sistematik bir mücadele yürüttük, çünkü orta köylülüğün yalpalamalarının üstesinden gelmemiz, küçük-burjuva partilerin uzlaşmacılığına son vermemiz ve iktidarın proletaryanın eline geçmesi için savaşabilecek politik bir ordu toplamamız ***ancak bu şiarla*** mümkündü.

Kanıtlamaya herhalde gerek yoktur ki, Ekim Devriminin kaderini belirleyen bu önkoşullar olmadan, burjuva devriminin tamamlanmasında ne Ekim'de ne de Ekim'den sonra köylülüğün ***tamamının*** desteğini alamazdık.

Köylü savaşlarının proleter devrimiyle birleştirilmesini böyle anlamak gerekir.

Bu nedenle, Ekim'de ve Ekim'den sonra burjuva devriminin tamamlanmasında köylülüğün tamamının bize destek vermesiyle, Ekim Devriminin hazırlığının proletarya ve ***yoksul*** köylülüğün diktatörlüğü şiarı altında yapıldığı olgusunu ***karşı karşıya getirmek, Leninizmden hiçbir şey anlamamak*** demektir.

Temel hatanız, ne Ekim Devriminin seyri içinde ***sosyalist*** görevlerle ***burjuva*** devriminin tamamlanması görevlerinin içiçe geçmesi olgusunu, ne de Ekim Devriminin, Partinin ikinci şiarından, proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü şiarından çıkan tek tek taleplerinin gerçekleştirilme mekanizmasını kavramamanızdır.

Mektubunuzu okurken, bizim köylülüğü proleter devrimin hizmetine sokmadığımız, tersine Kulaklar da dahil olmak üzere "köylülüğün tamamının" Bolşevikleri kendi hizmetlerine koştuğuna inanası geliyor insanın. Eğer proleter olmayan sınıfların hizmetine böylesine kolay "giriyorlarsa", Bolşeviklerin davası kötü durumda demektir.

Nisan 1917 döneminin Kamenevciliği — kurşun ağırlık olarak ayağınıza dolanan budur.

3 — Stalin'in 1905'teki durumla 1917'deki durum arasında hiçbir fark görmediğini iddia ediyorsunuz. Bu iddianın ciddiye alınacak yanı yok elbette. Ben böyle bir şey söylemedim, söyleyemem. Mektubumda sadece, Partinin 1905 yılında ortaya atılan işçi-köylü diktatörlüğü şiarının 1917 Şubat devriminde doğrulamasını bulduğundan sözettim ve bu tamamen doğrudur. Ağustos 1917'deki "Köylüler ve İşçiler" adlı makalesinde durumu tam da böyle anlatıyordu Lenin:

> "Monarşiyi ancak proletarya ve ***köylülük*** devirebilir — o zamanlar (1905 yılı kastedilmektedir. ***J. St.***) sınıf politikamızın temel tanımı böyle diyordu. Ve bu tanım doğruydu. ***1917'nin Şubat ve Mart ayları bunu bir kez daha doğruladı.****
> (Bkz. 4. baskı, cilt 25, s. 258, Rusça.)

Mızmızlanmaktan hoşlanıyorsunuz, başka bir şey değil.

4 — Devamla, Stalin'in ***Ekim öncesinde*** orta köylülüğün uzlaşmacılığı tezi ile, Stalin'in "Leninizmin Sorunları" yazısından, ***proletarya diktatörlüğünün sağlamlaşmasından sonra*** orta köylülükle

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

birlikte sosyalizmi kurma imkanından sözedilen bir alıntıyı birbirinin karşısına koyarak, Stalin'in çelişkiye düştüğünü göstermeye çalışıyorsunuz.

İki farklı görüngüyü bu şekilde birbiriyle özdeşleştirmenin kesinlikle gayri-bilimsel olduğunu ispatlamak için fazla çaba gerekmiyor. Burjuvazinin iktidarda olduğu Ekim öncesindeki orta köylü ile, burjuvazinin halihazırda devrilip mülksüzleştirilmiş olduğu, kooperatifçiliğin gelişmiş bulunduğu ve en önemli üretim araçlarının proletaryanın elinde toplandığı proletarya diktatörlüğünün sağlamlaşmasından sonraki orta köylü — bunlar iki farklı şeydir. Orta köylünün bu iki türünü özdeşleştirip aynı ölçüye vurmak, görüngüleri tarihsel durumla bağıntısı dışında görmek ve her türlü perspektifi yitirmek demektir. Bütün tarihlerin ve dönemlerin birbirine karıştırıldığı Zinovyev'vari alıntı yapma tarzına benziyor bu.

Eğer buna "devrimci diyalektik" deniyorsa, Pokrovski'nin "diyalektik" safsatacılıkta tüm rekorları kırdığını itiraf etmek gerekir.

5 — Diğer sorunlara değinmiyorum, çünkü Yat-ski ile mektuplaşmada en ince ayrıntısına kadar ele alındıklarını düşünüyorum.

İlk kez: J. Stalin,
Leninizmin Sorunları
kitabında yayınlanmıştır.
4. baskı, 1928.

ÇİN'DE DEVRİM VE KOMİNTERN'İN GÖREVLERİ

Komintern Yürütme Komitesi VIII. Plenumu X. Oturumunda Konuşma[65] - 24 Mayıs 1927

I

BAZI KÜÇÜK SORUNLAR

Yoldaşlar! Yürütme Komitesi'nin bugünkü oturumuna geç geldiğim ve Troçki'nin burada yaptığı konuşmayı tam olarak dinleyemediğim için özür dilerim.

Ama Troçki'nin Yürütme Komitesi'ne son günlerde, Çin sorunu üzerine öylesine çok yazı, tez ve mektup sunduğunu sanıyorum ki, muhalefeti eleştirmek için malzeme kıtlığı çekmemiz olanaksız.

Bu nedenle ben, Troçki'nin hatalarını eleştirirken bu belgelerden hareket edeceğim ve bu eleştirinin aynı zamanda Troçki'nin bugünkü konuşmasının temellerine yönelik bir eleştiri olacağından hiç kuşkum yok.

Polemikte kişisel unsuru mümkün olduğunca dışta tutmaya çaba göstereceğim. Troçki ve Zinovyev'in, SBKP(B) MK Politbürosu ve KEYK Prezidyumunun tek tek üyelerine yönelik kişisel saldırılarının üzerinde durmaya değmez.

Troçki besbelli Komintern Yürütme Komitesi'nin oturumlarında, Yürütme Komitesi'nin savaş tehlikesi, Çin Devrimi gibi sorunlarla

değil, bilakis salt Troçki sorunuyla ilgilenmesini sağlamak için bir kahraman rolünü oynamak istiyor. Troçki'nin bu kadar önemsenmeye değer olmadığım düşünüyorum. (*Bir ses:* "Doğru!") Ayrıca Troçki kahramandan çok komedyeni andırdığı ve bir kahramanla bir komedyenin birbirine karıştırılmaması gerektiği için, bunun daha da geçerli olduğunu düşünüyorum.

Yürütme Komitesi VII. Genişletilmiş Plenumu tarafından sosyaldemokrat sapma içinde olduğu ispatlanan Troçki ve Zinovyev gibilerinin Bolşeviklere küfretmesinin, Buharin ya da Stalin için hakaret sayılmayacağından söz bile etmiyorum. Tam tersi, asıl Troçki ve Zinovyev ayarındaki yarı-Menşeviklerce küfredilmeyip, övülüyor olsaydım kendimi hakarete uğramış sayardım.

Muhalefetin şimdiki fraksiyoncu çıkışıyla, 16 Ekim 1926'da üstlendiği yükümlülükleri ihlal edip etmediği konusuna da girmeyeceğim. Troçki, muhalefetin 16 Ekim 1926 tarihli deklarasyonuna dayanarak kendisinin görüşlerini savunma hakkı olduğunu temin ediyor. Bu elbette doğrudur. Ama Troçki deklarasyonun bundan ibaret olduğunu iddia ederse, buna ancak safsatacılık denebilir.

Muhalefetin 16 Ekim 1926 tarihli deklarasyonunda sadece muhalefetin görüşlerini savunma hakkından değil, aynı zamanda bu görüşlerin ancak Partinin izin verdiği bir çerçevede savunulabileceği, hizipçiliğe bir son verilmesi gerektiği, muhalefetin Parti iradesine ve MK'nin kararlarına "kayıtsız şartsız tabi olacağı", muhalefetin bu kararlara sadece tabi olmakla kalmayıp, titizlikle "uygulamak" zorunda olduğundan da sözediyor.

Tüm bunlardan sonra, muhalefetin 16 Ekim 1926 tarihli kendi deklarasyonunu çiğnediğini ve çok kabaca ihlal ettiğini bir daha ispatlamaya gerek *var mı?*

SBKP(B) MK ve Komintern'in, Çin sorunundaki bakış açısının, muhalefetin bir dizi tez, makale ve konuşmalarında olduğu gibi, utanmazca ve kabaca müfterice çarpıtılmalarından da sözetmeyeceğim. Troçki ve Zinovyev durmadan, geçmişte ve şimdi SBKP(B) MK ve Komintern'in güya Çin'de ulusal burjuvaziyi "destekleme" siyasetinden yana olduğunu iddia ediyorlar.

Kanıtlamaya herhalde gerek yoktur ki, Troçki ile Zinovyev'in bu iddiası bir kuruntudan, iftiradan, gerçeklerin bilinçli bir biçimde çarpı-

tılmasından başka bir şey değildir. Gerçekte SBKP(B) MK ve Komintern, ulusal burjuvaziyi destekleme politikasından değil, Çin'de devrim ***tüm ulusun birleşik cephesinin*** devrimi olduğu ***sürece,*** ulusal burjuvaziden ***yararlanma*** politikasından yana olmuş, ve Çin'de devrim bir ***tarım*** devrimine dönüşüp milli burjuvazi devrime sırt çevirmeye başladığında ise, bu politikanın yerine ulusal burjuvaziye karşı ***silahlı mücadele*** politikasını ***geçirmiştir.***

Bunun böyle olduğuna kanaat getirmek için, VII. Genişletilmiş Plenumun kararı, Komintern Yürütme Komitesi'nin ünlü çağrısı[66], Stalin'in Propagandistler İçin Tezler'i* ve nihayet bugünlerde Komintern Yürütme Komitesi Prezidyumuna sunulan Buharin'in tezleri gibi belgelere sadece bir göz atmak yeter.

Zaten muhalefetin şanssızlığı da iftira ve çarpıtmaya başvurmadan edememesi ya.

Şimdi meseleye gelelim.

II

BURJUVA DEMOKRATİK DEVRİMİN TEMELİ OLARAK KÖYLÜLERİN TARIM DEVRİMİ

Troçki'nin temel hatası, Çin Devriminin anlam ve karakterini kavramamasıdır. Komintern, bugün Çin'de tarım devrimini ilerleten egemen baskı faktörünün, ***feodalizmin kalıntıları*** olduğundan hareket etmektedir. Komintern, Çin kırında feodalizmin kalıntılarının ve bu kalıntılar üzerinde yükselen Cucunlar, valiler, generaller ve her çeşit Çang Tso-lin'lerin, vb. tüm askeri-bürokratik üstyapının, bugünkü tarım devriminin üzerinde ortaya çıktığı ve geliştiği temeli oluşturduğundan hareket etmektedir.

Tüm bir dizi eyalette köylü gelirlerinin %70'i çiftlik sahibine ve küçük soylulara aitse, silahlı-silahsız çiftlik sahipleri sadece iktisadi

---

* *Bkz. elinizdeki cilt, s. 178-185. — Red.*

alanda değil, idare ve yargı alanında da iktidarı benliklerinde cisimlendiriyorlarsa, bir dizi eyalette hâlâ ortaçağda olduğu gibi kadınların ve çocukların alınıp satılması yaygınsa — feodal kalıntıların Çin eyaletlerinde baskının temel *biçimini* oluşturduğu tanınmadan edilemez.

Tam da tüm askeri bürokratik üstyapısıyla birlikte feodal kalıntılar Çin'de baskının temel biçimini oluşturduğundan — tam da bunun *için* Çin bugün, gücü ve hızı itibariyle muazzam bir tarım devriminden geçmektedir.

Peki ama bir tarım devrimi nedir? O tam da burjuva-demokratik devrimin temeli ve içeriğidir.

Komintern de zaten bundan dolayı, Çin'in şu an bir burjuva-demokratik devrimden geçtiğini söylemektedir.

Ama Çin'deki burjuva-demokratik devrim sadece feodal kalıntılara karşı yönelmiyor. O aynı zamanda emperyalizme karşı da yöneliyor.

Neden?

Çünkü tüm mali ve askeri gücüyle emperyalizm, Çin'de tüm bürokratik-askeri üstyapısıyla birlikte feodal kalıntıları destekleyen, onlara esin veren, onları besleyen ve muhafaza eden güçtür.

Çünkü Çin'de, aynı zamanda emperyalizme karşı devrimci bir mücadele yürütmeden, feodal kalıntıları yoketmek olanaksızdır.

Çünkü, Çin'de feodal kalıntıları yoketmek isteyen, mutlaka emperyalizme ve Çin'deki emperyalist gruplara karşı çıkmak zorundadır.

Çünkü, emperyalizme karşı kararlı bir mücadele yürütmeden, Çin'de feodal kalıntıları yıkıp yoketmek olanaksızdır.

Böylece bugün Çin'deki devrim, devrimci hareketin iki akımının, feodal kalıntılara karşı hareketle emperyalizme karşı hareketin birleşmesidir. Çin'de burjuva-demokratik devrim, feodal kalıntılara karşı mücadele ile emperyalizme karşı mücadelenin birleşmesidir.

Komintern'in (dolayısıyla SBKP(B) MK'nin de) Çin devriminin sorunlarına ilişkin tüm çizgisi için çıkış noktası budur.

Peki, Çin sorununda Troçki'nin pozisyonunun çıkış noktası nedir? Komintern'in demin ortaya koyduğum bakış açısına ***tamamen zıttır.*** Troçki ya Çin'de feodal kalıntıların varlığını tanımıyor, ya da onlara tayin edici bir önem biçmiyor. Troçki (ve dolayısıyla muhale-

fet de) Çin'de feodal-bürokratik baskının güç ve önemini küçümsüyor ve Çin milli devriminin baş nedeninin, Çin'in devlet olarak emperyalist ülkelere gümrük bağımlılığı olduğunu düşünüyor.

İzninizle, Troçki'nin birkaç gün önce SBKP(B) MK ve Komintern Yürütme Komitesi'ne sunulan ünlü tezlerine atıfta bulunmak istiyorum. Troçki'nin bu tezlerinin başlığı şöyle: "Çin Devrimi ve Stalin'in Tezleri".

Bu tezlerde şunları yazıyor Troçki:

> "Buharin'in, oportünist, uzlaşmacı çizgiyi, Çin ekonomisinde 'feodalizmin kalıntıları'nın güya hakim rolüne atıfta bulunarak haklı göstermeye çalışması dayanaktan tamamen yoksundur. Buharin'in Çin ekonomisini değerlendirmesi, skolastik tanımlamalara değil, ekonomik bir tahlile dayanmış olsaydı bile, 'feodalizmin kalıntıları' yine de, Nisan darbesini açıkça kolaylaştırmış olan politikayı haklı çıkaramazdı. Çin devrimi milli-burjuva bir karaktere sahiptir, ve ***bunun baş nedeni,*** Çin kapitalizminin üretici güçlerinin gelişmesinin, Çin'in ***devlet olarak*** emperyalist ülkelere ***gümrük bağımlılığı**** engeline çarpmasıdır." (Bkz. *Troçki*, "Çin Devrimi ve Stalin'in Tezleri".)

Bu alıntıya yüzeysel bakıldığında, Troçki'nin, Çin Devriminin karakteri sorununda Komintern'in çizgisine karşı değil, tersine "Buharin'in uzlaşmacı politikası"na karşı mücadeleye giriştiği sanılabilir. Ama bu elbette doğru değil. Gerçekte bu alıntıda söz konusu olan, Çin'de feodal kalıntıların "egemen rolü"nün *inkârıdır*. Gerçekte burada sözkonusu olan, Çin'de bugün gelişmekte olan *tarım* devrimini, üst katmanların bir devrimi, deyim yerindeyse bir anti-gümrük devrimi olarak göstermektir.

Buharin'in "uzlaşmacı politikası" gevezeliğine Troçki burada, Komintern çizgisinden ayrılmasını örtbas etmek için ihtiyaç duymuştur. Bu, —bunu açıkça söylüyorum— Troçki'nin her zamanki kalpazanlığıdır.

---

* *Altını ben çizdim. — J. St.*

Troçki'ye göre, tüm militarist-bürokratik üstyapısıyla feodal kalıntılar bugün Çin'de, Çin devriminin baş itici gücü değil, bilakis sadece tırnak işareti içine alınmaya layık tali ve önemsiz bir güçtür.

Troçki'nin kavrayışının çıkış noktası budur.

Çin devriminin karakteri hakkında Troçki'nin düşüncesi budur.

İzninizle, bu bakış açısının, "Haşmetmeapları" Çang Tso-lin'in bir devlet müşavirinin bakış açısı olduğunu belirtmek zorundayım.

Troçki'nin bakış açısı doğruysa, ne bir tarım devrimi ne de bir işçi devrimi istemeyen ve sadece eşitsiz anlaşmaların kaldırılmasını ve Çin'in gümrük özerkliğinin tesisini sağlamaya çalışan Çang Tso-lin ve Çang Kay-şek'in haklı olduğunu kabul etmek gerekir.

Troçki, Çang Tso-lin ve Çang Kay-şek'in bir kalem amirinin bakış açısına kadar düşmüş bulunuyor.

Feodalizmin kalıntıları tırnak işareti içine alınacaksa; feodalizmin kalıntılarının devrimin şu anki aşamasında egemen bir önemi olduğunu söyleyen Komintern yanılıyorsa; Çin devriminin temeli feodal kalıntılara ve bunları destekleyen emperyalizme karşı mücadele değil de gümrük bağımlılığıysa — o zaman Çin'de tarım devriminden geriye ne kalıyor?

O zaman nasıl oldu da Çin'de tarım devrimi ve çiftlik sahiplerinin topraklarına el konulması talebi ortayı çıktı? Böyle bir durumda, Çin devrimi ne hakla burjuva-*demokratik* devrim olarak değerlendiriliyor? Tarım devriminin burjuva-*demokratik* devrimin temeli olduğu olgu değil mi acaba? tarım devrimi gökten düşemez ya?

Köylülerin kendi iktidarlarını, kendi mahkemelerini, kendi özsavunmalarını inşa ettikleri, çiftlik sahiplerini kovdukları ve onlarla "plebeyen tazda" hesaplaştıkları Hunan, Hupe, Honan vb. gibi eyaletlerdeki muazzam tarım devrimine milyonlarca, on milyonlarca köylünün katıldığı olgu değil mi acaba?

Feodal-militarist baskı Çin'de baskının egemen biçimi olmasaydı, nasıl olup da böylesine güçlü bir tarım hareketi ortaya çıkabilirdi?

Emperyalizmin Çin halkını ezen feodal-militarist gücün baş müttefiki olduğu kabul edilmezse, nasıl olup da on milyonlarca köylünün bu güçlü hareketi aynı zamanda anti-emperyalist karaktere bürünebilirdi?

Tek başına Hunan'da, Köylü Birliği'nin şu an iki buçuk milyondan fazla üyesi olduğu olgu değil mi acaba? Şimdi Hupe'de, Honan'da kaç üyesi var acaba ve yakın gelecekte Çin'in öteki eyaletlerinde kaç üyeye sahip olacak?

Ve "Kızıl Mızraklar", "Boş Karınlar Dernekleri" vs. — bütün bunlar gerçeklik değil de birer kuruntu mu acaba?

On milyonlarca köylünün, çiftlik sahiplerinin topraklarına el koyma şiarı altındaki tarım devriminin, feodalizmin gerçek ve açıkça görünür kalıntılarına karşı değil de, bilakis hayali, tırnak işareti içindeki feodal kalıntılara karşı yöneldiği ciddi ciddi iddia edilebilir mi?

Troçki'nin "Haşmetmeapları" Çang Tso-lin'in bir devlet müşavirinin bakış açısına kadar düştüğü açık değil mi acaba?

Böylece önümüzde iki temel çizgi var:

a) baskının egemen biçimi olarak Çin'de feodal kalıntıların varlığını, güçlü tarım hareketinin tayin edici önemini, feodal kalıntıların emperyalizmle bağını, mücadelenin sivri ucunun emperyalizme karşı yöneldiği Çin devriminin burjuva-demokratik karakterini hesaba katan ***Komintern'in çizgisi;***

b) feodal-militarist baskının egemen önemini reddeden, Çin'de devrimci tarım hareketinin tayin edici önemini görmeyen ve Çin devriminin anti-emperyalist karakterini, sadece Çin'in gümrük bağımsızlığını talep eden Çin kapitalizminin çıkarlarıyla açıklayan ***Troçki'nin çizgisi.***

Troçki'nin (ve dolayısıyla muhalefetin de) temel hatası, Çin'de tarım devrimini önemsememek, bu devrimin burjuva-demokratik karakterini kavramamak, Çin'de milyonlarca insanı kapsayan tarım hareketinin önkoşullarının varlığını yadsımak, Çin devriminde köylülüğün rolünü önemsememektir.

Bu hata Troçki'de yeni bir şey değildir. Troçki'nin Bolşevizme karşı tüm mücadele dönemi boyunca izlediği tüm çizginin karakteristik bir özelliğidir.

Burjuva-demokratik devrimde köylülüğün rolünü önemsememek, Troçki'ye 1905'ten beri musallat olan, 1917 Şubat Devriminden önce

özellikle çarpıcı bir biçimde ortaya çıkan ve bugüne kadar kurtulamadığı bir hatadır.

İzninizle, Troçki'nin Leninizme karşı mücadelesinden bazı olgulara işaret etmek istiyorum. Örneğin, Rusya'da burjuva-demokratik devrimin zaferine doğru yürüdüğümüz 1917 Şubat Devrimi arifesinden sözedeceğim.

Troçki o günlerde, köylülüğün farklılaşması güçlendiği, emperyalizmin egemenliğinin gündemde olduğu ve proletarya kendini burjuva ulusun karşısına koyduğu için, köylülüğün rolünün giderek azalacağını ve tarım devriminin, ona 1905 yılında biçilen öneme sahip olmayacağını iddia ediyordu.

Buna karşı Lenin ne cevap verdi? Lenin'in 1915 yılında, burjuva-demokratik devrimde köylülüğün rolü üzerine bir makalesinden bir alıntı yapmama izin verin:

> "Troçki'nin orijinal teorisi" (Troçki'nin "sürekli devrim"i kastedilmektedir. — *J. St.*). "Bolşeviklerden, proletaryaya kararlı devrimci mücadele ve iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi çağrısını, Menşeviklerden ise köylülüğün rolünün 'yadsınması'nı almaktadır. Köylülük tabakalara ayrışmış, farklılaşmış; olası devrimci rolü gitgide azalmış; Rusya'da bir 'ulusal' devrim olanaksızmış; 'Emperyalizm çağında yaşıyoruz', ama 'emperyalizm' 'eski rejimin karşısına burjuva ulusu değil, burjuva ulusun karşısına proletaryayı çıkarıyor'.
>
> İşte, emperyalizm sözcüğüyle yapılan tuhaf bir 'sözcük oyunu'. Eğer ***Rusya'da*** proletarya artık 'burjuva ulusun' karşısında duruyorsa, bu demektir ki: Rusya'nın önünde doğrudan *sosyalist* devrim durmaktadır!! O zaman (1912 Ocak Konferansı tarafından ortaya atılan ve daha sonra 1915'te Troçki tarafından yinelenen) '***çiftlik sahiplerinin*** topraklarına el koyma' şiarı yanlıştır, o zaman 'devrimci işçi' hükümetinden değil, '*sosyalist* işçi' hükümetinden sözetmek gerekir!! Troçki'nin kafasının ne kadar karışık olduğu, proletaryanın, kararlılığıyla, çiftlik sahiplerinin topraklarına el koymak ve monarşiyi yıkmak için '***proleter*** olmayan(!) halk kitlelerini' de peşinden sürükleyeceği

(No. 217) cümlesinden anlaşılmaktadır!! Troçki, proletaryanın çiftlik sahiplerinin topraklarına el koymak için, proleter olmayan kırsal kitleleri peşindan sürükleyip monarşiyi devirmeyi başarmasının, Rusya'da 'ulusal demokratik devrim'in tamamlanması anlamına geleceğini, bunun ***proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünün**** ta kendisi olacağını düşünmemiştir!

1905'ten 1915'e kadarki tüm on yıl —bu büyük on yıl— Rus devriminde iki ve yalnızca iki sınıf çizgisinin varolduğunu kanıtlamıştır. Köylülüğün farklılaşması köylülük içindeki sınıf mücadelesini güçlendirmiş, politik olarak uykuda olan bir sürü unsurun gözünü açmış ve kır proletaryasını kent proletaryasına yaklaştırmıştır (kır proletaryasının *özel* örgütü üzerinde Bolşevikler 1906'dan beri ısrar ediyorlar, ve bu talebi Stockholm - Menşevik - Parti Kongresinin kararına soktular). Ama köylülükle Markov - Romanov - Kvostov arasındaki antagonizma daha da güçlendi, gelişti, keskinleşti. Bu öylesine apaçık bir doğru ki, Troçki'nin Paris'te yayınlanan onlarca makalesinde edilen binlerce tumturaklı söz *bile* onu 'çürütmeyi' başaramaz. Gerçekte Troçki, köylülüğün rolünü 'yadsımak'tan, köylülüğü devrim için ayağa kaldırma ***isteğinin yokluğunu*** anlayan Rusya'daki liberal işçi politikacılarının işini kolaylaştırmaktadır! Oysa işin püf noktası bugün budur." (Bkz. 4. baskı, cilt 21, s. 381 - 382, Rusça.)

Ve Troçki'nin şemasının, burjuvaziyi görmekten, proletaryayı görmekten, ve fakat köylülüğün ayırdına varamamaktan ve burjuva-demokratik devrimdeki rolünü kavramamaktan ibaret bu özelliği — işte tam da bu özellik, Çin sorununda muhalefetin temel hatasını oluşturmaktadır.

Çin devriminin karakteri sorununda, Troçki ile muhalefetin "yarı-Menşevizmi" tam da burada yatmaktadır.

Muhalefetin tüm diğer hataları, muhalefetin Çin sorununa ilişkin tezlerindeki tüm karışıklık, bu temel hatadan kaynaklanmaktadır.

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

III

KOMÜNİSTLERİ KATLEDEN NANKİNG'DEKİ SAĞCI KUOMİNTANG VE KOMÜNİSTLERLE İTTİFAK YAPAN VUHAN'DAKİ SOLCU KUOMİNTANG

Örnek olarak Vuhan sorununu alalım. Vuhan'ın devrimci rolü sorununa *ilişkin Komintern'in* tavrı biliniyor ve açık. Çin bir tarım devriminden geçtiği; tarım devriminin zaferi, burjuva-demokratik devrimin, proletarya ve köylülüğün devrimci diktatörlüğünün zaferi olduğu; Nanking ulusal karşı-devrimin merkezi, Vuhan ise Çin devrimci hareketinin merkezi olduğundan — Vuhan Kuomintang'ını desteklemek, komünistlerin bu Kuomintang'a üye olmaları ve onun devrimci hükümetine katılmaları zorunludur — gerek Kuomintang içinde gerekse dışında, proletarya ve onun partisinin önder rolünün güvenceye alınması koşuluyla.

Şu an Vuhan Hükümeti, proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünün bir organı mıdır? Hayır, şimdilik değildir ve kısa sürede de olmayacaktır. Ne var ki, devrimin bundan sonraki gelişmesi içerisinde, devrimin başarılı olması koşullarında, böylesi bir organ haline gelişmesi için her şansa sahiptir.

Komintern'in tavrı budur.

Troçki ise meseleleri çok farklı görüyor. Vuhan'ın devrimci hareketin merkezi değil, bir "kuruntu" olduğu düşüncesinde. Bugün sol Kuomintang'ın ne ifade ettiği sorusuna Troçki'nin verdiği yanıt şudur: "Şimdilik hiçbir şey ya da nerdeyse hiçbir şey."

Vuhan'ın bir kuruntu olduğunu varsayalım. Peki, Vuhan bir kuruntudan ibaretse, neden Troçki bu kuruntuya karşı kararlı bir mücadele talep etmiyor? Komünistler ne zamandan beri bir kuruntuyu destekliyorlar, bir kuruntuya katılıyorlar, ne zamandan beri bir kuruntunun başında yeralıyorlar vs.? Komünistlerin kuruntulara karşı mücadele etmekle yükümlü olduğu olgu değil mi acaba? Komünistlerin kuruntulara karşı mücadele etmeyi reddetmelerinin, proletarya ve köylülüğün aldatılması olduğu olgu değil mi acaba? Troçki neden bu

kuruntuya karşı, komünistlerin vakit geçirmeksizin Vuhan Kuomintang'ından ve Vuhan Hükümetinden çekilerek de olsa, mücadele etmesini önermiyor? Neden Troçki bu kuruntudan çıkmayı değil de onun içinde kalmayı öneriyor? Mantık bunun neresinde?

Bu "mantıklı" saçmalık, Vuhan'a darbe indirmek için hız alıp onu bir kuruntu olarak değerlendiren Troçki'nin, daha sonra ürküp, tezlerinde buna tekabül eden sonuçları çıkarmaya karar verememesiyle açıklanmaz mı?

Ya da örneğin Zinovyev 'i alalım. Bu yılın Nisan'ındaki SBKP(B) MK Plenumunda dağıtılan tezlerinde Zinovyev, Vuhan Kuomintang'ını 1920 yılının Kemalist Hükümeti olarak nitelendirmektedir. Fakat Kemalist hükümet, işçilere ve köylülere karşı mücadelenin bir hükümetidir, içinde komünistlere yer olmayan ve olmayacak bir hükümettir. Vuhan Hükümeti böyle nitelendirildikten sonra tek sonuç çıkarılacağı sanılırdı: Vuhan'a karşı kararlı mücadele, Vuhan Hükümetini devirmek.

Ama böyle, sadece olağan mantıklı olağan insanlar düşünebilir.

Zinovyev farklı düşünüyor. Hankov'daki Vuhan Hükümetini Kemalist hükümet olarak niteliyor ama aynı zamanda bu hükümete en enerjik biçimde destek vermeyi öneriyor, komünistlerin bu hükümetten çekilmemesi ve Vuhan Kuomintang'ına sırt çevirmemesi gerektiğini öneriyor. Doğrudan şöyle diyor:

> "Hankov'a en enerjik ve çokyönlü destek verilmeli, Cavaignac'ın püskürtülmesi oradan örgütlenmelidir. Önümüzdeki dönemde güçler tam da, kendilerini örgütlemeleri ve pekiştirmeleri için Hankov'lulara yardım etmeye yoğunlaştırılmalıdır." (Bkz. Zinovyev'in tezleri.)

Anlayabilene aşkolsun!

Troçki diyor ki, Vuhan, yani Hankov bir kuruntudur. Buna karşı Zinovyev, Vuhan'ın Kemalist bir hükümet olduğunu iddia ediyor. Buradan şu sonucun çıkarılması gerekirdi: Kuruntuya karşı mücadele ya da Vuhan Hükümetinin devrilmesi için mücadele. Oysa gerek Troçki gerekse de Zinovyev, varsayımlarından zorunlu olarak çıkan sonucu çıkarmaktan çekiniyorlar, Zinovyev ise hatta daha da ileri giderek, "Hankov'a en enerjik ve çokyönlü destek verme"yi öneriyor.

Bütün bunlar neyi göstermektedir? Muhalefetin çelişkiler içinde kaldığını. O mantıklı düşünme yetisini kaybetti, ve tüm perspektifleri yitirdi.

Görüşlerde karışıklık, Vuhan sorununda her türlü perspektifin yitirilmesi — kafa karışıklığını bakış açısı olarak değerlendirmek eğer mümkünse, Troçki ve muhalefetin bakış açısı budur işte.

IV

ÇİN'DE İŞÇİ - KÖYLÜ TEMSİLCİLERİ SOVYETLERİ ÜZERİNE

Ya da devamla, örneğin Çin'de işçi- ve köylü temsilcileri sovyetleri sorununu alalım.

Sovyetlerin örgütlenmesi sorununa ilişkin Komintern II. Kongresinde kabul edilen üç karar mevcut: Lenin'in, geri ülkelerde *proleter olmayan* sovyetlerin, köylü *sovyetlerinin kurulması üzerine tezleri*; Roy'un Çin ve Hindistan gibi ülkelerde *işçi-* ve köylü sovyetlerinin kurulması üzerine tezleri ve "İşçi Temsilcileri Sovyetleri Ne Zaman ve Hangi Koşullarda Kurulmalıdır" üzerine özel tezler.

Lenin'in tezleri, hiç ya da neredeyse hiç sanayi proletaryası olmayan Orta Asya'daki gibi ülkelerde "köylü" sovyetlerinin, "halk" sovyetlerinin, *proleter olmayan* sovyetlerin kurulmasıyla ilgilidir. Lenin'in tezleri, bu ülkelerde *işçi* temsilcileri sovyetlerinin kurulması hakkında tek sözcük içermemektedir. Lenin'in tezlerinde geri ülkelerde "köylü" sovyetlerinin, "halk" sovyetlerinin kurulması ve geliştirilmesi için gerekli önkoşullardan biri olarak, bu ülkelerdeki devrimin, SSCB proletaryası tarafından *doğrudan* desteklenmesi ifade edilir. Lenin'in tezlerinin, belli bir minimum sanayi proletaryasının olduğu ve *işçi* sovyetlerinin kurulmasının belli koşullar altında köylü sovyetlerinin kurulması için önkoşul olduğu Çin ve Hindistan gibi ülkeleri değil, İran vb. başka, daha geri ülkeleri konu aldığı açıktır.

Roy'un tezleri, bir sanayi proletaryasına sahip olan esas itibariyle Çin ve Hindistan'la ilgilidir. Bu tezlerde, belli koşullar altında, burjuva devrimden proleter devrime geçişte *işçi-* ve köylü temsilcileri sov-

yetleri kurulması önerilmektedir. Bu tezlerin doğrudan doğruya Çin'le ilgili olduğu açıktır.

II. Kongrenin, "İşçi Temsilcileri Sovyetleri Ne Zaman ve Hangi Koşullarda Kurulmalıdır" başlıklı özel tezlerinde, Rusya ve Almanya'daki devrimlerin deneyimleri temelinde işçi temsilcileri sovyetlerinin rolünden sözedilir. Bu tezlerde "proleter devrimi olmadan, sovyetlerin kaçınılmaz olarak bir parodiye dönüşeceği" tespit edilir. Çin'de derhal işçi- ve köylü temsilcileri sovyetleri kurulması sorununu tartışırken, bu tezleri de gözönüne almamız gerektiği açıktır.

Hem Çin'de bugünkü durum ve devrimci hareketin merkezi olarak Vuhan Kuomintang'ının varlığı, hem de Komintern II. Kongresinin son iki tezindeki direktifler dikkate alındığında, Çin'de derhal işçi- ve köylü temsilcileri sovyetleri kurulması sorununda durum nedir?

Şimdi örneğin Vuhan Hükümetinin hareket alanı içinde, işçi- ve köylü temsilcileri sovyetleri kurmak, ikili iktidar yaratmak demektir, sol Kuomintang'ın devrilmesi ve Çin'de yeni bir iktidarın, sovyet iktidarının kurulması için mücadele şiarını atmak demektir.

İşçi- ve köylü temsilcileri sovyetleri, mevcut iktidarı devirmek için mücadele organlarıdır, yeni bir iktidar için mücadele organlarıdır. İşçi- ve köylü temsilcileri sovyetlerinin kurulması, bir ikili iktidar yaratmak zorundadır, bir ikili iktidar ise, ***tüm*** iktidarın kime ait olacağı sorusunu keskinleştirecektir.

Mart, Nisan, Mayıs, Haziran 1917'de Rusya'da durum nasıldı? O günlerde, iktidarın yarısını elinde tutan bir Geçici Hükümet vardı. Ama bu Geçici Hükümet, birlikler tarafından hâlâ desteklendiği için daha gerçek bir iktidardı. Onun yanında da, Geçici Hükümet'inki kadar gerçek olmasa bile, iktidarın diğer yarısını elinde bulunduran İşçi- ve Asker Temsilcileri Sovyeti duruyordu. O zaman Bolşeviklerin şiarı, Geçici Hükümetin lağvedilmesi ve ***tüm*** iktidarın İşçi- ve Asker Temsilcileri Sovyetlerine geçmesiydi. Hiçbir Bolşevik, o günlerde, Geçici Hükümete katılmayı aklından geçirmedi, çünkü hiç kimse düşürmek için uğraştığı bir hükümete katılmaz.

Marttan Haziran 1917'ye kadar Rusya'daki durumun, Çin'deki bugünkü duruma benzer olduğu söylenebilir mi? Hayır, söylenemez. Söylenemez, sadece, Çin'in önünde bugün burjuva-demokratik devrim dururken Rusya'nın önünde o sırada proleter devrim durduğu için de-

ğil, aynı zamanda, bugünkü Vuhan Hükümeti burjuva-demokratik anlamda anti-emperyalist ve devrimci bir hükümetken, Rusya'daki Geçici Hükümet o sırada karşı-devrimci ve emperyalist bir hükümet olduğu için de.

Bununla bağıntı içinde muhalefet bize ne öneriyor?

Devrimci hareketi örgütleme merkezleri olarak Çin'de derhal işçi-, köylü- ve asker temsilcileri sovyetlerinin kurulmasını öneriyor. Ama işçi- ve köylü temsilcileri sovyetleri, sadece devrimci hareketi örgütleme merkezleri değildir. Onlar her şeyden önce esas olarak mevcut iktidara karşı ayaklanma organları, yeni devrimci iktidarı oluşturma organlarıdır. Muhalefet, işçi- ve köylü temsilcileri sovyetlerinin, ***ancak*** ayaklanma organları olarak, ancak yeni iktidar organları olarak devrimci hareketin merkezlerine dönüştürülebileceğini kavramıyor. Bu olmadan işçi temsilcileri sovyetleri, bir kuruntudan, 1918'de Almanya'da, Temmuz 1917'de ise Rusya'da olduğu gibi, mevcut iktidarın uzantısı olmaktan öteye gidemeyecektir.

Muhalefet, Çin'de şimdi işçi- ve köylü temsilcileri sovyetleri oluşturulmasının, sovyetlerin *iktidarı ve Vuhan Hükümetinin iktidarı* olmak üzere bir ikili iktidar kurulması anlamına geleceğini ve bunun *zorunlu ve kaçınılmaz biçimde* Vuhan Hükümetinin devrilmesi şiarına götürdüğünü kavrıyor mu?

Zinovyev'in bu basit meseleyi kavradığından çok kuşkuluyum. Ama Troçki meseleyi bal gibi kavrıyor, çünkü tezlerinde doğrudan şöyle diyor: "Sovyetler şiarı, ikili iktidarın geçiş rejimi aracılığıyla gerçek iktidar organlarının kurulması için çağrı anlamına gelir." (Bkz. ***Troçki***'nin "Çin Devrimi ve Stalin'in Tezleri".)

Demek ki Çin'de sovyetler oluşturmamız, aynı zamanda bir "ikili iktidar rejimi" kurmamız, Vuhan Hükümetini devirmemiz, yeni devrimci bir iktidar kurmamız anlamına gelecektir. Troçki burada besbelli, Ekim 1917 öncesi dönemde Rusya devrim tarihinden olayları örnek almaktadır. O sırada Rusya'da gerçekten de ikili iktidar mevcuttu, ve o sıralar biz gerçekten de Geçici Hükümetin devrilmesi doğrultusunda çalışıyorduk.

Ama daha önce de söylediğim gibi, o dönemde hiç kimsenin aklından Geçici Hükümete katılmak geçmiyordu. Neden Troçki şimdi komünistlerin derhal Kuomintang'dan ve Vuhan Hükümetinden çekil-

mesini önermiyor? İnsan nasıl olur da sovyetler oluşturup, bir ikili iktidar kurmak ve aynı zamanda devirmek istediği Vuhan Hükümetine mensup olmak isteyebilir? Troçki'nin tezleri bu soruya yanıt vermiyor.

Halbuki Troçki'nin burada umarsızca kendi çelişkilerinin karışıklığına battığı açıktır. O burjuva-demokratik devrimle proleter devrimi birbirine karıştırmıştır. Çin'deki burjuva-demokratik devrimin sadece tamamlanmamış olduğunu ve henüz zafere ulaşmamış olduğunu "unutmakla" kalmıyor, aynı zamanda onun daha gelişmesinin ilk aşamasında bulunduğunu da "unutuyor". Troçki, Vuhan Hükümetinin desteklememenin, ikili iktidar şiarı atmanın ve ***şimdi*** derhal sovyetler kurarak Vuhan Hükümetini düşürmenin, Çang Kay-şek'e ve Çang Tso-lin'e doğrudan ve açık destek vermek olduğunu kavramıyor.

Söylediklerimize karşılık şöyle deniyor: Peki, o zaman ya Rusya'da 1905 yılında İşçi Temsilcileri Sovyetlerinin kurulmasına ne demeli — o dönemde Rusya'daki devrim bir burjuva-demokratik devrim değil miydi?

Bir kere, o dönemde sadece iki tane sovyet vardı — Petersburg'da ve Moskova'da, ve iki sovyetin varlığı Rusya'da sovyet iktidarı sistemini yaratmaktan çok uzaktı.

İkincisi, Petersburg ve Moskova sovyeti o günlerde eski çarlık iktidarına karşı ayaklanma organlarıydı, ki bu husus da, sovyetlerin sadece devrimi örgütleme merkezleri olarak görülemeyeceğini, sovyetlerin ancak ayaklanma organları, yeni iktidar organları olduklarında böylesi merkezler olabileceklerini bir kez daha doğrulamaktadır.

Üçüncüsü, işçi sovyetleri tarihi, böylesi sovyetlerin ancak burjuva-demokratik devrimden sosyalist devrime doğrudan geçiş için elverişli koşulların varlığında, yani burjuva iktidarından proletarya diktatörlüğüne geçiş için elverişli koşulların varlığında varolup gelişebileceklerini öğretmektedir.

1905 yılında Petersburg ve Moskova'daki işçi sovyetleri, 1918'de de Almanya'daki işçi konseyleri, o dönemde bu elverişli koşullar olmadığı için yıkılmadılar mı acaba?

Eğer o sıralar Rusya'da bugün Çin'deki sol Kuomintang türünde geniş bir devrimci örgüt olsaydı, muhtemelen 1905 yılında Rusya'da

sovyetler de olmazdı. Ama böyle bir örgüt o dönemde Rusya'da var olamazdı, çünkü Rus işçi ve köylüleri üzerinde ulusal baskı unsuru yoktu, bilakis bizzat Ruslar başka milliyetleri eziyorlardı; sol Kuomintang gibi bir örgüt ise ancak ülkenin devrimci unsurlarını geniş bir örgüt içinde birleştiren, yabancı emperyalistler tarafından uygulanan ulusal baskı koşullarında ortaya çıkabilir.

Sol Kuomintang'ın devrimci mücadelenin bir organı rolünü, Çin'de emperyalizme ve feodal kalıntılara karşı bir ayaklanma organı rolünü oynadığını ancak körler yadsıyabilir.

Ama bundan ne sonuç çıkar?

Bundan şu sonuç çıkar ki, Çin'deki sol Kuomintang bugün Çin'in burjuva-demokratik devriminde, sovyetlerin Rusya'da 1905 burjuva-demokratik devriminde oynadıkları rolün neredeyse aynısını oynamaktadır.

Eğer Çin'de sol Kuomintang gibi böylesine popüler ve devrimci-demokratik bir örgüt bulunmasaydı durum farklı olabilirdi. Fakat Çin'deki ilişkilerin özelliklerine uyarlanmış olan ve Çin'de burjuva-demokratik devrimin daha da gelişmesi için elverişli olduğunu kanıtlamış böyle özgül devrimci bir örgüt varolduğundan, daha yeni başlamış bulunan burjuva-demokratik devrimin henüz zafere ulaşmaktan çok uzak olduğu ve yakın zamanda zafere ulaşmasının da mümkün olmadığı koşullarda, uzun yıllar içinde yaratılmış böyle bir örgütü yıkmak budalalık ve akılsızlık olacaktır.

Buradan hareketle bazı yoldaşlar, Kuomintang'ın gelecekte, proleter devrime geçişte de proletarya diktatörlüğünün devlet örgütlenmesi biçimi olarak kullanılabileceği sonucunu çıkarıyor, ve burda burjuva-demokratik devrimden proleter devrime barışçıl bir geçiş imkanı görüyorlar.

Devrimin barışçıl bir gelişmesi imkanı genelde elbette dışlanacak bir şey değil. Rusya'da 1917 yılı başlarında da sovyetler aracılığıyla devrimin barışçıl bir gelişme imkanından sözediliyordu.

Ama, birincisi, Kuomintang sovyetlerle aynı şey değildir, burjuva-demokratik devrimin gelişmesi için uygun olsa da, bu henüz onun proleter devrimin gelişmesi için de uygun olabileceği demek değildir, ama işçi temsilcileri sovyetleri proletarya diktatörlüğünün en uygun biçimidir.

İkincisi, Rusya'da 1917 yılında sovyetlerin varlığı şartlarında bile, proleter devrime barışçıl bir geçişin imkansız olduğu görülmüştür.

Üçüncüsü, Çin'de proleter merkezler öylesine az, Çin devriminin düşmanları ise öylesine güçlüdür ki, devrimin her ileri adımına ve emperyalistlerin her saldırısına kaçınılmaz olarak Kuomintang'dan yeni kopmalar ve Kuomintang'ın otoritesi zararına Komünist Partisinin daha da güçlenmesi eşlik edecektir.

Çin devriminin barışçıl bir gelişme yolunun imkansız görülmesi gerektiğini düşünüyorum.

Çin'de işçi- ve köylü temsilcileri sovyetlerinin, burjuva-demokratik devrimden proleter devrime geçiş döneminde kurulması gerekeceğini düşünüyorum. Çünkü, bugünkü koşullarda böyle bir geçiş işçi- ve köylü temsilcileri sovyetleri olmadan imkansızdır.

İlkönce tarım hareketi tüm Çin'de geliştirilmeli, Vuhan güçlendirilip feodal-bürokratik rejime karşı mücadelede desteklenmeli, karşıdevrim üzerinde zafer kazanması için Vuhan'a yardım edilmeli, gelecekteki sovyetlerin temeli olarak her yerde geniş bir temel üzerinde köylü birlikleri, işçi sendikaları ve başka devrimci örgütler geliştirilmeli, köylülük ve ordu içinde nüfuzunu güçlendirmesi için Çin Komünist Partisi'ne imkan tanınmalıdır — ve ancak bundan sonradır ki, yeni bir iktidar için mücadele organları, ikili iktidar faktörleri ve burjuva-demokratik devrimden proleter devrime geçiş hazırlığı için faktörler olarak işçi- ve köylü temsilcileri sovyetleri kurulabilir.

Çin'de işçi sovyetlerinin kurulması boş bir sözcük, boş bir "devrimci" söylem değildir. Bu soruna Troçki'nin yaptığı gibi düşüncesizce yaklaşılamaz.

İşçi- ve köylü sovyetleri kurmak, her şeyden önce Kuomintang'dan çıkmak demektir, çünkü sovyetler kurup, işçilere ve köylülere yeni bir iktidar kurma çağrısı yaparak ikili iktidar sorununu önplana çıkarmak, ama aynı zamanda Kuomintang'da ve onun hükümetinde kalmak mümkün değildir.

İşçi temsilcileri sovyetleri kurmak, devamla, şimdi Kuomintang ***içindeki*** blokun yerine, Kuomintang ***dışında*** bir bloku, 1917 Ocak'ında Bolşeviklerin Sosyal-Devrimcilerle kurdukları bloka benzer bir bloku geçirmek demektir.

Neden?

Nedeni şu: Orada, burjuva-demokratik devrimde sözkonusu olan, proletarya ve köylülüğün devrimci diktatörlüğünün kurulmasıyken —ve Kuomintang içinde blok politikası buna tamamen uygundur—, burada, sovyetlerin oluşturulmasında ve proleter devrime geçişte sözkonusu olan, proletarya diktatörlüğünün kurulmasıdır, sovyet iktidarının kurulmasıdır; ama böyle bir iktidar sadece ***bir*** Partinin, Komünist Partisinin önderliğinde hazırlanıp kurulabilir.

Devam. İşçi temsilcileri sovyetlerinin yükümlülükleri olacaktır. Bugün Çin'de işçiler ayda 8 - 15 ruble kazanıyor, çok kötü koşullarda yaşıyor ve olağanüstü fazla çalışıyorlar. Ücretleri yükselterek, sekiz saatlik işgününü getirerek, işçi sınıfının mesken koşullarını düzelterek vs. bu duruma derhal son verilmelidir ve verilebilir. Fakat, işçi temsilcileri sovyetleri olduğunda işçiler bununla yetinmeyeceklerdir. Komünistlere (hem de çok haklı olarak) şöyle diyeceklerdir: Sovyetlerimiz olduğuna göre —sovyetler ise iktidar organlarıdır—, burjuvaziyi az buçuk sıkıştırıp "biraz" mülksüzleştiremez miyiz? Komünistler, işçi- ve köylü temsilcileri sovyetlerinin varlığı koşullarında burjuvazinin mülksüzleştirilmesi yolunu izlemezlerse, birer gevezeden başka bir şey olmazlar.

Şu soru çıkıyor ortaya: Bu yol şimdi, devrimin bugünkü aşamasında izlenebilir mi ve izlenmeli mi?

Hayır, izlenmemeli.

Gelecekte, işçi- ve köylü temsilcileri sovyetlerinin varlığı koşullarında burjuvazinin mülksüzleştirilmesinden sarfınazar edilebilir mi ve edilmeli mi? Hayır, edilmemeli. Fakat, kim burjuvazinin mülksüzleştirildiği koşullarda komünistlerin Kuomintang ***içindeki*** bloku koruyabileceğini sanıyorsa — hayal görmektedir ve burjuva devriminden proleter devrime geçiş döneminde sınıf güçlerinin mücadele mekaniğini kavramamaktadır.

Çin'de işçi- ve köylü temsilcileri sovyetleri kurulması sorununda durum budur.

Gördüğünüz gibi, bu sorun, Troçki ve Zinovyev ayarında ölçüsüz derecede düşüncesiz bazı kimselerin sunmaya çalıştıkları kadar basit değildir.

İlkesel açıdan bakıldığında, Marksistlerin, devrimci burjuvaziyle birlikte ortak bir devrimci-demokrat parti içinde ya da ortak bir devrimci-demokrat hükümet içinde bulunmaları ve orada onunla birlikte çalışmaları genelde caiz midir?

Bazı muhalifler bunun caiz olmadığını söylüyorlar. Ama Marksizmin tarihi bunun belirli koşullar altında ve belirli bir süre için bal gibi caiz olduğunu öğretiyor.

Örnek olarak, Marx'ın 1848 yılında Almanya'da Alman istibdadına karşı devrim sırasında bize verdiği, Marx ve yandaşlarının, Ren eyaletindeki burjuva-demokratik derneğe mensup olmasını ve Marx'ın bu devrimci-demokratik partinin yayın organı olan "Neue Rheinische Zeitung"un başyazarlığını yapmasını gösterebilirim.

Marx ve yandaşları, bu burjuva-demokratik derneğe üye olup devrimci burjuvaziyi ileri doğru harekete geçirirken, sağcı müttefiklerinin yarım-gönüllülüklerini her biçimde eleştirdiler, tıpkı Kuomintang'a dahil olan Çin Komünist Partisinin de, müttefiki olan sol Kuomintangcıların yalpalamalarını ve yarım-gönüllülüklerini her biçimde eleştirmek zorunda olması gibi.

Marx ve yandaşlarının bu burjuva-demokratik derneği ancak 1849 ilkbaharında terkedip, işçi sınıfının tamamen bağımsız sınıf politikasına sahip bağımsız örgütünü kurmaya girişikleri bilinmektedir.

Gördüğünüz gibi Marx, Kuomintang'a proletaryanın bağımsız sınıf partisi olarak katılan Çin Komünist Partisinden de daha ileri gitmiştir.

Marx ve yandaşlarının 1848 yılında bu burjuva-demokratik derneğe üye olmalarının amaca uygun olup olmadığı konusunda farklı düşüncede olunabilir. Örneğin Rosa Luxemburg, Marx'ın bu burjuva-demokratik derneğe katılmaması gerektiği düşüncesindeydi. Bu *taktik* bir sorundur. Fakat Marx ve Engels'in, burjuva-demokratik devrim döneminde belirli koşullar altında ve belirli bir süre için burjuva-devrimci partilere mensup olmayı ***ilkesel*** açıdan doğru ve caiz gördükleri konusunda — bu konuda hiçbir kuşku olamaz. Belirli koşullar altında ve belirli bir durumda Marksistlerin, bir devrimci-demokratik hükümete katılımı ve bu hükümet içinde devrimci burjuvaziyle birlikte çalışmasına gelince, bu konuda Engels ve Lenin gibi

Marksistlerin verdiği işaretleri biliyoruz. Bilindiği üzere Engels, "Bakuninciler İşbaşında"[67] adlı yazısında böyle bir katılımdan yana tavır almıştır. Bilindiği üzere aynı şekilde Lenin de 1905 yılında burjuva-demokratik devrimci bir hükümete katılımın caiz olduğunu savunmuştur.

V

İKİ ÇİZGİ

Demek ki Çin sorununda, tamamen farklı iki çizgiyle karşı karşıya bulunuyoruz, Komintern'in çizgisi ve Troçki ve Zinovyev'in çizgisi.

Komintern'in çizgisi. Feodal kalıntılar ve bunlar üzerinde yükselen, bütün ülkelerin emperyalistleri tarafından her bakımdan desteklenen bürokratik-militarist üstyapı, bugünkü Çin'in temel olgusudur.

Çin bugün, hem feodal kalıntılara hem de emperyalizme karşı yönelmiş olan bir tarım devriminden geçmektedir.

Tarım devrimi Çin'de burjuva-demokratik devrimin içeriğini ve temelini oluşturmaktadır.

Vuhan'daki Kuomintang ve Vuhan Hükümeti, burjuva-demokratik devrimci hareketin merkezidir.

Nanking ve Nanking Hükümeti, ulusal karşı-devrimin merkezini temsil etmektedir.

Vuhan'ı destekleme siyaseti, aynı zamanda, ondan çıkan bütün sonuçlarıyla birlikte burjuva-demokratik devrimi geliştirme siyasetidir. Komünistlerin Vuhan Kuomintang'ına ve devrimci Vuhan Hükümetine katılmaları bundandır, bu katılım, komünistlerin Kuomintang içindeki müttefiklerinin yarım-gönüllülüklerini ve yalpalamalarını çok yönlü eleştirilerini dıştalamaz, tam tersine bunu önkoşul sayar.

Komünistlerin bu katılımından, Çin burjuva-demokratik devriminde proletaryanın hegemon rolünü kolaylaştırmak ve proleter devrime geçişi çabuklaştırmak için yararlanılmalıdır.

Burjuva-demokratik devrim tam zafere yaklaştığı ve burjuva-demokratik devrimin gelişmesi içinde proleter devrime geçiş yolları

görülmeye başladığında — bu sırada, ikili iktidar faktörleri olarak, yeni bir iktidar için mücadele organları, yeni iktidar organları, sovyet iktidarı organları olarak işçi-, köylü- ve asker temsilcileri sovyetleri kurulmalıdır.

Bu sırada komünistlerin Kuomintang içindeki blokunun yerine, Kuomintang dışında bir blok geçirilmeli, ve Komünist Partisi Çin'de *yeni* devrimin *tek* önderi olmalıdır.

Burjuva-demokratik devrimin henüz gelişmesinin başlangıç aşamasında bulunduğu, milli-demokratik devrimin en uygun ve Çin'in özelliklerine en iyi tekabül eden örgüt biçiminin Kuomintang olduğu şu an, Troçki ve Zinovyev'in yaptığı gibi *derhal* işçi- ve köylü temsilcileri sovyetleri oluşturmayı ve *derhal* ikili iktidar kurmayı önermek — devrimci hareketi dezorganize etmek, Vuhan'ı zayıflatmak, devrilmesini kolaylaştırmak ve Çang Tso-lin ve Çang Kay-şek'e yardım etmek anlamına gelecektir.

Troçki ve Zinovyev'in çizgisi. Çin'de feodalizmin kalıntıları Buharin'in kuruntusundan başka bir şey değildir. Çin'de bunlar ya hiç yoktur, ya da öylesine azdır ki, hiçbir ciddi önemleri olamaz.

Öğreniyoruz ki, şimdi Çin'de bir tarım devrimi varmış. Ama işin buraya nasıl vardığını kimse bilmiyor. (*Gülüşmeler.*)

Ama bir kez patlak verdiğine göre, bu tarım devrimi elbette şu ya da bu biçimde desteklenmelidir.

Fakat şimdi asıl sorun tarım devrimi değil, Çin'in gümrük özerkliği için devrimdir, yani, deyim yerindeyse, bir anti-gümrük devrimi.

Vuhan Kuomintang'ı ve Vuhan Hükümeti ya bir "kuruntu"dan ibarettir (Troçki), ya da Kemalizmdir (Zinovyev).

Bir yandan, derhal sovyetler kurarak, Vuhan Hükümetini ***düşürmek*** için ikili iktidar yaratılmalı (Troçki). Öte yandan, Vuhan Hükümeti ***güçlendirilmeli,*** Vuhan Hükümetine enerjik ve çok yönlü ***destek verilmeli,*** ve bu da, öğreniyoruz ki, yine derhal sovyetler kurulması yoluyla (Zinovyev).

Aslında komünistler, bu "kuruntu"dan, Vuhan Hükümetinden ve Vuhan Kuomintang'ından derhal çekilmelidir. Ayrıca ama bu "kuruntu" içinde, yani hem Vuhan Hükümeti içinde hem de Kuomintang içinde kalsalar daha iyi olur. Vuhan bir "kuruntu"dan ibaretse, neden

Vuhan'da kalmaları gerektiğini — besbelli sadece Tanrı biliyor. Ve bununla hemfikir olmayan dönektir ve haindir.

Troçki ve Zinovyev'in çizgisi denilen şey budur.

Bu sözümona çizgiden daha saçma ve daha karışık bir şey düşünülemez herhalde.

Karşımızda Marksistler değil de, hayata yabancı büro memurları, daha doğrusu, Suhum, Kislovodsk ve benzeri yerleri gezen, Çin devrimi konusunda ilkesel bir tavır saptamış olan Komintern Yürütme Komitesi VII. Genişletilmiş Plenumunu kaçıran ve daha sonra gazetelerden, Çin'de gerçekten de herhangi bir devrim —artık tarım devrimi mi, anti-gümrük devrimi mi, pek bilinmiyor— patlak verdiğini öğrenen "devrimci" turistler var izlenimi ediniyor insan. Ve şimdi bu kişiler, tam bir yığın tez derlemeye karar veriyorlar —Nisan'da ilk tezler, Mayıs başında bir sonraki tezler, Mayıs sonunda da daha başka tezler—, ve tam bir yığın tezi biraraya getirdiklerinde, besbelli bir sürü karışık ve birbiriyle çelişen tez bolluğunun Çin devriminin kurtuluşu için tayin edici araç olduğu varsayımıyla, Komintern Yürütme Komitesi'ni teze boğuyorlar.

Çin Devriminin sorunlarına ilişkin iki çizgi bunlardır, yoldaşlar.

Bu iki çizgi arasında bir seçim yapma durumundasınız.

Konuşmamın sonuna geldim, yoldaşlar.

Son olarak, Troçki ve Zinovyev'in ***şu andaki*** hizipçi çıkışlarının politik anlamı ve önemi üzerine birkaç söz söylemek istiyorum. SBKP(B) MK ve Komintern Yürütme Komitesi'ne görülmemiş biçimde ve terbiyesizce küfür ve hakaret etmek için, kendilerine yeterince özgürlük verilmediğinden yakınıyorlar. Komintern ve SBKP(B) içindeki "rejim"den şikayetçiler. Aslında istedikleri, Komintern ve SBKP(B)'ni dezorganize etme özgürlüğüdür. Aslında istedikleri, Maslov ve kafadarlarının alışkanlıklarını Komintern ve SBKP(B) içine taşımaktır.

Söylemem gerekiyor ki, yoldaşlar, Troçki Partiye ve Komintern'e karşı saldırı için en elverişsiz anı seçmiştir. Biraz önce, İngiliz muhafazakâr hükümetinin, SSCB ile ilişkileri kesme kararı aldığını öğrendim. Bundan sonra komünistlere karşı genel bir sefere girişileceğini ispata gerek yok. Bu sefer şimdiden başladı bile. Birileri, SBKP(B)'ni

savaş ve müdahaleyle tehdit ediyorlar. Başkaları ise — bölmekle. Chamberlain'den Troçki'ye bir tür birleşik cephe oluşuyor.

Bununla muhtemelen gözdağı vermeyi amaçlıyorlar. Ama Bolşeviklerin yılacak insanlar olmadığını ispatlamaya gerek yok sanırım. Bolşevizm tarihi bu tür az "cephe" tanımaz. Bolşevizmin tarihi, bu tür "cephe"lerin, Bolşeviklerin devrimci kararlılığı ve eşsiz cesaretleriyle daima yıkıldığını gösteriyor.

Bu yeni "cephe"yi de yenilgiye uğratmayı bileceğimizden emin olabilirsiniz. (*Alkışlar.*)

"Bolşevik" No. 10,
31 Mayıs 1927.

DOĞU EMEKÇİLERİ KOMÜNİST ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNE

Değerli yoldaşlar!

Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi'nin varlığının dördüncü yıldönümü nedeniyle iki yıl önce huzurunuzda yaptığım konuşmada, üniversitenin gerek Sovyet Cumhuriyetleri, gerekse Doğunun ezilen halkları karşısındaki görevlerini ele almıştım.[68]

Bu görevlerini yerine getirmek üzere üniversite şimdi, mücadele ateşinin içine yeni savaşçı kadrolar gönderiyor, Üniversite'nin dördüncü yıl mezunlarını, 74 milliyetin temsilcilerini, güçlü Leninizm silahıyla donanmış yoldaşları gönderiyor.

Yoldaşlar mücadeleye, ağır sorumluluğu olan bir tarihsel anda, dünya emperyalizminin, her şeyden önce de İngiliz emperyalizminin, Çin devrimini boğazlamaya çalıştığı, ve aynı zamanda, bütün ülkelerin proleterlerinin sarsılmaz ve güçlü kalesini yoketmek umuduyla dünyanın ilk proleter devleti Sovyetler Birliği'ne meydan okuduğu bir anda atılıyorlar.

Mezun olan yoldaşları selamlar, proletaryaya karşı görevlerini onurla yerine getirip, bütün güçlerini ve bilgilerini Doğu emekçilerinin emperyalizmin boyunduruğundan kurtuluşu davasına verecekleriine olan kesin inancımı ifade ederim.

J. Stalin

"Pravda" No. 121,
31 Mayıs 1927.

S. POKROVSKİ'YE YANIT

Sizinle mektuplaşmanın başlangıcında, karşımda gerçeği arayan bir insan olduğunu sanıyordum. Şimdi, ikinci mektubunuzdan sonra, kendi şahsının "çıkarları"nı gerçeğin çıkarlarının üstünde tutan, kendine âşık kaba saba bir insanla yazıştığımı görüyorum. Bu yüzden, bu kısa (ve son) yanıtımda şeyleri dobra dobra, adlı adınca çağıracak olmam sizi şaşırtmasın.

1 — 1917 Şubat Devriminden sonraki dönemde Partinin, eski stratejik şiarı olan proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü ve "***tüm*** köylülükle ittifak" şiarının yerine, yeni stratejik şiar olan proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü ve "***yoksul*** köylülükle ittifak" şiarını geçirdiğini iddia ettim.

Partinin Ekim'e bu yeni şiar altında yürüyüp vardığını, bu şiar gerçekleştirilmeden Partinin burjuvazinin iktidarını devirip proletarya iktidarını kurma yeteneğindeki gerekli politik orduyu toplayamayacağını iddia ettim.

Siz benim bu iddiama kararlılıkla itiraz ederek, "Partinin Şubat'tan Ekim'e kadarki dönemde köylülükle ilgili ***eski*** şiarını —***tüm*** köylülükle ittifak— savundu"ğunu kanıtlamaya çalıştınız (bkz. birinci mektubunuz). Ve bu anti-Leninist, saf Kamenevci düşünceyi kanıtlamaya çalışmakla kalmadınız, hatta nerdeyse bir aksiyom saydınız.

Durum böyleydi, ve tartışmamızın konusu buydu.

Şimdi, dikkafalılığınızın ve kibirliliğinizin sizi hangi çıkmaza soktuğunu görünce, fısıltıyla, haksız olduğunuzu itiraf etmek zorunda kaldınız, ve "Nisan-Ekim döneminde Partinin stratejik şiarının prole-

tarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü olduğu"nu iddia ediyorsunuz (bkz. ikinci mektubunuz).

Haksız olduğunuzu fısıltı halinde itiraf ederken, ama aynı zamanda bunu yüksek sesle küçümsemeye ve "dille ilgili" yanlışlara indirgemeye gayret ediyor, şöyle diyorsunuz: "Önceki mektubumda, eski şiar olan bir bütün olarak köylülüğün tamamıyla ittifak şiarını Partinin reddettiğinden sözederken düşüncelerimi ifade ettiğim dilsel biçim belki belirsizlik yaratmaya yatkın olmuş olabilir" (bkz. ikinci mektubunuz).

Meğer tartışmamız, ***ilkesel*** açıdan farklı iki düşünceden değil de, "dille ilgili ifade biçiminden" kaynaklanıyormuş!

Buna bizde en hafif deyimle — küstahlık denir.

2 — Rusya'da Ekim'e hazırlığın, köylülüğün belli bir kesiminin Sovyetlerdeki uzlaşmacılığına ve yalpalamalarına karşı mücadele koşulları altında cereyan ettiğini, bu yalpalamaların ve bu uzlaşmacılığın devrim için çok büyük tehlikeler yarattığını (Temmuz 1917'de Bolşeviklerin yenilgisi), bu yalpalamalara ve bu uzlaşmacılığa karşı ancak proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü şiarı altında başarılı bir mücadele yürütülebildiğini, Bolşeviklerin orta köylülüğün yalpalamalarını ve uzlaşmacılığını tarafsızlaştırmayı ancak bu şiar sayesinde başarabildiklerini iddia ettim.

Siz buna kararlılıkla itiraz ettiniz ve Partinin Şubat'tan Ekim'e kadarki dönemde çalışmalarını "bir bütün olarak köylülüğün tamamıyla ittifak" eski şiarı altında yürüttüğünü söyleyerek hatanızda ısrar ettiniz. Bu itirazla siz, Bolşeviklerin orta köylü katmanlarını küçükburjuva partilerden koparma, bu partileri tecrit etme, köylülüğün belli katmanlarının yalpalamalarını ve uzlaşmacılığını tarafsızlaştırma mücadelesiyle ilgili Bolşevizm tarihindeki en iyi sayfaların üstüne bir kalem çektiniz.

Durum böyleydi.

Şimdi siz, ***gerek*** Şubat-Ekim döneminde köylülüğün belirli bir kesiminin yalpalamaları ve uzlaşmacılığı gerçeğini, ***gerekse de*** Bolşeviklerin bu yalpalamalara ve bu uzlaşmacılığa karşı mücadelesi gerçeğini kabul etmek zorunda kaldınız.

Ama bütün bunları kabul ederken, bunların orta köylülüğün tarafsızlaştırılması sorunu ile hiç ilgisi yokmuşçasına davranıyor, ve hatta

beni orta köylülüğün tarafsızlaştırılması sorununa "yanıt vermemek"le suçlama cüretinde bulunuyorsunuz.

İkisinden biri: Ya çok naifsiniz, ya da bilinçli bir şekilde, —kesinlikle bilimsel olmayan— herhangi bir nedenle, naifi oynuyorsunuz.

3 — Partinin Ekim'de zaferi, proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü yeni stratejik şiarının başarıyla gerçekleştirilmesi sayesinde kazandığım, Partinin, köylülüğün tamamı ile ittifak eski şiarının yerine, yoksul köylülükle ittifak yeni şiarını geçirmeden ne Ekim'de zafer kazanabileceğini ne de kendine Ekim Devriminin seyri içinde köylülüğün tamamının desteğini güvenceleyebileceğini; köylülüğün tamamının Bolşevikleri, ancak burjuva devrimini sonuna kadar götürdükleri sürece ve ölçüde desteklediğini, Ekim'de esas hedef burjuva devrimi değil, sosyalist devrim olduğundan, köylülüğün tamamının desteğinin koşullu ve sınırlı bir karakter taşıdığını iddia ettim.

Aslında buna itiraz ettiniz, çünkü birinci mektunubuzda, Şubat Devriminden sonraki dönemde eski şiarın yerine yeni şiarın geçirildiğini inkar ettiniz.

Durum böyleydi.

Şimdi siz, köylülüğün tamamı ile ittifak eski stratejik şiarının yerine gerçekten de yoksul köylülükle ittifak yeni stratejik şiarının geçirildiğini lafta kabul etmek zorunda kaldınız.

Ama bu gerçeği kabul ettikten sonra hemen, köylülüğün tamamının desteğini güvence altına alma "taktik" görevini, yoksul köylülükle ittifakı güvence altına alma "stratejik" görevinin ***karşısına çıkararak*** Kamenevvari bir tavırla izleri silmeye giriştiniz; az önce kabul ettiğiniz ikinci stratejik şiarla ilgili gerçeği, Kamenevvari bir tavırla reddettiniz ve aslında eski Kamenevci pozisyonlara döndünüz, ve bu arada, sanki ben, Ekim sırasında Bolşeviklerin köylülüğün tamamının belirli, koşullu bir desteğini aldıklarını inkârdan gelmişim gibi, bana iftira etme cüretinde bulundunuz.

Taktik görevlerin stratejik görevlerin bir bölümü olduğunu, birincilerin ikincilerle özdeşleştirilmeyeceğini, hele hele de ikincilerin karşısına çıkarılamayacağını kavramıyorsunuz besbelli.

Rusya'da proleter devrimin köylülüğün ***tamamı*** tarafından desteklenmesinin ancak çok koşullu ve sınırlı olabildiğini, yani Ekim

Devrimi burjuva devrimini tamamladığı ölçüde, yani feodal mülkiyeti, feodal mülkiyet düzenini ve feodal mülkiyet düzeninin politik üstyapısını —monarşi— ortadan kaldırdığı ölçüde olduğunu kavramıyorsunuz besbelli.

Petrograd garnizonunun (bir köylü garnizonu) 1917 Ekim'inde, iktidarın Sovyetler tarafından ele geçirilmesinden sonra, Petrograd üstüne doğru ilerleyen Kerenski'ye karşı cepheye gitmeyi ***reddettiğini***, "yeni bir savaştan değil barıştan yana" olduğunu açıklayan bu garnizonun, barışı emperyalist savaşın içsavaşa dönüştürülmesi olarak değil, silahları bırakmak olarak kavradığını, yani onu sizin gibi ve daha pek çok siyasi darkafalının kavradığı gibi kavradığını bilmiyorsunuz besbelli (bkz. birinci mektubunuz).

O sıralar Petrograd'ın, Kerenski ve Krasnov'un saldırısından Kızıl Muhafızlar ve Bahriyeliler tarafından kurtarıldığını bilmiyorsunuz besbelli.

İçsavaşın ilk aşamasında —Ekim 1917'den 1918 ilkbaharına kadar— savaşın esas olarak işçilerin ve bahriyelilerin güçleriyle yürütüldüğünü ve "köylülüğün tamamı"nın desteği denilen şeyin ifadesini o sıralar proleter devrimin düşmanlarını yenilgiye uğratma uğraşımızda bize doğrudan engel olmamakta bulduğunu bilmiyorsunuz besbelli.

Kitle ordusu olarak Kızıl Orduyu pratikte ancak, köylülerin toprağı kendi aralarında halihazırda paylaşmış olduğu, Kulakların yeterince güçten düştüğü, Sovyet iktidarının varlığını korumayı başardığı ve "orta köylülükle sağlam ittifak" şiarını gerçekleştirmenin ***mümkün hale geldiği*** 1918 yılının ikinci yarısında yaratabildiğimizi bilmiyorsunuz besbelli.

Elbette her türlü saçmalığı, her türlü masalı yazmak mümkündür —kâğıt sabırlıdır—, Kamenevvari tarzda işin içinden sıyrılmak ve izleri yoketmek mümkündür... Fakat her şeyin bir sınırı var.

4 — Kaleminizin "ustalığı"ndan sarhoş olup birinci mektubunuzu unuttuktan sonra, benim burjuva devriminin sosyalist devrime ***geçişini*** anlamadığımı iddia ediyorsunuz.

Bu gerçekten de herkesi kendiniz gibi sanmaktan başka bir şey değil!

Peki ama, burjuva devrimin sosyalist devrime geçmesi ne demektir? Ülkemizde bu geçişi, proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü eski şiarının yerine proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü yeni şiarını geçirmeden düşünmek mümkün müdür? Elbette mümkün değildir.

Lenin Nisan 1917'de Kamenev'e karşı neden mücadele etti, neden eski şiarın yerine yeni şiarın geçirilmesini talep etti, ve neden şiarların bu değiştirilmesiyle Rus devriminin birinci aşamasından (burjuva-demokratik devrim) ikinci aşamasına (proletarya devrimi) geçişi bağladı? Burjuva devriminin sosyalist devrime geçmesini mümkün kılmak ve kolaylaştırmak için değil mi acaba? Bunun için olduğu açıktır.

O günlerde eski şiardan yeni şiara geçişe kim itiraz etti? İtiraz edenin Kamenev olduğu açıktır.

Ekim'e hazırlık döneminde Bolşeviklerin eski stratejik şiarın yerine yeni stratejik şiarı geçirdikleri ***gerçeğini*** 1927 ilkbaharında inkâr eden kimdi? Bu gerçeği inkâr edenin siz olduğu açıktır, sayın Pokrovski.

Pokrovski'nin bu Kamenevci yanlışını düzelten kimdi? Stalin yoldaş olduğu açıktır.

Buradan, sizin burjuva devrimin sosyalist devrime geçmesi sorunundan hiç bir şey —hem de hiçbir şey— anlamadığınız açıkça görülmüyor mu?

Sonuç olarak: Olguları böyle sizin yaptığınız gibi arsızca tersyüz etmek için bir karacahilin küstahlığına ve dargörüşlü bir ip cambazının kendini beğenmişliğine sahip olmak gerekir, sayın Pokrovski.

Sizinle yazışmayı kesmenin zamanı olduğunu sanıyorum.

J. Stalin

23 Haziran 1927.

İlk kez yayınlanmaktadır.

GÜNÜN KONULARI ÜZERİNE NOTLAR

I

SAVAŞ TEHLİKESİ ÜZERİNE

Günün temel sorununun, yeni bir emperyalist savaş tehlikesi sorunu olduğuna hiç kuşku yoktur sanırım. Herhangi bir belirsiz, elle tutulmaz savaş "tehlikesi" değil sözkonusu olan. Genelde reel ve gerçek yeni bir savaş *tehlikesi,* özelde de SSCB'ne karşı bir savaş tehlikesidir sözkonusu olan.

Son emperyalist savaşın sonucunda yapılan dünyanın ve nüfuz alanlarının yeniden paylaşımı artık "eskimiş" durumda. Bazı yeni ülkeler ön plana geçmiş bulunuyor (Amerika, Japonya). Bazı eski ülkeler geri plana itiliyor (İngiltere). Daha Versay'da mezara taşınmış gibi görünen kapitalist Almanya, yeniden canlanıyor, gelişiyor, gittikçe güç kazanıyor. Kıskanç gözlerle Fransa'ya bakan burjuva İtalya hızla öne çıkıyor.

Sürüm pazarları uğruna, sermaye ihracı için pazarlar uğruna, bu pazarlara giden deniz- ve karayolları uğruna, dünyanın bir kez daha yeniden paylaşılması amacıyla azgın bir mücadele sürüyor. Amerika ile İngiltere, Japonya ile Amerika, İngiltere ile Fransa, İtalya ile Fransa arasındaki çelişkiler artıyor.

Zaman zaman proletaryanın açık devrimci eylemleri biçiminde (İngiltere, Avusturya) ortaya çıkan, kapitalist ülkelerin içindeki çelişkiler artıyor.

Sık sık açık çatışmalar ve devrimci patlamalar (Çin, Endonezya, Kuzey Afrika, Güney Amerika) biçiminde ortaya çıkan, emperyalist dünya ile bağımlı ülkeler arasındaki çelişkiler artıyor.

Fakat tüm bu çelişkilerin artması, stabilizasyon gerçeğine rağmen, dünya kapitalizminin krizinin ağırlaşması demektir. Bu kriz, son emperyalist savaş öncesindeki krizden, karşılaştırılmayacak kadar derindir. Proletarya diktatörlüğünün ülkesi SSCB'nin varlığı ve gelişmesi bu krizi daha da derinleştirmekte ve keskinleştirmektedir.

Emperyalizmin yeni bir savaşa hazırlanması, bunu içinde bulunduğu krizi aşmanın tek yolu olarak gördüğünden, şaşırtıcı değil. Silahlanmanın eşi görülmedik artışı, burjuva hükümetlerin genel olarak faşist "hükümet" yöntemlerine yönelmeleri, komünistlere karşı girişilen haçlı seferleri, SSCB'ne karşı yoğun kışkırtma kampanyası, Çin'e doğrudan müdahale — tüm bunlar bir ve aynı olayın değişik yanlarıdır: dünyanın bir kez daha yeniden paylaşılması için yeni bir savaş hazırlığı.

Emperyalist savaşlara karşı kararlı bir mücadele veren komünist partiler olmasaydı, emperyalistler şimdiye kadar çoktan birbirlerinin boğazına sarılmışlardı, uyguladığı barış politikasıyla yeni bir savaşın kışkırtıcılarına büyük engel olan SSCB olmasaydı, emperyalistler birbirlerini güçten düşürerek emperyalist cephenin yeniden yarılmasını kolaylaştırmaktan korkmazlardı.

Bu son hususun, yani birbirlerini güçten düşürerek emperyalist cephenin yeniden yarılmasını kolaylaştırma korkusunun, emperyalistleri hemen birbirlerinin boğazına sarılmaktan alıkoyan önemli faktörlerden biri olduğunu düşünüyorum.

Belli emperyalist çevrelerin, kendi kamplarındaki çelişkileri geri plana atma, bir süre için örtbas etme, bir emperyalist birleşik cephe oluşturma ve kapitalizmin derinleşen krizini, hiç olmazsa kısmen ve hiç olmazsa belli bir süre için SSCB zararına aşabilmek amacıyla SSCB'ne karşı sefere çıkma yönündeki "doğal" gayretleri bundandır.

İngiliz burjuvazisi ve onun savaş kurmayı Muhafazakâr Parti'nin bu inisiyatifi, SSCB'ne karşı emperyalistlerin birleşik cephesini oluş-

turma inisiyatifini ele almış olması — bu olgu bizi şaşırtmamalı. İngiliz kapitalizmi halk devrimlerinin en gözü dönmüş bastırıcısıydı ve halen de öyledir. 18. yüzyıl sonundaki büyük Fransız burjuva devriminden başlayarak bugün cereyan etmekte olan Çin devrimine kadar, İngiliz burjuvazisi her zaman, insanlığın kurtuluş mücadelesini bastıranların en ön saflarında olmuştur. Sovyet insanları, birkaç yıl önce İngiliz kapitalistlerinin marifeti olan, ülkemizin maruz kaldığı zorbalıkları, çapulculuğu ve askeri saldırıları hiçbir zaman unutmayacaktır. Bu durumda, İngiliz sermayesinin ve Muhafazakâr Partinin yeniden, proleter devrimin uluslararası kalesi SSCB'ne karşı savaşın başına geçmesine şaşılabilir mi?

Ama İngiliz burjuvazisi savaşı kendi elleriyle yürütmeyi pek sevmez. Şimdiye kadar kendisi için hep başkalarını savaşa sürmeyi tercih etmiştir. Ve kendisine maşa işlevi görecek aptallar bulmayı zaman zaman gerçekten de başarmıştır.

Büyük Fransız burjuva devrimi sırasında İngiliz burjuvazisi, devrimci Fransa'ya karşı Avrupa Devletleri Birliği'ni kurmayı başardığında böyle olmuştur.

Ekim Devriminden sonra İngiliz burjuvazisi SSCB'ne saldırıp, "On Dört Devlet Birliği"ni oluşturmaya çalışıp, buna rağmen SSCB topraklarından atıldığında böyle olmuştur.

Şimdi Çin'de İngiliz burjuvazisi Çin devrimine karşı bir birleşik cephe oluşturmaya çalıştığında da böyle olmaktadır.

SSCB'ne karşı savaş için silahlanan Muhafazakâr Partinin, birkaç yıldan beri SSCB'ne karşı büyük ve küçük devletlerin "Kutsal İttifak"ını kurmakla meşgul olması gayet anlaşılırdır.

Muhafazakârların bu hazırlıkları önceleri, ta son zamana kadar az çok üstü örtülü yürütülürken, şimdi son günlerde Muhafazakârlar SSCB'ne karşı açık darbeler vurarak ve kötü ünlü "Kutsal İttifakı" herkesin gözü önünde inşa etmeye girişerek "doğrudan eylemlere" geçmiş bulunuyorlar.

İngiltere'nin Muhafazakâr hükümeti, ilk açık saldırısını, Pekin'deki Sovyet Büyükelçiliğine karşı gerçekleştirdi. Bu saldırı en azından iki şeyi hedefliyordu. SSCB'nin "yıkıcı" çalışmasını kanıtlayan "dehşet verici" belgeler ele geçirilecek, böylece genel bir infial atmosferi ve SSCB'ne karşı birleşik cephe oluşturmak için zemin yara-

tılmış olacaktı. İkinci olarak da, Pekin hükümetiyle askeri bir çatışmaya yolaçacak ve SSCB'ni Çin'le bir savaşın içine sokacaktı.

Bilindiği gibi bu saldırı başarısız oldu.

İkinci açık saldırı, Londra'da Arcos'a baskın yapılması ve SSCB ile ilişkilerin kesilmesi biçiminde gerçekleşti. Bu saldırının hedefi, SSCB'ne karşı bir birleşik cephe oluşturmak, tüm Avrupa'da SSCB'ni diplomatik ablukaya almak ve Sovyetler Birliği ile sözleşme ilişkilerinin seri halinde feshine yolaçmaktı.

Bu saldırının da başarısız olduğu biliniyor.

Üçüncü açık saldırı, Varşova'da Voykov'un katlinin örgütlenmesiydi. Muhafazakâr Parti ajanlarınca düzenlenen Voykov cinayeti, cinayeti örgütleyenlerin planına göre Saraybosna cinayetinin oynadığı rolü oynayacak ve SSCB'ni Polonya ile bir askeri çatışmaya sokacaktı.

Öyle anlaşılıyor ki, bu saldırı da başarısız olmuştur.

Bu saldırıların şimdiye kadar Muhafazakârların umdukları etkiyi göstermemesi nasıl açıklanır?

SSCB ile ekonomik ilişkilerin korunmasında pek çoğunun çıkarı olan çeşitli burjuva devletlerin çıkar çelişkisiyle açıklanır.

Sovyet hükümeti tarafından sağlam ve sarsılmaz bir biçimde uygulanan SSCB'nin barış politikasıyla açıklanır.

İngiltere'ye bağımlı devletlerin —ister Çang Tso-lin'in devleti olsun, isterse Pilsudski'nin devleti, hiç farketmez—, kendi çıkarları aleyhine Muhafazakârların elinde iradesiz bir alet olmak istememeleriyle açıklanır.

Saygıdeğer lordlar, ne kadar önemsiz olursa olsun her devletin, kendisini, kendi yaşamını gerçekleştirme amacında olan belli bir bütünlük olarak görme eğiliminde olduğunu ve varlığını Muhafazakârların güzel gözleri için tehlikeye atmak istemeyeceğini belli ki kavramak istemiyorlar. İngiliz Muhafazakârları bütün bunları hesaba katmayı unuttular.

Bu, bundan böyle benzer saldırıların gerçekleşmeyeceği anlamına gelir mi? Hayır, gelmez. Tam tersine, sadece, saldırıların yeni güçle tekrarlanacağı anlamına gelir.

Bu saldırılar rastlantı olarak görülmemeli. Saldırılar uluslararası durumun, İngiliz burjuvazisinin gerek "anavatan"da gerekse de sö-

mürgelerdeki konumunun, hükümet partisi olarak Muhafazakâr Partinin konumunun doğasından çıkıyor.

Tüm güncel uluslararası durum, İngiliz hükümetinin SSCB'ne karşı "operasyonları" alanındaki tüm olgular, gerek onun SSCB'ne karşı mali ambargo örgütlemesi olgusu, gerekse de SSCB aleyhtarı bir politika üzerine büyük devletlerle gizli görüşmeler yapması olgusu, gerek sürgündeki Ukrayna, Gürcistan, Azerbaycan, Ermenistan vs. "hükümetleri"ni, SSCB'nin bu ülkelerinde ayaklanmalar örgütlenmesi amacıyla mali açıdan desteklemesi olgusu, gerekse de köprüleri uçuran, fabrikaları kundaklayan, SSCB'nin diplomatik temsilcilerini terörize eden casus ve terörist grupları finanse etmesi olgusu — tüm bunlar hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak biçimde, İngiliz Muhafazakâr hükümetinin sıkı sıkıya ve kararlılıkla, SSCB'ne karşı bir savaş örgütleme yolunu tuttuğunu gösteriyor. Bu arada, Muhafazakârların belirli koşullar altında SSCB'ne karşı şöyle ya da böyle bir savaş bloku derip çatmayı başarabilmesi asla imkansız sayılmamalıdır.

Görevlerimiz nelerdir?

Görev, Avrupa'nın bütün ülkelerinde yeni bir savaş tehlikesi alarmı vermek, kapitalist ülkelerde işçi ve askerlerin uyanıklığını artırmak ve kitleleri burjuva hükümetlerin yeni bir savaş örgütlemek için giriştikleri bütün ve her türlü girişimi tam donanmış olarak, devrimci savaşla karşılamaya hazırlamaktır, hiç durmaksızın hazırlamaktır.

Görev, yeni bir savaş tehlikesinin "bir kuruntu olduğu"nu söyleyen, işçileri pasifist yalanlarla uyutan, burjuvazinin yeni bir savaşa hazırlandığını görmezlikten gelen işçi sınıfı hareketinin bütün liderlerini teşhir etmektir, çünkü bu kişiler, savaşın işçileri hazırlıksız yakalamasını istemektedirler.

Görev, Sovyet hükümetinin, düşmanlarımızın provokatif saldırılarına rağmen, prestijimize yönelik kinayelere rağmen bundan sonra da, sağlam ve sarsılmaz bir barış politikası izlemeye, barışçıl ilişkiler politikası gütmeye devam etmesidir.

Düşman kamptan provakatörler, uyguladığımız barış politikasının güçsüzlüğümüzden, ordumuzun güçsüzlüğünden kaynaklandığını söyleyerek bizi tahrik etmek istiyorlar ve gelecekte de edeceklerdir. Bazen bu, tahriklere kolayca kapılan ve "kararlı" önlemler alınmasını talep eden şu ya da bu yoldaşımızı hırçınlaştırıyor. Bu, sinir bozuk-

luğudur. İtidalini yitirmektir. Düşmanlarımızın çaldığı havaya göre oynamak durumunda değiliz. Kendi çizdiğimiz yoldan gitmeli, barış davasını savunmalı, barış isteğimizi göstermeli, düşmanlarımızın saldırgan amaçlarını açığa çıkarmalı ve onları savaş kışkırtıcıları olarak teşhir etmeliyiz.

Çünkü, düşman bizi savaşa zorladığında, daha doğrusu, düşman bizi savaşa zorlar zorlamaz SSCB emekçi kitlelerini derhal bir savaş cephesinde toplama imkanını bize ancak böyle bir politika verebilir.

"Güçsüzlüğümüz"e ya da ordumuzun "güçsüzlüğün"e gelince, düşmanlarımız bu konuda ilk kez yanılmıyorlar. Yaklaşık sekiz yıl önce, İngiliz burjuvazisi SSCB'ne karşı müdahalede bulunduğu ve Churchill "on dört devlet"in seferiyle tehdit ettiğinde de burjuva basını ordumuzun "güçsüzlüğü" üzerine çığlıklarla doluydu, fakat gerek İngiliz müdahalecilerinin gerekse de onların müttefiklerinin muzaffer ordumuz tarafından kendileri için yüzkızartıcı bir biçimde ülkemizden kovulduğunu bütün dünya biliyor.

Yeni bir savaşın kışkırtıcısı bayların bunu akıllarından çıkarmamaları kendileri için yararlı olur.

Görev, ülkemizin savunma yeteneğini artırmak, iktisadımızı kalkındırmak, sanayimizi, barış sanayimiz gibi savaş sanayimizi de iyileştirmek, sosyalist anavatanı savunma iradesini çelikleştirerek ve ne yazık ki henüz varlığını sürdüren kayıtsızlığı yokederek ülkemiz işçilerinin, köylülerinin ve kızıl ordu erlerinin uyanıklığını yükseltmektir.

Görev, cephe gerimizi sağlamlaştırmak ve fabrikalarımızı ve işyerlerimizi kundaklayan "asaletli" teröristlerin ve kundakçıların hesabını çekinmeden görerek pislikten temizlemektir, çünkü güçlü devrimci bir cephe gerisi olmadan ülkemizi savunmak imkansızdır.

Bir süre önce İngiliz işçi hareketinin Lansbury, Maxton ve Brockway gibi ünlü liderleri, Rus prens ve soylularından oluşan yirmi terörist ve kundakçının kurşuna dizilmesi nedeniyle bizi protesto ettiler. İngiliz işçi hareketinin bu liderlerini SSCB'nin düşmanları sayamam. Ama bunlar düşmandan da beterler.

Düşmandan da beterler, çünkü kendilerine SSCB'nin dostları diyen bu kişilerin protestosu sayesinde, Rus toprak sahipleriyle İngiliz

casuslarının SSCB temsilcilerinin katlini örgütlemeye devam etmeleri kolaylaştırılmıştır.

Düşmandan da beterler, çünkü bunlar protestolarıyla meseleyi, SSCB işçilerini can düşmanları karşısında savunmasız bırakmaya doğru götürmektedirler.

Düşmandan da beterler, çünkü bunlar "asaletli" yirmi kişinin kurşuna dizilmesinin, devrimin özsavunması için kaçınılmaz bir önlem olduğunu kavramıyorlar.

Boşuna dememişler: "Allah böyle dosttan saklasın, düşmanlarımızla başa çıkmasını biz biliriz".

Yirmi "asaletli"nin kurşuna dizilmesine gelince, SSCB'nin gerek içteki gerekse dıştaki düşmanları bilsinler ki, SSCB'nde proletarya diktatörlüğü dimdik ayaktadır ve duruma hakimdir.

Bütün bunlardan sonra, yeni bir savaş tehlikesi karşısında Partiye karşı yeni saldırılara girişen talihsiz muhalefetimize ne demeli? Bu aynı muhalefetin, savaş tehlikesi nedeniyle Partiye karşı saldırılarını güçlendirmeyi uygun bulmasına ne demeli? Dıştan gelen tehlikeye karşı Parti etrafında safları sıklaştıracağına, SSCB'nin içinde bulunduğu zorluklardan, Partiye karşı yeni saldırılara girişmek için yararlanmayı uygun bulmasının neresi iyi? Muhalefet gerçekten SSCB'nin emperyalizme karşı önümüzdeki mücadelelerde zaferine karşı mı, Sovyetler Birliği'nin savunma yeteneğinin artırılmasına, cephe gerimizin sağlamlaştırılmasına karşı mı? Sakın bu, yeni zorluklar karşısında duyulan korku, bir kaçış, bir yığın sol lafzın ardına gizlenmiş sorumluluktan kaçma arzusu olmasın?..

II

ÇİN ÜZERİNE

Çin'de devrimin gelişmesinin yeni bir safhasına girdiği bugün, katedilen yolun belli bir bilançosunu çıkarabilir ve Komintern'in Çin'deki çizgisini gözden geçirme sorununu araştırabiliriz.

Leninizmin belirli taktik ilkeleri vardır ki, bunları dikkate almadan ne devrime doğru önderlik, ne de Komintern'in Çin'deki çizgisinin

gözden geçirilmesi mümkündür. Bu ilkeleri muhaliflerimiz çoktan unuttu. Ama tam da muhalefet unutkanlıktan mustarip olduğu için, bu ilkeleri sık sık hatırlatmak zorunludur.

Burada Leninizmin şu taktik ilkelerini düşünüyorum:

a) her bir ülkede, bu ülkelerin işçi hareketleri için Komintern'in yön gösterici talimatları hazırlanırken, ulusal özelliklerin ve ulusal özgüllüklerin mutlaka dikkate alınması ilkesi;

b) proletaryaya kitlesel bir müttefik —bu müttefik geçici, yalpalayan, emniyetsiz ve güvenilmez de olsa— sağlamak için her ülkenin Komünist Partisi tarafından en küçük imkandan bile mutlaka yararlanma ilkesi;

c) milyonlarca kitlenin politik eğitimi için tek başına propaganda ve ajitasyonun yetmeyeceği, bunun için kitlelerin bizzat kendi politik deneyimlerinin gerekli olduğu doğrusunun mutlaka dikkate alınması ilkesi.

Leninizmin bu taktik ilkelerinin dikkate alınmasının vazgeçilmez önkoşul olduğunu düşünüyorum, bunlar olmadan Çin devriminde Komintern'in izlediği çizgiyi Marksistçe gözden geçirmek imkansızdır.

Bu taktik ilkelerin ışığı altında, Çin devriminin sorunlarına bakalım.

Partimizin ideolojik gelişmişliğine rağmen, Partimiz içinde ne yazık ki hâlâ öyle bir "lider" türü var ki, bunlar gerçekten de Çin'deki devrimin deyim yerindeyse telgraflar yoluyla; Çin ekonomisinin, Çin'deki politik sistemin, Çin kültürünün, Çin gelenek ve göreneklerinin ulusal özelliklerini ***dikkate almadan;*** Komintern'in bilinen, herkes tarafından kabul edilen genel ilkeleri temelinde yönetilebileceğini sanıyorlar. Bu "liderler" gerçek liderlerden tam da, her zaman ceplerinde, bütün ülkeler için "uygun" ve her halükârda "zorunlu" iki üç hazır reçete taşımalarıyla ayrılıyorlar. Bunlar için, her ülkenin ulusal özelliğinin ve ulusal özgüllüğünün dikkate alınması gibi bir sorun yoktur. Bunlar için, Komintern'in genel ilkelerinin, her ülkenin devrimci hareketinin ulusal özellikleriyle uyumlu hale getirilmesi, Komintern'in genel ilkelerinin, tek tek ülkelerin ulusal-devletsel özelliklerine uyarlanması gerektiği gibi bir sorun yoktur.

Komünist partilerin gelişip kitle partileri haline geldiği günümüzde, önderliğin esas görevinin, her ülkede, hareketin özel, ulusal özelliklerini bulup çıkarmak, kavramak ve komünist hareketin ana hedeflerinin gerçekleştirilmesini kolaylaştırıp mümkün kılmak için Komintern'in genel ilkelerini bunlarla ustaca birleştirmek olduğunu kavramıyorlar.

Bütün ülkeler için önderliği şablonlaştırma çabaları bundandır. Tek tek ülkelerde hareketin somut koşullarını dikkate almadan, belirli genel formülleri mekanik tarzda uygulama çabaları bundandır. Bu zavallı liderlerin önderlik faaliyetinin baş sonucu olarak tek tek ülkelerde formüllerle devrimci hareketler arasındaki sürekli çatışmalar bundandır.

Muhaliflerimiz işte bu zavallı liderler kategorisi içinde bulunuyorlar.

Muhalefet, *Çin'de* bir burjuva-demokratik devrimin cereyan etmekte olduğunu duymuştu. *Rusya'da* burjuva devriminin burjuvaziye karşı yapıldığını biliyor ya, o yüzden *Çin* için formülü de hazır: Burjuvaziyle her türlü ortak eyleme son, yaşasın komünistlerin derhal Kuomintang'dan çekilmesi (Nisan 1926).

Ama muhalefet Çin'in, 1905 Rusya'sından farklı olarak, emperyalizm tarafından ezilen yarı-sömürge bir ülke olduğunu, bu yüzden Çin'deki devrimin basit bir burjuva devrimi değil, anti-emperyalist tipte bir burjuva devrimi olduğunu, emperyalizmin Çin'de sanayiin, ticaretin ve ulaşımın ana iplerini elinde bulundurduğunu, emperyalizmin boyunduruğunun, sadece Çin'in emekçi kitlelerini değil, Çin burjuvazisinin belirli kesimlerini de baskı altında tuttuğunu, bundan dolayı Çin burjuvazisinin belirli koşullarda ve belirli bir süre için, Çin devrimini destekleyebileceğini unutmuştur.

Gerçekte olan da bilindiği gibi budur. Çin devriminin Kanton dönemine baktığımızda, ulusal birliklerin Yangtse'ye doğru ilerlediği, Kuomintang'ın bölünmesinden önceki döneme baktığımızda, Çin burjuvazisinin Çin'de devrimi desteklediğini, Komintern tarafından savunulan, belirli bir süre için ve belirli koşullarda burjuvaziyle ortak eylemlerin caiz olduğu şeklindeki çizginin tamamen doğru çıktığını kabul etmek gerekir.

Sonuç, muhalefetin eski formülünü bırakıp, "yeni" bir formül ilan etmesi oldu: Çin burjuvazisiyle ortak eylem gereklidir, Komünistler Kuomintang'dan çıkmamalıdır (Nisan 1927).

Çin devriminin ulusal özelliklerini dikkate almak istemediği için muhalefetin aldığı ilk ibret dersi bu oldu.

Muhalefet, Pekin Hükümetinin, Çin gümrüklerinin özerkliği yüzünden emperyalist devletlerin temsilcileriyle kapıştığını duymuştu. Muhalefet, gümrük özerkliğine herkesten çok Çinli kapitalistlerin ihtiyacı olduğunu biliyor ya, o yüzden formülü hazır: Çin devrimi, ana hedefi Çin'in gümrük özerkliğini kazanmak olduğu için, anti-emperyalist, ulusal bir devrimdir.

Ama muhalefet Çin'de emperyalizmin gücünün, esas itibariyle, Çin'e uyguladığı gümrük kısıtlamalarında değil, orada milyonlarca Çinli işçi ve köylünün iliklerine kadar sömürüldüğü fabrikalara, işletmelere, maden ocaklarına, demiryollarına, vapurlara, bankalara, ticarethanelere sahip olmasında yattığını unutmuştur.

Muhalefet, Çin halkının emperyalizme karşı devrimci mücadelesinin her şeyden önce ve esas olarak, emperyalizmin Çin'de, Çin halkını doğrudan sömürenleri —feodal beyler, militaristler, kapitalistler, bürokratlar vs.— destekleyen ve teşvik eden güç olmasıyla açıklandığını, Çinli işçilerin ve köylülerin emperyalizme karşı devrimci bir savaş yürütmeden kendilerini sömürenleri altedemeyeceklerini unutmuştur.

Muhalefet, tam da bu durumun, Çin'de burjuva devriminin sosyalist devrime geçmesini mümkün kılan en önemli faktörlerden biri olduğunu unutuyor.

Muhalefet, her kim ki anti-emperyalist Çin devriminin, gümrük özerkliği için bir devrim olduğunu söylerse, onun Çin'de burjuva devriminin sosyalist devrime geçmesi imkanını inkar ettiğini unutuyor, çünkü bunu söyleyen, Çin devrimini Çin burjuvazisinin önderliğine teslim etmektedir.

Ve gerçekten de olaylar, gümrük bağımsızlığının aslında Çin burjuvazisinin platformunu oluşturduğunu göstermiştir, çünkü bugün Çang Tso-lin ve Çang Kay-şek gibi koyu gericiler bile artık eşitsiz sözleşmelerin feshedilmesi ve Çin'in gümrük özerkliğinin tesisinden yana tavır koymaktadır.

Muhalefetteki çatlak bundandır, kendi formülleri olan gümrük özerkliği formülünü geçiştirme çabaları, bu formülü sessiz sedasız bir yana bırakma ve Çin'de burjuva devriminin sosyalist devrime geçmesinin mümkün olduğunu söyleyen Komintern'in tavrına katılma çabaları bundandır.

Çin devriminin ulusal özelliklerini ciddiyetle incelemek istemeyen muhalefetin aldığı ikinci ibret dersi bu oldu.

Muhalefet, ticaret burjuvazisinin Çin kırına girerek mülksüz köylülere toprak kiraladığını duymuştu. Muhalefet, tüccarın feodal bey olmadığını biliyor ya, o yüzden formülü hazır: Feodalizmin kalıntıları ve dolayısıyla köylülüğün bu feodal kalıntılara karşı mücadelesi de Çin devrimi için ciddi bir öneme sahip değildir, Çin'de bugün esas sorun tarım devrimi değil, Çin devletinin emperyalist ülkelerden gümrük bağımsızlığıdır.

Ama muhalefet Çin ekonomisinin özelliğinin, ticaret sermayesinin Çin kırına girmesinde değil, Çin kırında köylülüğün ortaçağvari-feodal sömürü ve baskı yöntemleri ***korunarak,*** feodal kalıntıların ***egemenliğinin*** ticaret sermayesinin varlığıyla içiçe geçmesinde yattığını görmüyor.

Muhalefet, Çin köylülüğünü insanlık dışı bir biçimde talan edip ezen Çin'deki bugünkü askeri-bürokratik aygıtın, aslında, feodal kalıntıların ***egemenliği*** ve feodal sömürü yöntemleri ile kırdaki ticaret sermayesinin bu içiçe geçmesi üzerindeki politik üstyapı olduğunu kavramıyor.

Ve gerçekten de olaylar, Çin'de, her şeyden önce ve esas olarak, Çin'in büyüklü-küçüklü feodal beylerine karşı muazzam bir tarım devriminin geliştiğini göstermiştir.

Olaylar, bu devrimin on milyonlarca köylüyü sardığını ve tüm Çin'e yayılma eğiliminde olduğunu göstermiştir.

Olaylar, Çin'de feodal beylerin, gerçek ve canlı feodal beylerin sadece varlık sürdürmekle kalmayıp, aynı zamanda bir dizi eyalette iktidarı ellerinde bulundurduklarını, ordunun komuta kademelerini kendilerine tabi kıldıklarını, Kuomintang yönetimini nüfuzları altına aldıklarını ve Çin devrimine darbe üstüne darbe vurduklarını göstermiştir.

Tüm bunlardan sonra, Çin kırında feodal kalıntıların ve baskının başlıca biçimi olarak feodal sömürü sisteminin varlığını yadsımak, tarım devriminin şu an Çin devrimci hareketinin temel gerçeği olduğunu inkârdan gelmek — apaçık gerçeklere aldırmamak demektir.

Muhalefetin feodal kalıntılar ve tarım devrimi sorununda eski formüllerini terketmesi bundandır. Muhalefetin eski formüllerini gizlice bırakarak, sessiz sedasız Komintern'in tavrının doğruluğunu kabul etmeye çalışması bundandır.

Çin ekonomisinin ulusal özelliklerini dikkate almak istemediği için muhalefetin aldığı üçüncü ibret dersi bu oldu.

Ve saire, ve saire.

Formüllerle gerçeklik arasındaki aykırılık — muhalefet saflarından zavallı liderlerin kaderi budur.

Ama bu aykırılık muhalefetin, Leninizmin ünlü taktik ilkesinden, her bir ülkenin devrimci hareketinde ulusal özelliğin ve ulusal özgüllüğün mutlaka dikkate alınması ilkesinden kopmasının doğrudan sonucudur.

Lenin bu ilkeyi şöyle formüle ediyordu:

> "Şimdi her şey, her bir ülkenin komünistlerinin, gerek oportünizme ve 'sol' doktrinciliğe karşı mücadelenin temel ilkesel görevlerini, gerekse de her ülkede bu mücadelenin, ülkenin ekonomisi, politikası ve kültürü, ulusal bileşimi (İrlanda vs), sömürgeleri, dinsel yapılanışı vs. özelliklerine uygun olarak büründüğü ve kaçınılmaz olarak bürünmek zorunda olduğu ***somut özellikleri*** tamamen açık bir biçimde değerlendirmelerine bağlıdır. Gerek oportünizmi, gerekse de dünya Sovyet cumhuriyeti için mücadelesinde devrimci proletaryanın uluslararası taktiğini yönetebilecek gerçekten merkezileşmiş, gerçekten yönetici bir merkez oluşturma aczi ya da yeteneksizliği nedeniyle II. Enternasyonale karşı hoşnutsuzluk her yerde görülüyor ve yayılıp gelişiyor. Böyle bir ***yönetici merkezin asla, taktik savaş kurallarının şablonlaştırılması, mekanik biçimde eşitlenmesi ve özdeşleştirilmesi üzerine inşa edilemeyeceğinin**** açıkça hesabını vermek gerekiyor. Halklar ve ülkeler ara-

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

sında ulusal ve devletsel farklar varolduğu sürece —bu farklar hatta dünya ölçeğinde proletarya diktatörlüğünün kurulmasından sonra bile uzun, çok uzun bir süre varlığını koruyacaktır—, bütün ülkelerin komünist işçi hareketinin uluslararası taktiğinin birliği, çeşitliliğin yok edilmesini, ulusal farklılıkların ortadan kaldırılmasını değil (bu, şu an anlamsız bir hayalcilik olurdu), komünizmin ***temel*** ilkelerinin (Sovyet iktidarı ve proletarya diktatörlüğü), bu ilkelerin ***her birinin doğru bir şekilde tadil edilip*** ulusal ve ulusal-devletsel farklılıklara doğru bir biçimde uyarlandığı, doğru bir biçimde uygulandığı bir uygulama gerektirmektedir. ***Yekpare uluslararası görevin —işçi hareketi içinde opportünizm ve 'sol' doktrincilik üzerinde zafer, burjuvazinin devrilmesi, Sovyet Cumhuriyeti ve proletarya diktatörlüğünün kurulması— çözülmesine her ülkenin somut yaklaşımında ulusal özellikleri ve ulusal özgüllükleri araştırmak, incelemek, bulup çıkarmak ve kavramak**** — bugün bütün ileri ülkelerin (sadece ileri ülkelerin değil) yaşadıkları tarihsel anın başgörevi budur." (Bkz. "'Sol' Komünizm - Bir Çocukluk Hastalığı", 4. baskı, cilt 31, s. 71-72, Rusça.)

Komintern'in çizgisi, Leninizmin bu taktik ilkesini kesinlikle dikkate alma çizgisidir.

Buna karşılık muhalefetin çizgisi, bu taktik ilkeden kopma çizgisidir.

Çin devriminin karakteri ve perspektifleri sorunlarında muhalefetin sıkıntılarının kökü de bu taktik ilkeden kopmakta yatmaktadır.

Leninizmin ikinci taktik ilkesine gelelim.

Çin devriminin karakteri ve perspektiflerinden, devrimin zaferi uğruna mücadelesinde proletaryanın müttefiklerinin kim olduğu sorunu çıkar.

Proletaryanın müttefikleri sorunu, Çin devriminin temel sorunlarından biridir. Çin proletaryasının karşısında çok güçlü hasımları var:

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

Küçük ve büyük feodal beyler, eski ve yeni militaristlerin askeri-bürokratik aygıtı, karşı-devrimci ulusal burjuvazi, Çin'in iktisadi yaşantısının en önemli noktalarını elinde tutan ve Çin halkını sömürme haklarını askeri birlikler ve savaş gemileriyle vurgulayan Doğulu ve Batılı emperyalistler.

Bu güçlü hasımları yenilgiye uğratmak için proletaryanın, başka şeylerin yanısıra, esnek ve iyi düşünülmüş bir politikaya gereksinimi var, proletaryanın, hasımların kampındaki her çatlaktan yararlanmayı bilmesi, ***kitlesel*** olmaları, proletarya partisinin devrimci propaganda ve ajitasyonunu ***engellememeleri,*** proletarya partisinin işçi sınıfıyla emekçi kitleleri örgütleme çalışmasına ket vurmamaları koşuluyla, yalpalayan ve güvenilmez de olsa, kendisine müttefikler bulmayı bilmesi gerekiyor.

Böyle bir politika, Leninizmin ikinci taktik ilkesinin temel talebidir. Böyle bir politika olmadan proletaryanın zaferi imkansızdır.

Muhalefet böyle bir politikayı yanlış buluyor, Leninist bir politika saymıyor. Ama bu sadece, onun Leninizmin en son kalıntılarını da terkettiğini, Leninizmden yerle gök kadar uzaklaştığını ispatlar.

Çin proletaryasının yakın geçmişte böyle müttefikleri var mıydı?

Evet, vardı.

Devrimin henüz tüm ulusun ***birleşik*** cephesinin devrimi olduğu devrimin birinci aşaması döneminde (Kanton dönemi) proletaryanın müttefikleri köylülük, kent yoksulları, küçük burjuva aydınları, ulusal burjuvazi idi.

Çin devrimci hareketinin özelliklerinden biri, bu sınıfların temsilcilerinin, komünistlerle, Kuomintang denilen ***bir*** burjuva-devrimci örgütte birlikte çalışmış olmalarıdır.

Bu müttefikler eşit ölçüde güvenilir değillerdi ve olamazlardı da. Bazıları azçok güvenilir müttefiklerdi (köylülük, kent yoksulları), bazıları daha az güvenilirdi, istikrarsızdı (küçük-burjuva aydınları), üçüncüler ise hiç mi hiç güvenilmezdi (milli burjuvazi).

Kuomintang o sıralarda tartışma götürmez biçimde az çok kitlesel bir örgüttü. Komünistlerin Kuomintang içindeki politikası, milli burjuvazinin temsilcilerini (sağcılar) tecrit etmek ve onlardan devrimin çıkarları doğrultusunda yararlanmak, küçük-burjuva aydınları

(solcular) sola doğru itmek ve köylülüğü ve kent yoksullarını proletarya etrafında birleştirmekti.

Kanton o sıralarda Çin'de devrimci hareketin merkezi miydi? Evet, kesinlikle böyleydi. Bugün bunu ancak deliler inkâr edebilir.

Bu dönemde komünistlerin kazanımları nelerdi? Kanton birlikleri Yangste'ye kadar ilerlediklerinden, devrimin etkinlik bölgesinin genişlemesi; proletaryayı açıktan örgütleme imkanı (sendikalar, grev komiteleri); komünist örgütlerin bir parti halinde teşekkülü; köylü örgütlerinin (köylü birlikleri) ilk hücrelerinin kurulması; komünistlerin orduya nüfuz etmesi.

Demek ki, Komintern tarafından ifa edilen önderliğin bu dönemde tamamen doğru olduğu görülüyor.

Çang Kay-şek ve milli burjuvazinin karşı-devrimin kampına geçtiği ve devrimci hareketin merkezinin Kanton'dan Vuhan'a kaydığı devrimin ikinci aşaması döneminde, proletaryanın müttefikleri köylülük, kent yoksulları ve küçük-burjuva aydınlar olmuştur.

Milli burjuvazinin karşı-devrim kampına geçişi neyle açıklanır? Birincisi, milli burjuvazinin işçilerin devrimci hareketinin kapsamından korkmasıyla, ikincisi, Şanghay'daki emperyalistlerin milli burjuvazi üzerindeki baskısıyla.

Böylece milli burjuvazi devrim için yitirildi. Bu devrim için kısmi bir kayıptı. Ama bunun yerine devrim, gelişmesinin daha üst bir aşamasına, tarım devrimi aşamasına girerek köylülüğün geniş kesimlerini kendi etrafına daha da yaklaştırdı. Bu devrim için bir artı puandı.

Kuomintang bu sıralar, devrimin ikinci aşaması döneminde bir kitle örgütü müydü? Evet, kesinlikle. Kanton dönemi Kuomintang'ından tartışmasız daha güçlü ölçüde bir kitle örgütüydü.

O sıralarda Vuhan devrimci hareketin merkezi miydi? Evet, kesinlikle. Bugün bunu ancak körler inkâr edebilir. Yoksa Vuhan'ın toprakları (Hupe, Hunan) o sıralar Komünist Partisi tarafından yürütülen tarım devriminin maksimal gelişme zemini olmazdı.

O sıralar komünistlerin Kuomintang'a karşı politikası, onu sola doğru iterek onu proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünün çekirdeğine dönüştürmekti.

O sıralar böyle bir dönüştürme imkanı var mıydı? Evet, vardı. Her halükârda, böyle bir imkanı dıştalamak için hiçbir sebep yoktu. O

sıralar doğrudan, Vuhan Kuomintang'ını proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünün çekirdeğine dönüştürmek için, en az iki koşulun yerine getirilmesinin elzem olduğunu söyledik: Kuomintang'ın radikal biçimde demokratikleştirilmesi, ve tarım devriminin Kuomintang tarafından doğrudan desteklenmesi. Böyle bir dönüşüm için çaba harcamaktan sarfınazar etmek komünistler için aptallık olurdu.

Bu dönemde komünistlerin kazanımları nelerdi?

Komünist Partisi bu dönemde 5000-6000 üyeli küçük bir partiden 50 000-60 000 üyeli büyük bir kitle partisi haline geldi.

İşçi sendikaları, üç milyon civarında üyesiyle tüm Çin'i kapsayan muazzam bir birliğe dönüştü.

Daha önce kurulmuş bulunan köylü örgütleri on milyonlarca üyesi olan muazzam birliklere dönüştü. Köylülüğün tarım hareketi muazzam boyutlara ulaşıp Çin devrimci hareketinin ağırlık merkezini oluşturdu. Komünist Partisi, devrimi açıktan örgütleme imkanını kazandı. Komünist Partisi, tarım devriminin önderi haline gelir. Proletaryanın hegemonyası arzu olmaktan çıkıp bir olguya dönüşmeye başlar.

Gerçi Çin Komünist Partisi bu dönemin bütün imkanlarından yararlanmayı bilemedi. Gerçi Çin Komünist Partisi MK bu dönemde bir dizi çok vahim hatalar yaptı. Ama Çin Komünist Partisinin bir çırpıda, Komintern'in direktifleri temelinde, gerçek bir Bolşevik parti haline gelebileceğine inanmak gülünç olurdu. Bir dizi bölünme, parçalanma, ihanet vs.den geçen Partimizin tarihi gözönüne getirildiğinde, gerçek Bolşevik partilerin bir çırpıda oluşmadığı kavranacaktır.

Demek ki, Komintern tarafından ifa edilen önderliğin bu dönemde de tamamen doğru olduğu görülüyor.

Çin proletaryasının bugün müttefikleri var mı?

Evet, var.

Bu müttefikler köylülük ve kent yoksullarıdır.

Bugünkü dönem, Vuhan Kuomintang'ı önderliğinin karşı-devrim kampına geçişiyle, küçük-burjuva aydınların devrime sırt çevirmesiyle karakterizedir.

Bu sırt çevirme, birincisi, küçük-burjuva aydınlarının şiddetlenen tarım devriminden korkması ve feodallerin Vuhan önderliği üze-

rindeki baskısıyla, ikincisi, Kuzeye serbest geçiş karşılığında Kuomintang'dan komünistlerle arayı bozmasını talep eden emperyalistlerin Tientsin bölgesindeki baskısıyla açıklanır.

Muhalefet, Çin'de feodal kalıntıların varlığından şüphe ediyor. Fakat artık, Çin'de feodal kalıntıların sadece varolmakla kalmayıp, aynı zamanda şu an devrimin atılımından daha güçlü olduklarının ortaya çıktığı herkesçe açıktır. Ve tam da Çin'de emperyalistlerle feodaller şimdilik daha güçlü çıktıkları için, devrim geçici bir yenilgi almıştır.

Bu kez de küçük-burjuva aydınlar devrim için yitirildi.

Devrimin geçici yenilgisinin bir belirtisi işte budur.

Buna karşılık, köylülüğün ve kent yoksullarının geniş kesimlerini proletarya etrafında daha sıkı toplayarak proleter hegemonyası için zemini oluşturdu.

Bu devrim için bir artı puandır.

Muhalefet, devrimin geçici yenilgisini, Komintern'in politikasıyla açıklamak istiyor. Fakat ancak Marksizmi terkedenler böyle konuşabilirler. Ancak Marksizmi terkedenler, doğru politikanın daima ve her halükârda düşman üzerinde *dolaysız* zafere götürmesini talep edebilirler.

1905 devrimi sırasında Bolşeviklerin politikası doğru muydu? Evet, doğruydu. Peki öyleyse, Sovyetlerin varlığına, Bolşeviklerin politikasının doğruluğuna rağmen 1905 devrimi neden yenilgiye uğradı? Çünkü o dönemde feodal kalıntılar ve mutlakiyet, işçilerin devrimci hareketinden daha güçlü çıktı da ondan.

Temmuz 1917'de Bolşeviklerin politikası doğru muydu? Evet, doğruydu. Peki öyleyse, yine Sovyetlerin varlığına (ki o dönemde Bolşeviklere ihanet etmişlerdi), Bolşeviklerin politikasının doğruluğuna rağmen, Bolşevikler neden yenilgiye uğradı? Çünkü o dönemde Rus emperyalizmi, işçilerin devrimci hareketinden daha güçlü çıktı da ondan.

Doğru bir politika asla daima ve her halükârda düşman üzerinde dolaysız zafere götürmez. Düşman üzerinde dolaysız zafer sadece doğru politikayla belirlenmez, bunun yanında ayrıca, her şeyden önce ve esas olarak, sınıf güçlerinin ilişkisiyle, devrimden yana güçlerin

açık üstünlüğüyle, hasmın kampındaki çözülmeyle, uluslararası durumun elverişliliğiyle belirlenir.

Proletaryanın doğru bir politikası ancak bu önkoşullar altında dolaysız zafere götürebilir.

Fakat doğru bir politikanın daima ve her halükârda uyması gereken kaçınılmaz bir talep vardır. Bu talep, partinin politikasının proletaryanın savaşma yeteneğini yükseltmesi, emekçi kitlelerle bağlarını genişletmesi, bu kitleler arasında proletaryanın otoritesini artırması, proletaryayı devrimin hegemonu yapmasıdır.

Geride bıraktığımız dönemin, Çin'de devrimin dolaysız zaferi için azami ölçüde uygun koşullar sunduğu iddia edilebilir mi? Elbette edilemez.

Komünist politikanın Çin'de, proletaryanın savaşma yeteneğini yükseltmediği, geniş kitlelerle bağlarını genişletmediği ve bu kitleler arasında proletaryanın otoritesini artırmadığı iddia edilebilir mi? Elbette edilemez.

Çin proletaryasının bu zaman zarfında köylülüğün geniş kesimlerini hem milli burjuvaziden hem de küçük burjuva aydınlardan koparrarak, bu kitleleri kendi bayrağı altında toplamayı başarabildiğini ancak körler göremez.

Devrimin birinci aşamasında Komünist Partisi, devrimin etkinlik bölgesini genişletmek, kendini bir kitle partisi durumuna getirmek, proletaryanın açıktan örgütlenmesi imkanını elde etmek ve köylülüğe giden yolu açmak için Kanton'da milli burjuvaziyle bir blok oluşturdu.

Devrimin ikinci aşamasında Komünist Partisi, güçlerini çoğaltmak, proletaryanın örgütünü yaygınlaştırmak, köylülüğün geniş kitlelerini Kuomintang yönetiminden koparmak ve proletarya hegemonyasının önkoşullarını yaratmak için, Vuhan Kuomintang'ının küçükburjuva aydınlarıyla bir blok oluşturdu.

Milli burjuvazi karşı-devrimci kampa geçerek geniş halk kitleleriyle bağlarını yitirdi.

Milli burjuvaziyi izleyerek, tarım devriminden korkuya kapılan Vuhan Kuomintang'ının küçük-burjuva aydınları da tüydü ve köylülüğün milyonluk kitlelerinin gözünde itibarını tamamen yitirdi.

Buna karşılık, proletaryada kendilerinin biricik güvenilir önder ve yöneticisini gören köylülüğün milyonluk kitleleri onun etrafında saflarını daha da sıklaştırdı.

Böylesi sonuçlara ancak doğru bir politikanın yol açabileceği açık değil mi?

Proletaryanın savaşma yeteneğini ancak böyle bir politikanın yükseltebileceği açık değil mi?

Muhalefetimiz saflarından zavallı liderler dışında kim, bu politikanın doğru ve devrimci olduğunu inkâr edebilir?

Muhalefet, Vuhan Kuomintang'ı önderliğinin karşı-devrime çarketmesinin, devrimin ikinci aşamasında Vuhan Kuomintang'ıyla blok siyasetinin yanlış olduğunu kanıtladığını iddia ediyor.

Fakat böyle ancak, Bolşevizm tarihini unutan ve Leninizmin son kalıntılarını da bırakmış olanlar konuşabilir.

Ekim'de ve Ekim'den sonra, 1918 ilkbaharına kadar, Bolşeviklerin Sol Sosyal-Devrimcilerle devrimci blok politikası doğru muydu? Bu blokun doğruluğunu inkâr etmeye henüz hiç kimsenin cesaret edemediğini sanıyorum. Bu blok neyle suçlandı? Sol Sosyal-Devrimcilerin Sovyet iktidarına karşı ayaklanmasıyla. ***Bu yüzden*** Sol Sosyal-Devrimcilerle blok siyasetinin yanlış olduğu iddia edilebilir mi? Elbette edilemez.

Çin devriminin ikinci aşamasında Vuhan Kuomintang'ıyla devrimci blok siyaseti doğru muydu? Devrimin ikinci aşamasında böyle bir blok siyasetinin doğruluğunu inkâr etmeye henüz hiç kimsenin cesaret edemediğini sanıyorum. Bizzat muhalefet o sıralarda (Nisan 1927) böyle bir blokun doğru olduğunu savundu. Şimdi, Vuhan Kuomintang'ı önderliğinin devrime sırt çevirmesinden sonra, bu sırt çevirmeye dayanarak Vuhan Kuomintang'ıyla devrimci blokun yanlış olduğu nasıl iddia edilebilir?

Böyle "argümanlar"la ancak karaktersiz insanların iş görebileceği açık değil mi?

Vuhan Kuomintang'ıyla blokun ezelden ebede süreceğini iddia eden oldu mu? Dünyada ezelden ebede süren bloklar var mı hiç? Muhalefetin, Leninizmin ikinci taktik ilkesi olan proletaryanın proleter

olmayan sınıf ve gruplarla devrimci bloku ilkesinden hiçbir şey, hem de ama hiçbir şey anlamadığı açık değil mi?

Lenin, bu taktik ilkeyi şöyle formüle eder:

> "Güçlü bir düşman ancak, güçlerin en yoğun biçimde biraraya toplanmasıyla ve ancak hem düşmanlar arasındaki en küçük 'çatlak'lar da dahil her çatlaktan, çeşitli ülkelerin burjuvazileri arasındaki, tek tek ülkelerde burjuvazinin çeşitli grup ve kesimleri arasındaki her türlü çıkar çatışmasından, ***hem de geçici, iktikrarsız, emniyetsiz, güvenilmez ve koşullu da olsa kitlesel bir müttefik kazanmak için en küçük imkan da dahil her imkandan mutlaka**** en ihtimamlı, en itinalı, en dikkatli ve en usta şekilde ***yararlanılırsa*** yenilebilir. ***Bunu kavramamış olanlar, Marksizmden, bilimsel, modern sosyalizmden zerrece bir şey anlamamışlardır.**** Epeyce uzun bir zaman dilimi içerisinde ve epeyce değişik politik durumlarda, bu doğruyu fiilde uygulamayı becerdiğini ***pratikte*** kanıtlamamış olanlar, tüm emekçi insanlığı sömürücülerden kurtarma mücadelesinde devrimci sınıfa yardımcı olmayı henüz öğrenememişler demektir. Ve bu söylediklerimiz aynı ölçüde, politik iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesinden önceki dönem için de, sonraki dönem için de geçerlidir." (Bkz. "'Sol' Komünizm - Bir Çocukluk Hastalığı", 4. baskı, cilt 31, s. 52, Rusça.)

Muhalefetin çizgisinin, Leninizmin bu taktik ilkesiyle bir kopma çizgisi olduğu açık değil mi?

Komintem'in çizgisinin ise, buna karşıt olarak, bu taktik ilkenin mutlaka gözönüne alınması çizgisi olduğu açık değil mi?

Leninizmin üçüncü taktik ilkesine gelelim.

Bu taktik ilke, şiarların değişmesi, bu değişimin yolları ve yöntemleri sorunuyla ilgilidir. Parti için şiarların nasıl kitle için şiarlara dönüştürülebileceği sorunuyla, kitlelerin kendi öz deneyimleri teme-

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

linde Parti şiarlarının doğruluğuna kanaat getirmeleri için kitlelerin nasıl ve hangi tarzda devrimci mevzilere yaklaştırılabileceği sorunuyla ilgilidir.

Ama kitleler tek başına propaganda ve ajitasyonla ikna edilemez. Bunun için bizzat kitlelerin kendi politik deneyimi gereklidir. Bunun için bizzat geniş kitlelerin, diyelim ki, mevcut düzenin yıkılmasının, yeni bir siyasi ve sosyal düzenin kurulmasının kaçınılmazlığını kendi bedenlerinde hissetmeleri zorunludur.

Öncü müfrezenin, Partinin, diyelim ki daha 1917 Nisan'ında, Milyukov-Kerenski Geçici Hükümetinin devrilmesinin kaçınılmazlığına kanaat getirmesi iyidir. Ama bu henüz, bu hükümeti devirmeye çağırmak için, Geçici Hükümetin devrilmesi ve Sovyet iktidarının kurulması çağrısını ***günün şiarı*** olarak atmak için yeterli değildir. Önümüzdeki dönem için ***perspektif*** olarak görülen "Tüm İktidar Sovyetlere" formülünü, ***günün şiarına,*** dolaysız eylem şiarına dönüştürmek için, bunun için tayin edici bir koşul daha gerekiyordu, yani bizzat kitlelerin bu şiarın doğruluğuna kanaat getirmeleri ve bu şiarın gerçekleştirilmesinde Partiyi şu ya da bu biçimde desteklemeleri gerekiyordu.

Yakın gelecek için ***perspektif*** olarak ortaya atılan bir formülle, ***günün şiarı*** olarak ortaya atılan bir formül arasında sıkı bir ayrım yapılmalıdır. Nisan 1917'de Petrograd'da, başta Bagdatyev olmak üzere bir grup Bolşeviğin, "Kahrolsun Geçici Hükümet, Tüm İktidar Sovyetlere" şiarını ***zamansız*** attığında uğradığı başarısızlığın nedeni tam da buydu. Lenin o zaman Bagdatyev grubunun bu girişimini tehlikeli bir maceracılık olarak nitelendirerek kamuoyu önünde teşhir etmişti.[69]

Neden?

Çünkü cephe gerisindeki ve cephedeki geniş emekçi yığınlar, bu şiarı benimsemeye henüz hazır değillerdi. Çünkü bu grup, perspektif olarak "Tüm İktidar Sovyetlere" formülüyle, günün şiarı olarak "Tüm İktidar Sovyetlere" şiarını birbirine karıştırmıştı. Çünkü ***alıp başını giderek,*** Partiyi o zamanlar hâlâ Geçici Hükümetin devrimci karakterine inanan geniş yığınlardan, Sovyetlerden tamamen soyutlanma tehlikesine maruz bırakmıştı.

Çin komünistleri, diyelim ki altı ay önce, "Kahrolsun Vuhan Kuomintang'ı Önderliği" şiarını atabilirler miydi? Hayır, atamazlardı.

Atamazlardı, çünkü bu tehlikeli bir ***başını alıp gitme*** olurdu, çünkü hâlâ Kuomintang önderliğine inanan geniş emekçi yığınlara giden yolları tıkar, Komünist Partisini geniş köylü yığınlardan tecrit ederdi.

Atamazlardı, çünkü Vuhan Kuomintang'ı önderliği, Vuhan Kuomintang'ı *MK*, burjuva-devrimci hükümet olarak olanaklarını henüz tüketmemiş, tarım devrimine karşı mücadelesiyle, işçi sınıfına karşı mücadelesiyle, karşı-devrime çarketmesiyle geniş emekçi yığınların gözünde rezil olup itibarını yitirmemişti.

Biz, daima, burjuva-devrimci hükümet olarak olanaklarını henüz tüketmediği sürece, Vuhan Kuomintang'ı önderliğinin itibardan düşürülüp değiştirilmesine yönelinmemesi gerektiğini, ilkönce olanaklarını tükettirip ondan sonra değiştirilmesi sorununu pratik olarak ortaya atmak gerektiğini söyledik.

Çin komünistleri bugün "Kahrolsun Vuhan Kuomintang'ı Önderliği" şiarını atmalılar mı? Evet, atmalılar, mutlaka atmalılar.

Kuomintang önderliğinin, devrime karşı giriştiği mücadeleyle kendisini zaten rezil edip geniş işçi ve köylü yığınlarının düşmanlığını kazandığı bugün, bu şiar halk yığınları arasında güçlü bir yankı bulacaktır.

Şimdi her işçi ve her köylü, komünistlerin Vuhan Hükümeti'nden ve Vuhan Kuomintang'ı MK'nden çekilerek "Kahrolsun Vuhan Kuomintang'ı Önderliği" şiarını attıklarında doğru davranmış olduklarını kavrayacaktır.

Çünkü şimdi köylü ve işçi yığınları bir seçimle karşı karşıyalar: ***Ya*** bugünkü Kuomintang önderliği, ve böylece yığınların en acil gereksinimlerinin tatmin edilmesinden, tarım devriminden vazgeçme; ***ya da*** tarım devrimi ve işçi sınıfının durumunun kökten iyileştirilmesi, ve o zaman da Vuhan Kuomintang'ı önderliğinin değiştirilmesi kitleler için günün şiarı haline gelecek.

Şiarların değişmesi sorunuyla, geniş yığınların yeni devrimci mevzilere yakınlaştırılmasının yol ve yöntemleri sorunuyla ilgili, politikamızla, eylemlerimizle, bir şiarın yerine ***tam zamanında*** başka şiarları geçirerek geniş emekçi yığınların parti çizgisinin doğruluğu-

nu kendi deneyimleriyle görebilmelerine nasıl yardım edebileceğimiz sorunuyla ilgili Leninizmin üçüncü taktik ilkesinin talepleri bunlardır.

Lenin bu taktik ilkeyi şöyle formüle eder:

"Yalnızca öncüyle zafer kazanılamaz. Tüm sınıfın, geniş kitlelerin, öncüyü ya doğrudan desteklediği ya da ona karşı en azından hayırhah bir tarafsızlık ve onun hasımlarını destekleme konusunda tam bir acz gösterdiği bir konum almamış oldukları sürece, öncüyü tek başına tayin edici savaşa sürmek yalnızca bir budalalık olmakla kalmaz, aynı zamanda bir cinayet olur. ***Ama gerçekten tüm sınıfın, gerçekten emekçilerin ve sermaye tarafından ezilenlerin geniş kitlelerinin bu konuma gelmesi için, bunun için yalnızca propaganda, yalnızca ajitasyon yeterli değildir. Bunun için bu kitlelerin kendi siyasi deneyimi gereklidir.**** Bu, tüm büyük devrimlerin temel yasasıdır; bu yasa ki, şimdi sadece Rusya tarafından değil, Almanya tarafından da şaşırtıcı bir güçle ve canlılıkla doğrulanmaktadır. Yalnızca Rusya'nın kültür seviyesi düşük ve çoğu zaman okuma-yazma bilmeyen kitleleri değil, aynı zamanda Almanya'nın kültür seviyesi yüksek ve tümüyle okuma-yazma bilen kitleleri de, yönlerini kararlılıkla komünizme çevirmek için, II. Enternasyonal şövalyelerinin hükümetinin bütün güçsüzlüğünü, karaktersizliğini, çaresizliğini, burjuvazi önündeki bütün uşaklığını, bütün alçaklığını ve proletarya diktatörlüğünün tek alternatifi olarak en aşırı gericilerin (Rusya'da Kornilov, Almanya'da Kapp ve ortakları) diktatörlüğünün kaçınılmazlığını kendi acı deneyimleriyle kavramak zorunda kaldılar. Uluslararası işçi hareketinin sınıf bilinçli öncüsünün, yani komünist partilerin, grupların, akımların önündeki görev, (şimdi büyük bölümü hâlâ uyuyan, kayıtsız, eski düşüncelere bağlı, hareketsiz, uyanmamış) geniş yığınları bu yeni mevzilerine *yakınlaştırmayı* bilmek ya da daha doğrusu, *sadece* kendi Partisini değil, yeni mevzilere yaklaşıp bu mevzilere yerleşirken bu kitleleri de yönetmesini bilmektir." (Bkz. "'Sol' Komünizm - Bir Çocukluk Hastalığı", 4. baskı, cilt 31, s. 73, Rusça.)

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

Muhalefetin baş hatası, Leninizmin bu taktik ilkesinin anlam ve önemini kavramaması, tanımaması, sürekli ihlal etmesidir.

Muhalefet (Troçkistler), henüz tamamlanmamış olan tarım hareketini "atlama"ya çalıştığı 1917 başlarında bu taktik ilkeyi ihlal etti (bkz. Lenin).

Muhalefet (Troçki-Zinovyev), komünistlerin gerici sendikalarda çalışmasının amaca uygunluğunu tanımayıp, onlarla geçici blokların gerekliliğini yadsıyarak sendikaların gerici karakterini "atlama"ya çalıştığında bu taktik ilkeyi ihlal etti.

Muhalefet (Troçki-Zinovyev-Radek), Çin devrimci hareketinin (Kuomintang) milli özelliklerini, Çin halk kitlelerinin geriliğini "atlama"ya çalıştığında, Nisan 1926'da komünistlerin derhal Kuomintang'dan çekilmesini, Nisan 1927'de ise, gelişmenin Kuomintang aşamasının henüz tamamlanmadığı bir ortamda derhal Sovyetlerin örgütlenmesi şiarını attığında bu taktik ilkeyi ihlal etti.

Muhalefet, kendisi Kuomintang önderliğinin yarımgönüllülüğünü, istikrarsızlığını, güvenilmezliğini kavrayıp gördüğünde, Kuomintang'la blokun geçici ve koşullu karakterini gördüğünde (bunu görmek, kalifiye bir siyasi fonksiyoner için zor olmasa gerek) — bunu gördüğünde, bunun Kuomintang'a, Kuomintang iktidarına karşı "kararlı eylemlere" başlamak için tamamen yeteceğini, bunun kitlelerin, geniş işçi ve köylü yığınlarının "bizi" ve "bizim" "kararlı eylemlerimizi" "derhal" desteklemesi için tamamen yeteceğini sanıyor.

Muhalefet, "biz" bunu gördüğümüzde, bunun henüz Çin komünistlerinin kitleleri kazanmasına yetmekten çok uzak olduğunu unutuyor. Muhalefet, bunun için ayrıca bizzat kitlelerin, Kuomintang önderliğinin güvenilmezliğini, gerici ve karşı-devrimci karakterini kendi deneyimleri temelinde görmesi gerektiğini unutuyor.

Muhalefet, devrimin yalnızca öncü tarafından, yalnızca Parti tarafından, "yüksek" de olsa tek tek "şahsiyetler" tarafından değil, bilakis her şeyden önce ve esas olarak milyonlarca halk kitlesi tarafından "yapıldığını" unutuyor.

Ne tuhaf şey ki muhalefet, milyonlarca halk kitlesinin durumunu, bilincini, kararlı eylemlere hazır olup olmamasını dikkate almıyor.

Nisan 1917'de biz, Parti, Lenin, Milyukov-Kerenksi Geçici Hükümetinin düşürülmesi gerektiğini, Geçici Hükümetin varlığının Sov-

yetlerin faaliyetleriyle bağdaşmadığını, iktidarın Sovyetlerin eline geçmesi gerektiğini biliyor muyduk? Evet, biliyorduk.

Öyleyse Lenin Nisan 1917'de, başta Bagdatyev olmak üzere Petrograd Bolşevikleri arasındaki malum grubu, bu grup "Kahrolsun Geçici Hükümet, Tüm İktidar Sovyetlere" şiarını atıp, Geçici Hükümeti devirmeye kalkıştığında, neden maceracılar olarak damgaladı?

Çünkü geniş emekçi yığınlar, işçilerin bir kısmı, milyonlarca köylü, ordunun geniş kitleleri ve son olarak bizzat Sovyetler de henüz bu şiarı günün şiarı olarak benimsemeye hazır değillerdi.

Çünkü geçici Hükümet ve küçük-burjuva partiler, Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler henüz iflas etmemişler, milyonlarca emekçi kitlenin gözünde yeterince itibardan düşmemişlerdi.

Çünkü Lenin, Geçici Hükümetin devrilip Sovyet iktidarının kurulması için proletaryanın öncüsünün, proletarya partisinin bilgisinin, bilincinin yeterli olmadığını, bunun için ayrıca, kitlelerin kendi deneyimleri temelinde bu çizginin doğruluğuna kanaat getirmeleri gerektiğini biliyordu.

Çünkü emekçilerin milyonlarca kitlesinin, Geçici Hükümetin devrilmesinin ve Sovyet iktidarının kurulmasının kaçınılmazlığına kanaat getirmesi için tüm koalisyon çılgınlığını, 1917 Haziran, Temmuz ve Ağustos'unda küçük-burjuva partilerin ihanetini yaşaması gerekiyordu, 1917 Haziran'ında cephedeki rezil taarruzu, küçük-burjuva partilerin Komilov ve Milyukov'la "saygıdeğer" koalisyonunu, Komilov ayaklanmasını yaşaması gerekiyordu.

Çünkü ancak bu önkoşullar altında, ***perspektif*** olarak Sovyet iktidarı şiarı, ***günün şiarı*** olarak Sovyet iktidarı şiarına dönüştürülebilirdi.

Vaktiyle Bagdatyev grubunun işlediği hatanın aynısını adım başı işlemesi, Lenin'in yolunu terkedip Bagdatyev'in çevresinde gezmeyi tercih etmesi muhalefetin talihsizliğidir.

Biz, Parti; Lenin, Kurucu Meclis seçimlerine katıldığımızda ve Kurucu Meclis"i Petrograd'da topladığımızda, onun Sovyet iktidarı sistemiyle bağdaşmadığını biliyor muyduk? Evet, biliyorduk.

Peki niye onu toplantıya çağırdık? Nasıl oldu da burjuva parlamentarizminin düşmanı olan Bolşevikler, Sovyet iktidarının kurulmasından sonra, sadece seçimlere katılmakla kalmadılar, bilakis aynı

zamanda Kurucu Meclisi bizzat topladılar? Bu, "kuyrukçuluk politikası", olayların gerisinde kalmak, "kitleleri tutmak", "uzun vadeli" taktiği ihlal etmek değil miydi? Elbette değil.

Bolşevikler, geri halk kitlelerinin Kurucu Meclisin işe yaramazlığına, bu meclisin gerici ve karşı-devrimci karakterine kendi gözleriyle kanaat getirmelerini kolaylaştırmak için bu adımı atma kararı aldılar. Milyonlarca köylü kitlesini kazanmak ve Kurucu Meclisin dağıtılmasını kolaylaştırmak ancak böyle mümkün oldu.

Lenin bu konuda şunları yazar:

> "Eylül-Kasım 1917'de Rusya'nın burjuva parlamentosu olan Kurucu Meclis seçimlerine katıldık. Taktiğimiz doğru muydu, değil miydi? ... Eylül-Kasım 1917 döneminde biz Rus Bolşevikleri, Rusya'da parlamentarizmin siyasi bakımdan, miyadını doldurmuş olduğunu varsaymak için Batıdaki herhangi bir komünistten daha çok hakka sahip değil miydik? Elbette sahiptik, çünkü mesele burjuva parlamentolarının uzun ya da kısa süre varolması değil, bilakis emekçilerin geniş kitlelerinin Sovyet düzenini benimsemeye, burjuva-demokratik parlamentoyu dağıtmaya (ya da dağıtılmasına izin vermeye) ne derece (ideolojik, politik, pratik olarak) ***hazır*** olduklarıdır. Rusya'da Eylül-Kasım 1917'de kentlerin işçi sınıfının, askerlerin ve köylülerin, bir dizi özel koşulun bir araya gelmesi sonucu Sovyet düzenini tanımak ve en demokratik burjuva parlamentosunu dahi dağıtmak için olağanüstü iyi hazırlıklı olduğu — bu hiç tartışma götürmez ve gayet pekin bir tarihi olgudur. Ve buna rağmen Bolşevikler, Kurucu Meclisi boykot ***etmemişler***, bilakis siyasi iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesinden hem önce ve hem de ***sonra*** seçimlere katılmışlardır.
>
> Buradan hiç tartışma götürmez bir sonuç çıkar: Sovyet Cumhuriyetinin zaferinden birkaç hafta önce, evet hatta bu zaferden ***sonra*** bile burjuva-demokratik parlamentoya katılımın devrimci proletaryaya zarar vermemiş olmakla kalmadığı, bilakis proletaryanın bu tür parlamentoların dağıtılmayı neden hak ettiklerini geri kitlelere ***kanıtlamasını*** kolaylaştırdığı, bu tür parlamentoları başarıyla dağıtmasını kolaylaştırdığı, ve

burjuva parlamentarizminin 'siyasi bakımdan miyadını doldurmasına' ***katkıda bulunduğu*** kanıtlanmıştır." (Bkz. 4 baskı, cilt 31, s. 41-42, Rusça.)

Bolşevikler pratikte üçüncü taktik ilkesini böyle uygulamışlardır.

Söz konusu olan ister tarım devrimi olsun, ister Kuomintang olsun ya da Sovyetler şiarı olsun, hiç farketmez, Bolşevizmin taktiği Çin'de böyle uygulanmalıdır.

Öyle anlaşılıyor ki muhalefet, Çin'de devrimin tamamen çökmüş olduğu görüşüne eğilimli. Bu elbette doğru değildir. Çin'de devrimin geçici bir yenilgi aldığına hiç kuşku olamaz. Şimdi sorun sadece, bu yenilginin ne tür bir yenilgi olduğu ve ne kadar ağır olduğudur.

Yenilginin, devrimin tamı tamına on iki yıl kesintiye uğradığı, ve sonra Şubat 1917'de mutlakiyeti silip süpürmek ve yeni, Sovyet devriminin yolunu açmak üzere yeni bir güçle patlak verdiği Rusya'daki 1905 yenilgisine nerdeyse eşit bir süreyi kapsaması mümkündür.

Bu perspektif imkansız sayılmamalıdır. Nasıl 1905 yenilgisi nihai bir yenilgi olarak görülemezse, bu da devrimin tam yenilgisi olmaktan uzaktır. Bu tam yenilgi değildir, çünkü Çin devriminin temel görevleri gelişmenin bugünkü aşamasında —tarım devrimi, Çin'in devrimci birleştirilmesi, emperyalizmin boyunduruğundan kurtuluş— hâlâ çözülmeyi beklemektedir. Ve eğer bu perspektif gerçek olursa, Çin'de derhal işçi- ve köylü temsilcileri sovyetlerinin kurulmasından söz etmek elbette mümkün olmayacaktır, çünkü Sovyetler ancak devrimci bir atılım durumunda ortaya çıkıp gelişirler.

Ama bu perspektifi muhtemel saymak nerdeyse mümkün değildir. Her halükârda, şimdilik bunu muhtemel saymak için hiçbir neden yok. Neden yok, çünkü karşı-devrim henüz birleşmemiştir ve, birleşmek onun nasibinde varsa eğer, kısa sürede de birleşmeyecektir.

Çünkü eski militaristlerle yeni militaristlerin birbirlerine karşı yürüttükleri savaş, yeni bir güçle kızışmaktadır. Bu, karşı-devrimin gücünü zorunlu olarak zayıflatacak ve aynı zamanda köylülüğü çökertip çileden çıkaracaktır.

Çünkü Çin'de henüz, egemen gruplar için paratoner görevi yapacak bir tür Stolypin reformu yapmaya karar verebilecek bir grup ya da hükümet yok.

Çünkü çiftlik sahiplerinin toprak ve arazisine şimdiden el koymuş bulunan milyonlarca köylüyü dizginleyip yere sermek kolay olmayacaktır.

Çünkü proletaryanın emekçi yığınların gözünde otoritesi giderek artmaktadır, ve güçleri yenilgiye uğratılmış olmaktan henüz çok uzaktır.

Çin devriminin yenilgisini, yenilginin ağırlık derecesi bakımından, Bolşeviklerin Menşevik-Sosyal-Devrimci Sovyetlerin ihanetine uğradığı ve illegaliteye geçmek zorunda kaldığı, ve bundan birkaç ay sonra devrimin Rusya'nın emperyalist hükümetini yerle bir etmek üzere yeniden sokakları bastığı, Temmuz 1917 yenilgisiyle karşılaştırmak mümkündür.

Buradaki benzetme elbette sınırlıdır. Bu benzetmeyi ancak, 1917 Rusya'sıyla bugünkü Çin'in farklı durumları gözönüne alındığında yapılması zorunlu olan tüm ihtiraz kayıtlarıyla birlikte geçerli sayıyorum. Böyle bir benzetme yapmamın nedeni, Çin devriminin yenilgisinin derecesini yaklaşık olarak çizmektir.

Bu perspektifin daha muhtemel olduğunu düşünüyorum. Bu perspektif gerçekleşirse, yakın zamanda —elbette iki ay içinde değil, ama altı ay, bir yıl içinde— ***devrimin yeni bir atılımı gerçekleşirse,*** o zaman burjuva hükümetine karşı bir karşı-güç olarak işçi- ve köylü temsilcileri sovyetlerinin kurulması, günün şiarı olarak akut hale gelebilir.

Neden?

Çünkü, gelişmesinin bu aşamasında ***devrimin yeni bir atılımı*** koşullarında Sovyetlerin kurulması sorunu tamamen olgunlaşmış olacaktır.

Dün, birkaç ay önce, Çin'de komünistler Sovyetler kurma şiarını ortaya atmamalıydı, çünkü Kuomintang önderliği devrimin düşmanı olarak henüz itibardan düşmediği için bu, —muhalefetimiz için karakteristik olan— maceracılık olurdu.

Oysa şimdi, ***eğer*** (eğer!) yakın zamanda yeni ve güçlü bir devrimci atılım başlarsa, Sovyetler kurma şiarı gerçek bir devrimci şiar olabilir.

Bu yüzden daha şimdiden, bu atılım daha başlamadan önce, geniş emekçi yığınlar arasında, bugünkü Kuomintang önderliğinin yeri-

ne devrimci bir önderliğin geçmesi için mücadele etmenin yanısıra, başını alıp gitmeden ve daha şimdiden Sovyetler kurmaya kalkışmadan, Sovyetlerin ancak güçlü bir devrimci atılım döneminde serpilebileceğini akılda tutarak, geniş emekçi yığınlar arasında sovyetler fikri lehine kapsamlı bir propaganda yapmak gerekir.

Muhalefet bunu "ilk olarak" kendisinin söylediğini, "uzun vadeli" taktik dediği şeyin tam da bu olduğunu iddia edebilir.

Yanlış, sayın baylar! Tamamen yanlış! Bu "uzun vadeli" bir taktik değil, şaşkın şaşkın dolaşma taktiği, sürekli hedefin ilerisine ya da gerisine ateş etme taktiğidir.

Muhalefet Nisan 1926'da, komünistlerin derhal Kuomintang'dan ayrılmasını talep ettiğinde, bu ***uzağı vurma*** taktiğiydi, çünkü daha sonra bizzat muhalefet, komünistlerin Kuomintang'da kalmaları gerektiğini kabul etti.

Muhalefet Çin devrimini gümrük bağımsızlığı için yapılan bir devrim ilan ettiğinde, bu ***yakını vurma*** taktiğiydi, çünkü muhalefet daha sonra kendi öz formülünü gizlice terketmek zorunda kaldı.

Muhalefet Nisan 1927'de Çin'de feodal kalıntıların öneminin abartıldığını açıklayıp, bu arada yığınları kapsayan bir tarım hareketinin var olduğunu unuttuğunda, bu da ***yakını vurma*** taktiğiydi, çünkü daha sonra muhalefet bizzat, hatasını sessiz sedasız kabul etmek zorunda kaldı.

Muhalefet Nisan 1927'de derhal Sovyetlerin kurulması şiarını attığında, bu ***uzağı vurma*** taktiğiydi, çünkü daha sonra bizzat muhalifler, birinin (Troçki) Vuhan Hükümetinin devrilmesine yönelmeyi, diğerinin (Zinovyev) ise aynı Vuhan Hükümetinin "her bakımdan desteklenmesi"ne yönelmeyi talep ettiği kendi kamplarındaki çelişkileri kabul etmek zorunda kaldılar.

Peki ama şaşkın şaşkın dolaşma taktiğine, sürekli hedefin uzağını ya da yakınını vurma taktiğine ne zamandan beri "uzun vadeli" taktik deniyor bizde?

Sovyetlere gelince, şunu söylemek gerekir ki, Komintern muhalefetten çok önce belgelerinde, ***perspektif*** olarak Çin'de Sovyetlerden sözetmiştir. Bu yılın ilkbaharında muhalefetin devrimci Kuomintang'a karşı bir karşı-güç olarak attığı şekliyle ***günün şiarı*** olarak sovyetlere gelince, (Kuomintang o sıralar devrimciydi, yoksa Zinov-

yev o kadar dil dökerek Kuomintang'ın "her bakımdan desteklenmesi"ni talep etmezdi), bu bir maceraydı, yaratacağı etki üzerine kurulmuş bir başını alıp gitme idi, Bagdatyev'in Nisan 1917'deki macerası gibi bir macera ve başını alıp gitmesi gibi bir başını alıp gitmeydi.

Sovyetler şiarının ***önümüzdeki dönemde*** Çin'de günün şiarı haline gelebilecek olmasından, ***bu yılın ilkbaharında*** sovyetler şiarının muhalefet tarafından günün şiarı olarak atılmasının tehlikeli ve zararlı bir maceracılık olmadığı sonucu çıkmaz.

Tıpkı, Lenin'in ***Eylül*** 1917'de "Tüm İktidar Sovyetlere" şiarını zorunlu ve zamanı gelmiş saymasından (MK'nin ayaklanma üzerine ünlü kararı)[70], bu şiarın Bagdatyev tarafından ***Nisan*** 1917'de atılmasının zararlı ve tehlikeli bir macera olmadığı sonucu çıkmayacağı gibi.

Eylül 1917'de Bagdatyev de daha Nisan 1917'de "ilk olarak" kendisinin Sovyet iktidarından sözettiğini söyleyebilirdi. Fakat bu, Nisan 1917'de Bagdatyev'in çıkışını maceracılık olarak nitelendiren Lenin'in haksız ve Bagdatyev'in haklı olduğu anlamına mı gelir?

Öyle görünüyor ki, Bagdatyev'in "başarıları" muhalefetimizi uyutmuyor.

Muhalefet, önemli olanın, eğer bununla başını alıp giderek devrim davasına zarar veriliyorsa, bir şeyi "ilk olarak" söylemiş olmak değil, bilakis bunu ***zamanında*** söylemek, kitleler tarafından kavranıp ***eyleme geçirilecek*** şekilde söylemek olduğunu kavramıyor.

Bunlar olgulardır.

Muhalefetin Leninist taktiklere sırt çevirmesi, "ultra-sol" maceracılık politikası — bilanço budur.

"Pravda" No. 169,
28 Temmuz 1927.
İmza: J. Stalin.

NOTLAR

[1] Komintern Yürütme Komitesi VII. Genişletilmiş Plenumu, 22 Kasım - 16 Aralık 1926 tarihleri arasında Moskova'da yapıldı. Plenum şu raporları ele aldı: Uluslararası durum ve Komünist Enternasyonal'in görevleri; Çin ve İngiltere sorunu; tröstleşme, rasyonalizasyon ve sendikalarda komünistlerin görevleri; SBKP(B)'nin Parti-içi sorunları; Alman ve Hollanda sorunu; Plenum ayrıca, Maslow - Ruth Fischer meselesi, Brandler ve Thalheimer meselesi ve Souvarine meselesini ele aldı. Plenum toplantısında bir siyasi komisyon, Çin komisyonu, İngiliz komisyonu, Alman komisyonu ve daha başka komisyonlar kuruldu. J. V. Stalin, siyasi komisyon, Alman komisyonu ve Çin komisyonuna seçildi. J. V. Stalin'in "SBKP(B)'nin Parti-İçi Sorunları" raporunu dinleyip görüştükten sonra Plenum, SBKP(B) içindeki Troçkist - Zinovyevist muhalefet blokunu, platformunda Menşevik pozisyonlara kadar alçalmış bölücüler bloku olarak damgaladı. Plenum, Komintern seksiyonlarını, SBKP(B) içindeki muhalefetin ve muhalefetin öteki komünist partiler içindeki yandaşlarının, dünyanın ilk proleter devletini. yöneten Lenin'in partisinin ve Komintern'in saflarının ideolojik ve örgütsel birliğini yıkma çabalarına karşı kararlı bir mücadele yürütmekle görevlendirdi. Plenum, SBKP(B) XV. Konferansının "SBKP(B) İçindeki Muhalefet Bloku Üzerine" kararını teyit etti ve onun kendi kararı olarak Plenum kararlarına eklenmesini kararlaştırdı. J. V. Stalin'in "SBKP(B)'nin Parti-İçi Sorunları" raporu ve ra-

poru Kapayış Konuşması Aralık 1926'da "Bir Kez Daha Partimiz İçindeki Sosyal-Demokrat Sapma Üzerine" adıyla ayrı bir broşür olarak yayınlandı. (S. 11)

[2] Almanya'da Sosyalistlere Karşı Olağanüstü Yasa, 1878 yılında Bismarck Hükümeti tarafından çıkarıldı. Bu yasayla Sosyal-Demokrat Parti'nin bütün örgütleri, işçilerin kitle örgütleri ve işçi basını yasaklandı. Bu yasaya dayanarak sosyalist literatüre el-kondu, ve Sosyal-Demokratlar baskıcı önlemlere maruz bırakıldı. Alman Sosyal-Demokrat Partisi illegaliteye geçmek zorunda kaldı. İşçilerin kitle hareketinin baskısıyla, bu yasa 1890'da kaldırıldı. (S. 17)

[3] ***"Sosyal-Demokrat"*** — illegal gazete, Alman sosyal-demokrasisinin yayın organı; Eylül 1879'dan Eylül 1890'a kadar önce Zürih'te, Ekim 1888'den itibaren de Londra'da yayınlandı. (S. 17)

[4] Bkz. K. Marx ve F. Engels, "Seçme Mektuplar", 1947, s. 358-359, Rusça. (S. 17)

[5] RKP(B) içindeki, kendisine "Demokratik Merkeziyetçilik" grubu diyen Parti düşmanı grup kastedilmektedir. Sapronov ve Ossinski'nin başını çektiği grup, Savaş Komünizmi döneminde oluştu. "Demokratik Merkeziyetçiler", Partinin sovyetler içindeki önder rolünü reddediyor; sanayide direktörlerin bireysel yönetimine ve kişisel sorumluluğuna, örgütsel sorunlarda Leninist çizgiye karşı çıkıyor ve Parti içinde fraksiyon ve grup özgürlüğü talep ediyorlardı. IX. ve X. Parti Kongreleri "Demokratik Merkeziyetçileri" kararlılıkla mahkûm etti. 1927 yılında "Demokratik Merkeziyetçiler" grubu, Troçkist muhalefetin elebaşılarıyla birlikte SBKP(B) XV. Parti Kongresi tarafından Partiden ihraç edildi. (S. 21)

[6] "İşçi Muhalefeti" — başında Şlyapnikov, Medvedev ve başkalarının bulunduğu RKP(B) içindeki Parti düşmanı anarko-sendikalist grup. Grup 1920 yılının ikinci yarısında oluştu ve Partinin Leninist çizgisine karşı mücadele yürüttü. RKP(B) X. Parti Kongresi, "İşçi Muhalefeti"ni mahkûm etti ve anarko-

sendikalist sapmanın fikirlerinin propagandasının Komünist Parti üyeliğiyle bağdaşmaz olduğunu açıkladı. Daha sonra, dağıtılan "İşçi Muhalefeti"nin artıkları karşı-devrimci Troçkizmle birleşti ve Partinin ve Sovyet iktidarının düşmanları olarak ezildi. (S. 21)

[7] 17 Haziran'dan 8 Temmuz 1924'e kadar Moskova'da toplanan Komünist Enternasyonal V. Dünya Kongresi, "SSCB'nin iktisadi durumu ve SBKP(B) içindeki tartışma" sorununu görüştükten sonra, oybirliğiyle, Troçkizme karşı mücadelesinde Bolşevik Partiyi destekledi. Kongre, RKP(B) XIII. Konferansı tarafından kabul edilen ve RKP(B) XIII. Parti Kongresi tarafından onaylanan "Tartışmanın Sonuçları Üzerine ve Partideki Küçük-Burjuva Sapma Üzerine" kararı teyit etti ve bu kararı kendi kararı olarak yayınlamayı kararlaştırdı. (s. 21)

[8] SBKP(B) XV. Konferansı 26 Ekim - 3 Kasım 1926 tarihleri arasında yapıldı. "SBKP(B) İçindeki Muhalefet Bloku Üzerine" tezler, SBKP(B) MK Politbürosu'nun verdiği görev üzerine J. V. Stalin tarafından kaleme alındı. 3 Kasım'da tezler Konferans tarafından oybirliğiyle Konferans kararı olarak kabul edildi. Aynı gün karar, SBKP(B) MK ve MKK Birleşik Plenumunca onaylandı. (Bkz. J. V. Stalin, "Eserler", cilt 8, s. 214-233 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, cilt 8, s. 185-199].) (S. 23)

[9] Genel Konsey — İngiliz Trades Union Kongresi Yürütme Komitesi; ilk kez 1921'de seçildi. (S. 25)

[10] "KEYK Genişletilmiş Plenumuyla Bağıntı İçinde Komintern'in ve RKP(B)'nin Görevleri Üzerine" adlı RKP(B) XIV. Konferans Kararı kastediliyor. (Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenumlarının Kararlarında SBKP(B)" II. Bölüm, 1941, s. 25-31, Rusça.) (S. 29)

[11] ***"Sosyal-Demokrat"*** — illegal gazete, RSDİP merkez yayın organı, Şubat 1908'den Ocak 1917'ye kadar çıktı; 58 sayı yayınlandı. İlk sayısı Rusya'da çıktı, daha sonra çıkışı yurtdışına kaydırıldı, ilkönce Paris'e, sonra Cenevre'ye. RSDİP MK kararı-

na göre, yazı kurulu Bolşeviklerin, Menşeviklerin ve Polonya Sosyal-Demokratlarının temsilcilerinden oluşuyordu. Lenin'in "Sosyal-Demokrat"ın yazı kurulu içinde tutarlı Bolşevik çizgi için yürüttüğü uzlaşmaz mücadele Menşeviklerin ve Polonyalı Sosyal-Demokratların temsilcilerinin redaksiyondan ayrılmasına yolaçtı. Aralık 1911'den beri Lenin "Sosyal-Demokrat"ın redaktörüydü. Gazetede J. V. Stalin'in bir dizi makalesi yayınlandı. Lenin'in "Avrupa Birleşik Devletleri Şiarı Üzerine" makalesi "Sosyal-Demokrat"ın 44. sayısında 23 Ağustos 1915'te yayınlandı. (Bkz. V. İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 21, s. 308-311, Rusça.) (S. 33)

[12] *"Naşe Slovo"* (Sözümüz) — Menşevik -Troçkist gazete, Ocak 1915'ten Eylül 1916'ya kadar Paris'te yayınlandı. (S. 33)

[13] Bkz. V. İ. Lenin, "Aynî Vergi Üzerine". (Eserler, 4. baskı, cilt 32, s. 308-343, Rusça.) (S. 35)

[14] Bkz. J. V. Stalin, "Partimizdeki Sosyal-Demokrat Sapma Üzerine" ("Eserler", cilt 8. s. 234-297 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, cilt 8, s. 200-251]). (S. 39)

[15] İngiliz işçilerinin 3-12 Mayıs 1926 tarihleri arasında yaptıkları genel grev kastedilmektedir. Greve, sanayiin ve ulaştırmanın bütün önemli dallarından beş milyonun üzerinde örgütlü işçi katıldı. Grevin ortaya çıkışının ve yenilgiyle sonuçlanmasının nedenleri hakkında bkz. J. V. Stalin "Eserler", cilt 8, s. 155-168 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, cilt 8, s. 137-149]. (S. 45)

[16] Bkz. V. İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 32, s. 301 (Rusça). (S. 46)

[17] Weddingliler — Wedding Parti örgütü içinde —Wedding Berlin'in kuzeybatısında bir semttir— var olan Alman Komünist Partisi içindeki "ultra sol" gruplardan biri. "Wedding Muhalefeti"nin liderleri, SBKP(B) içindeki Troçkist-Zinovyevist muhalefet blokuyla dayanışıyordu. KEYK VII. Genişletilmiş Plenumu "Wedding Muhalefeti"ni kati bir biçimde mahkûm etti, hizipçi faaliyeti tamamen durdurmasını ve Alman Komünist Partisinden

ihraç edilmiş ve ona düşman unsurlarla her türlü ilişkiyi kesmesini ve Alman Komünist Partisi ve Komintern kararlarına kayıtsız şartsız boyun eğmesini talep etti. (S. 49)

[18] ***"Posledniye Novosti"*** (Son Havadis) — günlük gazete, Milyukov'un karşı-devrimci burjuva partisinin merkez yayın organı; Nisan 1920'den Temmuz 1940'a kadar Paris'te yayınlandı. (S. 52)

[19] Bkz. V. İ. Lenin, "Şimdiki Devrimde Proletaryanın Görevleri" ("Eserler", 4. baskı, cilt 24, s. 1-7, Rusça). (S. 60)

[20] Zimmerwald Solu — Solcu enternasyonalistlerin grubu; 23 - 26 Ağustos (5 - 8 Eylül) 1915 tarihleri arasında Zimmerwald'de (İsviçre) yapılan enternasyonalistlerin ilk uluslararası konferansında V. İ. Lenin tarafından kuruldu. Zimmerwald Solu içerisinde savaşa karşı biricik doğru, sonuna kadar tutarlı tavrı başında V. İ. Lenin'in bulunduğu Bolşevik Parti aldı. Zimmerwald Solu üzerine bkz. "SBKP(B) Tarihi, Kısa Ders", s. 160 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, cilt 15, s. 191-192]. (S. 60)

[21] Smena Vek'çiler — adını "Smena Vek" (Yol İşaretlerinin Değişmesi) adlı dergiden alan, 1921 yılında yurtdışındaki Rus burjuva göçmenleri arasında ortaya çıkan burjuva politik akımın yandaşları. Smena Vek akımı, Yeni Ekonomik Politika'nın yürürlüğe konması ile bağıntı içinde Sovyet iktidarına karşı açık silahlı mücadeleden vazgeçip, Sovyet sisteminin tedricen sıradan bir burjuva cumhuriyetine yozlaşacağını bekleyen Sovyet Rusya'nın yeni burjuvazisiyle burjuva aydınlarının düşüncelerini yansıtıyordu. Ustryalov, Smena Vek akımının ideologu idi. (S. 64)

[22] Neçayev yöntemleri — komploculuk ve terörizm taktikleri; Rus Bakunincisi ve anarşisti S. G. Neçayev'e atfen böyle denir. 19. yüzyılın 60'lı yıllarının sonunda Neçayev Rusya'da, kendi içine kapanık, kitlelerden kopuk bir komplo örgütü kurdu. Bu örgüt içinde üyelerin düşünce ve istemleri tamamen bastırılıyordu. (S. 71)

[23] Arakçeyev rejimi — sınırsız polis despotizmi, askeri kastın keyfiliği ve halka karşı şiddet eylemleri rejimi; Rusya'da 19. yüzyılın ilk çeyreğinde varlığını sürdüren bu rejim, adını gerici devlet adamı Kont Arakçeyev'den aldı. (S. 71)

[24] Bkz. K. Marx ve F. Engels, "Eserler", cilt VIII, 1931, s. 71 (Rusça). (S. 76)

[25] Bkz. K. Marx ve F. Engels, "Eserler", cilt XXII. 1931, s. 362 (Rusça). (S. 76)

[26] Bkz. K. Marx ve F. Engels, "Komünist Parti Manifestosu", Ek, 1939, s. 75-97 (Rusça). (S. 79)

[27] Bkz. K. Marx ve F. Engels, "Eserler", cilt VII, 1930, s. 103 (Rusça). (S. 84)

[28] Bkz. V. İ. Lenin, "Eserler", 3. baskı, cilt III, s. 1-477 ve 4. baskı cilt 3, s. 1-535 (Rusça). (S. 91)

[29] Bkz. V. İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 25, s. 353-462 (Rusça). (S. 97)

[30] "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenumlarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 25-31 (Rusça). (S. 106)

[31] "'Aynî Vergi Üzerine' Broşürünün Planı ve taslakları" kastedilmektedir. (Bkz. V. İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 32, s. 299-307,(Rusça). (S. 108)

[32] "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenumlarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm I, 1941, s. 281-295 (Rusça). (S. 110)

[33] RKP(B) XIII. Konferansında J. V. Stalin'in "Parti İnşasının Önündeki Görevler Üzerine" raporu hakkında alınan "Tartışmanın Sonuçları Üzerine ve Partideki Küçük-Burjuva Sapma Üzerine" karar kastedilmektedir. (Bkz. "Parti Kongrelerinin, Parti Konferanslarının ve MK Plenumlarının Kararlarında SBKP (B)", Bölüm I, 1941, s. 540-545, Rusça.) (S. 120)

[34] J. V. Stalin'in "Lenin ve Leninizm Üzerine" kitabı Mayıs 1924'te çıktı. Kitap, "Lenin Üzerine Kremlin Kursiyerlerinin Anma Ge-

cesinde Konuşma, 28 Ocak 1924" ve "Leninizmin Temelleri Üzerine Sverdlov Üniversitesinde Verilen Konferanslar" olarak iki çalışmayı içermektedir. (Bkz. J. V. Stalin, "Eserler", cilt 6, s. 52-64, 69-188 [Türkçe baskı, İnter Yayınları cilt 6, s. 62-72, 77-178].) (S. 126)

[35] SBKP(B) XV. Moskova İl Konferansı 8-15 Ocak 1927 tarihleri arasında yapıldı. Konferans, SSCB'nin uluslararası ve iç durumuna ilişkin sorunları, MKK — İşçi-Köylü Müfettişliği'nin en yakın görevleri üzerine raporu, SBKP(B) Moskova Komitesi'nin hesap verme raporunu ve başka sorunları ele aldı. J. V. Stalin, 14 Ocak'ta Konferansın akşam oturumunda bir konuşma yaptı. Konferans, SBKP(B) Leninist MK'nin politikasını onayladı. (S. 128)

[36] Bkz. V. İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 33, s. 271-276 (Rusça). (S. 130)

[37] ***"Borba"*** (Mücadele) — Mayıs 1917'den beri RSDİP Çariçin Komitesi'nin ve 1917 sonundan beri ise Çariçin İşçi-, Köylü-, Asker- ve Kazak Temsilcileri Sovyetinin yayın organı olarak çıkan gazete. Çariçin'in adının Stalingrad olmasından sonra gazete, Stalingrad İli ve Kenti Parti- ve Sovyet örgütlerinin yayın organı oldu. "Borba"nın en son sayısı, No. 58 (4670), 14 Mart 1933'te çıktı. (S. 138)

[38] J. V. Stalin'in, 10 Mart 1921'de RKP(B) X. Parti Kongresine "Ulusal Sorunda Partinin En Yakın Görevleri Üzerine" raporu kastedilmektedir. (Bkz. "Eserler", cilt 5, s. 33-44 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, cilt 5, s. 38-46]). (S. 144)

[39] J. V. Stalin'in, RKP(B) X. Parti Kongresi için "Ulusal Sorunda Partinin En Yakın Görevleri Üzerine" tezleri kastedilmektedir. (Bkz. "Eserler", cilt 5, s. 15-29 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, cilt 5, s. 26-36].) (S. 144)

[40] Bkz. J. V. Stalin, "Eserler", cilt 5, s. 34 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, cilt 5, s. 38-39]. (S. 145)

[41] Bkz. J. V. Stalin, "Eserler", cilt 5, s. 15-16 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, cilt 5, s. 26-27]. (S. 145)

[42] Bkz. J. V. Stalin, "Eserler", cilt 7, s. 156-211 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, cilt 7, s. 134-174]. (S. 147)

[43] Bkz. V. İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 32, s. 403 ve cilt 33, s. 279 (Rusça). (S. 150)

[44] Cenova Uluslararası İktisat Konferansı, 10 Nisan - 19 Mayıs 1922 tarihleri arasında yapıldı. Konferansta bir tarafta İngiltere, Fransa, İtalya, Japonya ve başka kapitalist ülkeler, öte tarafta da Sovyet Rusya bulunuyordu. Kapitalist ülkelerin temsilcileri, Sovyet delegasyonuna, yerine getirilmesi Sovyet Rusya'yı Batı Avrupa sermayesinin sömürgesine dönüştürmek anlamına gelecek olan talepler ileri sürdüler (tüm savaş borçlarının ve savaş öncesi borçların ödenmesi, millileştirilmiş mülklerin yabancı sahiplerine geri verilmesi vb.). Sovyet delegasyonu yabancı kapitalistlerin hak iddialarını reddetti. Cenova Konferansı hakkında bkz. V. İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 33, s. 186-200 ve s. 235-238 (Rusça). (S. 155)

[45] Sovyetler Birliği Leninist Komünist Gençlik Birliği V. Birlik Konferansı 24 - 31 Mart 1927 tarihleri arasında Moskova'da yapıldı. Konferans, Sovyetler Birliği Leninist Komünist Gençlik Birliği MK'nin çalışmaları üzerine, güncel durum ve Partinin politikası üzerine, gençliğin üretim yaşantısına katılımı ve iktisadi alanda Komünist Gençlik Birliği'nin görevleri üzerine, Komünist Gençlik Birliği'nin tarımın kalkındırılması ve köyün kooperatiflerde örgütlenmesine katılımı vd. üzerine raporları ele aldı. J. V. Stalin, Konferansın 29 Mart'taki akşam oturumunda bir konuşma yaptı. Aldığı kararlarda Konferans, Leninist Komünist Gençlik Birliği'nin SSCB'nde sosyalizmin inşasında Partinin sadık yardımcısı olmaya devam edeceğine Partiyi temin etti. (S. 157)

[46] Çin'in birleştirilmesi için yürütülen Kuzeyli militaristlere karşı başarılı mücadelelerin seyri içinde ulusal-devrimci ordu birlikleri 23 Mart 1927'de Nanking kentini ele geçirdiler. Devrimi boğma gayretiyle emperyalist devletler, Çin militaristlerine sundukları yardımlardan, Çin'de açık müdahaleye geçtiler: 24

Mart'ta nanking İngiliz ve Amerikan savaş gemileri tarafından top ateşine tutuldu. (S. 157)

[47] SBKP(B) MK'nin "Üretimin Rasyonalizasyonu Sorunları" üzerine kararı 25 Mart 1927 tarihli "Pravda" No. 68'de yayınlandı. (S. 160)

[48] Kuomintang — Çin'de 1912 yılında Sun Yat-sen tarafından cumhuriyet ve ülkenin ulusal bağımsızlığı için mücadele amacıyla kurulan politik parti. Çin Komünist Partisinin Kuomintang'a katılması (1924), Kuomintang'ın halkın devrimci kitle partisine dönüşmesine katkıda bulundu. Devrimin henüz tüm ulusun birleşik cephesinin anti-emperyalist devrimi olduğu Çin devriminin 1925'ten 1927'ye kadarki birinci gelişme aşamasında Kuomintang, proletarya, kent ve kır küçük-burjuvazisi ve ulusal büyük burjuvazinin bir bölümünün blokunun bir partisiydi. İkinci aşamada, tarım devrimi döneminde, burjuva-demokratik devrim döneminde, ulusal burjuvazi karşı-devrimin kampına geçtikten sonra Kuomintang, proletarya, köylülük ve kent küçük-burjuvazisinin blokunu temsil eder hale geldi ve anti-emperyalist devrimci bir politika yürüttü. Bir yanda tarım devriminin gelişmesi ve feodallerin Kuomintang üzerindeki baskısı ve öte yanda Kuomintang'dan komünistlerden kopmasını talep eden emperyalistlerin baskısı, yüzünü karşı-devrime çeviren küçük-burjuva aydınları (sol Kuomintang'cılar) ürküttü. Sol Kuomintang'cılar devrimden çarketmeye başlayınca (1927 yazı), komünistler Kuomintang'dan ayrıldı, Kuomintang ise devrime karşı mücadelenin bir merkezine dönüştü. (S. 163)

[49] Bkz. Lenin, "Çin'de Demokrasi ve Narodniklik". ("Eserler", 3. baskı, cilt 18, s. 143-149, Rusça.) (S. 164)

[50] Bkz. J. V. Stalin, "Eserler", cilt 7, s. 293-294 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, cilt 7, s. 213-281]. (S. 165)

[51] Bkz. K. Marx ve F. Engels, "Seçme Yazılar", cilt II, 1948, s. 434 (Rusça). (S. 170)

[52] "Sol" Sosyal-Devrimcilerin 6-7 Temmuz 1918'de Moskova'daki karşı-devrimci darbesi kastedilmektedir. Darbe birkaç saat içinde bastırıldı. (S. 173)

[53] Bkz. V. İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 31, s. 129-141 (Rusça). (S. 176)

[54] Bkz. J. V. Stalin, "Eserler", cilt 7, s. 325-333 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, cilt 7, s. 260-267]. (S. 177)

[55] Kompradorlar — sömürge ve bağımlı ülkelerde yerli büyük ticaret burjuvazisinin bir kısmını oluşturan, yabancı sermaye ile yerli pazar arasındaki aracılar. Çin'de komprador burjuvazi yabancı emperyalizmin acentası ve 1925-1927 Çin devriminin baş düşmanı olarak ortaya çıktı. (S. 179)

[56] SBKP(B) MK'nin 13-16 Nisan 1927 tarihleri arasında toplanan plenumu kastedilmektedir. Plenum, SSCB ve RSFSC Sovyet kongreleriyle bağıntı içinde bir dizi sorunu ele aldı ve SBKP(B) XV. Parti Kongresinin ne zaman çağrılacağını karara bağladı. 13 Nisan'da J. V. Stalin, plenumun gündemi sorunu üzerine konuştu ve M. İ. Kalinin'in "SSCB ve RSFSC Sovyet Kongrelerinin Sorunları" üzerine raporunun tartışılması sırasında söz aldı. SBKP(B) MK Politbürosu'nun uluslararası olaylarla (Çin'deki olaylar vs.) bağıntı içinde aldığı kararlar hakkındaki bildirisi tartışıldıktan sonra plenum, uluslararası sorunda MK Politbürosunun politikasını onayladı ve Troçkist-Zinovyevist muhalefetin Parti düşmanı platformunu katiyetle mahkûm etti. (S. 185)

[57] ***"Derevenski Kommunist"*** (Köy Komünisti) — kırdaki Parti aktifi için on beş günlük dergi, SBKP(B) MK yayın organı. Dergi, Aralık 1924'ten Ağustos 1930'a kadar yayınlandı. Derginin sorumlu yazışleri müdürü Şubat 1927'ye kadar V. M. Molotov'du. (S. 187)

[58] Bkz. V. İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 31, s. 122-128 ve 215-220 (Rusça). (S. 187)

[59] Almanya'da 1848 burjuva-demokratik devrimi döneminde kurulan Köln Demokratik Derneği kastedilmektedir. Bu derneğe burjuva-demokratik unsurların yanısıra işçiler de üyeydi. Karl Marx, Renanya ve Vestfalya'daki demokratik derneklerin bölge yönetim kurulu üyeliğine seçildi ve yönetici olarak çalıştı. (S. 195)

[60] ***"Neue Rheinische Zeitung"*** (Yeni Renanya Gazetesi) 1 Haziran 1848'den 19 Mayıs 1849'a kadar Köln'de yayınlandı. Gazetenin yöneticileri K. Marx ve F. Engels, başyazarı K. Marx idi. "Neue Rheinische Zeitung" hakkında bkz. K. Marx ve F. Engels, "Eserler", cilt XVI, Bölüm I, 1937, s. 165-173 (Rusça). (S. 195)

[61] Bkz. J. V. Stalin, "Eserler", cilt 7, s. 147 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, cilt 7, s. 116]. (S. 197)

[62] Komintern Yürütme Komitesi VII. Genişletilmiş Plenumunun Çin'deki durum üzerine, 16 Aralık 1926'da kabul edilen kararı kastedilmektedir. Plenumun kararı için bkz. "Komintern Yürütme Komitesi VII. Genişletilmiş Plenumunun Tezleri ve Kararları" adlı kitap, Moskova / Leningrad 1927. (S. 198)

[63] "Kızıl Mızraklar" — çiftlik sahiplerinin ve militaristlerin boyunduruğuna karşı savaşan, Çin kırındaki silahlı özsavunma birlikleri. Çin devriminin 1925 - 1927 döneminde Kızıl Mızraklar ve benzeri köylü örgütleri ("Sarı Mızraklar", "Kara Mızraklar", "Büyük Bıçak", "Boş Karınlar" vs.), Çin'in bağımsızlığı uğruna mücadelede ulusal-devrimci orduya önemli destek sağladılar. (S. 209)

[64] ***"Novaya Jizn"*** (Yeni Yaşam) — Nisan 1917'den Temmuz 1918'e kadar Petrograd'da yayınlanan Menşevik gazete. (S. 219)

[65] Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi VIII. Plenumu, 18-30 Mayıs 1927 tarihleri arasında Moskova'da yapıldı. Plenum, savaşa ve savaş tehlikesine karşı mücadelede Komintern'in görevleri, İngiltere Komünist Partisinin görevleri, Çin devriminin sorunları vs.yi görüştü. J. V. Stalin, 24 Mayıs'ta plenumun onuncu oturumunda "Çin'de Devrim ve Komintern'in Görevleri" konuşmasını yaptı. Plenum, uluslararası durumun bir değerlendirmesini yaptı, eli kulağındaki savaş tehlikesine karşı mücadele programını saptadı ve İngiltere tarafından SSCB ile diplomatik ve ticari ilişkilerin kesilmesiyle bağıntı içinde "Tüm Dünyanın İşçilerine ve Köylülerine. Tüm Ezilen Halklara. Askerlere ve Bahriyelilere" çağrıyı kabul etti. Parti düşmanı

Troçkist-Zinovyevist blokun liderleri, SSCB'nin uluslararası durumunun ağırlaşmasından yararlanarak, plenum toplantısında Komintern ve SBKP(B) önderliğine karşı müfterice hakaretlerde bulundular. Plenum, özel bir karar alarak muhalefet liderlerinin bölücü faaliyetini ağır biçimde mahkûm etti ve hizipçi mücadelelerine devam ettikleri takdirde Komintern Yürütme Komitesi'nden çıkarılacakları uyarısında bulundu. (S. 225)

[66] Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'nin 14 Nisan 1927 tarihli "Tüm Dünyanın Proleterlerine ve Köylülerine. Tüm Ezilen Halklara" çağrısı kastedilmektedir. Çağrı, 15 Nisan 1927 tarihli "Pravda" No. 85'te yayınlandı. (S. 227)

[67] Bkz. K. Marx ve F. Engels, "Eserler", cilt XV, 1935, s. 105-124 (Rusça). (S. 244)

[68] Bkz. J. V. Stalin, "Doğu halkları Üniversitesinin Siyasi Görevleri Üzerine", "Eserler", cilt 7, s. 133-152 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, cilt 7, s. 116-130]. (S. 248)

[69] Bkz. V. İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 24, s. 181-182 (Rusça). (S. 274)

[70] V. İ. Lenin Eylül 1917'de, illegaliteden MK'ne ve Bolşevik örgütlere gönderdiği yazı ve mektuplarda, silahlı ayaklanmanın örgütlenmesi için dolaysız görev olarak "Tüm İktidar Sovyetlere" şiarını ortaya attı (bkz. "Eserler", 4. baskı, cilt 25, s. 288-294, 340-347, cilt 26, s. 1-3 (Rusça); cilt 26, s. 4-9 (Rusça)). Parti Merkez Komitesi'nin 15 Eylül'deki oturumunda V. İ. Lenin'in mektupları görüşülürken J. V. Stalin, bu mektupların imha edilmesini talep eden teslimiyetçi Kamenev'e kesin bir red yanıtı verdi ve V. İ. Lenin'in mektuplarını, görüşülmek üzere en büyük Parti örgütlerine yollamayı önerdi. 10 Ekim 1917'de V. İ. Lenin, J. V. Stalin, J. M. Sverdlov, F. E. Cerjinski ve M. S. Uritski'nin katılımıyla yapılan Bolşevik Parti Merkez Komitesinin tarihi oturumunda, V. İ. Lenin tarafından hazırlanan silahlı ayaklanma üzerine karar kabul edildi. (Bkz. V. İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt 26, s. 162 (Rusça). (S. 283)

KRONOLOJİK BİYOGRAFİ

(Aralık 1926 - Temmuz 1927)

1926

22 Kasım-16 Aralık	J. V. Stalin, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi (KEYK) VII. Genişletilmiş Plenumunun çalışmalarına katılır.
2 Aralık	J. V. Stalin, KEYK VII. Genişletilmiş Plenumunda Plenumun Alman Komisyonuna seçilir.
4 Aralık	J. V. Stalin, Hindistan Komünist Partisi'nin bir temsilcisiyle görüşür.
7 Aralık	J. V. Stalin, KEYK VII. Genişletilmiş Plenumunda, SBKP(B)'nin Parti-içi sorunları üzerine rapor verir.
13 Aralık	J. V. Stalin, KEYK VII. Genişletilmiş Plenumunda, Parti-içi sorunlar üzerine raporun kapayış konuşmasını yapar.
17 Aralık	J. V. Stalin, Bulgaristan Komünist Partisi temsilcileri Dimitrov, Kolarof ve diğerleriyle bir görüşme yapar.
18 Aralık	J. V. Stalin, Komintern Yürütme Komitesi oturumunda, KEYK Prezidyumu üyeliğine seçilir.

22 Aralık J. V. Stalin, KEYK VII. Genişletilmiş Plenumunun çalışmalarına katılmış olan SBKP(B) ve Alman Komünist Partisi delegasyonlarının ortak oturumunda, Almanya'da "ultra solcular"a karşı mücadele sorununun görüşülmesine katılır.

23 Aralık J. V. Stalin, Moskova'nın Kraznaya Preznya semti VII. Parti Konferansı tarafından SBKP(B) XV. Moskova İl Konferansı birinci delegeliğine seçilir.

24 Aralık J. V. Stalin, KEYK VII. Genişletilmiş Plenumunun çalışmalarına katılmış olan SBKP(B) ve ABD Komünist Partisi delegasyonlarının ortak oturumunda, ABD Komünist Partisi içindeki durum üzerine bir konuşma yapar.

J. V. Stalin'in "Bir Kez Daha Partimizdeki Sosyal-Demokrat Sapma Üzerine" broşürü yayınlanır — KEYK VII. Genişletilmiş Plenumunda rapor ve raporu kapayış konuşması.

29 Aralık J. V. Stalin, Moskova donanım fabrikasından bir işçi delegasyonuyla bir görüşme yapar.

30 Aralık J. V. Stalin, Ksenofontov'a bir mektup yazar.

1927

7 Ocak J. V. Stalin, Zemireçye bölgesi Yuryevka köyünden bir köylü delegeyle toprak sorunu üzerine bir görüşme yapar.

8 Ocak J. V. Stalin, Moskova'nın Sokolniki semtinden bir işçi delegasyonuyla bir görüşme yapar.

14 Ocak J. V. Stalin, XV. Moskova İl Parti Konferansında bir konuşma yapar.

J. V. Stalin, Polonya Komünist Partisi Temsilcileriyle bir görüşme yapar.

21 Ocak J. V. Stalin, V. İ. Lenin'in üçüncü ölüm yıldönümü vesilesiyle Moskova'da Büyük Tiyatro'da yapılan anma törenine katılır.

28 Ocak J. V. Stalin, Zaisev yoldaşa bir mektup yazar.

29 Ocak XXIV. Leningrad İl Parti Konferansı J. V. Stalin'i SBKP(B) Leningrad İl Komitesi üyeliğine seçer.

7-12 Şubat J. V. Stalin, SBKP(B) MK Plenumunun çalışmalarını yönetir.

22 Şubat J. V. Stalin, Lena katliamının on beşinci yıldönümü nedeniyle Lena altın madenleri işçilerine bir mektup yazar.

J. V. Stalin, kuruluşunun onuncu yıldönümü nedeniyle Stalingrad gazetesi "Borba"ya bir selam mesajı gönderir.

23 Şubat J. V. Stalin, KEYK Prezidyumu Fransız Komisyonunun oturumunda, Fransa Komünist Partisinin taktiği sorunları üzerine konuşur.

J. V. Stalin, Kızıl Ordunun dokuzuncu yıldönümü nedeniyle Moskova'da Büyük Tiyatro'da yapılan törene katılır.

25 Şubat J. V. Stalin, SBKP(B) MK tarafından çağrılan tekstil sanayii temsilcilerinin danışma konferansında Bolşevik önderliğin yöntemleri ve Sovyetler Birliği tekstil sanayiinin bundan sonraki gelişme yolları üzerine bir konuşma yapar.

28 Şubat J. V. Stalin, Ekim Demiryolu Stalin Demiryolu Atölyelerinden bir işçi delegasyonuyla görüşür.

1 Mart J. V. Stalin, Ekim Demiryolu Stalin Demiryolu Atölyeleri işçilerinin toplantısında bir konuşma yapar.

Ekim Demiryolu Stalin Demiryolları Atölyeleri işçilerinin toplantısında J. V. Stalin, temsilci olarak Moskova Sovyetine seçilir.

7 Mart J. V. Stalin, Zvetkov ve Alypov yoldaşlara bir mektup yazar.

9 Mart J. V. Stalin, KEYK Prezidyumu Fransız Komisyonunun oturumunda bir konuşma yapar.

15 Mart J. V. Stalin'in "İşçi-Köylü Hükümeti Sorunu Üzerine. Dmitriyev'e Yanıt" makalesi "Bolşevik" dergisinin 6/1927 sayısında yayınlanır.

20 Mart J. V. Stalin, Şinkeviç'e bir mektup yazar.

29 Mart J. V. Stalin, Sovyetler Birliği Leninist Komünist Gençlik Birliği'nin Moskova'daki V. Birlik Konferansında bir konuşma yapar.

2 Nisan Moskova İli VIII. Sovyet Kongresi, J. V. Stalin'i, XIII. Tüm-Rusya Sovyet Kongresine delege seçer.

5 Nisan J. V. Stalin, Moskova Parti örgütü aktifinin toplantısında Çin devriminin karakteri ve perspektifleri üzerine bir konuşma yapar.

8 Nisan Leningrad İli XVI. Sovyet Kongresi, J. V. Stalin'i XIII. Tüm-Rusya Sovyet Kongresine delege seçer.

9 Nisan J. V. Stalin, Çugunov'a bir mektup yazar.

10-16 Nisan J. V. Stalin, XIII. Tüm-Rusya Sovyet Kongresinin çalışmalarına katılır.

13-16 Nisan J. V. Stalin, SBKP(B) MK Plenumunun çalışmalarını yönetir.

13 Nisan J. V. Stalin, SBKP(B) MK Plenumunda Plenumun gündemi üzerine konuşur ve "SSCB ve RSFSC Sovyet Kongrelerinin Sorunları" üzerine M. İ. Kalinin'in raporunun tartışılması sırasında söz alır.

15 Nisan J. V. Stalin, "Köylü Sorununda Partinin Üç Temel Şiarı Üzerine. Yan-ski'ye Yanıt" makalesi "Bolşevik" dergisinin 7-8/1927 sayısında yayınlanır.

16 Nisan XIII. Tüm-Rusya Sovyet Kongresi, J. V. Stalin'i Tüm-Rusya Merkez Yürütme Komitesi üyeliğine seçer.

18-26 Nisan J. V. Stalin, SSCB IV. Sovyet Kongresinin çalışmalarına katılır.

19-20 Nisan J. V. Stalin, propagandistler için tezler olan "Çin Devriminin Sorunları"nı yazar. SBKP(B) MK tara-

fından onaylanan tezler, "Pravda"nın 21 Nisan 1917 tarihli 90. sayısında yayınlanır.

26 Nisan SSCB IV. Sovyet Kongresi J. V. Stalin'i SSCB Merkez Yürütme Komitesi üyeliğine seçer.

1 Mayıs J. V. Stalin, 1 Mayıs nedeniyle Moskova Garnizonu birliklerinin geçit resmine ve başkent emekçilerinin Kızıl Meydan'da yaptıkları gösteriye katılır.

5 Mayıs Kuruluşunun 15. yıldönümü nedeniyle J. V. Stalin'in "Pravda"ya gönderdiği kutlama mesajı, "Pravda"nın 99. sayısında yayınlanır.

9 Mayıs J. V. Stalin, "Çin Devriminin Sorunları Üzerine. Marçulin Yoldaşa Yanıt" makalesini yazar. Makale 15 Mayıs 1927'de "Derevenski Kommunist" No. 10'da yayınlanır.

13 Mayıs J. V. Stalin, Çin devriminin sorunları üzerine Sun Yat-sen Üniversitesi öğrencileriyle bir görüşme yapar.

20 Mayıs J. V. Stalin, "Ekim'e Hazırlık Döneminde Proletarya ve Yoksul Köylülüğün Diktatörlüğü Şiarı Üzerine. S. Pokrovski'ye Yanıt" makalesini yazar. Makale ilk kez 1928 yılında, J. Stalin, "Leninizmin Sorunları" kitabında yayınlanır.

24 Mayıs J. V. Stalin, Komintern Yürütme Komitesi VIII. Plenumunda "Çin'de Devrim ve Komintern'in Görevleri" konuşmasını yapar.

30 Mayıs J. V. Stalin, Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi dördüncü dönem öğrencilerine bir selam mesajı yazar.

23 Haziran J. V. Stalin, S. Pokrovski'ye bir yanıt yazar.

24-27 Temmuz J. V. Stalin, "Günün Konuları Üzerine Notlar" makalesini yazar. Makale 28 Temmuz 1927'de "Pravda" No. 169'da yayınlanır.

YAYINEVİMİZİN ÇIKAN KİTAPLARI

LENİNİZM DİZİSİ: SSCB'ndeki Yabancı İşçiler Yayınevi Kooperatifi - 1935

- **LENİNİZM NEDİR?** 1. Defter
- **PROLETER DEVRİMİN TEORİSİ** 2. Defter
- **PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜÜ** 3. Defter
- **TARIM VE KÖYLÜ SORUNU** 5. Defter (Beraat etti)
- **ULUSAL SORUN VE SÖMÜRGE SORUNU** 6. Defter

- **ESERLER** Stalin Cilt: 1 1901 - 1907
- **ESERLER** Stalin Cilt: 2 1907 - 1913
- **ESERLER** Stalin Cilt: 3 1917
- **ESERLER** Stalin Cilt: 4 1917 - 1920
- **ESERLER** Stalin Cilt: 5 1921 - 1923
- **ESERLER** Stalin Cilt: 6 1924
- **ESERLER** Stalin Cilt: 7 1925
- **ESERLER** Stalin Cilt: 8 Ocak - Kasım 1926
- **ESERLER** Stalin Cilt: 9 Aralık 1926 - Temmuz 1927
- **ESERLER** Stalin Cilt: 15 1938

- **MATERYALİZM VE AMPİRİOKRİTİSİZM I** Lenin
- **MATERYALİZM VE AMPİRİOKRİTİSİZM II** Lenin
- **TARİH ÇARPITICILARI** SSCB Enformasyon Bürosu - Stalin
- SBKP(B) XIX. (1952) ve SBKP(B) XX. (1956) **PARTİ KONGRE RAPORLARI** G. Malenkov - N. S. Kruşçev

- **SENDİKALAR ÜZERİNE I** MUHAREBE OLARAK GREV
  A. S. Losovsky
- **SENDİKALAR ÜZERİNE II** MARX VE SENDİKALAR
  A. S. Losovsky
- **ÖRGÜTLENME ÜZERİNE** Lenin - Stalin (3. Baskı)
- **KADIN SORUNU ÜZERİNE** (2. Baskı)
  Marx-Engels-Lenin-Stalin-Komintern ve Clara Zetkin
- **KADIN SORUNU ÜZERİNE SEÇME YAZILAR** Clara Zetkin
- Uluslararası Komünist Hareketin Genel Çizgisi Hakkında
  POLEMİK (1963) (9 Yorum)
- **PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜNÜN TARİHSEL DENEYİMLERİ** Renmin Ribao Yazı Kurulu (Mahkûm edildi)
- **FRANSIZ DEVRİMİNİN KISA TARİHİ** A. Soboul
- **ANTİ - SEMİTİZM ve YAHUDİ SORUNU** I. Rennap
- **LENİN'DEN ANILAR** N. Krupskaya (3 Kitap Birarada)
- **BİRÇOK HAYAT YAŞADIM** A. Kollontai (Otobiyografi)
- **ÇİN HALKININ SAVAŞI** Agnes Smedley
- **SELAM YAŞAM ATEŞİ** Nikolai Ostrovski
- **DEVRİM YILLARI - 1905** S. Mstislavski (Tarihi Roman)
- **TOPRAĞIN KIZI** Agnes Smedley
- **ÜYE MİSİN? ... ÜYE MİYDİN?** H. Keil
- **ÖZGÜRLÜK** P. Wahlöö (Roman)
- **BRECHT'İN LAİ-TU'SU**
  R. Berlau (Derleyen: Hans Bunge) (Biyografi)
- **KILLARI YOLUNMUŞ MAYMUN** G. Dal (Roman)

inter
yayınları